[illegible]

(కృష్ణమూర్తి)

Notice

नोटीस.

सर्वांस कळण्याकरितां लिहिण्यात येतें कीं, तारीख १ मार्च १८५८ इसवी नंतर पहिल्या व दुसऱ्या प्रतीचें बुक की सर्टिफिकीट मिळविण्याकरितां ज्या उमेदवारांस परीक्षा देणें असेल त्याणीं खालीं लिहिल्याप्रमाणें अगोदर फी दिली पाहिजे.

	रु.	आ.	पै.
पहिल्या प्रतीचें सर्टिफिकेटास हर एक उमेदवारास....	१	०	०
दुसऱ्या प्रतीचे सर्टिफिकेटास हर एक उमेदवारास.			०

वर लिहिल्या प्रमाणें फी अगाऊ दिल्या शिवाय कोणा ही उमेदवारांची परीक्षा घेतली जाणार नाहीं. तारीख १ फेब्रुवारी १८५८

(Signed) W. A. Russell
राज्यकेळवणूक इं. द. भाग.

नोटीस.

दक्षण भागांतील सर्व स्कूलमास्तर यांस.

राज्यकेळवणूक इन्स्पेक्टर दक्षण भाग यांजकडून, देण्यांत येते जे, या सोबत [illegible] पाठविली आहे, त्यांत लिहिलेला मुलगा कलादगी येथील राहणारा व तेथील शाळेंत शिकत असतां चार पांच महिन्या खालीं पळून गेला आहे. सदरी मुलगा दक्षण भागांतील कोणते ही सरकारी शाळेंत अभ्यास करीत असेल अगर

दुसरे कोठें आहे अशी बातमी मालकांस लागल्यास आह्मांकडे डिपुटी इन्स्पेक्टर यांचे मार्फत लागलीच तपशीलवार रिपोर्ट करावा. ता० ५ फेब्रुआरी १८६८

(Signed) W. A. Russel.

एज्यूकेशनल इ. इ. भाग.

चेहेरेपट्टी.				
नांव व बापाचें नांव आडनांव.	वयवर्षें	जन्मभूमी	तोंडावरील खुणा वगैरे.	शेरा.
राजाराम रावजी डोंगरे राजापुरकर कारकुनी. जात कोंकणस्थ ब्राह्मण.	५०.	दिल्ली	रंग गोरा, डोळे घारे, नरत शीत नाक, कानाच्या वरच्या पाळ्या दुमडल्या असून हेत. उंची समारे ५ फूट ६ इंच.	पाठच्या टिपक्याचा काळा कलाल, येहेमी पावरतो मुलगा चवळ आणि हुषार आहे.

नोटीस नंबर ११४

दक्षिण भागाचे स्कुलमास्तर यांस कळवावें कीं, तेथाच्या रजिष्टरें खोटीं ठेवितात असें इन्स्पेक्टर व डेपुटी इन्स्पेक्टर यांच्या आढळण्यांत वारंवार येतें. शाळेस न येणाऱ्या मुलांचीं नांवें रजिष्टरावर असतात, हजरी दिवसांतून एकदां न भरतां महिना येईल तेव्हां भरतात. याप्रमाणें स्कूलमास्तर लोक खोटे रिपोर्ट करितात. या कारणामुळें जिल्हा मास्तर डि. इ. यांजकडे खोटे रिपोर्ट पाठवितात. (१) स्कूलमास्तर लोकांकडून घडणाऱ्या चुकांमध्यें ही चूक फार मोठी आहे. अशा लबाडीनें स्कूलमास्तर आपल्या विद्यार्थ्यांकडून व त्यांच्या आईबापांकडून आपणास जो मान मिळावयाचा तो ते घालवितात, आणि आपल्याला व आपल्या हुद्याला बट्टा लावितात. ही नोटीस प्रसिद्ध झाल्यानंतर जो स्कूलमास्तर असली लबाडी पुनः चालवील त्यांस आमच्या मर्जीप्रमाणें कमी पगारावर पाठवूं अगर विद्याखात्यांतून दूर करूं.

कळावें. तारीख १५ फेब्रुवारी सन १८६८

इसवी ता। मुलहुंद.

(Signed) W. A. Russel.

इ.इ.इ. भाग.

ನಂಬರು ೧೧೪

ನೋಟೀಸು.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಜನಗಳೆಲ್ಲ ಉ-
ಪಯೋಗಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಅವರು ಶಾಲೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು
ಗಿ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಇನ್ನೊಂದು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು, ದಿನಚರಿ ಪು-
ಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಮೊದಲು ಕೊಡಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಹೇಬರ
ಮನುಷ್ಯರ ಕೈಯಿಂದ ಗ್ರಂಥ ಬಿಸ್ತರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಲವರು
ದಿನಚರಿ ಪುಸ್ತಕದ ಹೊಳ್ಳಿ ಮನಸಿಗೆ ಬಂದಾಗ ತಿದ್ದು-
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಜನರ ಕಡೆಯಿಂ-
ದ ಬರುವ ನೋಟೀಸುಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ತಪ್ಪುಗಳು ಸಿಕ್ಕಾ-
ಗುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಜಿಲ್ಹಾ ಮಾಸ್ತರರು ಬರೆಯುತ್ತಿನ್ನ
ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸುಳ್ಳ ನೋಟೀಸುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. (೧)
ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರನ ತಪ್ಪುಗಳು ಕ್ಷಮೆಯಾಗದು ಬಹು ಹೊತ್ತಲ್ಲು
ಇಂಥಾ ಮೋಸಗಾರಿಕೆ ಇಂಥ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಮತ್ತು-

ಕಿಸ್ತ್ರಿಂದಲೂ ಅವರ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಂದಲೂ ಅವ
ಮಾನ ಪಟ್ಟು ತನಗೂ ತನ್ನ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೂ ಕಳಂಕವನ್ನು
ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ನೋಟೀಸು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದನಂತರವೂ
ಯಾವದಾದರೂ ಸ್ಕೂಲುಮಾಸ್ತರರು ಪುನಃ ಇಂಥಾ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಂ
ಸಿದರೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಸರಿಬಂದಂತೆ ಅವರ ಅಧಿಕಾರ
ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವದು ಅಥವಾ ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯಿಂದ ಅವರ
ನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಲಾಗುವದು. ತಾ|| ೧೧ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ
೧೮೬೯ ಮು|| ಪುನಸೂರ.

(Signed) W. A. Russell
ಡೈ. ಡೈ. ಪ. ಭಾಗ

ನೋಟೀಸು.

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದಕ್ಷಿಣ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರನವರ ಸ್ನೈ
ಪ್ಟರವರಿಯಿಂದ ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು
ಸ್ಕೂಲು ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಈ ನೋಟೀಸಿನಿಂದ ತಿಳುಹಿ
ಸುವದೇನಂದರೆ.

ನಾವು ಸಾಲೆಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಹೋದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೋದ ಗ್ರಾ
ಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಾಲೆಗಳ ರಿಜಿಸ್ಟರಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರ

యిక్షునే రాజుగారి ౪౦ అథవా ౪౫ యిద్దుస్తది. మరి
మ పొందుయిపెట్టా నెట్టక యిగ్గియిక్ష్ణి మూర్తిరకు
॥ మాగారు ద్విః గాడు మమగరు నేమ చంద్రసాగి
బాపటిల్లా, యింరు తినబండక నాల్గు దివస బరువెల్లి
మ్మదండ అభ్యాస నెట్టక నచే యువదిల్లి. చెంచు,మ్మి
స్త్రీలు. ఇదగమేం బంవసాలగి మమగరు నిత్య్య సే
మదండ బాంకరి యిక్షకి నరాజుగారి కచను యిక్ష్మి
రు. సోమారాజుగారి బళి యిక్ష్వకి దినంప్రతి యిబ్బంది
గరు బరువదిల్లి వేం యిపే దుపుష్టు. ఆదరాగణ్యకేళ్ళి
స్థుపే మూర్తిరకు బాల్లాసుల్క హేళ్ళు ప్రాక్తి, యిల్లారాజ
ర ప్రకార సముత్త్రారం యివే దర్శ్ల పసేమనప్పయ విల్లా.
గ్రంథస్థిక మూర్తిరకు నిత్య్య రాజుగారి తీగరు తొల్గ్దివి మన-
సృకి బంధుగామ్మా మపసిగ బంధశి రాజుగారి తీగరు తొం
మ సంస్కృతికి సాల్గ్ద వేష్మా కర్త్రు సుపుత్రా రంయివదర్ల్లె
సేనసంస్థ యవిల్లా. ఇదరజాఘుగళంప్రజస్టిరగ్ర-
స్త్ర తపారి పూరినోంట్రికరి మ మోలసనెంకె యక్షె
గారులాగళ్గు గాగాబద్రుస్తర. అంచరి మంజనే పప్పులకిళ్ళు
దసమయవల్లి యిబ్బా బ్రహ్మాన్నగళ్ సంధుక్రష్ణిగెంది

[illegible]

(Signed) Chanbasappa B. Dhumm[illegible],

[illegible]

नोटीस.

धारवाड जिल्ह्यांतील तमाम स्कूल मास्तरांस इतिहासांत स्थळें येतील तीं विद्यार्थ्यांस नकाशावर दाखवितनाहींत, घोपटा प्रमाणें नुसतें पाठ करून उत्तरें दिल्यास उपयोग नाहींत.

१ त्याकरिते तिसरे यत्ते प्रमाणें अभ्यास झाल्याखेरीज इंग्रजी बिलकूल शिकवूं नये. व इंग्रजी-शिकणार मुलांकडून दरमहा एक रुपया मासें फी घेत जावी. कमी घेऊं नये.

२ फीचा पैसा १० रुपये पर्यंत जमतांच दाहा तारीखेचे आंत अमुक महिन्या बद्दल अमुक

की असा पावतात तपशील रास्त भरणा करीत जावा, म्हणून वारंवार इकडून वरील अधिकारी मार्फत या बाबतीत हुकूम झाले असून, कित्येक मास्तर या तीन्ही गोष्टीकडे अगदीं दुर्लक्ष्य करितात असें नजरेस आलें. याजवरून शाखापत्रकांत दिलेले हुकूम बिलकूल वाचीत नाहींत असें उघड दिसतें. तुम्हा या बाबतींत अशी हयगय दिसल्यास सक्तीची तजविज करावी लागेल.

यत्ता तिसरी.

ऑंग्लो व्हरन्याक्युलर स्कुलांत मुलांस घेण्याची. गुण.

१ गणीत- विविध मिळवणी, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार, भांजणी व पूर्ण अंकाचे त्रैराशिक. गुण १००

२ चौथें पुस्तकांतील गोष्टी वाचून मतलब सांगणें व सोपें व्याकर्ण करणें.........गुण १००

३ तिसरे पुस्तकावरून पांच ओळी बाळबोध लिहिणें व मध्यम प्रतीचें मोडी वळणदार अक्षर लिहिणें } १००

४ इतिहास व भूगोल.

अ इंग्रजांचा इतिहास ह्मणजे महाराष्ट्र देशा

चें वर्णन. .... गुण

ब एशिया खंडाच्या नकाशाची सर्व माहिती,

मैलो प्रमाणे- तारीख ४ फेब्रुवारी १८६८ इसवीप

काम हालगळ.

(Signed) Nagesh Vinayak. B

डि० इ० इ० जि० धारवाड

ನೋಟೀಸು. ನಂಬರು ೧೧

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಹೆಯೊಳಗಿನ ಸರ್ವ ಮಾಸ್ತರ ಜನರಿಗೆ ಈ
ನೋಟೀಸಿನಿಂದ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ, ಡಂಬಳ ತ
ಾಲೂಕ ಹೊಂಬಳ ಗ್ರಾಮದ ಮಾಸ್ತರ ಅಂತಾಜಿ ರಂಗೋಜಿ ವ
ಕೀಲ ಹನ್ನು ಹತ್ತು ರುಪಾಯಿ ಕಿಂ ತಯಾ ಜ್ಯಾಸ್ತಿ ಜಮಾ ಆಗಿದ
ನರಗ್ಯಾಂಕ ಹುದ್ದೆ ಪ್ರಕಾರ ತಿಂಗಳಿಗೆ ರುಪಾಯಿ ಹಾಕ
ದಿಂ ಭತ್ತು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಹಾಕುವ ತಾಬೇದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು
ದಕಾರಣ, ಅವರಿಗೆ ತಿಂಗಳು ೧ಕ್ಕೆ ಎಂಟು ಆಣೆ ಪ್ರಕಾರ (೮
ಗಾಳ್ಳು ಪಟೆ ರುಪಾಯಿ ದಂಡ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದೆ, ಇದನ್ನು ಸರ್ವ

ಮಾಸ್ತರಜನರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ವರ್ತಿಸಬೇಕು. ತಾ-
ರೀಖು ೧೬ ನೇ ಫೆಬರವರಿ ೧೮೭೮

(Signed) Nagesh Venayak

ಡೆ. ಎ. ಇ. ಜಿಲ್ಹಾ ಧಾರವಾಡ.

ನೋಟೀಸು.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಹೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸಾಲಾ ಮಾಸ್ತರರಿ-
ಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕಲ್ಲಾ. ಯರಗುಪ್ಪಿ ಮಾಸ್ತರ ಕೇಶವರಾವ ಮುಚಂ-
ಡಿಕರ ಯಿವರಿಗೆ ಸಾಲಾ ಮಜಕೂರಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾ
ಯಿತಸಾಲ ಯಿನ್ನು ಬಡಗ ಅಪಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ನಾ-
ವು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋದವೇಳೆ ಸದರ ಮಾಸ್ತರರು ಊರಲ್ಲಿದ್ದಾ-
ಗ ಇರದೆ ಶಾಲಾ ಬಂದ ಮಾಡಿ ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡುವಿನಸ್ಸಾ-
ತುಗ ಬೇರವನ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಈ ಹಕೀಕತುವರಿ-
ಷ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರ ಮಂಜೂರಿ ಪ್ರಮಾಣೆ ಸದ-
ರ ಮಾಸ್ತರ ಕೇಶವರಾವ ಮುಚಂಡಿಕರ ಯಿವರಿಗೆ ಮಾಸ್ತರ ಕೆಲಸದಿಂ-
ದ ತೆಗೆದು ಮರಳಿ ಮಾಡಿರತದೆ. ಈ ಮಜಕೂರು ಎಲ್ಲ
ಮಾಸ್ತರರು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟರಬೇಕು.

ತಿಳಿಯಬೇಕು. ತಾರೀಖು ೧೮ ಮಾಹೆ ಜನವರಿ-

೮ ಸಿಂ.ಸೆಮಾ

(Signed) Nagesh Vinayak B.

ಡೆ.ಇ.ಇ. ಬ್ಪೂರ್ಣಾಡ.

दक्षण भागांतील सर्व स्कूल मास्तर यांस.

एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब यांजकडून हुकूम. तुम्हां कडे हरयेक प्रकारची जी शिलक असेल ती सर्व एकदम त्या साळचे अखेरीचे आंत तालुके तिजोरीस भरणा करून पावत्या आपआपले डि. इ. मार्फत आम्हाकडे पाठविण्यांत याव्या. शाळेंतील असिस्टंट वगैरे गैरहजर असल्या कारणानें त्यांजला पगार देण्याचा तो तुम्हाकडे शिलक असेलतर तेवढा मात्र तिजोरीस परत भरूनये.

तुम्हांस सादीलवाराची नेमणूक आहे त्यांपैकीं वास्तविक खर्च होऊन जी शिलक राहिली असेल ती परत भरणा करावी. या पुढें दरमहा सादीलवारापैकीं शिलक राहील ती तुम्हीं फी भरणा करितां त्यावेळीं परत जमा करीत जावी.

कळावें तारीख १९ माहे फेब्रुवारी सन १८६८

दसवी मु।। गुरुदस्तूर

(Signed) W. A. Russell.

ग्रा॰ इ॰ ए॰ भाग॰

Lightning

ಮಿಂಚು.

ಮಿಂಚು ಅಂದರೆ ಮೇಘದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಬೆಳಕು. ಮಿಂಚು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಮಳೆ ಹೊಯ್ಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಉಂಟು. ಮಿಂಚಿನ ವೇಗವು ಚೋದ್ಯವಾದದ್ದು; ಅದರ ಚಲನೆಯಿಂದ ಮೇಘದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿ ಹುಟ್ಟುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಗುಡುಗೆಂದು ಹೆಸರು. ಕಾಂತಿಯು ಧ್ವನಿಗಿಂತ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಚಲಿಸಿ ಬರುವದು; ಅದರಿಂದ ಮಿಂಚು ಕಂಡ ಬಳಿಕ ಗುಡುಗು ಕೇಳುವದು. ಧ್ವನಿಯು ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಗಳಿಗೆಗೆ ಇದೂರ ಹೋಗುವದು. ಅದರಿಂದ ಫಿರಂಗಿಯ ಕಾಂತಿಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಘರಾಗಿ ಇಷ್ಟು ಇದರ ವ ಸ್ಥಾನದ ದೂರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕಾರವೇ ಮೇಘದ-ಕಾಂತಿಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಮೇಘವು ಇಷ್ಟೇ ದೂರದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಂದು ಗಣನಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯು: ಮಿಂಚು ಕಾಣಿಸಿದ ಬಳಿಕ ನಿಮಿಷಗಳ ಮೇಲೆ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸಿದರೆ ಆ ಮೇಘವು-

೪೫೮- ಅತಿಗರ್ಭ ದೂರದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಂದು, ಅಲ್ಲಿಯ ಬದುಕು
ಚಳಿ ತಲೆಗೆ ಊರಿಯುಲಕ್ಷಿ ದತ್ತುದಂಧ ಅನ್ಯಾಭಾಗ
ಭೂ ಶೀಲವು ಕವಿಯುಲ್ಲು, ಮುಖ್ಯದಾಗಿ ಕೊಳಗು ಸಂಖ್ಯಸಅಟ.
ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯೊಳಗಿಂದ ಹೊರಟು, ಬೆಳಗುತ್ತವೆ.
ಅಂಥಾ ಜ್ವಾಲೆಯನ್ನು ದ್ರವಮಾಡಿ, ಸಂಖ್ಯ ಪಿಕಾಲು ಉಲ್ಲ
ಭೂತದ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅತಿ ಉತ್ತರದ, ಅತಿ ದಕ್ಷಿಣದ ಆಗದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ
ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶವು ಬಹು ಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಇರುವದರಿಂದ ಆ
ದೇಶಗಳ ದೀರ್ಘರಾತ್ರಿಯನು ಯಾದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ.
ಆ ಕಾಲದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಕಾಶವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.
ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಪ್ರಕಾಶವೆಂದು, ಹೆಸರು ಉಂಟು. ಅದು ಉತ್ತ
ರ ದೇಶದವರಿಗೆ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ದೂರದ, ಕುದ್ರ ಪ್ರಕಾಶದ ಬೆಂ-
ಕಿಯಂತಿರ ಅತಿ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾದ ಕಿರಣ ಮಾರ್ಗಗಳ
ಹಾಗೆ ತೋರುವದು, ಆ ದೇಶದವರಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನುಂಟು
ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ಉತ್ತರಾರ್ಧ ಅಂತಕೆ ಬಾಲ್ಯದ
ತೊಳ್ಳ ಸಂಟಿಪದು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಕೊಳ್ಳಾಕಾರ್ಷ
ನೆ ಪ್ರತ್ಯುತನಿ, ಬಹಳ ವೇಗದಿಂದ ಆಕಾಶದಲ್ಲು ದಾಟಿ

ಗಿಡಯಲ್ಲಿ ಧಿರಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಹಾಗೆ ಒಂದುಶಬ್ದ ತನ್ನ ಹೊಡಿ, ಬ
ಡೆದುಕೊಂಡು, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ; ಅದು ಬಿದ್ದಸ್ಥಳವನ್ನು
ಹುಡುಕಿ ನೋಡಿದರೆ ಕೆಲ ಸಾರಿ ಒಂದು ಲೋಹದಗುಂಡು
ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿರಾತ್ರಿಗೆ ಕಾಣುವ ನ-
ಕ್ಷತ್ರ ಪತನಗಳು ಸೇರ್ಯಾವೆಂದು, ಹೇಳಬಹುದು.

ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡುವ ನೀರಿನಹನಿಗಳು
ಬಿಸಿಲಿಗೆ ನಾನಾ ಬಣ್ಣವಾಗಿ ತೋರುವವು; ಅದರಂತೆ ಬೀಳು
ವ ಮಂಜಿನಹನಿಗಳಿಗೆ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶ ನೇರವಾಗಿ ಬಿದ್ದಾಗ-
ಅವು ಥಳಥಳಿಸಿ, ಕಾಮನ ಅಥವ ಮಳೆಯ ಬಿಲ್ಲು ಕಾಣಿಸು
ವವು. ಇದು ಹೊತ್ತಾರೆ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ, ಸಂಧ್ಯೆ ಪೂರ್ವದ-
ಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವದು.

ಮಂಜಿನಗಳಿಗೆ ದಟ್ಟಗೊಂಡು ಯಾವ ಕಾಲವಾಗಿಯ ಡೆಸೆ-
ಯಿಂದ ಮಂಜಿಗೆ ಎಂಬದು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಇದು ದೊಡ್ಡಪ್ರ
ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತೋರುವದು. ಕೆಲವು ಕಾಲದೆಸೆ-
ಳು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅಪಘಾತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಸ್ಥ-
ರಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ತೊಂದರೆಯಾಯಿತು. ಜನರು ಬ
ಸಲಕುಡಿದರೆ ಅನ್ನವಂತ್ತದ ಮರೆಯಾಗುವದು ಜಾತಿ.

Viveka Chintamani.

ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿ.

ವೈಶ್ಯರ್ಗೆ

ಬಳಿಕ। ಮೂರನೆಯ ಕುಲಜನಾಗಿ ವಿಪ್ರಕ್ಷತ್ರಸೇವೆಗಳಂ ಕೃಷಿಗೋರಕ್ಷ್ಯಾದಿವಾಣಿಜ್ಯಮೊಳ್। ಯಜ್ಞೋಪಕರಣ ರಾಜೋಪಕರಣ ಧಾನ್ಯವಸ್ತ್ರಾದಿ ವ್ಯವಹಾರಸಾಧನ ಮಾಗಿ ಗಣನಾದಿ ಕೌಶಲವಂ। ಪದಾರ್ಥಂಗಳ ಸ್ವರೂಪಪರೀ ಕ್ಷಾದಿಗಳುಂ ತಿಳ್ದು। ಬಡ್ಡಿ। ದಳ್ಳಾಳಿ। ಲಾಭ। ಮುಂತಾದವುಗ ಳಿಂ ಧರ್ಮವಾಗಿ ಧನವಂ ಪಡೆದು ದಾನಾದಿ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳಂ। ಸಾಂಗ್ಯಾದಿವ್ಯಾಜಗಳಂ ಮಾಳ್ಪವಂ ವೈಶ್ಯನಕ್ಕು॥

ಶೂದ್ರರ್ಗೆ

ಬಳಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ವರ್ಣತ್ರಯಕ್ಕೆ ಪರಿಚರ್ಯ್ಯಾರನಾ ಗಿ। ವಿಪ್ರಸುಗ್ರಹ। ಕ್ಷತ್ರಿಯರಕ್ಷಣೆ। ವೈಶ್ಯಸಹಾಯಗಳಂ ಸಕಲದೇವತಾಭಕ್ತ್ಯಾದಿಯುಕ್ತನಾಗಿ ಪರಿಚರಿಸುವವನೀ ಶೂದ್ರನಕ್ಕುಂ

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೨ ಸಂಚಿಕೆ ೧೨

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಮಾರ್ಚ ೧೮೬೭

Education.

ಶಿಕ್ಷಣಾಪ.

ವಾಚನಪಾಠವನ್ನು ಕುರಿತು.

ವಾಚನಪಾಠಗಳನ್ನು ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಕಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಓದುತ್ತಿರುವಾಗ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಕೇಳುತ್ತಿರಬೇಕು. ಪಾಠಕ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಾತ್ಪರ್ಯವುಳ್ಳ ವಾಕ್ಯಗಳುಂಟಲ್ಲ ಅವುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರು ಕೂಡಿ ಒಮ್ಮೇಲೆ ಓದಬೇಕು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಓದುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪವಿರಾಮ (,), ಅರ್ಧವಿರಾಮ (;), ಪೂರ್ಣವಿರಾಮ (.), ಪ್ರಶ್ನ (?), ಆಶ್ಚರ್ಯ (!), ಗಳುಂಟಲ್ಲ ಸ್ಥಾನಿ ಓದಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ಬಹು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕನು ಕಲಿಸಬೇಕು. ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು, ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಒತ್ತಿಸಿ ಓದಬೇ

ಕೆಂಬ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕಲಿಸುವದರಲ್ಲಿ ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಬಾರದು.
ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಘಟ್ಟಿಸಿ ನುಡಿ-
ವದರಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳು ತೋರುತ್ತವೆ.
ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ, ರಾಮನು ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ,
ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ. ಇದರಲ್ಲಿ "ರಾಮನು
ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಘಟ್ಟಿಸಿ ನುಡಿದರೆ, ಬೇರೊಬ್ಬ ಯಾವನೋ ಮಾ-
ಡಿರಬೇಕೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ತೋರುತ್ತದೆ; "ಈ ಕೆಲಸ" ಎಂ-
ಬ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಘಟ್ಟಿಸಿ ನುಡಿದರೆ, ರಾಮನು ಬೇರೊಂದು ಕೆ-
ಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿರಬೇಕೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಧ್ವನಿತವಾಗುತ್ತದೆ;
ಇದೇ ರೀತಿ "ಮಾಡಲಿಲ್ಲ" ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಘಟ್ಟಿಸಿ
ನುಡಿದರೆ, ಮಾಡತಕ್ಕವನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಎಂಬರ್ಥ-
ವು ವ್ಯಕ್ತಪಡುತ್ತದೆ. ಅಂತೂ ಒಂದಕ್ಷರವು, ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ
ಯಾವ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಭಾರಕೊಡಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿ-
ಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ನಿಯಮಿತ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿಯೇ
ಭಾರವಿರುತ್ತದೆ. ಮಾವು, ನದಿ, ಬಾಗಿಲು, ತಂಬಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ
ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಭಾರವುಂಟು; ಉಮೇಶ, ತ್ರಿಭು-
ವ, ಚಕೋರ, ಉಪ್ರಮಾಣತ್ವಾದಿ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ
ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಭಾರವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಬ್ದ

ಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ ಭಾರವಾಗುತ್ತವೆ; ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೊಂದು ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಭಾರ ಹೊಟ್ಟರೆ, ಆ ಶಬ್ದವು ಬಹು ಅಪಸ್ವರವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತದೆ ಅದರ ದೀರ್ಘಹ್ರಸ್ವ-ಮ ಈ ಭೇದಾಭೇದವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡ ಬೇಕು

ಓದುವಾಗ ಹಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಸ್ವರ ತೆಗೆದು ಕೆಲವು ಹುಡುಗರು ಓದುತ್ತಾರೆ ಅದು ಬಹು ಕೆಟ್ಟದು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಯಾರ ಪನೀಯವರ ಸಂಗಡ ಮಾತಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಓದೋಣವಿರಬೇಕು. ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸೋಣ, ಓದಿದ್ದನ್ನೇ ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ ಓದೋಣ, ನಡುನಡುವೆ (ಅ) ಎಂದು ಸ್ವರ ತೆಗೆಯೋಣ, ಅವಸರವು, ಮೂರು ಮೂರು ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಉಸುರು ನುಂಗೋಣ, ಇವೆಲ್ಲ ಓದುವವರಲ್ಲಿ ಬಹು ಕೆಟ್ಟ ದೋಷಗಳು. ಒಟ್ಟೊಟ್ಟು ಹುಡುಗನಿಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ವಾಚನಶಕ್ತಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ; ಅವನು ದುರಭಿಮಾನದಿಂದ ತನಗೂ, ಪರರಿಗೂ ಬೇನು ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಬರಬರ ಜಡಿದಂತೆ ಓದುತ್ತಾನೆ; ಇದಾದರೂ ದುರ್ಗುಣವೇ.

ಓದೋಣದ ಬಳಿಕ ಆ ಪಾಠದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಠಿಣ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು, ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕರೆ ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದು, ಅವುಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು, ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿಸ್ತಾ-

ಧಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ, ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ತಿಳಿದಿದ್ದ-
ಲ್ಲಿ ಇಂದ, ಅವರವರ ಸ್ವಂತ ಶಕ್ತಿ, ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗ
ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶಬ್ದಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಸಂಬಂಧದ ಅರ್ಥವ್ಯ-
ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಉ-
ದಾಹರಣೆಗೆ "ಸಂಪ್ರದಾಯ" ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಇಂದು ವ್ಯ-
ವಹಾರದಲ್ಲಿ ನಡತೆ, ಅಥವಾ ರೀತಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳ-
ಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಆ ಶಬ್ದದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸಂಬಂಧದಿಂ-
ದ, ಸಂ = ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಪ್ರ = ಚೆನ್ನಾಗಿ, ದಾಯ = ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು,
ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲಿನ ಅರ್ಥ-
ಕ್ಕೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ.

Shabdamanidarpana.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಂ.

ಇದು ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಸಂಸ್ಕೃತ।
ಸೂಡಲಿಕೆ ನಿನ್ನ ಸ್ತನಶ್ಮಿನಿಷ್ಟ ಶ್ರುತಿಗೆ॥
ಸ್ತೋದಯಿಸಿ ನವಿರಾಜಿಸುವ।
ಪ್ರಣವರವುಳವಸದ್ವಸ್ತುಗಳು ಬೆಳಗಿಸುವೆ॥ ೧॥

ಅರ್ಥ:- [illegible]

ఎక్కు। తక్కు। ఎంబర్వుబడు ముక్కృహూర్తుతువక్తుం। ఒ.డి.
బుడీ:కతతనమూరుడాగదు। త్రియోగం। నిమ్మతి
వదదుం। ఏము త్రీవదుం। తమ్మితువదుం। ఎళ్లరుడు
ణ్ణారు మాంబనదరాయుంతో। ఒంబత్రాయుదకోర్యణ్ణామం
బాగోతము ణ్ణాగణ్ణాశుభగముత్రానిమాస్తుదు॥

ఎత్రణాదింబిశక్షము:
నేత్రస్త్రిందింతునూదినుదియుక్షక్షం॥
మూత్రాశకం బుదంచిబు।
భూత్రమంత్రింపుగదినుదియుక్షక్షం॥ ౮౯

అర్థః- ఎత్రణాశంబిశక్షక్క బుత్రస్త్రిందు। అంకదంబ
శక్షక్క। అంతేరండు మాదీశ్రవక్షం। కిసియత్రణా
గనిమెత్రస్త్రే త్రస్త్రుహోయనిసిడిది మదురతమం। అం
తారితురంగయుంత్రదనాతీంకకదెవ్రకన్మిమం॥

అదుపిడువ్రదుమింబదదం।
త్ర్యదునాకర్ణదవృగాంచ కంపిమ్లు॥
గదోళ్ళక్ష్మిశ్రాశమం।
నోరుబుశిళ్ళదడబిస్టిదామిఁది౦చ్ఛకి॥ ౯౦

అర్థః- అదు। న్నదు। బుడి [illegible]

ಕ್ಕೆ ವಕಾರಾದೇಶಮಕ್ಕುಂ। ಆದುದಱಿಂ ಷಷ್ಠೀ ಸ್ಥಾನವರ್
ದಿಂ ಘೃ... ಏರಸು ತಕಾರಾದೇಶಮಕ್ಕುಂ। ವಕಾರಾದೇಶ
ಕ್ಕೆ। ಅವಂ। ಇವಂ। ಉವಂ। ಬಹುವಚನಕ್ಕೆ। ಅವರಿವರ್
ದು। ತಕಾರಾದೇಶಕ್ಕೆ। ಆತನೀತನೂತನ್। ಬಹುವಚ-
ನಕ್ಕೆ। ಆತಂಗಳ್ ಈತಂಗಳ್ ಊತಂಗಳ್ ಎಂದು॥

ಆವುದೆನಿಪ್ಪ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ।
ಕ್ಕಾವಂ ಬಹುವಚನದೆಡೆಯೊಳಾಗಲ್ಲಿ ಬಿಸಿ॥
ದ್ವಾವಚನಮದೇಶತ್ತಮ।
ನಾವನಿಸಿದೊಡಲ್ಲಂ ದೀರ್ಘಮುತ್ತರದೇಶಂ॥೮॥

ಅರ್ಥಂ- ಆವುದೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪುಲ್ಲಿಂಗದೇಕವಚನದೊಳ್
ವಕಾರಂ ಬಹುವಚನದೊಳ್ಗಕಾರಂ ದುಮಾದೇಶಮಕ್ಕುಂ।
... ಗಂ। ಅವಂ ಮುರನಂ ಕ್ಷೋಂದಸದಾವಂ ಬಕಾರಂ
... ಗಳನಡಪದಂ। ಆವಂ ಯೋಗ್ಯಂ ... ದಂ-
... ದಾಮೋರ್ಣಾದರ್। ಎಂದೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಲಿಂಗತ್ರಯ-
ದಲ್ಲಿಯುಂ ಎಲ್ಲಮೆಂದಾದೇಶಮಕ್ಕುಂ। ಎಲ್ಲಂಗಳುಲ್ಲಗ-
... ಮನೆ ಕ್ಷೇತ್ರಯೊಳ್ ಮಲ್ಲಿಕೆಯೊಳ್ ಕಮಗೆಮ
... ಎಲ್ಲರು ಮಾಕರ್ಣಿಸಂತಿರ್ಕೆ ಬಾಗಿಸಗ್ಗೇ॥

ಪಿರತೆಂಬವರಂತ್ರುಷ್ಣ।

ಶ್ಯೂರಸುಂ ಸುಣಾವಚನದಂತ್ರುಡುತ್ತ ಕ್ಕತ್ತ್ಯಂ॥

ನಶಿ ಗುಂತು ಕಾರಯಿಂಶಿಬಂ।

ಡಿರಗು ಗು ಮಾತಾ ಣಾ ಜೋಂರ್ಗ ದಕಾ ಶುದೀಂಶ್ಯಂ॥೫॥

ಅರ್ಥ:- ಪಿರತು ಪಿರಪಿಂಬಶಬ್ದಂಗಳ್ಗರವೆಂಬುಕ್ಕರಕ್ಕೆ ಶೊ-
ಷಂ। ನರನಿಂ ಬಾತಂ ಪಿರನ್ನ್ಯಂತನಾಗತಿ ಷಿಂಷ್ಟಂ। ಬ
ಹು ವಚನಕ್ಕೆ ಪಿರರುಷುಂ ಬರು ಸುಣಾವಚನಕ್ಕವೆಯದು
ಕಾರಕ್ಕ ಕಾಕಾ ದೇಶಂ। ಪ್ರಯೋಗಂ। ಸ್ವಸಿಯಂ। ಬಿರಿಯಂ।
ಕಿರಿಯಂ। ಅಪಿಯಂ। ಬಸಿಯಂ। ಕಡಿಯಂ। ನಿಡಿಯಂ। ಅ
ಸುಣಾವಚನಂ ಘುಕಾ ಕಾಂತಮಾಶ್ಯದಕಾರಾ ದೇಶಂ। ಪ್ರ-
ಯೋಗಂ। ಬಿಸ್ಸದಂ। ತೆ ಗ್ಗದಂ। ಮೆಲ್ಪದಂ। ತೆಷ್ಟಿದಂ। ಕೊ-
ಬಿದಂ। ನೇಂಬದಂ। ಕೂಸದಂ॥

ಎಗ್ಗದು ಪಿಗ್ಗಡಿಂಬಶಬ್ದಂ।

ಗಳ ಮಧ್ಯ್ರುಷ್ಣ ಪಿಕಾರಮುತ್ತಂ ಬಹಿಂ॥

ಡೊಗ್ಗಗದುವಕಾರ ದೊಗ್ಗನೇಂ।

ತಗ್ಗಮೊನತರರಕಗಬಂದುವಗ ಬಕಾರಂ॥೬॥

ಅರ್ಥ:- ಎಗ್ಗದು ಪಿಗ್ಗಡಿಂಬಶಬ್ದಂಗಳ್ಗೆ [illegible]ಗಳಕಾರಂ
ಬಿಶಿ ಮಧ್ಯ್ರುಕ್ಕಕ್ಕೆ ಪೃಸ್ಸ ಮಕ್ಕತ್ತ ಪುಮಂ। ಎಗ್ಗೆಯಂ

ಪುಲ್ಲಿಯುಂ। ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗದೊಳ್ ವಿಕಲ್ಪಮಾಗಿಯುಂ ಇಂತೆ। ಪು-
ಲ್ಲಿಯುಮೊಳ್ ಪೆರ್ಚಿಯುಮೊಳ್ ಎಂದು ಎತ್ವಮಪ್ಪುದು। ಬಳಿಕಂ
ಬಹುತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾರಕ್ಕೆ ಉಕಾರಾದೇಶಮಾಗಿ ಬರುವನಂ ಪಾ-
ಪ್ಪು। ಪೊಸತಿಂ ಮಿಕ್ಕ ಕಾರಕ್ಕೆ ಉಂಡು ಬರಲು
ಕಾರಾದೇಶಮಾಗಿ ಪೊಸತಿಂ ಬಹಿಂ ಪ್ಪುದು॥

ಅದು ಇದು ಉದು ಎಂಬವರಂ।
ಸ್ತ್ರೀಯೊಳ್ ವಹ್ನ್ಯಾದೇಶವಿಧಿ ಕಾರಂ ಮೋಳ್ಪ॥
ಬಾರದವಿಕಲ್ಪಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂ।
ಗದೊಳ್ ಬಹುಲಿಂಗದ ತಾಡನೆ ದೀರ್ಘಂ॥ ೮॥

ಅರ್ಥ— ಅದು। ಇದು। ಉದು। ಎಂಬವರದು ಕಾರಕ್ಕೆ-
ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗದೊಳ್ ವೊಳ್ ಎಂಬಾದೇಶಮಕ್ಕುಂ। ಅವಳ್। ಇ-
ವಳ್। ಉವಳ್। ಆದುಕಾರಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ ಕೆಕಾರಾದೇಶಮಾ-
ಗಿ ಪುಂಲಿಂಗದಂತೆ ಅದಿನೆ ದೀರ್ಘಮಾಗಿ। ಆತೆ। ಈತೆ।
ಊತೆ ಎಂಬಾಪ್ಪು॥.

ಕೆಲಕೆಲವು ಸಕ್ಕದದ ಮು।
ಕುಲಂಗಡು ಮೂಧಪತ್ರಕರ್ಣಾಟಕದೊಳ್॥
ನಿವೆಸಲ್ವಿನ ಸಜ್ಜನದಡು
ಕುಲಪಥು ವೆಂಬುನ್ನತತ್ವರಂ ನಪ್ಪುದು ಪುಂ॥ ೯॥

ಅರ್ಥ- ಕೆಲಕೆಲವುಂ ಸಕ್ಕದದ ಪುರುಲಿಂಗಮುಂ ಕ
ನ್ನಡಕೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ನಪುಂಸಕಮುಮಪ್ಪುವು। ಪ್ರಯೋಗಂ।
ವೃಕ್ಷಂ ತಳ್ತುದು। ಪ್ರೀತಿಯಾದುದು। ಧರೆ ಬಿಳ್ದುದು।
ನದಿ ಬಂದುದು। ಮತಿ ಪೆರ್ಚಿದುದು। ಕುಲಮೇಳೆಸಿಸಿ
ದುದು। ಕಟಿಯಸಿದುದು। ಸಜ್ಜನಶಬ್ದಂ ಕುಲವಧುವಂ
ಪೇಳ್ವಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದೊಳಂ ದುವು ನಪುಂಸಕಮೆಯಕ್ಕುಂ। ಪ್ರ।
ಆಂತಿಸಜ್ಜನಮಾಳ್ಕೆಯನಿಂಬುಂಟು। ನಮುಟ್ಟಯ
ದಿಂ ಅಪತ್ಯಕಳತ್ರಶಬ್ದಂಗಳ್ ಸ್ತ್ರೀವಾಚಕಮಾಗಿಯುಂ।
ಜನಶಬ್ದಮೋಕಶಬ್ದಂಗಳ್ ಪುರುಷವಾಚಕಂಗಳಾಗಿಯುಂ।
ನಪುಂಸಕಮೆ। ಇದು ಕಳತ್ರಂ। ಇದಪತ್ಯಂ। ಇದು ಜ-
ನಂ। ಇದು ಲೋಕಂ॥

ನೆಲಸಿರ್ದ ವಿಶೇಷಣಾದಿ।
ಲಿಂಗಮನಿಡುವು ವಿಶೇಷ್ಯಮದರಿಷ್ಟದಿನ॥
ಗಳಕುಂ ವಿಶೇಷಣಾದಲಿಂ।
ಗಲಕ್ಷಣಂ ಬೋಧಕಪಿತಮಿದು ರೂಪಕದೊಳ್॥೯॥

ಅರ್ಥ- ವಿಶೇಷಣಾದಿಷ್ಟದಿಂ ವಿಶೇಷ್ಯಮುಮನಾಲಿಂಗ
ಮಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಕೊಳ್ವುದು। ಪ್ರ। ಉದಯಾಸ್ತ್ರಾನ್ನತ
ಶೈಲಸೇತುಹಿಮಮತ್ತ್ಕೇಲಬಿಯಾರಂತದಾಂ। ಬಿದಮಂ

పాథిః తరత్వేంగనవద్యాం అఃకర్మాపాం అఃతాః॥ స్వ
ధియం పాథిసిశబ్దిగంకె నెలనం నిహ్నాజదిం దం సి
తి। ఆఃదకీర్ణం భువన్త్రైకగామమహిపింగక్తాంపేగ
క్తుమ॥ దిలనిం బనమునెకలంగమం అిద్దుర్ధరావని
శోవరం దుం రహాః। పినిహా స్తుదు। విశ్వేశ్వలంగదిష్ట
దిం విశ్వేశ్వర దేవందు నా బింగమూం కిహారు। లిదిహా
స్తుదు। కుంతశ్రీకాః॥ భదిహాఃషిషం (త్రు)। ఆంతః
నలతుఃకా। ఆంచిలేజగరపాః। అసుల్లగదకా
రాం॥

వెదమన్త్ర వర్తయోః।

శ్లో॥ ఉపసంప్రవాతృప్తి యదం తశ్రీస్త్రాః॥

పుంటిట దసంప్రస్త్రేయః।

ఇతి తవర్ణం తగజ్ఞపరా దుగవాం ర్లేం॥

అర్థః - వెదమన్త్రవకార ఉకారంగల్లు। జకారము
వికారము ఇశ్వ్రదినరు। వకారయొక్కకు। కవ్రంగ
కాంగ। కవ్రం దుర్గాకాః కుర్గ। అవ్రం ఓరం జాంఓరం। ఆ
వ్రందు జాందు। కవ్రంఖికాంఖి। తవ్రంనల్ త్రాంకల్।
ఎకారద్వితకు। శిరంబుసిదం తృప్తిసిదం। తూరయు.

సిదం తేన్స్య సిదం। తెూంగయు సిదం తూాన్స్య సిదం। తి
ల్లయు సిదం తేన్స్య సిదం। తూంగ్లయు సిదం తూాన్స్య సిదం।
స్వయం వారం స్వవారం। వదాం స్త్రదరణాగక్షేత్రస్తూాత్రం
చిక్కుదనష్టం। త్రి। ఆవ। ఆశ్రీ॥ మదిదం మ-
దిదొం। పాడిదొం। ౫ం డు॥

అసమాసపదయోః ప్రోక్తే।

త్రసమాసపదయోః ణకారదం పరయోర్యతః॥

ఇసిదనకారః ణాత్ప్రా।

త్రిపక్షమంజరిఅసమాసః దుః కరపదుష్యం॥ ౨

అర్థ - భిన్నపదయోః సమాసపదయోః ణకార
క్షే పరమాదనకారః ణకారమగుట యెఱుఁగ। భిన్నపద
క్షే। త్రి। కర్ణనదమున కర్ణనమదము। పర్ణా-
గ్రహేంద్రమునకు మన్నాగ్రహేంద్రము। జాలనక-
దముడు జాన్నెకడుము। సమాసక్షే। తర్ణరల-
తన్నెరల। కర్ణునకు కన్నుకు। కర్ణోత్కర్ణో
ట। త్రయోగదమున దాకినదము యుక్తారణానుం-
భవమిల్లదు॥

సందర్భాక్షేపణ।

ಠಂಬೋಕೋಷ್ಠಂ ವಿಕಲ್ಪದಿಂದಂ ಯೋಗಂ॥

ಸಂಧಿಸಿ ದೊರೆದು:ಕರಮದು|

ಸುಕರಮಾದೆಲ್ಲ ಯಂತ್ರಮೆಂಬ ಯುಕ್ತಿ॥೫೫॥

ಅರ್ಥ - ಕರ್ಣಾಟಕಶಬ್ದದ ಪಕಾರಕ್ಕೆ ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ಹಕಾರಮಕ್ಕುಂ| ಪಲಗೆ ಹಲಗೆ| ಪಂದೆ ಹಂದೆ| ಪಾಸು ಹಾಸು| ಪಂದಿ ಹಂದಿ| ಪುಲ ಹುಲ| ದ್ವಿತ್ವದೊಳ್ ಪಿರಿದುಂ ಪಕಾರಕ್ಕೆ ಹಕಾರಮಿಲ್ಲ| ತಪ್ಪು| ಹಪ್ಪು| ಬೆಪ್ಪಂ| ಉಪ್ಪರಂ| ಮುಪ್ಪರ| ಬೆಪ್ಪಂ| ಕಪ್ಪುರಮೆಂಬಂತೆ॥

Verses from Jayamini

ಕವಿತೆಗಳು.

ಜಯಮಿನಿಭಾರತವು.

ಸೂಚನೆ.

ರಾಜೇಂದ್ರ ಧರ್ಮಜನ ಸಂಬಂಧದಾಯನಾದ|
ವಾಜಿಮೇಧಾಧ್ವರವಿಧಾನಮಂ ಕೃಷ್ಣ ವಿ|
ಕೇಜಪತ್ರೇಕ್ಷಣನ ಮಹ ವಿವಿಧ ಕಥನದಂ|
ಪುದುಗಿಸಿ ಪ್ರಶೋದರನನಾ॥

ಅನ್ವಯ - ರಾಜೇಂದ್ರ = ಅರಸುಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ-

ಧರ್ಮತನಯಂ = ಯಮನಮಗನಾದಧರ್ಮರಾಜನು. ಬಾದರಾಯಣನ = ವೇದವ್ಯಾಸನನ್ನು. ವಾಜಿಮೇಧಾರ್ಥರಚಿತಾನಮಂ = ಕುದುರೆಯ ಆಹುತಿಯ ಕೊಡತಕ್ಕ ಯಜ್ಞದ ವಿಧಿಯನ್ನು. ಕೇಳ್ದು = ಕೇಳಿ. ಅಂಬುಜಪತ್ರೇಕ್ಷಣನ = ಕಮಲದ ಎಸಳಿನ ಹಾಗೆ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣನ. ಮತ = ಒಪ್ಪಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು. ವಿಡಿದು = ಹಿಡಿದು. ಕುದುರೆಗೆ. ವೃಕೋದರನನು = ತೋಳ್ನ ಹಾಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯುಳ್ಳ ಭೀಮನನ್ನು. ಕಳುಹಿದಂ = ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಧರ್ಮತನಯಂ ಕರ್ತೃ, ವೃಕೋದರನನು ಕರ್ಮ, ಕಳುಹಿದಂ ಕ್ರಿಯಾಪದ, ಇದು, ಸಕರ್ಮಕಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗ.

ಅರ್ಥ - ಧರ್ಮರಾಜನು ಯಜ್ಞದವಿಧಾನವನ್ನು ವೇದವ್ಯಾಸನ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿ, ಕುದುರೆಯ ತರುವದಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣನ ಒಪ್ಪಂಬಡಿಕೆಯಿಂದ ಭೀಮನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಪದ್ಯಂ

ವನರುಹಭವಾಂಡದೊಳಗಿರ್ಪ ಪವಿತ್ರ ಕೋಟಿಯೊಳ್|
ಜನದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದೊಳ್ಗೆಯಂ ಸತ್ರಕರನಿಧಿಗ|
ಳನುಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಕಲ್ದದ ಮಧ್ಯದೊಳ್ ಕುದುರೆವಿಮತ
ಜಂಬುದ್ವೀಪಮದರ ನಡುವೇ||

అనవరతసురతసౌఖ్యస్థితి నిరత నిజస్వా॥
గనె యంగభవియ హస్తినీయాత్ర వారము॥
త్రి- సమూహా నాశయాం పిల్లనగ్రోవి వర్తనముల స్థా

పించుడు॥౧

ప్రశ్న — వనరుహభవాండకోట్లకి = బ్రహ్మాండకోట్ల కి. విస్తృతమైనది గావున. విశ్వగుర = బ్రహ్మాండ. స్థాపనము = భూమియందు. సత్రసనిధిగల = పెద్ద సముద్రముగల. అను రింకొకటి = స్తుతిపాత్రులాగ అదర = ఆకాశమున. మధ్యమా = నడుమ. అను పజంబుధ్యాంపె. ఇదుడు = స్థిరపడు. అదర = ఆ జంబుద్వీపమందు. సమవి. అనవరత = నిరంతర. సుర- తసౌఖ్యస్థితి = క్రీడకి. నిరత = కూడిన. నిజస్వాన సెయుత = తన భర్తయు. అంగభవియ = స్త్రీబ్రాహ్మణ. హస్తిని యా = పట్టపురాణి యా. పిల్లనగ్రోవి పాటయందు. మరవ = చెప్పుడు. వర్తనములు = మో దమునకు. స్థాపి = కల్యాణగృహ. పనియుడు = చె- ప్పుడు. వర్తనములు స్థాపనమియందు ఇదు, అనుమానము గలదు.

ఆనందనందినియం తీర్థం దాక్షే భాగ్యస్తవనకం।
భారతకులవర్ధనసామ్రాజ్యవృష్టామ్।
షట్త్రింశజ్జనంబకే తహస్తినాపుర్యాం [illegible] సివినిసంపత్॥
భారతే -- తజనమేజయం మహాభారతగ।
భాగ్యాతురదౌర్భాగ్య [illegible] ధర్మపరిపాలయతి।
జేతవ్యాసని సాక్షాన్మని మునీంద్రసంచితసోం
పవిత్రతరదోగ్యం॥౨॥

అన్వయః — ఆనందనందినియ = ఆమోదమునపర్చేద.
త్రింశద్విపద్యాంభాగ్య = [illegible] సుభారతము
లద = చంద్రకులవర్ధనార = అరవిర. సామ్రాజ్యవి-
ష్టాభిషిక్తుండ జనం = [illegible] బడేద=
పరిద. హస్తినాపుర [illegible] రాజు [illegible],అ
గ్గిని = అంతహస్తినాపురిని. అరసినపుడే భారతం
తజనమేజయం = జనమేజయరాయుడు. మ-
హాభారతకథా తాత్పర్య [illegible]. ధర్మవస్త్ర-
[illegible] = [illegible]. [illegible]
[illegible] తరదోగ్య [illegible] -
[illegible] మునీంద్ర [illegible]

ಧನು. ಜನಮೇಜಯ ರಾಯನು ಕರ್ತೃ, ಅಶ್ವಮೇಧಿಕ ವಸ್ತು ಕರ್ಮ, ಕೇಳಗೊಂಡನು ಕ್ರಿಯಾಪದ; ಇದು ಸಕರ್ಮಕ ಕರ್ತರಿ ಪ್ರಯೋಗ.

ಅರ್ಥ- ಮೇರು ಪರ್ವತದ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯ ಅರಸನೆನಿಸುವ ಜನಮೇಜಯ ರಾಯನು, ಮಹಾಭಾರತದೊಳಗಿನ ಅಶ್ವಮೇಧ ಕಥೆಯನ್ನು ಜೈಮಿನಿ ಮುನೀಂದ್ರನಿಂದ, ಕೇಳಿಕೊಂಡನು ॥೨॥

ಪಿಂತೆ ಕೌರವಜಯಂ ತಮಗೆ ಕೈಸಾರ್ದನಿಮ ।
ನಂತರದೊಳುಂಡ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಭೋಗಾಂತರರ ।
ದೆಂತಿಳೆಯನಾಳಿದರದೇಗೈದರೆಂದು ಜನಮೇಜ
ಯ ಮಹೀಪಾಲನು ॥

ಸಂತಸದಲಿ ಜೈಮಿನಿ ಮುನಿಪನಂ ಕೇಳ್ದ ।
ಬಿಂತವಂ ಪೇಳ್ದನಾ ಭೂಪಂಗೆ ಸಕಲಜನ ।
ಸಂತತಿಗೆ ಕರ್ಣಾಮೃತಂ ಸಮೆವ ಮಧುರತರ ಭಾ
ರತದ ಸತ್ಕಥೆಯನು ॥೩॥

ಅನ್ವಯ- ಪಾಂಡವರು. ಪಿಂತೆ= ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಮಗೆ- ಕೌರವಜಯಂ= ಕೌರವರನ್ನು ಗೆಲಿಯೋಣವು. ಕೈ- ಸಾರ್ದನಿಮನಂತರದೊಳ್= ಕೈಗೂಡಿದ ಬಳಿಕ.

ಅಂದ. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಳ್. ಇಳೆಯಂ = ಭೂಮಿಯನ್ನು.
ಅದೆಂತು = ಹ್ಯಾಗೆ! ಒಪಿದರ್ = ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದರು. ಅ-
ದೇಂಗೈದರ್ = ಏನು ಮಾಡಿದರು! ಎಂದು ಜನಮೇಜ
ಯ ಮಹಿಪಾಲನು = ಜನಮೇಜಯರಾಯನು. ಸಂತಸಂ =
ಸಂತೋಷವನ್ನು. ಪಳ್ದು = ಧರಿಸಿ ಜೈಮಿನಿ ಮುನಿಪ-
ನನ್ನು. ಕೇಳ್ವ = ಕೇಳ್ವಗೆ. ಅವಂ = ಅವನು. ಇಂತು =
ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅಭಾಷಿಸಿ = ಅರಸನಿಗೆ ಸಕಲಜನ
ಸಂತತಿಗೆ = ಸವಿಗೆ. ಕರ್ಣಾವತಂಸಂ = ಕಿವಿಗೆ ಅ
ಲಂಕಾರ. ಎನಿಸಿ ಅಪ್ಪುವಹಾಗೆ. ಮಧುರತರ ಭಾರತದ
ಸತ್ಕಥೆಯನು. ಪೇಳ್ಗೆಂ = ಹೇಳ್ವದನು. ಜೈಮಿನಿ ಮು
ನೀಶ್ವರನು ಕರ್ತೃ ಭಾರತದ ಸತ್ಕಥೆಯನ್ನು ಕರ್ಮ ಪೇ
ಳ್ಗೆಂ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಇದು ಸಕರ್ಮಕ ಕರ್ತರಿಪ್ರಯೋ
ಗ—

ಅರ್ಥ:— ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಪಾಂಡವರು ಕೌರವರನ್ನು ಗೆಲಿದ ಬಳಿಕ
ಹ್ಯಾಗೆ ರಾಜ್ಯವಾಳ್ದರು, ಮತ್ತೇನು ಮಾಡಿದರು, ಎಂ
ದು ಜನಮೇಜಯರಾಯನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಜೈಮಿ
ನಿ ಮುನಿಯನ್ನು ಕೇಳಲಾಗಿ, ಆತನು ಕೇಳ್ವವರಿ
ಗೆ ಸವಿಯೊಂದುವಂತೆ ಭಾರತದ ಕಥೆಯೊಂದನು-

స్వహస్తాక్షరము.

Viveka Chintamani.

వివేకచింతామణి

గణితసంజ్ఞ

ఒక్కట | ప్రథమస్థాన | ద్వితీయస్థాన | తృతీయస్థాన | చతుర్థస్థాన | పంచమస్థాన | షంబు మొదలైన మూడవసారు స్థానములన్నిటియంతరం క్రమముండవలె | యక్షం దశం | శతం | సహస్ర | దశసహస్ర | లక్ష | దశలక్ష | కోటి | దశకోటి | శతకోటి | అర్బుద | న్యర్బుద | ఖర్వ | మహాఖర్వ | పద్మ | మహాపద్మ | క్షోణి | మహాక్షోణి | శంఖ | మహాశంఖ | క్షితి | మహాక్షితి | క్షోభ | మహాక్షోభ | నిధి | మహానిధి | సాగర | మహాసాగర | పరి | మహాపరి | శంఖ | మహాశంఖ | అగ్ని | మహాఅగ్ని | క్రమ | మహాక్రమ | ముంబవే వృష్టివసగర్లు | ఒక్కటి | ఏక | రూప | భూమిసంజ్ఞ | చంద్రసంజ్ఞ | మొదలగున్ను ౨ంద కు చెల్లేనట | రెండు | ద్వా | ద్వి | ద్వి | ద్వితీయము | యమళ | యుగళ | యుగ | ఉభయము | బాహు | పాద | నేత్ర

ನಂಪನ| ಸಂಜ್ಞೆ ಮೊದಲಾದವೆ ಎರಡಕ್ಕೆ ಲೇಸನಾಮಂ
ಗಳ್ಪು|| ತ್ರಿತಯ| ತ್ರಿಕಯ| ದಹನಯನ| ಅಗ್ನಿ| ಪುರ|
ವರರತ್ನಾದಿಗಳ್ಗೆ ಮೂರಕ್ಕೆ| ಪೆಸರು| ಚತ್ವಾರಿ| ಚತುಃ|
ಟೌ| ಕಷಾಯ| ವೇದ| ವರ್ಣ| ಆಶ್ರಮ| ಸಮುದ್ರ ಸಂ
ಜ್ಞಾ ಮೊದಲಾದವೆ ನಾಲ್ಕರ ಪೆಸರು| ಪಂಚ| ಶರವಕ್ತ್ರ|
ವ್ರತ| ಇಂದ್ರಿಯ| ಬಾಣ| ವಿಷಯ| ಪಾಂಡವ| ಭೂತಾ
ದಿಗಳ್ಗೆ ಅಯಿದಕ್ಕೆ ಪೆಸರು| ಷಟ್| ಋತು| ರಸ| ಸ್ಕಂ
ದಮುಖ| ವೇದಾಂಗ| ಕರ್ಮ| ಗುಣ| ದರ್ಶನ| ಅಘಾತಿ ದಿಗ-
ಳ್ಗೆ ಆರಕ್ಕೆ ಪೆಸರು| ಸಪ್ತ| ಮುನಿ| ಗಿರಿ| ರಾಜ್ಯಾಂಗ| ಭುವ
ನ| ಧಾತು| ಸಭಾಂಗ| ಸ್ವರ| ಸಾಗರ| ಸಂಜ್ಞೆ| ಮೊದಲಾದ
ವೆ ಏಳಕ್ಕೆ ಪೆಸರು| ಅಷ್ಟ| ವಸು| ದಿಗ್ಗಜ| ಮದ| ಕರ್ಮ
ದಿಗಳ್ಗೆ ಎಂಟಕ್ಕೆ ಪೆಸರು| ನವ| ರಂಧ್ರ| ನಿಧಿ| ರಸ| ಗ್ರಹ|
ರತ್ನ| ಭಕ್ತಿಗಳ್ಗೆ ಒಂಬತ್ತಕ್ಕೆ ಪೆಸರು| ಬಿಂದು| ಶೂನ್ಯ|
ನಾಸ್ತಿ| ಅನುಸ್ವಾರ| ಗಗನ| ಪೂರ್ಣಸಂಜ್ಞೆ| ಮೊದಲಾದವು
ಸೊನ್ನೆಯ ಪೆಸರು| ಈ ಸಕಲ ಸಂಖ್ಯಾಸಂಜ್ಞೆಗಳನರಿತು
ಕಟ್ಟರಳ್ಗದು ಗಣಿತಾದಿಗಳಂ ಗುಣಿಸಿ ಕ್ರಮದಿಂದಾದಿಸಮ
ಸ್ತ್ರಗಳಂ ಪ್ರಮಾಣಿಸುವ ಲೆಕ್ಕ ಬರಹಕ್ರಮ| ಬೆಟ್ಟ| ಎಟ್ಟ|
ಬಿಂದು ಸಮಲಂಗ| ಬಿವಳ್ಗದರಣಜ| ಮಣಿಗಳ ಚೌಕ| ರತ್ನ

కర్తసూత్రాలంకృతే । వజ్రమంజాలు । ఛత్రచామరాలు ।
మాణిక్యహారవం । ఘంటాఘంటికలు । స్తవకరాయణ
యంత్రసమ్మ ॥

Notice.

नोटीस.

धारवाड जिल्ह्यांतील तमाम स्कूल मास्तर यांस.

दाखल्यांचे फीज माहे १८८७ इसवी सपटंबर महिन्यांत सिजौरीस भरणा करण्याचे असून, डिसेंबर सन मजकूर महिना पर्यंत भरणा न करितां आपले पाशींच ठेविले. सबब हेडमास्तर यांस शेकडा पांच दंड केला आहे. हे सर्व मास्तरांनी ध्यानांत ठेवावें. तारीख १८ माहे फेब्रुवारी १८८८

(Signed) Nagesh Vinayak B.

डिपुटी एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर

जिल्हा धारवाड.

नोटीस

धारवाड जिल्ह्यांतील तमाम स्कूलमास्तर यांस

१ परीक्षेचे वेळेस मुलास कच विल्याबद्दल, येहेरचा न एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब बाहादूर दक्षिण भाग यांणीं अंबिगिरी मास्तर व्यंकाजी गोविंद यांस पांच रुपये दंड केला आहे व ह्याचे कामी मेहनत न घेतल्या मुळें त्यांजला कमी होण्याचा धातकं आहे.

२ बंकापुर मास्तर रामचंद्र व्यंकटेश दातार यांणीं एप्रिल १८५७ इसवी पासून फेब्रुवारी १८५८ पर्यंत प्रत्येक वेळेस, १० रुपये जमतांच कोणा मरणा मुक्तशीर केला नाहीं. सबब त्यांस दोन रुपये दंड केला आहे.

हा मजकूर सर्वांनीं लक्षांत ठेवावा. तारीख १४ मार्च सन १८५७ इसवी. मु॥ आणेगिरी.

(Signed) Nayak Vinayak B.

डे० इ० इ० जि० धारवाड.

नोटीस.

कुळाबे जिल्ह्यांतील सर्व स्कूलमास्तर लोकांस कळावें कीं, आमही व मेहरबान एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब बाहादूर मिळून वार्षिक परीक्षेस गेल्यावेळीं कितीएक मास्तर लोकांनीं हुकूमा विरुद्ध रजिष्टर ठेविल्याचें आढळ जाहल्यावरून त्यांजला मेहरबान एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब बाहादूर यांच्या मंजूरीनें दंड करण्यांत आला तो येणेंप्रमाणें-

हुनरुंद पंतोजी नरसोकृष्ण यांणीं कितीएक मुलें शाळा सोडून गांवची शाळेंत अगर दुसरी कडे गेलीं असोन त्यांचीं नांवें कमी न करितां रजिष्टरांत ठेविलीं-आणि मुलें हजर नसतां हजरी भरली. व अनंतपुर पंतोजी गोविंद पांडुरंग हुले यांणीं मुलांचीं नांवें पाहिजे तशीं रजिस्टरावर लिहून, आठ आठ वा रचार दिवसांची हजरी एकदम भरलेली आढळ झाली असोन, त्याणीं ही गोष्ट कबूल केली व कित्येसा दाहा रुपयांवर जमला असोन भरणा न करितां दोन दोन तीन तीन महिने आपणाजवळ ठे-

विसा. याजकरितां सदहू प्रत्येक असामीस दाहादा

हा रुपये प्रमाणें दंड करण्यांत आला आहे.

कुशीजी पतोजी विष्णु भिकाजी दामले यांणीं वे

ध्या पत्रकें शुद्धींच ठेविलीं नाहींत. व शुदूर मास्तर-

यांणीं वेध्यापत्रकें मालमानेक तशी ठेविलेलीं अ-

सोन जो अभ्यास चालत होता तो वेध्यापत्रकांत

शुद्धींच दाखल नव्हता. यामुळें प्रत्येक असामीस

चार चार रुपये प्रमाणें दंड करण्यांत आला आहे.

सदहू मजकूर पाहून यापुढें कोणी हुकूमावि

रुद्ध वहिवाट ठेऊनये. नाहींपेक्षां सदरी प्रमाणें त

जविज करणें जरूर पडेल. हें लक्षांत ठेवावें ता-

रीख १५ मार्च १८५८

(Signed) Vishvanath Vishnoo Dy.

डि. इ. इ. जि. कलादगी.

ನೋಟೀಸು.

ಗುಲಬರ್ಗಿ, [illegible], [illegible], ಮತ್ತು ೮.

[illegible]

ಮ ತಿಳಿದು ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳು ವಾಹೀಕ ವಡೀಲರನ್ನು ಮುಖ
ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದದರಿಂದ ಈ ಮಾಸ್ತರ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒಳಪಡತಕ್ಕ
ಹಾಗೆ ಶಿಕ್ಷಕ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.
ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಸ ಪದ್ಧತಿ ಬರದು ಹಾಗೆ
ನಡಿಸಿ ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಬಂದವರನ್ನು ಮಾಸ್ತರು ಮಾಡಿ
ದರು. ಅದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಕಾರ ಮಾಡು ಶಿಕ್ಷಕ-
ರೆಲ್ಲರ ವಹಿಸಿ ಬರುವಂಥ ದಕ್ಷ ಬಂದದೆ. ಶಾಲೆಯ
ಮಾಸ್ತರಸ್ಸಾಸನ ಕಾಯು ಯು॥

ಒಸ್ಸು ಸಾಹೇಬ ಮಾಸ್ತರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದಾರೆ-
ನ ಸೋದರಬಪ್ಪ ಮರೆಯಬಾರದೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳು.

(Signed) Chanbasappa D.D.

ಡಿ. ಎ. ಇ. ಜಿಲ್ಲಾ ಬೆಳಗಾವಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಯಮನಮರಾಯರು ಕೋಟೆ ಮನಸಿಗೆ ಬಂದಾಗ್ಗೆ-
ಸಾಲೆಯ ಕೆಲಸ ಬಂದ ಮಾಡುವ ರಕ್ಷಣಿಗೆ ಹೋ ಸದ್ದು
ತಿಳಿಯ ಬರದರಿಂದ ಆ ತನ ದಾರುಣ್ಯಂ ದಪ್ಪ ಮಾಡು
ವದಕ್ಕೆ ಮೋದಾಗಿನ ಯನ್ನಸ್ಪೃಶ್ಯ ಸಾಲೆಯ ಕಡಿಗೆ ಬರದು

ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿ ಸಾಹೇಬರು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಮನ್ನಾ

ಮಾಡಿದರು. ಕನ್ನಡ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಪಿಂಚಣಿ ಮಾಡಿಕೆ. ಜ್ಞಾ

ತಾ ೨೨ ಮಾರ್ಚಿ ಸನ್ ೧೮೯೮

(Signed) Chanabasappa B. A

ಡಿ. ಎ. ಇ. ಜಿಲ್ಹಾ ಬೆಳಗಾವಿ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧಪತ್ರಿಕೆಯು.

ಬೆಳಗಾವಿಯ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಸುರಿಯು ವತ್ತು ಉಮೇದವಾರ ಜನರಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪದಕವು ಸಂದಿತು. ಬರುವ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜನರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಹೂಡಿ- ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಬರೆದು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವರಿಕ್ಕೆಯು ಸಿದ್ಧವಿದೆ. ಹಂಗಿನ ಬರುವವರು ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ತೀರಿ- ಸುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಹಾಜರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹೆಸರು ಬರೆಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು. ಸಿಗಳನ್ನು (ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸತಕ್ಕವರು) ಹಿಡಿದು ದಾಖಲು ಮಾಡುವದು. ೧೮ ವರುಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿ ನವರನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ.

ಉಮೇದವಾರರ ಅಭ್ಯಾಸವು - ಕನ್ನಡ ಕಸ್ತೂರಿ ಪುಸ್ತಕದ ತಿಳಿಯುವುದು. ಅಂದರೆ - ಕನ್ನಡ

ರಹವನ್ನು ಶುದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ, ಬರೆಯೋಣ, ಓ-
ದೋಣ, ಒದಿಸ್ತರಲಿಕ್ಕೆ ವನ್ನು ಕಲಿಯೋಣ, ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥದ-
ಮೇಲಿಂದ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಮಾಡೋಣ, ಭೂಗೋಲ, ಪದಾರ್ಥ
ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದ ಬಹಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ, ಸ್ವಭಾಷಾ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ
ಗದ ವರ್ಣನೆಯೂ, ಗಣಿತ ವಿವಿಧ (ಬೀಜ, ಪಟಾಕಿ ಸ-
ಣಾಕಾರ ಮತ್ತು ಭಾಗಾಕಾರ) ಭಾಂಜಗಿಯೂ, ತ್ರೈರಾಶಿಕವೂ
ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಯಾರಿಗೆ ಬಹಳ ಬರುತ್ತಿದ್ದವೋ ಅವರೇ ಪ-
ರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರಬೇಕು. ನಮಗೆ ಬೇಕಾದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಪರೀ-
ಕ್ಷೆಯನ್ನು ಇಳಿದರೆ ಶ್ರಮಕುಂತೆ ಮೇಲಿನವರಿಗೆ ಮೊದಲು ತಲ
ಬುಳಿಸ್ತು ಮಿಕ್ಕವರಿಗೆ ಸಾಲಬೇಕೆ ಕೇಟು ಗಳುಕೊಡಬೇಕಾಗು-
ವು; ಮುಂಡಿಸ್ತಾಳ ಗಳುತ್ತರವು ಅಂದವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕೊ-
ಡುವುದು ಪದ್ಯ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವ ಮತ್ತು ಕರನ್ನೆ ಯುವರಿ
ತಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆಯುವ ಬೇಕಾಗುವದು.

ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬರುವದೋ
ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲು ಸ್ಥಳಗಳು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಎಂಬುದಾಗಿ
ತಿಳಿಸುವದು. ತಾ||೧೯||೧೮ ಮುಕ್ಕಾಂ ಬೆಳಗಾಂವಿ.

(Signed) [illegible]

ಅಂ. ಪ್ರತಿಸಾಹೇಬ ಬೆಳಗಾಂವಿ

Learning

ಹುಡುಗರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ.

ಮನುಷ್ಯರು ಅನೇಕತರದ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೊತ್ತುಗಳೆಯುತ್ತಾರೆ, ಏನಂತು ಈ ಎಲ್ಲ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗಿಂತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದೊಳಗೆ ಹೊತ್ತುಗಳೆಯುವ ಉದ್ಯೋಗವು ಬಹಳ ಲೇಸಾದದ್ದು. ಇದಕ್ಕಿಂತಲು ಉತ್ತಮವಾದ ಉದ್ಯೋಗವು ಬೇರೆ ಮತ್ತಾವದೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ವ್ಯವಸಾಯದೊಳಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನವೂ ಬಹುಮಾನವೂ ಬೇರೆ ಮತ್ತೊಂದು ವ್ಯವಸಾಯದೊಳಗೆ ಇಲ್ಲ; ಇದರಂತೆ ಯಾವತ್ತು ದೇಶಗಳೊಳಗಿನ ಬಲ್ಲಿಂಥಾ ವಿಚಕ್ಷಣಪುರುಷರು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯೆಯ ಧಂದವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಯಾರಿಗೆ ಉಂಟೋ ಅವರೇ ಪಂಡಿತರು ಅಥವಾ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಎಂಬ ಸಂಜ್ಞೆಗಳು ಇರತಕ್ಕವುಗಳು. ವಿದ್ಯೆಯ ಯೋಗದಿಂದ ಮುಂದೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವದು, ಇದಂತೂ ಮೇಲೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿದ್ದು ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ವಿದ್ಯದ ಅಭಿರುಚಿಯು ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ, ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯು ಬೇಸ-

ರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಅಂದರೆ ಏನು, ಇದು ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಇಲ್ಲ, ಅದಬಲ್ಲರೆ ಅದರಿಂದಲುಂಟಾಗುವ ಲಾಭಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಿಳಿಯದು. ಈ ಈವತ್ತು ಭಾರತಖಂಡದೊಳಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಇದ್ದಾರಲ್ಲಾ, ಅವರೊಳಗೆ ನೂರರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಮಂದಿ ವಿದ್ಯೆಯುಳ್ಳವರು ದೊರಕುವದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಹುಟ್ಟಿ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಹೆಂಗಸರ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ, ನೂರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಂದಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವಿದ್ದವರು ಸಿಕ್ಕುವದು ಕಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದರ-ಮೇಲಿಂದ ಜನರಿಗೆ, ಶಾಲೆ, ಪುಸ್ತಕ, ವಿದ್ಯೆ, ಇವುಗಳ-ಉಪಯೋಗದ ತಿಳುವಿಕೆಯು ಎಷ್ಟು ಅದೆ, ಎಂಬುದ-ನ್ನು ಸಹಜದಿ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ. ಜನರು ಅಜ್ಞಾನದೊಳಗಿದ್ದರೆ, ಎಲ್ಲರೂ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಏನು ಮಾಡುವರು! ಎಲ್ಲದರ ಪಾಲಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ರೀತಿ ಹೊಂದದೆ, ಪಾಲಿಸುವ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ! ಈ ದೇಶದೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಯೋಳಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರು ಅಜ್ಞಾನದ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದೈವೇಚ್ಛೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ಈಗಿನ ಜನರೊಳಗೆ ವಿದ್ಯಾಸಕ್ತಿಯು-ಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ತಿದ್ದುವದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರ

ಅದಿಗಳುಂಟು, ಇವುಗಳ ವಿಚಾರಮಾಡುವದು ಅವಶ್ಯವದೆ :—

ಈ ದೇಶದ ಜನರೊಳಗೆ ಈಗ ಎರಡು ತರದ ವಿದ್ಯೆಗಳುಂಟು; ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ್ದು ಅಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯೊಳಗಿನದು; ಪಶ್ಚಿಮದ ಪರದೇಶದ್ದು ಅಂದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಭಾಷೆಯೊಳಗಿನದು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯೊಳಗಿನ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹೊರತು ಯಾರು ಕಲಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂಬುವದೇನಿಲ್ಲ, ಸಾವಿರಕ್ಕೊಬ್ಬನು ಕಲಿತ ಪಂಡಿತನಿರುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನು ಇಂಗ್ರಜಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡುವಾ.

ಇಂಗ್ರಜೀ ರಾಜ್ಯವಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಅಂದರೆ ಮುಸಲಮಾನರು ಮತ್ತು ಮರಾಠಿಯರು ರಾಜ್ಯವಾಳುವಾಗ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು, ಈಗಿನ ವಿದ್ಯೆಯ ತುಲನೆಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ, ಈಗ ಜನರ ವಿದ್ಯೆ ಬಹಳ ಮುಂದಾಗಿರುವದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಸರಕಾರದವರು ಸಾಲೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಭಾಷೆಯೊಳಗೆ ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಗಳು ಹೊರಡುತ್ತವೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಛಾಪಖಾನೆ-

ಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾವೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಜನರು ಹೋಗಿ ಅನೇಕ
ತರದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು, ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಿ ಜ್ಞಾ
ನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ; ಪರಂತು ಈ ಯಾವತ್ತು ಉ-
ದ್ಯೋಗವು ಇಂಗ್ರಜಿಯನ್ನು ಕಲಿತ ಜನರದು. ಉಳಿದ ಜನ-
ರ ಮತಕ್ಕಾ ತಿಳುವಳಿಯು ಇನ್ನು ಸುಧಾರಿಸದೆ ಮುಂ
ಚಿ-ನ ಹಾಗೆ ಬೀಳುಂಟು. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲು ಮನುಷ್ಯ
ನ ಮನಸ್ಸು ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ
ಯಾವ ಯಾವ ಮಾತುಗಳು ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ, ಎಂಬ ವಿಚಾ
ರಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ತಂದು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಲೆಗೆ
ಕಳುಹಿಸುವವರು ನಮ್ಮ ಈ ಜನರೊಳಗೆ ವಿರಳ; ತಮ್ಮ ಮ
ಕ್ಕಳು ವಿದ್ವಾನರಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವವರು ಬಹಳ-
ಮಂದಿ. ಪರಂತು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಓದಲಿಕ್ಕೂ ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೂ
ಲಿತು ಸರಕಾರ ಚಾಕರಿ ಮಾಡಬೇಕು, ಮತ್ತು ಹಣವನ್ನ-
ಗಳಿಸಬೇಕು, ಹೀಗೆ ಬಯಸುವವರು ಬಹಳ ಮಂದಿ. ಒಕ್ಕ
ಲು, ಸಣ್ಣ ದರ್ಜೆ ಜನರು ತಮ್ಮ ಚರಿತಾರ್ಥದ ಸಲುವಾಗಿ
ಚಾಕರಿ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬದು ಇಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅವರು ಹೊ
ಸ್ತ ಹೊಸ್ತ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಯಾದರೂ ಹಣವನ್ನು
ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಪರಂತು ಅಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಅವರ ಜನ್ಮದ ಸಾ-

ಧೈರ್ಯಮಾಡುತ್ತೇವೆಂಬುವದಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಂದಲೆ ನಮ್ಮನ್ನು
ಬ್ಬಿಸಿದ ದೇವರ ಉಪೇಕ್ಷೆಯು ಇಷ್ಟೇ ಅನ್ನುವದಾಗಿಲ್ಲ. ನಾವು-
ಜಗತ್ತಿಗೆ ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು, ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು, ಚಿತ್ತವನ್ನು
ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತೇವೆ, ಮತ್ತು
ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೆ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ದೇವರ ಸಂಕಲ್ಪ
ವಿದೆ. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ಜನರು ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿಸಂ
ಸಾರಿಸುವ ಹಾಗೆ ಭಾಗವತರ ಅವಿಂದಕ್ಕಾಗಿ ಅಭ್ಯಾ
ಸ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಹುಡುಗರು ೨೦।೨೧ ವರ್ಷದವರಾಗುವತನಕ
ಸಂಸಾರ ಹೊರಗೆ ಶೋಧಬಾರದು, ಎಷ್ಟೋ ಜನರ ನಡತೆ ಹೀಗೆ
ಇರುವದು, ಮಕ್ಕಳು ೧೭।೧೮ ವರುಷದವರಾದ ತನಕ
ಬಗೆ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ; ಆ ಮೇಲೆ ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ
ಕಚೇರಿಗಳಿಗೆ ಉಮೇದವಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡಹತ್ತುತ್ತಾರೆ
ಇದರಿಂದ ಅವರ ಅಭ್ಯಾಸವು ಅರ್ಧವೇ ಆಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು
ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಏನೂ ಲಾಭವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ
ದು ನಡತೆ ಯಾವದೆಂದರೆ, ಹುಡುಗರು ಹತ್ತುವರ್ಷದ
ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವದೇ ಸಂದರ್ಭ, ನಾವು [illegible]
ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಚಿಕ್ಕವರಿಯುವರು ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ನ[illegible]
ಗರು ಬಿದ್ದರು ನೋಡಿದರೆ ನನ್ನ [illegible]

ధాన్యము మగడు తానే సంపాదించి పెట్టు ఒకరిచేతను సాగు
నలుగురిలో గౌరవము కలిగి యుండవలెను, జనులకు-
నోర్పు వచ్చు విధముగా నుండవలెను, నిర్మల
మైన మనస్సు గలిగి యుండవలెను, అట్టి సద్గుణము
లు కలిగి యుండవలెను జనులు దానికి యున్నవి-
వారి యొక్క ధర్మము తప్పకుండ ఉండవలెను అని
యున్న అందరు మెచ్చుకొందురు.

మంగళాచారము.

ಸ್ಥಾಪನೆ : ೧೮೬೬ 1868-69 ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು

ಜೀವನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪತ್ರಿಕೆಯ

ಶತಮಾನೋತ್ತರ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬ

ಪುಸ್ತಕ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣ ೧೯೯೧

ಶತಮಾನೋತ್ತರ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬ
(ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೯೧ ೨೦ನೇ)

ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು
(೧೮೩೩-೧೮೮೧)

ವರ್ಷ 1868-69

3-4 ನೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ

ಶಾಲಾ ಪತ್ರಿಕೆ

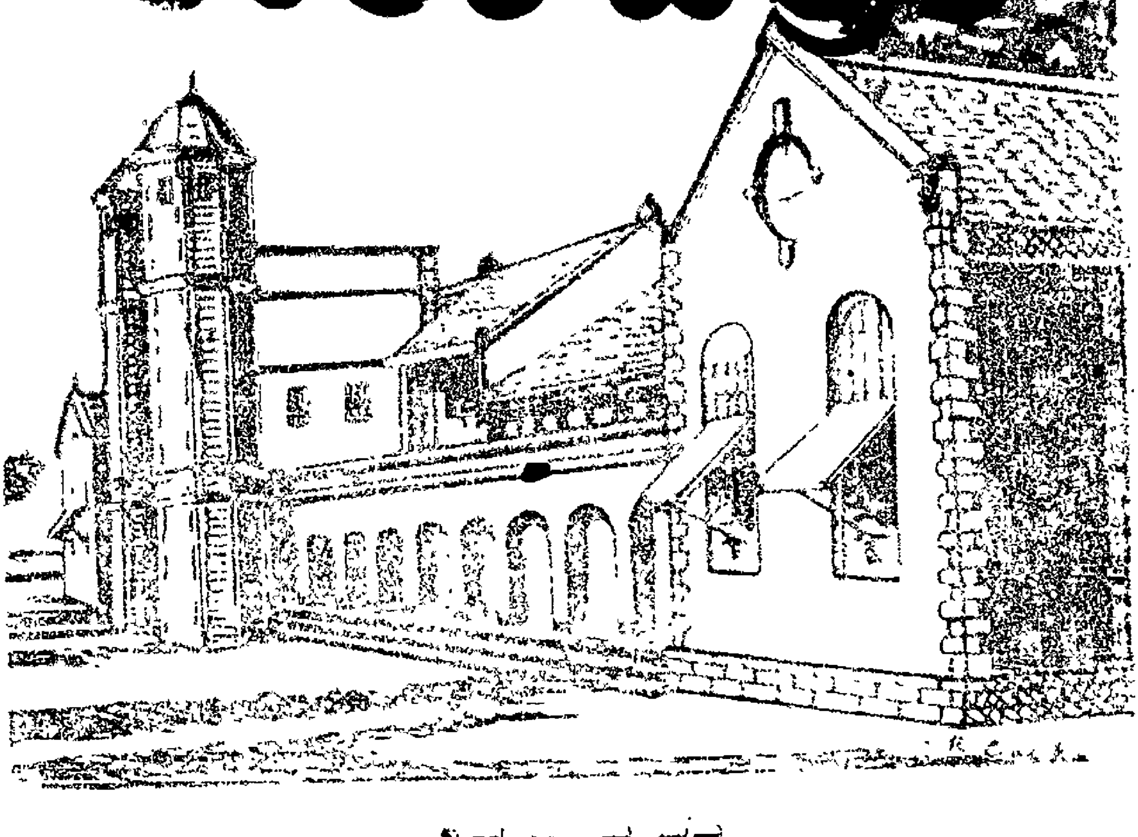

ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂತಸ

ಸರಕಾರಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ತರಬೇತಿ ವಿದ್ಯಾಲಯ

ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ವೃತ್ತ, ರೊದ್ದರಸ್ತೆ, ಧಾರವಾಡ - ೧

ಸ್ಥಾಪನೆ : ೧೮೭೫

ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು

ಜೀವನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಶತಮಾನೋತ್ತರ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬದ

ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ೧೯೯೯

ಡೆ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು

(೧೮೩೩–೧೮೮೧)

ಶತಮಾನೋತ್ತರ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬ

(ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೯೯ ರಿಂದ)

ವರ್ಷ

ನೆಯ ಸಂಪುಟ

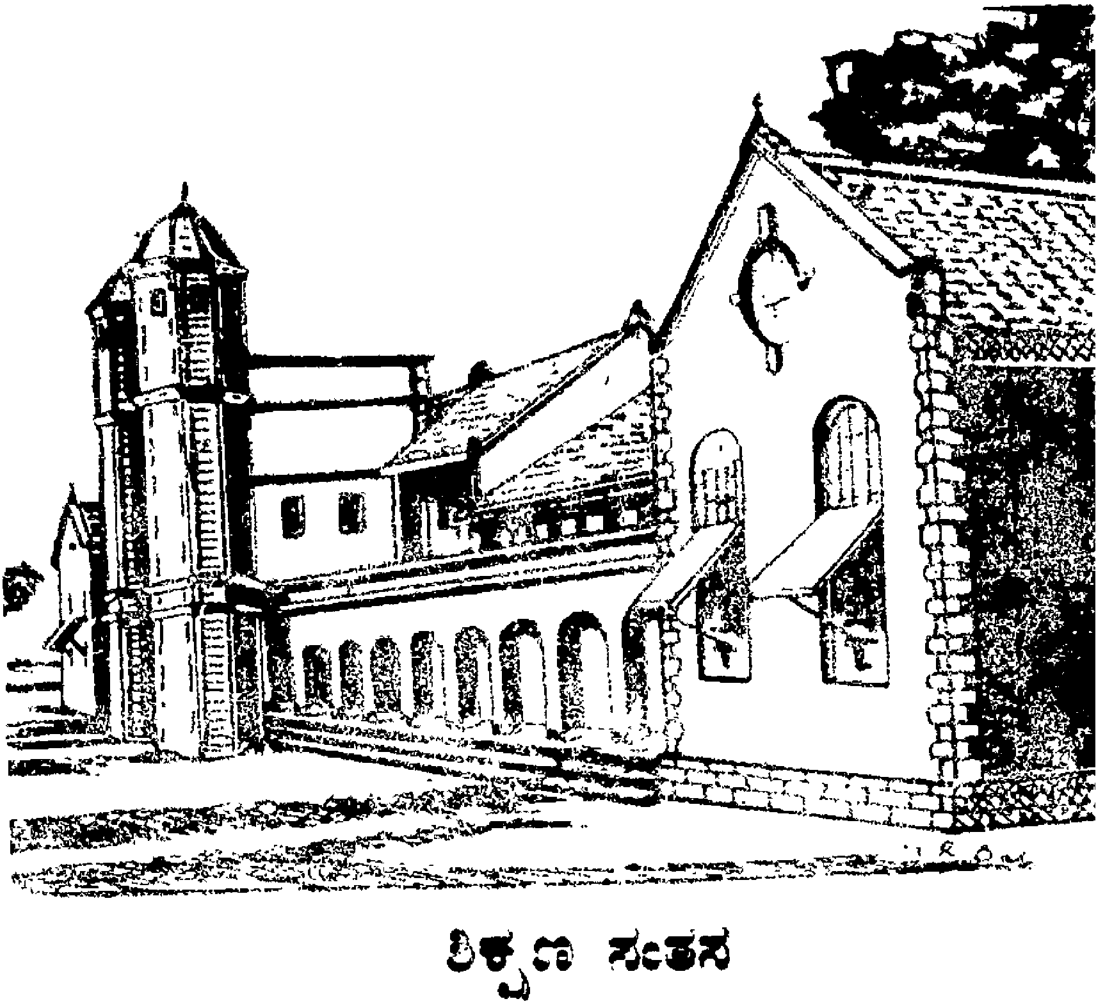

ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂತಸ

ಸರಕಾರಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ತರಬೇತಿ ವಿದ್ಯಾಲಯ

ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ವೃತ್ತ, ರೊದ್ದರಸ್ತೆ, ಧಾರವಾಡ – ೮

342

ಸಿದ್ಧನಾಥ ವಾಚನ ಮಂದಿರ.
ಮುರಟ. ಜಿ ಧಾರವಾಡ.

1869

ಸಿದ್ಧನಾಥ ವಾಚನ ಮಂದಿರ
ಹೊರಬ. ಜಿ. ಧಾರವಾಡ.

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ

ಪುಸ್ತಕ ೩ ಸಂಚಿಕೆ ೧೦

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಜನವರಿ ೧೮೮೦

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು.

ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸ ತಕ್ಕ ನಿಯಮಗಳು.

ಈ ನಿಯಮಗಳು ಶಿಕ್ಷಕನ ಅಭ್ಯುದಯವನ್ನೂ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಿ ನಡಿಸತಕ್ಕವುಗಳು. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹಲಕಲಮುಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟ ರೀತಿಯಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವೆ.

೧ ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ವರ್ಗದೊಳಗಿನ ಬೆಟ್ಟಬಹುಮನಸರನ್ನು ನಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕೆಲಸ ನಡಿಸದೆ, ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದವರಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕೆಲಸ ನಡಿಸಬೇಕು.

೨ ಒಂದು ವರ್ಗದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರು ಕೂಡಿ ಕೆಲಸ ನಡಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು.

೩ ಪಾಠ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಯು

ಉಚ್ಚಾರದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೋಟಗಳ-
ನ್ನು ತರದುಕೊಳ್ಳದೇ, ಶಿಕ್ಷಕನು ಒಂದೊಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು
ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ, ಶುದ್ಧವಾಗಿಯೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬರೆಯ
ಲಿಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಯಾಗದ ಹಾಗೆ ಬಹು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ —
ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು. ಅವನು ಹೇ
ಳಿದ ಹಾಗೆ ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಲಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬ-
ರೆಯುವರು. ಈ ಮೇರೆಗೆ ಹೇಳುವದೆಲ್ಲಾ ಆದ ಮೇಲೆ-
ಶಿಕ್ಷಕನು ವರ್ಗದಲ್ಲಾ ಒಂದೊಂದು ಪದಗಳ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು
ಹೇಳಿ ಅನ್ನಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಮೇರೆಗೆ ಎಲ್ಲರ ಬರೆ
ತೆ ಓದೋಣದಿಂದ ಹೇಳಿ ಬರೆದ ಪಟ್ಟಾಗದೆ ಶಿಕ್ಷಕನಿ
ಗೆ ಶ್ರಮ ಬೀಳದೆ, ಹುಡುಗರ ಹಲಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪುಗ-
ಳೂ ಅತಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿದ್ದಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಯಾವ-
ದ ಹುಡುಗನು ಸೊಕ್ಕು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆಂದು
ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತದೆಯೋ, ಅವನ ಹಲಗೆಯನ್ನು, ಯಾರು
ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಬರೆಯುವದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತಪ್ಪು
ಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಅಂಥವರ
ಹಲಗೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಾನೇ ಚನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿ,
ಉಳಿದವರನ್ನೆಲ್ಲ ದೊಡ್ಡ ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರಿಗ—

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ ತಿದ್ದಿ ಬರೆಯುವುದು.

ಅಂಕಗಣಿತದ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪಾಠ.

ಅಂಕಗಣಿತದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದರೆ, ವರ್ಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಒಂದು ಅಂಕಗಣಿತದ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇಷ್ಟು ವೇಳೆಯೊಳಗೆ ಇದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಕ್ಕಷ್ಟು ವೇಳೆ ನೇಮಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ವೇಳೆಯೊಳಗೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಮೊದಲು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದವರು ಕ್ರಮೋಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಧ್ಯಾಪಕನು ನೋಡಿ, ಕ್ರಮೋಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿದವರ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಅವರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದವರನ್ನು ಬೇರೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನ ಕೈಯಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಅದೇ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅವನು ಮಾಡುವಾಗ ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿದವರಿಗೂ, ಮೊದಲೇ ಮಾಡಿದ್ದವರಿಗೂ ಆ ಉದಾಹರಣೆಯು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರಗಳು.

ಸಾಮುದಾಯಿಕ, ವ್ಯಕ್ತಿವಿಷಯಕ, ಲಿಖಿತ

ರಹಿಂದು ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಮೂರುಪ್ರಕಾರಗಳು. ೩. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯರ ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳುವಕ್ಕೆ ಉಳ್ಳಯುತ್ತದೆ. ಅದರ ಯಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ ಒಬ್ಬರೆ-ಉತ್ತರ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ತೀರುವದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವದರಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ತಿ-ಳಿವ ಚನ್ನಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವೇಳೆಯು ಬಹಳ ವೆಚ್ಚವಾಗುವದಲ್ಲದೆ, ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕಾಗದದಮೇಲೆ ಬರಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದು ಯಲ್ಲಾಕ್ಕೂ ಉತ್ತಮತರದ ಪರೀಕ್ಷೆಯು. ಇದರಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯು-ಬಹುಸರಳವಾಗಿ ಆಗುವದಲ್ಲದೆ, ಯಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕೆಲ-ಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಪರೀ-ಕ್ಷಿಸುವದು ಮಾತ್ರ ಬಹು ಬೇಸರಿಕೆಯ ಕೆಲಸವು. ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಶಿಕ್ಷಕನು ಈ ಮೂರುಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಬೆರಸಿ ಲಾಭ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವನು.

ಪಾಠಕಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯು.

ಶಿಕ್ಷಕನು ಯಂಥಾ ವಿಧ್ಯಾಂಗ ನಾನಾಗ್ರಂಥಾನುಸರ ಪಠ್ಯ ಪಾಠವನ್ನು ಮೊದಲು ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೀವಿಧವಾಗಿ ಮೊದಲು ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಯಾವ ಕ್ರಮದಿಂದ, ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ, ಯಾವ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಆ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕೆಂಬದರ-ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲೇ ಆಲೋಚಿಸಿ ಕೊಂಡಿಟ್ಟರೆ, ಕಲಿಸು-ವಾಗ ತೊಂದರೆ ಬೀಳದೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವದಲ್ಲದೆಯೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸುಬೋಧವಾಗಿಯೂ ಕಲಿಸಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ವಿದ್ವದ್ಭ್ರಮದಿಂದ ಮೊದಲು ಯೋಗ್ಯ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಕೆಲಶಿಕ್ಷಕರು ಪಾಠ ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥವರು ಬಹುಶಃ ತೊಂದರೆಪಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ಶ್ರಮವನ್ನು, ವೇಳೆಯನ್ನು ವ್ಯರ್ಥ ಕಳೆದು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪಕ್ಷತನದಿಂದಲೇ ಅವಹೇ-ಳನಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯವಲ್ಲದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವರ-ನ್ನು ಬಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರಂಥ ಮೂರ್ಖಶಿಕ್ಷಕರು ಯಾರಿದ್ದಾರು.

—೨೯೪

Shabdmanidarpana

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು.

ಅಪಾಯ ಭಯಯುತ್ತರ।

ಪಾದಾನಸ್ಥಾರ್ಥದೊಳ್ದಿಗರ್ಥದೊಳವುಡುಮಾತಂ॥

ಸಾದಾನಿಷ್ಟಾನಿಷ್ಟ

ಪಾದಿತಹೇತುವಿನೊಳ್ದಯದೊಳ್ಸ್ವಾರದೊಳ್॥ಕ॥

ಅರ್ಥ— ಅಪಾದಾನವೆಂದಾವುದಾನೊಂದರಿಂ ಪೊಲಗು-
ವದು। ಅಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಿ ಯಕ್ಕುಂ। ಪ್ರಯೋಗಂ। ಮರದ-
ತ್ತಣಿಂ ಪಣ್ಣುದುರ್ದುದು। ಕೆರೆಯತ್ತಣಿಂ ಬಂದಂ। ಅ-
ರಸಿಂ ಪಿರಿಯನೆಂಬಂತಪ್ಪಾಗ ಶೀರ್ಷೆ ಪಾದಾನ ಮಂ ಮೇ
ಶಿ ಮಂದಿ ಪಶಪ್ಪುವವರು। ಕೃಷ್ಣನಿಂ ಪಿರಿಯಂ ಬಲಭದ್ರಂ।
ದುರ್ಯೋಧನನಿಂ ಕಿರಿಯರ್ದುಶ್ಶಳೆಯಂ ಬಂತೆ। ಮತ್ತ
ಮಪಂ ಪಮಿಭಯದೊಳ್ಗಂ। ಸ್ವೀಕಾರದೊಳ್ಗಂ। ಇಷ್ಟ
ದೊಳ್ಗಂ। ಅನಿಷ್ಟದೊಳ್ಗಂ। ಹೇತುವಿನೊಳ್ಗಂ। ಉದಯ
ದೊಳ್ಗಂ। ಸಮುದ್ರದೊಳ್ಗಂ ಪಂಚಮಿಸುಗು। ಭಯಕ್ಕೆ।
ಅರಸನತ್ತಣಿಂ ಹಾಳಿ ಬಂದುದು। ಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕೆ। ಸ್ವಾಮಿಯ
ತ್ತಣಿಂ ನಿವಾರ್ಣಮಾದುದು। ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ। ಕಂಪಿಯತ್ತಣಿಂ

ಶಾಖಾಪ್ರವೃದ್ಧಿಸಿದುದು। ಅನಿಷ್ಟಕ್ಕೆ। ಪಗೆಯತ್ತಣಿಂ ಬಂ
ಧನಂಬಂದುದು। ಹೇತುವಿಂಗೆ। ಬಡ್ಡಗದತ್ತಣಿಂ
ಸಿರಿಬಂದುದು। ಉದಯಕ್ಕೆ। ಸಾಧ್ಯಂಶದತ್ತಣಿಂ ಸಾ
ಷ್ಟಿದಂ। ಪಿಶುನಿಗೆ। ಕೃಷ್ಣನತ್ತಣಿಂ ಬಲಭದ್ರಂ ಪಿರಿಯಂ॥

ಪತಿಕುಲಜಾತ್ಯವಯವವಿ।
ಶ್ರುತಲಕ್ಷಣಸನ್ನಿಧಾನಸಂಸ್ಪರ್ಶನಮಂ॥
ಗತಸಂಬಂಧದೊಳಂತೆ।
ಸ್ಮೃತಸಂಬಂಧದೊಳಮುಂಟು ಷಷ್ಠಿಗೆ ಯೋಗಂ॥೬೧॥

ಅರ್ಥ:- ಸಂಬಂಧದೊಳ್ ಷಷ್ಠಿಯಕ್ಕುಂ। ಅದು ಸ್ವಾಮಿ ಸಂಬಂಧದೊಳ್। ಕುಲಸಂಬಂಧದೊಳ್। ಜಾತಿಸಂಬಂಧದೊಳ್। ಅವಯವಸಂಬಂಧದೊಳ್। ಲಕ್ಷಣಸಂಬಂಧದೊಳ್। ಸನ್ನಿಧಾನಸಂಬಂಧದೊಳ್। ಸಂಸ್ಪರ್ಶ ಸಂಬಂಧದೊಳ್। ಸಂಬಂಧದಸಂಬಂಧದೊಳ್। ಅಪ್ಪುದು। ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ। ಊರೊಡೆಯಂ। ನಾಡೆರೆಯಂ। ಕುಲಕ್ಕೆ। ಎಮ್ಮ ಸೋಮಂ। ಎಮ್ಮ ಮೋಳಿ। ಎಮ್ಮ ಲಿಪಂ। ಎಮ್ಮ ತಮ್ಮ। ಜಾತಿಗೆ। ಆನೆಯ ಪಟ್ಟೆ। ಕುದುರೆಯ ಥಟ್ಟು। ಗಿಳಿಯ ಬಿಂಡು। ಅವಯವಕ್ಕೆ ಮರದ ಕೊಂಬು। ಮಾವಿನೆಸಳ್। ಕೋಣೆಯ ಕಾಲ್।-

ಪುರುಷಂಗೆ। ಪೊಟ್ಟೆಗೆಯು ಮಾಡಿದಂ। ಶತ್ರುಗಳರಾಷ್ಟ್ರಂ।
ಬಂಧುವಡುಮಾಡುತ। ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ। ಕೆರೆಯಕೋಡಿ। ಊರ
ಮುಂದು। ಅದರಕೆಳಂ। ಸಂಪ್ರಶ್ನಕ್ಕೆ। ತೋಳ್ಗಳಿಂದ। ಕಲ್ಲ
ನಡತಳಗ। ನೀರಹಾವಸ। ಸಂಬಂಧದ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ।
ನೊಸಲಕಣ್ಣದೇವಂ। ತೋಳ್ಗಬಾಳ್ಗಕಾಂತಿ। ಹರಿಯ
ಹೊಕ್ಕುಳತಾವರೆ। ಮತ್ತಂ ಶೇಷಮೊಳ್ಗಂ। ಷಷ್ಠಿವಿಕಾ-
ರದೊಳ್ಗಮುಂಟು। ಬಾಳ್ಗದರ। ಅದರಮರ। ಷಷ್ಠಿವಿ-
ಕಾರಕ್ಕೆ। ಮೊನ್ನಕೋಲ್। ಎಲ್ಲಾವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ ಷಷ್ಠಿಗತಮಾ-
ದಾಗಿ ಸಂಬಂಧಮುಂಟು॥

ಧರೆಯಿನಾವುದುಮಾ।
ಧಾರಮಧಿಕರಣಮಕ್ಕು ಸಾಪ್ಯಮುತಿಳನಿ॥
ಧಾರಣ ವಿಷಯ ವ್ಯಾಪಕ।
ಸಾರವ್ಯವಹಾರ ಕಾಲ ನಿತ್ಯಾರ್ಥಗತಂ॥ ೬॥

ಅರ್ಥ — ಆವುದಾಧಾರದಧಿಕರಣಮಕ್ಕು। ಸಾಪ್ಯಮುಯು-
ಕ್ತಂ ಅಧಿಕರಣಕ್ಕುದಾಹರಣೆ। ಪಾಸಿನೊಳ್ ಪತ್ತಿದಂ।
ಪಡುಗೋಳ್ ನಟ್ಟಕ್ಕರಣ। ಅನುತ್ತರಂ॥ ನಿರ್ಧಾರಣ
ದೊಳ್ಗಂ। ವ್ಯಾಪಕದೊಳ್ಗಂ। ವಿಷಯದೊಳ್ಗಂ। ವ್ಯವಹಾರ
ದೊಳ್ಗಂ। ಕಾಲದೊಳ್ಗಂ। ನಿತ್ಯಾರ್ಥದೊಳ್ಗಂ। ವರ್ತಿಸು

సం। నిర్ధారణాయిం యిడు। సూరాదిం యోః గ్నేః త్రయియి
యోః గ్నే జాతి యత్రాః వత్సర వంపేః దేశ్ము ద్వు। సూరాత్తే।
డిః పడోః ప్రదోః గణ్య యాత్రి। త్రయని। వదన్తేః కాల్య
తం గా ప్రత్యదం। దదపదోః ప్రతం మయ్గం। జాతిగే।-
రత్నం నమోః ప్రదానికి ప్రయుత్తమం। ఎదయత్తే। మా-
నదోః శృత్తి। సం ఎ యాః ప్రతీ గదం। ద్రావకేక్కు। మాఎమ
శ్రం మి। కఠినమోః ప్రగణం। ఎప్పాః వర్ణేః। వృషభాదక్కే। తవ
మో ప్రగమ్యం। విరక్తోః ప్రసిదం। కాలకే। వసంతదోః ప్రా
వృడుండుడు। శరదోః ప్రదిష్టజయము చితం। సప్త
థాక్షే। బటకం తం। బహిరోః ప్రకంతం॥

ఇతి పంచ విభక్తిః।

ప్రంతుం వల్గు వినుగం యథాం ద్రుప్రథమా॥

షష్ఠి త్రోః రయుత్తి ఋమా।

షష్ఠి త్రోః రయు మధ్య ద్వితీ చాదేశాం విభా॥ ౯॥

అథ — పంచవిభక్తి సంజ్ఞ యథా ప్రాంభ వతిని
గా చూ తం వల్ల వినుత్తు। అల్ల ప్రథమా ధర్మా జ్ఞం ద్రి
త్రియా ధర్మ చూతం షష్ఠియత్తం। ప్రథమ... ద స్కే।
ఎక్కం రయు ప్రావసపిక। ఛత్రభవద్రుడ నూంతే। మ-

ಮಾತ್ರಂ ಸಾ। ಸ್ವಪಂ ಪಿತೃ। ಸ್ವಸಂ ಸೋಂತೆ। ಎಂಬರ್ಥದ
ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಥದೊಳ್ ಷಷ್ಠ್ಯಾದೇಶಂ। ಎಂಬುದ್ಧಾನಿಸ-
ಸ್ಥೋಂತ್ರ ಕಾಲ ದ್ವಿವಿಧ ಯಾ। ಕಾರ್ತಮಿಕ ಯತಿ ಮ ಮವ
ಬರ್ಹಡು। ಎನ್ನಂ ಕೊಂಡನಾರ್ತ ಮಿಕಯತಿ ಅವರ್ಥದ॥

ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮಾರ್ಥವೃತ್ತಿ।
ಯಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಚತುರ್ಥ್ಯರ್ಥದೊಳ್ ದ್ವಿತೀಯಾತೃತೀಯೆಯುಂ॥
ಕ್ಕ್ಯರ್ಥದೊಳ್ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಸು।
ಮಕ್ಕೆಂದುಂ ಬರುವುದೊಳ್ ತೃತೀಯಾರ್ಥಕ್ಕೆ॥ ೮॥

ಅರ್ಥ- ಪ್ರಥಮಾರ್ಥದೊಳ್ ತೃತೀಯಾರ್ಥದೊಳ್ ಚತು-
ರ್ಥ್ಯರ್ಥದೊಳ್। ಸಪ್ತಮ್ಯಂ ಚಂ ಚತುರ್ಥ್ಯರ್ಥದೊಳ್
ದ್ವಿತೀಯೆ ಯಕ್ಕು। ಪ್ರಥಮಾರ್ಥದೊಳ್ ದ್ವಿತೀಯೆಗೆ। ಸು-
ಜ್ಞಾನಿಗಳಂ ಬಲ್ಲ ಸುಜ್ಞಾನಿಗಳಂ ಪಾಯ್ತು। ತೃತೀಯಾರ್ಥ-
ದೊಳ್ ದ್ವಿತೀಯೆಗೆ। ಕುದುರೆಯಂ ಪೊಂದಿದಸಿರಿಯಂ ಬಲ್ಲಿ।
ಪೊಂದನಬರಿಸಿದನಂ ಪಾಯ್ತು। ಚತುರ್ಥ್ಯರ್ಥದೊಳ್ ದ್ವಿತೀ-
ಯೆಗೆ। ಮೋಕ್ಷಂ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನಂ ಬಲ್ಲ ಮೋಕ್ಷಂ ಬಡ್ಡಿಯಂ
ಕೊಟ್ಟನಂ ಪಾಯ್ತು। ಅಂ ಚತುರ್ಥ್ಯರ್ಥದೊಳ್ ದ್ವಿತೀಯೆಗಮಾ
ಣಿಕ್ಯವತ್ತ್ರಂ ಕಾಕ್ಪ್ರಮ ಬಿಡಿಸಿ ತನ್ನಂ ಬಲ್ಲ ಮಾಣಿ
ಕ್ಯವಂ ಕಾಕ್ಪ್ರಮಂ ಬಿಡಿಸಿ ತನ್ನಂ ಪಾಯ್ತು। ತೃತೀಯಾ-

ಧ॥ಹೋ॥ಗ್ರ ನೆಪ್ರಿಯ ಯದ್ಧಮದಕ್ಕೆ। ಗೋತ್ರಯು॥ಸಿ
ವನ॥ಬಲ್ಲ ಗೋ ವಲಯೋ॥ಗ್ರಬದನ॥ತಾಯು। ಗಕಾ॥
ಕೋಷ್ಣನ॥ಬಲ್ಲ ಗತ ಯೋ॥ಗ್ರ ಕೋ ಷ್ಣನ॥ತಾಯು। ಕಿ-
ಬಯ॥ಗಿ॥ಗ್ರನ॥ಬಲ್ಲ ಕಿಬ ಯೋ॥ಗ್ರ ಕಿ॥ಗ್ರನ॥ತಾಯು।
ಪ॥ವಮ್ರ ಧ॥ಹೋ॥ಗ್ರ ಪ್ರತ ಯದ್ದ ದುದಕ್ಕೆ। ಕಿಕಿ ಯತ್ರ
ಣು॥ಬ॥ದನ॥ಬಲ್ಲ ಕಿಕಿಯ॥ಬ॥ಕನ॥ತಾಯು। ಕಬಿಕಿ-
ಕರತ್ರಣು॥ಮುಶ್ರೋಸ್ಸವ॥ಬಲ್ಲ ಕಬಿಕಿಬ॥ ಮುಶ್ರೋ-
ಸ್ಸವ॥ತಾಯು। ಪ್ರಯೋಗ॥। ಮಣು ಧಾಕಣವ್ರತ್ರ॥।
ಮತ್ರದಸ್ರಿಗಗ್ರ ವಸ್ರಿಕಬ॥ಬಬಿ॥ ಧಿಣು॥। ಶ್ರೋತ್ರ-
ಮಾಗದಿ ನಗುಬಿ॥ದಿವ॥ಬಯಕೋ॥ಗ್ರಗ್ರ॥। ವಿತ್ರವಿಷ್ಟ-
ಗಬಿಕು॥ಜ ಕೋಗ್ರೋಕ್ಕೆ ಮುತ್ರನಾ। ಯುತ್ರಯುಬಿಕ-
ಬರಪ್ರಯಕಾಮಿನಿಯಗ್ರ॥। ಹಾಲವಕಲ್ಲಗ್ರಯು॥ತ್ರ
ಜೋ॥ಪಮು॥ಸೂನಿ ದುವಭ್ರಬ॥। ತಬ್ರಗೋಗ್ರಬ॥ಪ-
ಪಾ॥ದುವೃದ॥ನಕುಗ್ರ॥

ತ್ರಿತಯುಕ್ತ॥ ದ್ವಿಷ್ಟಯೋಗ್ರ॥।
ದಿತಿಯು ಯೋಗ್ರಮೋವತುಧಿಸವ್ರಿಮಿಯೋಗ್ರನ॥
ಗತಮಾತ್ರಿಕಮಾದಿಷ್ಟಿ।
ಬತುಧಿಗಗ್ರತ್ರಿಕಮಿಯು॥ದಿತಿಯು ಯೋಗ್ರತ್ತು॥ ॥೬೪॥

ಅರ್ಥ— ಷಷ್ಠಿಯೊಳಂ ದ್ವಿತೀಯೊಳಂ ಚತುರ್ಥಿಯುಕ್ತಂ। ಸಪ್ತಮಿಯೊಳ್ ಪ್ರಥಮೆ ಷಷ್ಠಿ ಚತುರ್ಥಿಗಳುಕ್ತಂ। ದ್ವಿತೀಯೊಳ್ ಪ್ರಥಮೆಯುಕ್ತಂ। ಷಷ್ಠಿಯೊಳ್ಗಾದ ಚತುರ್ಥಿಗೆ। ನಾಡೊಡೆಯಂ ನಾಡ್ಗೊಡೆಯಂ। ಕೋಟೆಯೊಡೆಯಂ ಕೋಟೆಗೊಡೆಯಂ। ಎಡೆಗೆಯೊಳ್ಗಾ ಎಡೆಗಾಳ್ಗ। ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಥ ಚತುರ್ಥಿಗೆ। ಶಿಷ್ಯನಂ ಕಲ್ಪಿಸಿದನೆಂಬಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿದಂ। ಅರಸುಂ ತಳ್ವಿಪಡೆದನೆಂಬಲ್ಲಿ ಅರಸಗೆ ತಳ್ವಿಪಡೆದನೆಂದಾಯ್ತು। ಸಪ್ತಮಿಗಾದ ಪ್ರಥಮೆಗೆ। ಒಂದು ದಿವಸದೊಳ್ ಬಂದನೆಂಬಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿವಸಂ ಬಂದನೆಂದಾಯ್ತು। ಸಪ್ತಮಿಗಾದ ಷಷ್ಠಿಗೆ। ಬಾಗಿಲ್ಗಳೊಳ್ ಬಲ್ಲವನೆಂಬಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲ್ಗಳ ಬಲ್ಲವನೆಂದು। ಅವರೊಳ್ ದೇವನೆಂಬಲ್ಲಿ ಅವರ ದೇವನೆಂದಾಯ್ತು। ರಸಿಕರೊಳ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆಂಬಲ್ಲಿ। ರಸಿಕರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆಂದಾಯ್ತು। ಸಪ್ತಮಿಗಾದ ಚತುರ್ಥಿಗೆ। ಶಾವಡಿಯೊಳ್ ಮುಟ್ಟಿದನೆಂಬಲ್ಲಿ ಶಾವಡಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದನೆಂದು। ಬಂಬದೊಳ್ ತೇಜಮೆಂಬಲ್ಲಿ ಬಂಬಕ್ಕೆ ತೇಜಮೆಂದು। ಅಲರೊಳ್ ಕಟ್ಟೆಂಬಲ್ಲಿ ಅಲರ್ಗೆ ಕಟ್ಟೆಂದಾಯ್ತು। ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಥ ಪ್ರಥಮೆಗೆ। ಒಂದು ವರ್ಷಮನಿರ್ದನೆಂಬಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷಮಿರ್ದಂ। ಇಂತು ಮುಂತೆ ಷಷ್ಠ್ಯಾದಿಗಳಕರಮಂ ವಿಭಕ್ತ್ಯರ್ಥಮಂ ದರಿವುದು॥

అర్థం జాత్యాఖ్యేః।
త్వేకే బహుత్వం బహుత్వదర్శనేశ్చ॥
పోష్ఠ ప్రథమ విశేషణః।
మస్తు మోష్ఠ్రకమా జాతి యుక్తద్వయము మెంటక॥

అర్థ:- జాతి యొక్కేకవచనమునకు బహువ-
చనము వీఁక్షుడు। అదుగాకణం క్రియాపదంబు
వచనమొగలాప్పుడు। ప్రయోగం। ఆనినొఁకి
డప్పు ఆనెగల్గనొఁకిదప్పు। కుదుకి యొఁకిదప్పుడు
డుకిగల్గయొఁకిదప్పు। గాల్చివదప్పు గాలిగ్గిర్చిపడు-
వు। జాతి యుక్తద్వయుంబహు వచనక్కేకవచనం
విశేషణమాని పోష్ఠ బహువచనమువీఁక్షుడు।
ప్రయోగం। మహేంద్రముఖాద్యులగుల్గవెల్లమ-
ర్త్యవం। ఇవెల్లమర్త్యవంగల్గ। మనంబంచలమాడువు
మనంగల్గపంచలంగల్గాదువు। త్రిభువనమనిపి
ల్గొదంకన్నవటొంగ్ త్రిభువనంగల్గనలక్షు॥

Physical Geography.

ಭೂಗೋಲಶಾಸ್ತ್ರವು.

ಪರ್ವತಗಳು.

ಶಾಗಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಪರ್ವತಗಳು ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲಿನ ಕೊ
ರತನವೆಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ವಿಚಾರಮಾಡಿನೋ
ಡಿದರೆ ಪೃಥ್ವಿಯ ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಇವು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು
ಮಾಡುವವು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣ
ಗಳು ನೆಟ್ಟಗೆ ಬೀಳುವದೇಶದಲ್ಲಿ ಧರೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾ
ವದು ಜೀವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮೇಲೆ ಯಲ್ಲಾ ಅವುಗಳ ಸುಖ
ಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ನಾವು ಹುಡುಕಿದೇಶೋಲ್ಕದ್ದೀವೆ. ಈ
ಸಾಮಾನುಗಳು ಕ್ರಿಯೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಪರ್ವತಗಳು ಪೃಥ್ವಿಯ
ಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರಗಳಾಗಿವೆ ಇದರಿಂದ ಪೃಥ್ವಿಯು ಶುಷ್ಕವಾ
ಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿರ್ಜಲವಾಗಿ ಯಾ ಇರುತ್ತದೆ. ಪ್ರ
ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೇಘಗಳು ಹೋಗುವಾಗ ಪರ್ವತಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು
ತಡೆಯುವದರಿಂದ ಆಕರ್ಷಣ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಅವು
ಗಳನ್ನು ವಾಯುಮಂಡಲದ ಉಷ್ಣಮಾನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಿಸಿ
ನೀರಾಗಿ ಮಳೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಇಬ್ಬನಿಯ ರೂಪ
ದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಬರಫಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾ.

ತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಬದ್ಧ ಎಲ್ಲಾ ಆಕ್ರಮಣಯುವರ್ಗ
ತರದಂತ್ರ ಕೂಗಿಂದ ಅವುಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೋಶಗ-
ಳಲ್ಲಿಯೂ ಉದರಾಶಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಿ ಕೂಡಿಬೀ-
ಳುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಶರೀರಗಳೂ, ದಪ್ಪಗಳೂ, ನಡಿಗಳೂ ಮುಂ
ತಾದವುಗಳು ಮತ್ತುತ್ತವೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಇವುಗಳೊಳಗಿನ
ಉದರಾಶಯಗಳು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದ ಶರೀರಗಳು
ಉಬ್ಬುವದಾಗುತ್ತವೆ. ಇವು ತೆಗ್ಗಿನಸಮುದ್ರ ಹೋಗಿ ಯಾ-
ಷನ ಶರೀರಗಳೊಳಗೆ ಕೂಡಿದಪ್ಪಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಈದಪ್ಪಗಳು
ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಕೂಡಿನಡಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿದ್ದ
ಕ್ಕೆ ಉಬ್ಬಿದ ಪ್ರಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬಿದ್ದರೆ ಇಂಗಿಹೋ-
ಗುವದು. ಇಲ್ಲವೆ ಎರಡನೇ ಪ್ರಕಾರದ ಪ್ರಯಗಳಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ
ಮಳೆ ಬಿದ್ದರೆ ತಗ್ಗಾದ ಸ್ಥಳಗಳಾಗಿ ನೀರು ಉಪಯೋ-
ಗಬೀಳುವದು.

ಇದರ ಹೊರತು ಪರ್ವತಗಳು ಪೃಥ್ವಿಯ ಪ್ರದೇಶ-
ದಮೇಲೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜಗಗಳು
ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸಿಗದೇ ಹೋಗುವವು. ಪೃಥ್ವಿಯ-
ಧರಗಳು ಬಿಕ್ಕಿ ಹೋಯಿದಿಯಲ್ಲದ್ದು ಬಂದರಮೇ-
ಲೊಂದು ಬಂದು ಬಿದ್ದಿಸಂತೆ ಸುತ್ತಿದ್ದ-

ಮೇಲಿನ ಥರಗಳ ಹೊರ್ತು ಎರಡನೇ ಥರಗಳು ಸಂಮುದ್ರ
ಷ್ಟಿಗೆ ಹೊರಬೀಳದೆ ಹೋಗುವವು. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪು, ಹವ
ಳ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಸದೇವ್ಯಾ
ಗುತ್ತವೆ.

ಪರ್ವತಗಳು ಪೃಥ್ವಿಯ ಹುಣ್ಣುಗಳಿದ್ದಂತೆ ಅವುಗ-ಳ ಮೇಲಿನ ಥರಗಳನ್ನು ಒಡೆದು ಪೃಥ್ವಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ-ದ್ದದ್ದನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ತರುವದರಿಂದ ಧಾತುಗಳೆಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ದೊರಕುವಂತೆ ಆದವು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆಗದಿದ್ದರೆ ಮ-ನುಷ್ಯನಿಂದ ಪೃಥ್ವಿಯ ಒಳಗಿನ ಶೋಧವಾಗು-ತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಪೃಥ್ವಿಯ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ತಗ್ಗು ದಿಣ್ಣೆ ಇರುವದರಿಂ-ದ ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಬಹು ರಮ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇ-ಲ್ಲಿ ತಗ್ಗು ಅಲ್ಲಿ ದಿಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲಿ ಪರ್ವತವು ಅಲ್ಲಿ ಕಂದರವು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿ ಶೋಭಿಸುವದು. ಇದರ ನಿ-ಮಿತ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬರೆಯುವದು ಬೇಕಾಗಿರದು. ಪೃ-ಥ್ವಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರದೇಶವು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಶೃಂಗಾರ ರಚನೆಯು ಹ್ಯಾಗೆ ಕಾಣು-ತ್ತಿತ್ತು.

ಪರ್ವತಗಳ ಅವಶ್ಯಕವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ-
ಕ್ಕೆ ಬರದವರ್ಣನೆಯಿಂದ ನಾವು ಮುಗಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅದರ
ಕಡೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಪರ್ವತಗಳು ದೇಶದ ಅಸ್ಥಿಗಳಿದ್ದಂತೆ ಅವೇ ಯಾವದಾ-
ದರು ಪ್ರಾಣಿಯ ಅಸ್ಥಿಗಳು ಅದರ ಆಕೃತಿಯು ಸಾಂಗಾದು ಅ-
ಥವಾ ದೊಡ್ಡದು ಅದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇಪ್ರ
ಕಾರವಾಗಿ ದೇಶದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪರ್ವತಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.
ಪರ್ವತಗಳು ಯಾವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುತ್ತವೆಯೋ ಅ
ದೇ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನದಿಗಳು ಹಿಡಿದಿರುತ್ತವೆ. ಪರ್ವತಗಳು
ಸಮುದ್ರದ ದತ್ತ ಬಂದರೆ ಅದರ ಕೊರಳಿನ ನದಿಗಳು ಸಾಂ
ವು ಆಗುತ್ತವೆ; ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪ್ರವಾಹಗಳು ತ್ವರಿತವಾಗಿ
ಇರುತ್ತವೆ. ಅವು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರಿದ್ದರೆ ಅ-
ವುಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನದಿಗಳು ಉದ್ದವಾಗಿ ನಿಧಾನದಿಂದ-
ಹರಿಯುತ್ತವೆ. ಉದ್ದವಾದ ನದಿಗಳು ದಡಗಳು ನದಿಯು
ವಂತಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕೂಡಿದಲ್ಲಿ
ಅದು ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡು ದೊಡ್ಡ ಹಡಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯು
ವಂತೆ ಆಗುತ್ತವೆ. ಅದರಿಂದ ಇವುಗಳ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ-
ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಕಟ್ಟಲ್ಪಡುವವು. ಅವು ಸಕಲ-

ಮಾಡುವವು. ಒಡಲಂ ಪೆರ್ಚುಂ ಬಡೋಂಸುವ ಪಥ್ಯದಿ, ಬಲ್ಲ
ಹುದಾತ್ತ್ರವಂ ಹುಡುರಿಸುವವು: ೩. ಮೋಯುವ-
ಕಾರಕಂ ಕಿರ್ಕಿರ್ಯ ಗೀಟಿಜಕ್ಕೆ ಭಾಸ್ತ್ರುಳು ಅಕ್ಕೆರಡುವರ್ಗ
ತಗೆಳ್ಳು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅನುವಾದಾವವು. ಅಂದವೆ ನಗಳು
ರಾಜನ್ನನಿಂದ ಅಥವಾ ಸ್ಯೆ ಯಜ್ಞನಿಂದ ಭಾಂತವಾಗಿದ್ದರೆ-
ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಟಿಂ ಸ್ವಸ್ಥ್ಯವಾದೆಯೋ ಪ್ರಶ್ನಿಯಂ ಟಾರಳಾಂತು
ಗಳು ಅವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುಬಹುದು. ೭. ಒಂದುವೇಳೆ ತುಟ-
ಸ್ತ್ರದ ಅಥವಾ ಕರೆದುದಲ್ಲದು ವಸಾಂಗ ಕಲ್ಲನಿಂದ ಭಾಂತ
ವಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂದಾರಬಳಿಗಳು ಅವೆ ಎಂದು-
ತಿಳಿಕೊಂಡುಬರುವಿರವು. ೮. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ
ನಾದಂ ಬಲ್ಲಾಂ ತಡಿಂ ಕಾಳಾಯದ, ಏರತ್ತಾಯದಗಳಿ-
ಕೃಷಿವ ಉಹಾಯುವ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪನೆಯಾ ಬಡಿದ್ದರೂ
ರ ಅವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಕ್ಕದ್ದು ಅವಶ್ಯಕಲ್ಲ. ೯. ಒಂದು ವೇ-
ಳೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಕಲ್ಪ ನಾದಂ ಬಟ್ಟನಾಕ್ಷೆರ
ಪಲ್ಲವಳಿಂದುಲ್ಲ ರಕ್ಷಿದ್ದರೆ, ಅಥವಾ ಅವುಗಳು ಉ-
ಣಾಣಿಬರ್ರಾಂ ದ್ವಿಗೆತ್ತಿರಗಳಲ್ಲಿ ವದ ಮಟ್ಟಿಗಳಿಂದ
ಭಾಂತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಉಂತನ ಪತ್ರಂ ನಜಗಟಿಮಂ ೧೦.
ರ ಭಾಂತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ರತ್ನಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಬಿಂಸಾ-

ಅಥವಾ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗ-
ಳಾಗಿವೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯಬರುವುದು. ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಶಬ್ದ
ಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಇರುವವೆಂದು, ಇಲ್ಲದಿರುವವೆಂದು ಆ-
ಯಾ ದೇಶದ ಜನರ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸ್ವರೂಪ ಯಾವಾಗ
ಭೇದಗಳು ಉಂಟಾದವು [illegible] ಎಂದು ತಿಳಿಯಬರುವುದು.
ಯಾವ ದೇಶದ [illegible] ಶಬ್ದಗಳು ಸ್ವರೂಪ ಯಾವ
ವಿಧವಾಗಿ, ಮತ್ತು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬದಲಾದವು ಇವೆ. ಜನರ [illegible]
[illegible] ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ. [illegible]
[illegible] ದೇಶದ [illegible] ಶಬ್ದಗಳ [illegible]
[illegible] ಇರುತ್ತವೆ. ಆ ದೇಶದ [illegible]
[illegible] ಬರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು [illegible]
[illegible] ಇರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ [illegible]
[illegible] ಬರುತ್ತವೆ [illegible]
[illegible] ಆ ದೇಶದ ಜನರ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗಳು ಇರುವವು
[illegible] ಬರುವುದು.
ಬರುವುದು.

ನಂಬರು-೬೦೯

ಪ್ರಕಟನೆ.

ಸರಕಾರದವರ ಅನುಮೋದನದಿಂದ ಸಮಸ್ತರಿಗೂ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ, ತಾರೀಖು ೩ನೇ ರೋಜಿ ಮಾರ್ಚ ಸಂನ ೧೮೬೯ನೇ ಇಸವಿಯನಂತರ ಮುಲಖೀ ನೌಕರಿಯ ಮೊದಲನೇ ಕ್ಲಾಸಿನ ಸರಟೀಫಿಕೇಟಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರುವ ಉಮೇದವಾರರು ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಗೆ ಜಮೆಯಾಗುವದಕ್ಕೂ ಸ್ವರಪ್ರತಿ ವೊಬ್ಬನು ಒಂದು ರುಪಾಯಿ ಫೀ ಕೊಡಬೇಕಾಗುವದು. ಎರಡನೇ ಕ್ಲಾಸಿನ ಸರಟೀಫೀಕೇಟಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಬರುವ ಉಮೇದವಾರರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವೊಬ್ಬನು ಎಂಟು ಆಣೆ ಫೀ ಕೊಡಬೇಕಾಗುವದು.

ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರಿಗಾಗಲಿ, ಡಿಪುಟಿ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರಿಗಾಗಲಿ ಸದರ್ಪ್ರಕಾರ ಫೀ ಕೊಡುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಾವನಾದರು ಮೇದವಾರನು ಸರಕಾರೀ ಠರಾವ ನಂಬರ ೩೩೪೯ ಎ, ತಾರೀಖು ೧೭ನೇ ಸಪಟಂಬರ ಸಂ ೧೮೬೭ನೇ ಇಸವಿ ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳಂತೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಮುಕ್ಕಾಂ ಮುಂಬಯಿ. ತಾರೀಖು ೧೭ನೇ

ಮಾಹೆ ಡಿಶಂಬರ ೧೭ ತಾರೀಖು ಇಸವಿ.

(Signed) A. Grant.

ಡಿರೆಕ್ಟರ ಆಫ ಪಬ್ಲಿಕ ಇನಸ್ಟ್ರಕ್ಶನ.

ನೋಟೀಸು.

ನಂಬರು ೮೪೧

ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದ ದೊರ್ಗಿನ ಡಿಪುಟಿ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರವರು, ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ. ಆಂಗ್ಲೇಯ ವ್ಯಾಕರಣಗಳಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ದೇಶಭಾಷೆಯ ಶಾಲೆಗಳ ಮೊದಲನೇ ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡಿನಲ್ಲಿ "ಮೊದಲನೇ ಮತ್ತು ಯೆರಡನೇ ಪುಸ್ತಕಗಳು" ಯೆಂಬವುಗಳ ಅರ್ಥವು ಅಕ್ಷರಶಃ ಇದ್ದಾಗೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ಹೊರತು "ಮತ್ತು" ಯೆಂಬಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವು "ಅಥವಾ" ಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಕೂಡದು. ಆಂಗ್ಲೇಯ ವ್ಯಾಕರಣಗಳ, ಶಾಲೆಗಳ ಮೊದಲನೇ ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಮೊದಲನೇ, ಯೆರಡನೇ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಆದರೂ ಕೂಡ ಇದ್ದರೆ ಯಾವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಪಾಸ ಆಗಬಹುದು. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ದೇಶಭಾಷೆಯ ಮೊದಲನೇ ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ದೇಶ ಭಾಷೆಯ ಮೊದಲನೇ ಯೆರಡನೇ ಪು

ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಬಿಡದೆಯ ಹೋದಕೂಡದು ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ಬರು
ಪಾಠ ಬರಬೇಕು ಕನ್ಯಾಶಾಲೆ ಬರದವರನ್ನು ಅಂತ
ಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ಥಳ
ತಾ|| ೭ ನೇ ಜನವರಿ
ಬೆಂಗಳೂರು

(Signed) W. A. Russell.
ಡೆ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಸಾಹೇಬ್.

ನೋಟೀಸು.

ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ ಯಾರಮ್ಮ ಮಾಸ್ತರಣಿ ಸ
ಹೋದರಿ ತಿಂಗಳು ಬಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಳು. ನಾಳೆ ಪಾಠ
ಯಲ್ಲಿ ತಿಂದ್ರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಪಾಠ
ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ ಆ ಹುಡುಗರ ಕತ್ತನ್ನು ಕುಡುಗರು
ಪಾಠದ ಬದಲು ಹಾಡು ಹೇಳಿಸುತ್ತಾರೆ ಇಲ್ಲದೆ ಬಾಯಿಯಿಂದ
ಮನೆ ಬಳಿ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ಮೊಳೆ ತಾಕುವುದ
ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮಾಸ್ತರು ಹುಡುಗರ ತೊಂದರೆ
ಬರುವಂತೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಇದಲ್ಲದೆ ಹುಡುಗರು ಬೆ
ಳಗ್ಗೆ ಮಾಸ್ತರನ್ನು ಬಾಯಿ ಹತ್ತಿರ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಥವಾ
ಮಾಸ್ತರನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಅತ್ತ ಇತ್ತ ನೋಡುತ್ತಾ ಹುಡು-

[illegible]

[illegible]

(Signed) Chanbassappa B. Dhavar.

[illegible]

नोटीस.

बाड जिल्ह्यांतील तमाम

स्कुलमास्तर यांस.

१ देशभाषेच्या शाळांकरितां सरकारानें अभ्यास-
क्रमाच्या यत्ता ठरविल्या आहेत. त्यांची मास्तरांस अद्या-
प बिलकुल माहिती नाहीं. असें नजरेस आल्याव-
रून या सोबत नमुना देविला आहे. त्या प्रमाणें आ-
पापल्या शाळेंत जाड कागदावर त्याची नक्कल काढू-
न वेळापत्रका प्रमाणें फळीवर ठकवुन लावून ठेवावी.
व त्या प्रमाणें अभ्यास चालवावा.

२ दरयेक यत्ते खालीं कोणकोणते किती किती वि-
षय शिकविले पाहिजेत, याची माहिती मास्तरांस मु-
खोद्गत आहे किंवा नाहीं, व यत्ते प्रमाणें अभ्यासाचा

क्रम चालू ठेविला आहे कीं नाहीं. हें फार सक्तीनें पाहि लें जाईल. अमुक वर्गाचा अमुक यत्ते प्रमाणें अ- भ्यास चालला आहे असें परीक्षेचे वेळीं एकदम सां गतां येई अशी मास्तरांची तयारी असली पाहिजे.

३ यत्तांत लिहिलेल्या अभ्यासाचीं पुस्तकें, म्हण जे अंकगणित, शब्द लिहिणें, वाचण्याचीं सर्व पुस्तकें, भूगोल व नकाशा, इतिहास, बीज, सिध्दांत व व्या करण इत्यादि विषयांत ज्यांची वाकबगारी कमी अ सेल त्यांणीं तीं पुस्तकें नेहमी स्वतः वाचून अभ्या- स करून विद्यार्थ्यांस शिकविलें जावें; शाळेचें काम यथास्थित रितीनें चालून यत्तां प्रमाणें विद्यार्थ्यां ची परीक्षा ही उतरूं शकेल. स्वतः मास्तरांनीं या- सूचनेकडे लक्ष पूर्णपणें दिलें आहे कीं नाहीं, हें शा ळेचे परीक्षेचे वेळेस पाहून चुकीचे मानानें त्यांचा- नफा अगर नुकसान झाल्याशिवाय राहाणार नाहीं; हें पक्कें समजावें.

४ यत्तांचे छापील नमुनें शाळांनीं हाय लवकर- च पाठविण्याची तजविज होत आहे, तों पर्यंत तू

तें काम चालू होण्याकरितां लागतचा नमुना पाठविला आहे.

५ अभ्यासाचे कामास कोणकोणतीं पुस्तकें पाहिजेत, त्यापैकीं शाळेचे तसलमातीकडे आहेत कितीव पुढें कोणतीं पाहिजेत. याजबद्दल लागलाच तपशिलवार रिपोर्ट न केल्यास कसुरीची जबाबदारी त्या त्या मास्तरांवर राहील.

६ तिसरे यत्ते प्रमाणें २० मुलांची ज्या ठिकाणीं तयारी असेल त्या ठिकाणीं मात्र इंग्रजी शिकवितजावें. असा आलिकडे नवीन ठराव झाला आहे. इकडे आमचे तालुक्यांतील एंग्लोव्हरन्याक्यूलर स्कूलमास्तरांनीं लक्ष देऊन ठरविलेल्या यत्ते प्रमाणें अभ्यास झालेल्या मुलांची संख्या जास्त होण्याची मेहनत घ्यावी. तसें न होईल तर तेथून इंग्रजी शाळा अजींच काढावी लागेल.

७ कित्येकांत पुस्तकें शिलक नाहींत, यामुळें अभ्यास बरोबर रीतीनें चालत नाहीं, असा बरेच मास्तरांकडून बोभाट आमचे कानीं आला. परंतु याच कारणानें शाळेची स्थिति बरोबर नाहीं, असी आमची खात्री होत-

नाहीं. तथापि आलिकडे जिल्हा डिपोंत सर्व प्रकारचीं पुस्तकें पाठविण्याची तजवीज झाली आहे. तर तालूका डिपोकीपर यांणीं एकदम जिल्हा डिपोवर मागणें करून पुस्तकें सर्व शाळांस पुरवावीं. यापुढें सदहू हरकत राखविल्यास उपयोगी पडणार नाहीं, व पोट मास्तरांनीं तालूका डिपोकीपर यांजकडून पुस्तकें आणवून घेत जावीं. पुस्तकें मिळण्यास हरकत आल्यास इकडे एकदम खुलासेवार रिपोर्ट करावा.

येणें प्रमाणें ७ सात कलमी मजकुरा प्रमाणें ५ छ चार डेवाची. तारीख ८ माहे ज्यानेवारी सन १८६३. मुकाम कर्जगी.

(Signed) Yeagesh Venayuk Bapt

डिपुटी एज्यकेशनल इन्स्पेक्टर

जिल्हा धारवाड.

देशभाषेच्या शाळांकरितां-
अभ्यासाच्या यत्ता.

यत्ता पहिली.

१ मिळवणी. तीसपर्यंत पाढे. वीसपर्यंत अकर्की बाकी सर्व पाटीवरील अंक ह्मणजे, पावकी पासून अडीचकी पर्यंत.

२ सांगितलेलीं अक्षरें पाटीवर शब्द लिहिणें.

३ पहिलें व दुसरें पुस्तक वाचणें.

यत्ता दुसरी.

१ मिळवणी, वजाबाकी, गुणाकार, व भागाकार.

२ लिहिणें व वाचणें.

अ सोपे शब्द लिहिणें.

ब तिसरें पुस्तक वाचून अर्थ सांगणें.

३ भूगोलाच्या व्याख्या. व इलाख्याचा भूगोल.

अ व्याकरणाचे प्रकार ह्मणजे नाम, सर्वनाम, विशेषण वगैरे सांगणें.

ब तोंडचे हिशेब.

यत्ता तिसरी.

१ गणित दुसरे यत्तेच्या पहिलें सदरांत लिहिलें आहे. त्या शिवाय विविध गुणाकार, भागाकार, भांजणी, पर्यंत व त्रैराशिक

२ थोरल्या पुस्तकावरून दाहा ओळी शब्द लिहिणें.

३ चौथें पुस्तक कानडींत तयार नाहीं सबब कानडी हिसाब निती, अगर मारलकृास वाचणें.

४ भूगोळ व इतिहास वगैरे.

अ भूगोळ चार खंडें पर्यंत साधारण माहिती.

ब देशाचा इतिहास ह्मणजे महाराष्ट्र देशाचें वर्णन

अ धाकटें कानडी व्याकरण.

ब कठीण तोंडचे हिशोब.

चौथी यत्ता.

१ अंक गणित संपूर्ण.

२ कोणते ही थोरले पुस्तकावरून, अगर वर्तमानपत्रावरून दाहा ओळी शब्द लिहिणें.

३ वाचन वगैरे.

अ चालू देशभाषेचें पुस्तक, अगर वर्तमानपत्र वाचून अर्थ सांगणें.

ब दुसरे व तिसरे पुस्तकांतील कवितेचा पांच साहा ओवी गद्य रूपानें लिहिणें.

क ग्रंथावरून व्याकरणकरणें व थोरले व्याकरणाची माहिती असली पाहिजे.

४ नकाशा व इतिहास वगैरे.

अ हिंदुस्थानाचा नकाशा काढणें.

ब हिंदुस्थानाचा इतिहास.

अ यूक्लिडचे सरळ रेषा गणितापैकीं वीस सिद्धांत.

ब बिजगणिताचे पहिले चार प्रकार.

क तोंडचे हिशेब संपूर्ण.

पांचवी यत्ता.

१ गणित चौथे यत्ते प्रमाणें.

२ सुवाच्य लिहिणें चौथे यत्ते प्रमाणें.

३ वाचन चौथे यत्ते प्रमाणें.

४ इतिहास व भूगोल चौथे यत्ते प्रमाणें.

अ यूक्लिडचे सरळ रेषा गणिताचें पहिलें पुस्तक संपूर्ण.

ब बिजगणित समीकरणपर्यंत

क इंग्लंडचा इतिहास.

ड देशभाषेंत निबंध लिहिणें

(Signed) Nagesh Vinayak[illegible]

डि. इ. इ. जिल्हा धारवाड.

ನೋಟೀಸು. ನಂಬರು. ೫೦೦

೮ ಜೇನಂಡಕೆ.

ಡೆಪುಟಿ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರರಿಗೂ, ಮಾಸ್ತರರಿಗೂ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ ದ್ದೇನಂದರೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಯಾವ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಧೂಳಿಯ ಹಲಗೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಕೂಡದು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಸ್ಲೇಟು ಗಳನ್ನು ತರಿಸಬೇಕು.

— ಈಗ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗರು ಧೂಳಿಯ ಹಲಗೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೂತು ಸಮಗ್ರ ದಿವಸ ಮಣ್ಣು ಸ್ಪರ್ಶ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಅದರಿಂದ ಕಣ್ಣು, ನಾಸಿಕಕ್ಕೆ ಬಹು ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮಗಳು ತ್ತಾವೆ. ಈ ಮೇರೆಗೆ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕರು ಆರು ತಿಂಗಳು ಗಳಿಂ ದಲೂ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಬಹುದಾದಷ್ಟನ್ನು ಈಗ ಮಾ ಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲವಾಗುವದಿಲ್ಲ.

೨. ಈ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವದು ಅವಶ್ಯವದೆ. ಚಿಕ್ಕವರಿಗೆ ಕಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯು, ರೀತಿಯೂ

ರೀತಿ ಅನುಸರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆಯೋ, ಅದೇ ಮೇರೆಗೆ ಕಲಿಸುವ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವದರಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಸರಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಮೇಲಿನ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವೇಳೆಯೂ ಲಕ್ಷ್ಯವೂ ಕೊಡಲಾದೀತೋ, ಅಷ್ಟೇ ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸಹ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಸ್ಲೇಟೂ, ದೊಡ್ಡ ಕರಿಹಲಗೆಯೂ, ಮೊದಲನೇ ಮುದ್ರಕವೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವವೇಕ. ಶಿಕ್ಷಕನು, ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು, ಪದಗಳನ್ನು, ದೊಡ್ಡ ಕರಿಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ತಾನು ಬರೆದು, ಅವುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ತಮ್ಮ ಸ್ಲೇಟುಗಳ ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬರೆಯಹೇಳಬೇಕು. ಅದೇ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನೂ ಪದಗಳನ್ನೂ ಮೊದಲನೇ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಓದಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪುನಃ ತಮ್ಮ ಸ್ಲೇಟುಗಳ ಮೇಲೆಯೂ, ಕರಿಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆಯೂ ಬರೆಯ ಹೇಳಬೇಕು. ಅಂಕಿಗಳನ್ನು, ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವಾಗಲೂ ಹೀಗೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಗ್ಗಿಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕಗಳನ್ನು, ವಿಶೇಷವನ್ನಾಗಿ ಹಿಂದಿನಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವೇಳೆಯೊಳಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಕನು ಹುಡುಗರನ್ನು ತನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು, ತಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಹುಡುಗರು ಒಮ್ಮೆಲೆಯಾಗಲಿ, ಒಬ್ಬನ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬನಾಗಲಿ ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡಹೇಳಬೇಕು,

ಮತ್ತು ಬಟ್ಟೆಸಹಿತ ಬಿಟ್ಟು ಮಂಚಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೆಳಯ, ಹಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆ ಯದೇಳಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರು ಸಹಾಗಿ ಕೂತು ತರಗತಿಕೆ ಘಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಓದುತ್ತಾ, ಪಾಠವನ್ನು ಮುಖಸ್ಥ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಬರೆಯುತ್ತಾ, ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮಪ್ರಕಾರವು ನಿಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹುಡುಗರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ಶ್ಲೇಟು, ಶ್ಲೇಟಪೆನಸಿಲು, ಮೊದಲಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇಷ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದವರನ್ನೇ ಶಾಲೆಯೊಳಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಮೇಲಿನ ಯಾವ ವರ್ಗದೊಳಗಾದರೂ ಆ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತರದ ಹೊರ್ತು ಹೊಸ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳ ಬಾರದು. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಶ್ಲೇಟು ಇಲ್ಲದೆ ಇರಕೂಡದು. ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪಠಮಾಲೆಪ್ರಕಾರ ಶ್ಲೇಟು ಪುಸ್ತಕಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಡಿಪುಟಿ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರದಪ್ರಕಾರ ಅವರನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕ ಬಹುದು. ಅವರು ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ತರುವ ತನಕ ಪುನಃ ಅವರನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ಈ ಹುಕುಮು ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ತರುವ ಜವಾಬದಾರಿಯು ಹೆಡ್ಮಾಸ್ತರರ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಈ ಹುಕುಮು ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಹ ಸಂಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುಕಾಂ
ವಿದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯ
—ಸಂ.
ಬೆಳಗಾಂವ

(Signed) W. A. Russel
ಇಂ. ಇಂ. ದಂ. ಭಾಗ.

CANARESE.

SCHOOL PAPER.

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೩ ಮೊದಲನೆಯ ಸೆಪ್ಟಂಬರು ಸಂಚಿಕೆ ೧೧

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆಯು. ಪುಟ	Contents.	Page
ಶಿಕ್ಷಣವು ···· ೩೨೧	Education..	321
ಶಬ್ದಮಣಿ ದರ್ಪಣವು ··· ೩೨೪	Shabdamani darpana	324
ಕವಿತೆಗಳು ···· ೩೩೩	Verses from Jayamini	333
ನೋಟಿಸು ··· ೩೩೭/೩೪೯	Notices..	337 349
ಮಿಂಚು ····· ೩೪೯	Lightening	349
ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿ ·· ೩೫೨	Viveka Chintamani	352

ಬೆಳಗಾವಿ

ಧಾರಜಿಲ್ಲೆ ಸಾಹುಕಾರ ಮಿತ್ರ ಣಾಮಷ ತ್ರಿಭಾಕದೊಳು

ಮುದ್ರಿಸ. ಭಾ. ಮ. ಭಾ. ಬಿಸ್ಟರ.

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೧] [ಸಂಚಿಕೆ ೧

ಬೆಳಗಾವೀ, ಮಾಹೆ ಜನವರಿ ೧೯೨೮

Education

ಶಿಕ್ಷಣವು.

ಪಾಠದ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು - ವಿಷಯ, ಮಸಿ.

ಗುಣಗಳು - ಪ್ರವಾಹಿ, ಕಪ್ಪು, ಸ್ವಲ್ಪ ಜಿಗಟು

ಉಪಯೋಗ - ಬಿಳೀಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುವದು. ಅದರ ಉಪಯೋಗವು ಅದರ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಾಹಿಯಾಕೆ - ಕಪ್ಪುಯಾಕೆ ಸ್ವಲ್ಪಜಿಗಟುಯಾಕೆ - ಕರಿಹಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಾವು ಯಾತರಿಂದ ಬರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಅದರಿಂದವೇ ಬಿಳೀಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಯಾಕೆ ಬರೆಯಲಾಗದು? ಮಸಿಯನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ - ಅಳ್ಳೀಗಾಯಿ, ಬೆಂದು ತಗಡು ಹೀರಾ, ನೀರು ಇವುಗಳ ಸಂಯೋಗ.

ಶಿಕ್ಷಕನು ಯಾವದೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಪಾಠ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಅವನು ಆ ವಿಷಯವು ತನಗೆ ಪೂರಾ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬದನ್ನು ಕುರಿತು

ನಿ ಖಾಲಿಸಿ ತಪಕಾಯ ಅದನ್ನು ಕ್ಷ್ಯೆ ಕಲಿಸಬೇ(ಕೆಂಬದ-
ನ್ನು ಉಂಡುಸದಾ ಅರೋಚಿನಿ ಬೇಕು. ಅದು ಅವನಿಗೆ ಚನ್ನಾ
ಗೊತ್ತಾಗಿರಬೇಕು ಅದನ್ನು ಕಲಿತು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದನ್ನು
ಕಲಿಸುವ ಮಾರ್ಗ ಗೊತ್ತಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಬಲ್ಲವರಿಂದ ತಿಳಿದು-
ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಪೀಳ್ಯ ವೀಳ್ಯಕ್ರೈವರ್ಗಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅವುಗಳ ಅಭ್ಯಾ
ಸವನ್ನು ಬಾಳಿಪಡುವದನ್ನು ಕುಂದು. ——

ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳು ಪೀಳ್ಯ ವೀಳ್ಯಕ್ರ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು.
ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬರೆದು
ಕೊಂಡು, ಅವರ ಕ್ರಮವಿದ್ದರೆ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡ್ಡು ಕಳುಹಿ ಮಾಡಬೇ
ಕು. ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿನಂತರ ನಡೆ
ಸಬೇಕು. ಇದಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು
ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಡೆಸುವುದು ಎಂದಿಗೂ ತಪ್ಪಬಾರದು. ಪರೀಕ್ಷೆಯ
ಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗದ ಹುಡುಗರನ್ನು ಮೇಲಿನ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಗೊ-
ಡ್ಡ ವೇಗಿನಿಗಾದರೆ, ಅಧಿಕಾರಿ ಸದ್ದವರ್ಗದ ಸಂಗತಿ ಅಭ್ಯಾ
ಸ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಅವರು ಕಲಿಯದ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕವರಾಗಿ
ರುವರು ಅದನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಯಾವ ಕಾರಣ
ದಿಂದಲೂ ಹೀಗೆ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು.

ಶಿಕ್ಷಕನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅವನ ಗುಣಗಳ-
ನ್ನು ಕುರಿತು. ಶಿಕ್ಷಕನ ಗುಣಗಳು ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ-
ಅವನ ವಿದ್ಯೆ, ಅವನ ಸ್ವಭಾವ ಶಕ್ತಿ ಅವನ ನಡತೆ.

ಶಿಕ್ಷಕನ ಗುಣಗಳು.

ಈ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಶಿಕ್ಷಕನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿತು ನಡೆಸುವದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವನು ಶಾಲೆ ಎಂಥ ದಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ.

ಅಂಕಗಣಿತ, ಬಾಯಿಲೆಕ್ಕ, ಓದೋಣ, ಬರೆಯೋ-ಣ, ಇಂಗ್ಲಿಷ ಬರೆಯುವದು, ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳು-ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯೋಣ, ಕ್ಷೇತ್ರಗಣಿತ, ಪ್ರಕೃತಿ ಭೂಮಿತಿ, ಭೂಗೋಲ, ಜ್ಯೋತಿಷ, ವ್ಯಾಕರಣ, ವಾಕ್ಯರಚನಾ, ಸಾ-ಧಾರಣ ಜ್ಞಾನ, ಬೀಜಗಣಿತ ಪದಾರ್ಥ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಕಲೆ, ಶಿಲ್ಪ ಭೂಮಿತಿ; ವ್ಯವಹಾರ ಯಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ, ಅನುಭವ ಶಾಸ್ತ್ರ

ಶಿಕ್ಷಕನ ಮನಸು ಸಾಧಾರಣ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು, ಅವನಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇರಬೇಕು, ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ, ಆನಂದ-ದವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಕಟಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಅವನಲ್ಲಿರಬೇಕು

ಡ. ಮೂಲಕರ್ತೃಸಗ್ಗಸ್ವರೂಪಮುಕಳ್ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಯಾವದೋ
ದು ವಿಷಯಕ ಮೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವು ಚಿಕ್ಕೆ ವ್ರೆಯೋಂ ಜನಸ್ವರ
ಅವನ ಜ್ಞಾನವು ಮೋಕ್ಷವಾಗಿರುವದಕ್ಕಿಂತ ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ
ದುವದು ತೀನು. ಇದಲ್ಲದೆ ಗಾನ ಸ್ವರೂಪವನ್ಕೆ ಏಷ್ಟು ಜ್ಞಾ
ನವು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವದೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಜ್ಞಾನ
ವು ಶಬ್ದಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ

Shabdamani darpana

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಂ.

ಏಕತ್ವಮುಳ್ಳನಗೆ ಬಹುತ್ವಿಯು।
ನಾಕಡೆಸದು ಜಾತಿತಾಂ ವಿಶೇಷಣಮುಮಳಿಂ॥
ಸಾ ಕಾರಕಮುಂ ಕರ್ತೃಮು।
ಮೇಕತ್ವಮನಾಂತುಮಿರ್ಕೆ ಬಹುಲಾರ್ಥಂ॥೫॥

ಅರ್ಥ— ವಿಶೇಷಣಮಾಗಿ ಕಾರಕಮುಂ ಕರ್ತೃವೂ ಏಕ
ತ್ವ ಬಹುವಚನವೂ ಬರುವದು। ವಿಶೇಷ್ಯ
ದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಏಕತ್ವಮಲ್ಲದೆ ಬಹುತ್ವಮುಳ್ಳ। ಕಾರಕ್ಕೆ। ಇಂ
ದುದಾಸ। ಇಂದು ಬರುದುಕ। ಕ್ರಿಯೆಗೆ। ನಡೆದು ದು ದಂಡೆ
ಕೇಳ ದುದು ನೋಡೆ। ಉಲಿದುದು ಕೋಗಿಲೆ। ಪಾಡಿದುದು

తుంబు। అధుష్ఠాన వంటేకవచనక్కే అతీఏంట
వాదేష్ఠమాని జాతియందేకవచనక్కె బహుళత్వముంబ
హువచనముంటు। ఆయాకవియోదువు కపుత్స్యం
బందవు॥

వినరసంప్రియదర్శ।
జ్ఞానద దోఃకవత్రభావదేశత బలురా॥
ధీన విశేషణంబులు।
తానతడు విశేష్యమేకవచనమౌద్దూ॥యా॥

అర్థః- సంఖ్యావస్తుబహుత్వం। సంఖ్యాబహుత్వం। భా
వబహుత్వం నెలసిసేకవచనము బహువచనము చెప్ప
దు। సంఖ్యయక్కే। పత్తుకనిపత్తుకనెగళ్। ఎూరు-
బాకం మూరుబాకంగళ్। నాల్కుయుగనాల్కుగ
నంగళ్। సంపగె। ఓంకునాళ్ ఓంకునాళ్గళ్। వస
త్తుకు ఎగవ్తెదుగళ్। పత్తుమాకు పత్తుమాకుగళ్। భా
వక్కే। కన్నెట్టయా కన్నెట్టయాగళ్। కుట్లగళ-
వాకుట్లగళమాగళ్। మాగళ్లచిత్తు మాగళ్లచి-
త్తుగళ్। విశేషణంబులువచనమాగలాదం। విశే
ష్యమేకవచనమాగలట్టుం। నేఁరిదవు చెరల్। తొం

ಇದು ವೃಜಷ್ಟನಂ। ಬಿಷ್ಟಿದುವುಮೋಲಿ॥

ವಿದಿತವಿಶೇಷಣವಿದಮಪ್ಪ।

ಮೊದಲವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ಗಾಂ ವಿಶೇಷ್ಯದಮೊದಲಾಗ್॥

ಪದವಿಪ್ಪ ಪನ್ನಗಾರರ।

ಪದದ ವಿಭಕ್ತಿಯನಿತಳ್ಗು ಪದನ್ವಯಮುಬದೊ

ಗ್ ॥೬೯॥

ಅರ್ಥ - ವಿಶೇಷಣಪದಂಗಳ್ಗೆ ಕ್ರಮಾ ವಿಭಕ್ತಿಯುಂ ವಿಶೇ-
ಷ್ಯದ ಮೊದಲಾಗಿರ್ದನ್ವಯಿಸುವಲ್ಲಿಯುದಿಯುತ್ತಾ
ರರ ಪದದ ವಿಭಕ್ತಿಯನೆ ತಳ್ದುವುವು। ಪ್ರಯೋಗಂ। ವೀ-
ರನು ದಾರಂ ಕ್ಷುಬ್ಧಂ ಗಂಭೀರಂ ನಯಶಾಲಿ ಶ್ರೀಮದುಪ್ಪಾತ್ರರಜೀ-
ವಂ ಗಾಂಗೇಯನೃಪತುಂಗಂಗೆ। ವೀರಂಗೆ। ಉದಾರಂಗೆ। ಕ್ಷು-
ಬ್ಧಿಗೆ। ಗಂಭೀರಂಗೆ। ನಯಶಾಲಿಗೆ। ಶ್ರೀಮದುಪ್ಪಾತ್ರರಜೀವಂ-
ಗೆ। ನೃಪತುಂಗಂಗೆ। ಅರ್ಕತನಯಂ ಬುದನ್ವಯಂ। ಪಂಗಳರು-
ಶ್ರಂ ಗುರುರಾಜಂ ಗಂಗಾಂಗಿ। ಪಂಗರವಿತ್ಯಂಗಂ। ಗುರು-
ರಾಜಂಗಂ। ಶರ್ಣಾಂಗಮುಂ ಬುದನ್ವಯಂ॥

ಕುರಿಸುತಿವಿಹೆಯೊಗ್ಗಂ ದುಂ।

ಕಾಡಲುಂ ಗತ್ತುಟ್ಟ ಶರಶಮಧ್ಯಾವಂ॥

ನೀಡುಂ ಪಾಸ್ತ್ರದನತೆಯಾಗ್।

ఇతి దుర్గాదేవ్యర్చన ముద్రేతి సిద్ధం ॥౮॥

అర్థః- ఇతి సమత వలంగత్రాయశ్చ తమ్మా త్యక్త్రతే-
యమయజ్ఞ। దాక్ష్యర్గణ యోగ్యావటుంగమి దోరవదు
వే సమిత్రా సిద్ధం। ప్రయోగం. స్వేసేయాం మరణా-
నం మరణి యుం బంధన। హానేయు మరణియు మరణా
నం బిం దర్। అరవాడు మరణియుం. చతురంగబల-
ముంబుండుమ॥

త్రివిధమైనాదనం త్రిశక్తి॥
కపటన మంపలవమోందిదాక్ష్యదనదాగ॥
దవనగ్గవత్తిపి దిఖాగ్గరాగి।
నొపక్త్రియూనేఁగవటనమం మొగరివదర్॥౮॥

త్రిశక్తిరవటన మం మొదలాగ్గలమం పే
క్షం శాస్త్రినటార్వ బొగ్గ త్రయూనేఁగవటనమం మొ
నినొటరవట్టదావరణే। అవతం నొప్పలరావనంద-
నశకాం బేఁబంధనం నొమిటా। రవటం కారంతతా-
రంటామటరణా ఘాతంటర్గ స్తూలతా॥గ్రతిభూహా-
శ్చట తరజనంతకగ్గతా మ్యాధకం బకత్రగి। త్రుపలంటి
త్రిగాయత్రీకొనంటిరకప్రాంధబొగ్గకాంతేయు॥

ಚಕ್ರಿಗಿತ್ತುವಲಂ ಬಡೆಂ ಬಳ್ವ। ಇನಿಲ್ಲವುಂ ಬರದ್ದಾಕ್ರಾ
ಕ್ರಮಾಗಿ ಇತ್ತುಕಲಂ ಚಿತೆಂ ಬಡಮವತನಂ ಪಂಡೆ
ಡು॥

ಅವನವರ್ಗಕಿಂ ಬವರ್ಗ।
ತಳ್ದುಅರ್ಗಮ ವಾವನಾಕ್ಯ್ಯಾಧುಂ ಸಾನಿಂ॥
ಬವವಂ ಪಾರಕಿನಿಬಲಅ।
ಯವನ್ನಪ್ಪುಂ ಬಾಗುವಳ್ಳಿದಾಶ್ಲ್ಯ ಬಿಡೆಂ॥ ೨೫॥

ಅರ್ಥ- ಅವಂ ಅವರ್ಗೆ ಅರುಹೆಂ ಬನ್ನಮಂ ಗಳ್ತ್ತೆಂ ತ್ರ
ಗಳ್। ಪೊಸ್ತ್ರ್ ವನೆರು ಬಪ್ಪನಂ ದೂತೆ। ಅವಂ ಪೊಸ್ತ್ರ
ವರಿ ರುಬಂ ನನೆಸಕ್ಕಿಂತ। ಸೊ ಬಗ್ರ್ ವಳ್ಪಿನ್ನೆಂ ದೂ-
ತೆ ಅವರ್ಗೆ ನೊ ಬಗ್ರ್ ವಳ್ಪಿನ್ನೆ ನವೇವ। ಅರೇ ದೂತ-
ಮಂ ಕೂಡೆ। ಅ ವೃದ್ದ ರೂಥಿಯ ಮುಳ್ವ ದರುವರೇನೆ.
ನವೇವ। ಆವಂ ಅವರ್ಗೆ ಅವುದು ಗಾನೆಂ ಟೆವ್ವು ಅವುಅ-
ವರ್ಗೆ ಅರು ಎಂ ಬವಂ ಪಾರದನ್ನು ನಿರೊಳ್ವಲಅಯವಾ
ಗಿ ಪಿರಕ್ತಂ ತ್ರಂ ಗಳ್। ಅವನಥರಮುಗ್ರನವನಿಸೇತ್ರ
ಅವರ್ಗೆ ಪಕ್ಷಿವ್ರತೆ ಯವಳ್ಗೆ ಮಾನ್ಸ್ರ। ಅವುದು ಬಪ್ಪದು
ರದು ದಕ್ಷಿಣಿಯಂ। ಗಾನವಂ ಬರುರಂ। ಗಾನವರ್ಗೆ ಪೇಡ
ಕೆ। ಗಾನರುಪಿಂ ದುಗ್ಧರು ದಾಸ್ರ್ಯನ್ನಯಂ॥

ಯುಗಳ್ಗಾಧಾರದ ಬಹುವಚನ|

ಸ್ಥಾಗಿತಂಗಾ ವಿಷ್ಟಲಿಂಗಕೆಕೆಗೆ ಕರ್ತೃಂ||

ನಿಗಳ್ಗುಂ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣ|

ಮಗಲಿಕನಿಂದಿ ತಗಮರಿವರಿಂದೀಕರ್ತೃಂ|| ೬೩||

ಅರ್ಥ:– ಯುಗಳ್ಗಾಧಾರಗಳಾಗಿರುವ ಬಹುವಚನಕ್ಕೂ ವಿಶಿಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೂ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣಕ್ಕೂ ಏಕವಚನಮಪ್ಪುಂ ಪ್ರಯೋಗಂ| ಬಿದಯನಂಗಳ್ಗೆ ಬಿದಯಂ| ಅವಿಶಿಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೆ| ಬೇಡಂಗಳ್ ಪ್ರಮಾಣಂ| ಪ್ರತಿಭೆಯುಮಭ್ಯಾಸಮುಂ ವಿದ್ವತ್ತೆಗೆಯುಂ ಕಾವ್ಯಪರಿಚಯಮುಂ ಕಾರಣಗಳಪ್ಪುವು| ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣಕ್ಕೆ| ಪೆಸಂಬಿ ಪೊಡಮವುಂ| ತಾನುಂ ಪತ್ತಂತರಮರಸುಜಮುಂ ತಾನುಂ| ದಾನಿಗಳ್ಗಂ ಭೋಗಿಯುಂ ತಾನುಂ ಸಂಭೋಗನಿನಪಮೆ ದಿಯಾದಿತ್ಯಂ ತೇಜ್ಜಂ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಟ್ಟಿದೆ ನಗಮದದಗೆ ಮಾಡಿದಂ| ಬೆ... ಕಥೆ ಪೇಳ್ದಂ| ಮಾತುಕಥೆ ನಗಮದ ಹಗೆ ಪೇಳ್ದಂ| ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಯೆನಿಕ ವಿಶೇಷಣಂ||

ಸಾರಮದಕ್ಕಾರೋಲಂ|

ಕಾರಕಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಯೆಗಮರರಿನೇಯದ ದೋಷಂ||

ಧೀರಕಗ್ಗಂ ವಿಕ್ಕಂಕಯೆ|

కారక్షం పిఙ్గళానాం మధ్యమమధమం।। ౨౪।।

అర్థః- కారక్షం క్రియకం నీయదమోక్షమల్లదంత
ధ్యానోలమం మాఖ్యమ। చిహ్నం కేయ పక్షత్వయుంన.
మధ్యయమ మయింగం। అధ్యానోలమ మయంబు।తాం
మాణిరధ్యానోలమనమర్థః మాని మత్రి కలపకేలవిత్తు
ఫ్యాపదమనీయదమోక్షం। నీయక్షిప్రాణాగం। అరక్ష
మానినీలల। మోలిథియనమకలబువాగశిల్పమా-
మోణ్యం।। ధ్యానుటయన్ద్యమందవ।గాలసినీకయ
రిమశోష్ణదిమనీయాథ౯౹ సంధ్యారుటయనేంమ
బగివృదు నీయం। కిందూళ్లయంబాగసం కం పొమరా
గ। కారకక్ష। ఏకనివాక్యకణక్షి నల్గుమోమూల్లాతం
కృతిబంధమం। ఎంబట్లకృతిబంధమోంబుదధ్యాకార్య
కార్యమంచానమేయలేరసుంచానియుంబుదధ్యాహో
చం। క్రియకే। మరక్షాత్రమంమనష్యమాత్రమం-
యుని। అత్యంబుదధ్యాకార్యం। కృతకాక్తం నదిదా
ర్థఃనివరిభరంగాయంచోతి। అల్పకంబుదధ్యాకారం।
చిహ్నం కేయ పక్షకి యాల్లమంజమొటటమొటనిక
నిచేలపయంబట్ల। యాల్లమయంచివ్రదధ్యాకార్యం।

న ముఖ్యము నుండు వంశ। ఆయం. సింహాయం. తంత్రి
ణ్యాం. గచ్ఛయాని పిదప. సింహసిలక్ష్మీతంత్రసం బట్టి। క-
యనముఖ్యముదము। అక్కర్తృకాలం। కర్తృంబట్టి
ప్రత్యయనం బంధకారకం. ఆతనుడు వసుంబంధు.
బట్టి। ఆతనుం బంధిని బట్టి ఆతనుంబందం అద-
నుం బాదనందు మూర్ఖుడు॥ కారకమునకు విభక్తి
ప్రతిపాదికమునకు వచ్చువిభక్తిచే ప్రయోగం।
కర్మకలనేను సువభఖరా। తోటియం గత్తికత వరాకున
కర్తృకను వరాకా॥ తేంపమోంటి భంగం బట్టి
మీదు జయ. మరి వృతరి బట్టి లనం॥ కర్మకలయుం బట్టి
ఆతని బట్టి ప్రథమయం। సేనసువభ కాళిం బట్టి ఆ-
తననిం బట్టి ద్వితీయయం। ఓటి యంగత్తికతకాళిం బట్టి
ఆతనినిం బట్టి తృతీయయం. ధర్మార్థకాళిం బట్టి।
ఆంతంనిం బట్టి చతుర్థీయం తోపమోంటి భంగం బట్టి
దింబట్టి ఆతనత్రసనిం బట్టి పంచమియం.
మిది బట్టి ఆతనపం బట్టి షష్ఠీయం. జయపమోవ్వ
చింబట్టి। ఆతనియందుం బట్టి సప్తమియం। ఇందుప్రతి
పత్తికర్తృకా పిసికొల్పుడు॥

శిరశ్చ్రథయిత్వా [illegible]।
తాడితం [illegible] తనకేందు [illegible]॥
[illegible]
[illegible] ॥ ౨౫॥

అర్థః - [illegible] । [illegible] ।
[illegible] । [illegible] ।
[illegible]
[illegible] । [illegible] । [illegible] । [illegible] ।
[illegible] । [illegible] । [illegible] । [illegible]
[illegible]॥

[illegible]।
[illegible]॥
[illegible]।
[illegible]॥ ౨౬

అర్థః - [illegible] । [illegible] । [illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible] ।
[illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]

ಮುನಿಸಿದ ನಿನತ್ತು ಸ್ವೀಕರಣೀಯನತ್ತು ಕಳ್ಳಬಿಗೆ ತನತ್ತು
ಸಂಧಿಸುವಿಸಕಂ। ನಿನತು ಎನತು ತನತು ಎಂಬ ಸತ್ವಕ್ಕೆ
ಬಳುವಳಿನದೊಳ್ ದ್ವಿತ್ವಮುಂಟು. ನಿಮತು ಎಮತು ತ
ಮತು ಇವಕ್ಕೆ ಗಿವಿಕಲ್ಪದಿಂ ದ್ವಿತ್ವಮುಂಟು। ನಿಮತ್ತು
ಎಮತ್ತು ತಮತ್ತು ಎಂದು॥

Verses from Jayamini

ಕವಿತೆಗಳು.

ಜೈಮಿನಿಭಾರತವು.

॥ ಪದ॥

ಮಾನವೊಂದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಖಂಡಿಸ ವೃದಾಭಾವಮಂ॥
ಮಂಗಳ ಶ್ರೀಕುವರಲ್ಲರಸ್ವಪ್ರಿಕಾರದಿಂ।
ಸೊಗಯಿಸುವ ದೇವ ಸನ್ನಿಧಿಕರೆ ಯೋಗ್ಯಾ ರಾಜಾಧಿರಾಜನ
ಪದನು ಬಗ್ಗ॥
ಬಗೆಯುರ ದರಾವಲಕ್ಷ್ಮಾಟಂಬಿಮುಂದ।
ಬಗ್ಗನುಸಾರ ದಕವೇಲಕ್ಷ್ಮಮಲ್ಲದಿಚಿಕಶಿ।
ನಗೆ ಸಲ್ಲದ ದಂಡಬೋನಿರಾತ್ಮ ವಿಗಳ ನಡುಸಿನಾಂಕ್ರ-
ತಿವೆಸ್ತಿನಂ॥ ೧॥

ಅರ್ಥ– ಮೊಗಂ = ಮುಖವು, ಹಾವಳಿಯಿಂದೆ=ಯ

ದವಿನೋಟದಿಂದ। ಎಸೆವುದು = ಶೋಭಿಸುವುದು। ಅಂ

ತದಂ = ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು। ಮಗುಳ್ದು = ಮತ್ತೆ

ತೋರಿದಪ್ಪುದೆ = ತಾಳಿಸುವದಲ್ಲದೆ। ಅನ್ಯಪ್ರಕಾರದಿಂ =

ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯಿಂದ। ಸೊಗಯಿಸದೆ = ಸೊಗಯಿಸ

ವದಿಲ್ಲವು। ಕಣ್ಗಳ್ದಿ = ಕಣ್ಣ ಕಣ್ಣಿಯು। ಕೆಳೆಯಾಳ್ಗ

ಳಾಡಿಯಳ್ಳ। ಸ್ಫುರಿಜಿಸುವ = ಶೋಭಿಸುವ। ಕಣ್ಣದ

ಸುಡಿಗಳ್, ಬಿಳಿಯು। ಭಾವವನ್ನು। ಅರಿದಳು = ತಿಳಿದಳು। ಅವ

ಒಳ್ಗೊಂಡಿದೆ = ಒಳಕೊಂಡಿದೆ। ಮುಂನಡೆಯಾವ

ರ್ಥಿಗಳ್ = ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು। ಬಸುರಿಡೆ = ಹುಟ್ಟಿದರು। ಅ

ಡಿಲಕ್ಷ್ಮಿವುಲ್ಲದೆ = ಅದಿಪ್ರಕಾರವಾದಲಕ್ಷ್ಮಿಯುಳ್ಳದೆ। ಡಿ

ತ = ಮತ್ತೊಂದು। ಎವನೆ = ನನಗೆ। ತಿಳ್ದುದು = ಬೀಗಪ್ರ

ಸುವದಿಲ್ಲವು। ಅದರಿಂದ = ಅಂತರದಿಂದ। ಪಾವನಾತ್ಮ

ಬಗಳ್ = ಪೊಡಲನಂ ಧರೆಯೊಳಿರೆ। ನಾನಾ, ನವಿ

ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ। ಕೃತಿ = ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು। ಪೇಳ್ವೆನು

ಹೇಳುವೆನು॥ ೧॥

॥ಪದ॥

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಭಾವಲಯಮಠಯ ಬರಹಿಸಿದಂಥ,

ರದ್ವಾಜಗೋತ್ರ ಭವನಣ್ಣಮಾಂಕನಸುತಂ॥
ಸದ್ವಿನುತ ಕವಿಕೋಕಿಲ ಚೂತವನಚೈತ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನೆಂಬೋರ್ವಂ
ಹೃದ್ವನಜದೊಳ್ ದೇವಪುರದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ।
ಪದದ್ವಯವನಾವಗಂ ಧ್ಯಾನಿಸುವರಡಿಗಳಂ।
ಪದ್ಧತಿಯಿಂ ಭಜಿಪ ಬಲ್ಪಿಂದ ವರಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದ
ಕಥೆಯನು॥೧೧॥

ಅರ್ಥ:- ವಿದ್ವತ್ಸಭಾವಲಯಂ = ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಭಾಮಂಡಲ
ವೆ। ಅರಿಯೆ = ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಭರದ್ವಾಜಗೋತ್ರಭವನು =
ಭರದ್ವಾಜಗೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು। ಅಣ್ಣಮಾಂಕನಸು
ತಂ = ಅಣ್ಣಮಾಂಕನ ಮಗನು। ಸದ್ವಿನುತ = ಸಜ್ಜನರಿಂದ
ನುತಿಸಿಕೊಂಬ। ಕವಿಕೋಕಿಲ = ಕವಿಗಳೆಂಬ ಕೋಗಿಲೆಗಳಿಗೆ। ಚೂ
ತವನ = ಮಾವಿನವನಕ್ಕೆ। ಚೈತ್ರ = ವಸಂತಕಾಲವಾದವ
ನಾದ। ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನೋರ್ವಂ = ಒಬ್ಬ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನೆಂಬ ಕವಿ
ಯು। ಹೃದ್ವನಜದೊಳ್ = ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ। ದೇವಪುರ
ದ = ಸುರಪುರದ। ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ = ನಾರಾಯಣನ। ಪದದ್ವಯ
ವಂ = ಎರಡು ಚರಣಗಳನ್ನು। ಆವಗಂ = ಯಾವಾಗಲು। ಧ್ಯಾ
ನಿಸುವರ। ಅಡಿಗಳಂ = ಕಾಲುಗಳನ್ನು। ಪದ್ಧತಿಯಿಂ = ಬ್ರ
ವಿನಯಕ್ರಮದಿಂದ। ಭಜಿಪ = ಭಜಿಸುತ್ತಿರುವ। ಬಲ್ಪಿಂದ

ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ। ಅಮಲಃ= ನಿರ್ಮಲವಾದ, ಕ್ರೀಡಾನಿಧಾನ
ದ, ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು॥ ವಿರಚಿಸಿದಂ= ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿದನು॥ ೧೧॥

॥ಪದ॥

ವರವರ್ಣದಿಂದ ಶ್ಲೋಕಿತಮಾಗಿ ರೂಪವಿ।
ಸ್ತಾರದಿಂದ ಚಲ್ವಾಗಿ ಮಧುರತರ ನವರಸೋ।
ತ್ಕರಭರಿತದಿಂದ ವಿಲಸಿತಮಾಗಿ ಸುಮನೋಮನಾಕ-
ರ್ಷಿಪ್ರಿಯಕರಮಾಗಿ॥
ನಿರುಪಮಮಂಜುಳಶಬ್ದದಿಂದಂ ಬಿಗಿಂಪಾಗಿ।
ಚರಿಸುವ ಸುಲಲಿತ ಷಟ್ಪದಗಳೆಡೆಬಿಡದೆ ಪೆರ್ಚಿ।
ಕರಿಸಿದಪುವತಾಂ ನೆರೆದ ವಿದ್ವತ್ಸಭಾನೀರೇರುಹಾಕ-
ರದೊಳ್ಗುಂ॥ ೧೨॥

ಅರ್ಥ—॥ನೆರೆದ= ಕೂಡಿದ, ವಿದ್ವತ್ಸಭಾ= ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಭೆಯೆಂ
ಬ, ನೀರೇರುಹಾಕರ ಕೊಳ್ಗುಂ= ಸರೋವರದಲ್ಲಿ, ಚರಿ
ಸುವ ಸುಲಲಿತ= ಒಪ್ಪಿರುತ್ತಿರುವ ಷಟ್ಪದಗಳು= ವಾರ್ಧಕಷ
ಟ್ಪದಿಗಳೆಂಬ ಭ್ರಮರಗಳು। ಎಡೆಬಿಡದೆ= ತೆರಪಿಲ್ಲದೆ, ವರ=
ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ, ವರ್ಣದಿಂದ= ಅಕ್ಷರಗಳೆಂಬ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದಿಂ
ದ, ಶ್ಲೋಕಿತಮಾಗಿ, ರೂಪವಿಸ್ತಾರದಿಂದ= ಶಬ್ದಧಾತುರೂ
ಪಾವಳಿಗಳೆಂಬ ಸ್ವರೂಪವಿಸ್ತಾರದಿಂದ, ಚಲ್ವಾಗಿ= ಸುಂದರ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Notice.

नोटीस.

सर्वांस कळण्याकरितां दिली जाते ऐसाजे, तारीख १ मार्च १८५८ इसवी नंतर पहिल्या व दुसऱ्या प्रतीचे मुलकी सर्टिफिकीट मिळविण्याकरितां ज्या उमेदवारांस परीक्षा देणें असेल त्याणीं खालीं लिहिल्याप्रमाणें अगोदर फी दिली पाहिजे.

	रु.	आ.	पै.
पहिल्या प्रतीचे सर्टिफिकेटास दर एक उमेदवारास ...	१	०	०
दुसऱ्या प्रतीचे सर्टिफिकेटास दर एक उमेदवारास.	०	८	०

वर लिहिल्या प्रमाणें फी अगाऊ दिल्या शिवाय कोणा ही उमेदवाराची परीक्षा घेतली जाणार नाहीं. तारीख ३ फेब्रुवारी १८५८

(Signed) W. A. Russell.
एज्युकेशनल इ. द. भाग.

नोटीस.

दक्षण भागांतील सर्व स्कूलमास्तरांस.

एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर दक्षण भाग यांजकडून, देण्यात येतें जे, या सोबत येथें पत्री पाठविली आहे त्यांत लिहिलेला मुलगा कलादगी येथील राहणारा व तेथील शाळेंत शिकत असतां आरंभ पहिल्या खेपीं पळून गेला आहे. सदरी मुलगा दक्षण भागांतील कोणते ही सरकारी शाळेंत अभ्यास करीत असेल अगर

दुसरे कोठें आहे अशी बातमी मास्तरांस लागल्यास-आह्मांकडे डिपुटी इन्स्पेक्टर यांचे मार्फत लागलेच तपशीलवार रिपोर्ट करावा. ता० ५ फेब्रुवारी १८६८

(Signed.) W. A. Russel.

एज्युकेशनल इ. इ. भाग.

वेहेरेपट्टी.				
नांव व बापाचें नांव आडनांव.	वय वर्षें	जन्मभूमि	तोंडावरील खूण वगैरे	शेरा.
राजाराम रावजी डोंगरे राहणार कादगी. जात कोंकणस्थ ब्राह्मण.	१५	दिवे	रंग गोरा अंगेठणीचा नरतरीत नाक, कानाच्या वरच्या पाळ्या दुमडल्या आहेत. उंची सुमारे ५ फूट ४ इंच.	पांढऱ्या टिकल्याचा काळा रुमाल, नेहेमी वापरतो. मुलगा चलाख आणि हुषार आहे.

नोटीस नंबर ११४

दक्षिण भागांतें स्कूलमास्तर यांस कळावें कीं, ते ज्या रजिष्टरें खोटीं ठेवितात असें इन्स्पेक्टर व डिपु टी इन्स्पेक्टर यांच्या आढळण्यांत वारंवार येतें. शाळे स न येणाऱ्या मुलांचीं नांवें रजिष्टरांवर असतात, हु- जरी दिवसांतून एकदां न भरतां महिनास येईल तेव्हां भरतात. याप्रमाणें स्कूलमास्तर लोक खोटे रिपोर्ट क रितात. या कारणामुळें जिल्हा मास्तर डि. इ. यांजक डे खोटे रिपोर्ट पाठवितात. (१) स्कूलमास्तर लोकां- कडून घडणाऱ्या चुकांमध्यें ही चूक फार मोठी आहे अशा रीतीनें स्कूलमास्तर आपल्या विद्यार्थ्यांकडून व त्यांच्या आईबापांकडून आपणास जो मान मिळा वयाचा तो ते घालवितात, आणि आपल्या जातभाइ यांच्या कपाळास धब्बा लावितात. ही नोटीस प्रसिद्ध झाल्यानंतर जो स्कूलमास्तर असली रुवाडी पुनः चा- लवील त्यांस आमच्या मर्जी प्रमाणें कमी पगारा वर पाठवूं अगर विद्याखात्यांतून दूर करूं.

कळावें. तारीख १५ फेब्रुवारी सन १८६९

इसवी सु॥ हुनगुंद.

(Signed) W. A. Russel.

इ.इ.इ. भाग.

ನಂಬರು ೬೬೪

ನೋಟೀಸು.

ಪಶ್ಚಿಮಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಟಾಂಪ ಮಾರುವ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ, ಅವರು ಗ್ರಾಹಕ ಜನರ ಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ನಿಷ್ಟುರದಿಂದ ನಡೆಸಿ ದಸ್ತೈವಜಗಳು, ಮುಖಬೆಲೆಯ ಸ್ಟಾಂಪು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾಲಿಗೆ ಬಾಕಿ ಜನರಿಗೆ ಸಾಲು ಬೆಲೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹಲವು ಸಾರಿ ಅವರು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಾರದ ಸ್ಟಾಂಪುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಟಾಂಪ ಮಾರುವ ಜನರ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಹೋಟುಗಳ್ಳಾರೀವಲ ತಪ್ಪುಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಸ್ಟಾಂಪ ಮಾರುವರು ಮುಖಬೆಲೆಯ ಸ್ಟಾಂಪು ಹೋಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ (೧) ಸ್ಟಾಂಪ ಮಾರುವರ ತಪ್ಪುಗಳ ಕೈಲ್ಲಾ ಇರುವಂತೆ ನೋಡತಕ್ಕ ದ್ದಿಂಥಾ ಹೋರಗಾರರಿಗೆ ಬರಹ ಸ್ಟಾಂಪ ಮಾರುವ ತಪ್ಪ-

ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದಲೂ ಅವರ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಂದಲೂ ಅ
ಮಾನ ಪಟ್ಟು ತನಗೂ ತನ್ನ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೂ ಕಳಂಕ
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ನೋಟೀಸು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದನಂತರ
ಯಾದರು ಸ್ಕೂಲುಮಾಸ್ತರರು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ
ಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧಂತೆ ಅವರ ಅ
ಕರು ಮೆ ಯಾಗುವದು ಅಥವಾ ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯಿಂದ ಬ
ಹಿಷ್ಕಾರ ಮಾಡಲಾಗುವದು. ತಾ॥ ೧೧ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ
೧೮೮೦ ಮು॥ ಹುನಗುಂದ.

(Signed) W. A. Russell
ಡೆ. ಡೆ. ಇ. ಭಾಗ.

ನೋಟೀಸು.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಹೆಯ ಡೆಪುಟಿ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬರವ
ರವರಿಂದ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಹೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವ
ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಈ ನೋಟೀಸಿನಿಂದ ತಿಳಿಯಪಡಿ
ಸುವದೇನೆಂದರೆ.

ನಾವು ಶಾಲೆಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವಾಗ ನೋ
ಡಿದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಶಾಲೆಗಳ ರಿಜಿಸ್ಟರಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗ

ఉన్న సగానికి హాజరీ ౪౦ అథవా ౪౫ ఉంటుంది. ఇక
ప్రసంగ యోగ్యతా నెట్టనే ఒక్క యుద్ధకే మాస్టరు
... దళ్ళు. ఆడుకుంటుగారు నేమదింద పాలికి
చెప్పవల్లా. ఒంటరిగా ఒంటరి నాల్గు దినాల బరువళ్లు
... అప్పుడు నిట్టనే పట్టేయవల్ల. వెంటనే, ఒక
... లాస్తారు. ఇదంతా ఒంటి పాఠశాలకి ఉపమగారు నిత్యం నే
... చెప్పే యుక్తకే సగానికి హాజరీ రవిము యొక్క
... హాజరీ వేళ యుక్తకే దినం ప్రతి యుల్లదు
... ఉండవల్లి వేంపే మనుష్య. ఆదరించబడే
... మాస్టరు ఉల్లా మంత్ర ఉంటారు, ఉల్లాహా
... సమస్తం ఇది ఉల్లి పనేను సాగయప్పా
... మాస్టరు నిత్య హాజరీ తీసుకొన్నది మన-
... మనసిగే ఒంటరి హాజరీ తీసుకుం
... కొంగదికి సమర్థ శిక్షా సమస్యలు సమర్థం ... వదల్లె
... ఇదంతా ఒకటి పరిపూర్ణ జిల్లాల
... మాటనోడి దకే, ఈ ఒంటరి పాఠ్యక్కే
కాలిపోయి బరువుకుంటుంది. ఆదరే మంచి దక్షిణం
దరిమాయల్ల యుంత్రా అప్పరాక సర్వం నడుస్తుంది

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(Signed) Chanbasappa B. [illegible]

[illegible]

[illegible]

नोटीस.

धारवाड जिल्ह्यांतील तमाम स्कूल मास्तर यां
इतिहासांत स्थळें येतील तीं विद्यार्थ्यांस नक
शावर दाखवित नाहींत, पोपटा प्रमाणें नुसतें
पाठ करून उत्तरें दिल्यास उपयोग नाहींत.

१ खालचे तिसरे यत्ते प्रमाणें अभ्यास झाल्या
रीज इंग्रजी बिलकूल शिकवूं नये. व इंग्रजी
शिकणार मुलांकडून दरमहा एक रुपया प्रम
णें फी घेत जावी. कमी घेऊं नये.

२ फीचा पैसा १० रुपये पर्यंत जमतांच दाह
रीतेचे आंत अमुक महिन्या पहल अमु

की असा पावतींत तपशील दाखवून भरणा करीत जावा. ह्मणून वारंवार इकडून वरील अधिकारी यांजकडून या बाबतींत हुकूम झाले असून, कित्येक मास्तर या तीन्ही गोष्टींकडे अगदीं दुर्लक्ष्य करितात असें नजरेस आलें याजवरून शाळाखात्यांत दिलेले हुकूम बिलकूल बाचीत नाहींत असें उघड दिसतें. पुन्हा या बाबतींत अशी हयगय दिसल्यास सक्तीची तजवीज करावी लागेल.

यत्ता तिसरी.

ऑफिसांकरितां स्कूल स्कुलांत मुलांस चे

	परीक्षा.	गुण

१ गणीत- विविध मिळवणी वजावकी, गुणाकार, भागाकार, भाजणी संपूर्ण अंकाचे वेताळीस तोंडी.

२ चौथें पुस्तकांतील गोष्टी वाचून मतलब सांगणें व सोपें आकर्ण करणें. . . . . गुण १०

३ तिसरे पुस्तकावरून पांच ओळी शब्द लिहिणें व मध्यम प्रतीचें मोठी व कानडी अक्षर लिहिणें. } १०

४ इतिहास व भूगोल.

अ इंग्लंडचा इतिहास म्हणजे महाराष्ट्र देशा चें वर्णन. .... गुण.

ब एशिया खंडाच्या नकाशाची सर्व माहिती.

येणें प्रमाणें- तारीख ४ फेब्रुवारी १८६८ इसवी स.

(Signed) Nagesh Venayak. [illegible]

डि. इ. इ. जि. धारवाड.

ನೋಟೀಸು. ನಂಬರು

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಸರ್ವ ಮಾಸ್ತರ ಜನರಿಗೆ ನೋಟೀಸಿನಿಂದ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ, ದಂಬಳ ಯಾಕ ಹೋಬಳ್ಯ ಗ್ರಾಮದ ಮಾಸ್ತರ ಅಂತ್ಯಾಜಿ ರಂಗೋಜ್ಞವ ಥಿಂದಣಾ ದತ್ತುರುಪಾಯಿ ಕೆಂ. ಶಯಾ ಜಾಸ್ತಿ ಜಮಾಬಂ ದಿರದ್ದ್ರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣ ತಿಪ್ಪೋಂರಿಗೆಯಾಯು ಮಾ ದಿ ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳವರೆಗೂ ತಂಮ ಹಾದೇರಲ್ಲಿ ಟ್ಟ ದ ಕಾರಣ, ಅವರಿಗೆ ತಿಂಗಳು ೧೪ ಎಂಟು ಆಣೆ ಪ್ರಕಾರ (... ನಾಲ್ಕು ಸೆ ರೂಪಾಯಿ ದಂಡ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದೆ, ಇದನ್ನು ನಿ

ಸಿದ್ಧನಾಥ ವಾಚನ ಮಂದಿರ.
೨೪೫ ಮೊರಬ. ಜಿ ಧಾರವಾಡ.

ಮಾಸ್ತರಜನರು ಚಂದ್ರಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯ [illegible]
ರಿಯು ಗೆ ನೇಕ್ಷೆ ಬರುವರಿಂಗೂ

(Signed) Nagesh Venayak.

ಡಿ. ಇಂ. ಇ. ಜಲ್ಹಾ ಧಾರವಾಡ.

ನೋಟಿಸು.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಹೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕಲ್ಲಾ. ಯರಗುಪ್ಪಿ ಮಾಸ್ತರ ಕೇಶವರಾಮಚಂದ್ರ ಕರಂದೀಕರ ಇವರಿಗೆ ಕನಸಿನಾ ಮಜಕೂರಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿದಾಗ ಇತಸಾಲಯನ್ನು ಬಹಳ ಅವಿಚಾರದಿಂದ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ನಾವು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹೋದವೇಳೆ ಸದರ ಮಾಸ್ತರರು ಊರಲ್ಲಿ ಕಾ ಜರ್ನೂರದಿ ಗಾಲಾಬಂದ ಮಾಡಿ. ಇತ್ರರೀಡ ಹುಡುಗುಮನಕ್ಕೆ- ತುಗ ಬೀರವನಿ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಈ ಕಾರಣದಿಂ ಸ್ವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರ ಮಂಜುರಿ ಇಂದಾ ಸದರ ಮಾಸ್ತರ ಕೇಶವರಾಮಚಂದ್ರ ಇವರಿಗೆ ಮಾಸ್ತರಕೆಲಸ- ದಾ ತೆಗೆದು ಮತಲನಿಸ ಮಾಡಿರುತದೆ. ಈ ಮಜಕೂರು ಯಲ್ಲ ಮಾಸ್ತರರು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು.

ತಾರೀಖು. ಗಾಂಖು ಮಾರ್ಚಿ ೭ನೇ-

[illegible]

(Signed) Nagesh Vinayak B.

[illegible]

दक्षण भागातील सर्व स्कुल मास्तर यांस.

एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब यांजकडून हुकूम. तुह्मां कडे हरयेक प्रकारची जी शिलक असेल ती सर्व एकदम त्या सालचे अखेरीचे आंत तालुके तिजोरीस भरणा करून पावत्या आपआपले डि. इं. मार्फत आह्माकडे पाठविण्यांत याव्या. शाळेतील असिस्टंट वगैरे गैरहजर असल्या कारणानें त्यांजला पगार देण्याचा तो तुह्माकडे शिलक असेल तर तेवढा मात्र तिजोरीस परत भरून॰

तुह्मांस सादीलवाराची नेमणूक आहे त्यापैकीं वास्तविक खर्च होऊन जी शिलक राहिली असेल ती हि परत भरणा करावी. यापुढें दरमहा सादीलवारापैकीं शिलक राहील ती तुह्मीं फी भरणा करितां त्यावेळीं परत जमा करीत जावी.

कळावें तारीख १९ माहे फेब्रुवारी सन १८६८

इसवी सु।। सुहरसुरु.

(Signed) W. A. Russell.

शु० इ० इ० भाग.

Lightning.

ಮಿಂಚು.

ಮಿಂಚು ಅಂದರೆ ಮೋಡಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಬೆಳಕು. ಮಿಂಚು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಮಳೆ ಹೊಯ್ಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಉಂಟು. ಮಿಂಚಿನ ವೇಗವು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾದದ್ದು; ಅದರ ಬಲದಿಂದ ಮೋಡದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿ ಹುಟ್ಟುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಗುಡುಗು ಎನ್ನುವರು. ಕಾಂತಿಯು ಧ್ವನಿಗಿಂತ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಚರಿಸಿ ಬರುವದು. ಅದರಿಂದ ಮಿಂಚು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಗುಡುಗು ಕೇಳುವದು. ಧ್ವನಿಯು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಗಳಿಗೆ ಆ ದೂರ ಹೋಗುವದು. ಅದರಿಂದ ಫಿರಂಗಿಯ ಕಾಂತಿಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಫಿರಂಗಿ ಇಷ್ಟು ಇರುವ ಸ್ಥಾನದ ದೂರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕಾರವೇ ಮೋಡದ ಕಾಂತಿಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಮೋಡ ಇಷ್ಟೇ ದೂರದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯು. ಮಿಂಚು ಕಾಣಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಎಂಟು ಕ್ಷಣಗಳ ಮೇಲೆ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸಿದರೆ ಆ ಮೋಡವು-

೪೫೬೦ ಅಡಿಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತಿಂತು, ಸ್ಥಿರಯಬಹುದು.

ಎಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವಂಥ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಗ-
ಳು ಕೆಲವು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಮುಪ್ಪಾನಿ ಕೊಳ್ಳವ ಸಾವಿರ ಅಡಿ-
ಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹೊರಟು, ಬಳಗುತ್ತವೆ.
ಅಂಥಾ ಜ್ವಾಲೆಯನ್ನು ಧ್ರುವಜ್ಯೋತಿ, ಕೊಳ್ಳಿಪಿಶಾಚಿ, ಉಲ್ಕಾ
ಭೂತ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅತಿ ಉತ್ತರವು, ಅತಿ ದಕ್ಷಿಣವು ಆಗಿರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ
ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶವು ಬಹು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವದರಿಂದ ಆ
ದೇಶಗಳ ದೀರ್ಘ ರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಕುಸ್ಮೋದಯದ-
ಸದಿ ಪಾಡಿ ಹೊಳೆಯುವ ಒಂದು ಪ್ರಕಾಶವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.
ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಪ್ರಕಾಶವೆಂದು, ಹೆಸರು ಉಂಟು. ಆದು ಉತ್ತ-
ರ ದೇಶದವರಿಗೆ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದು, ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರಕಾಶದ ಬಣ್ಣ-
ಯಂತರ ಅತಿ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾದ ಕಿರಣ ಹೊರಹೊಮ್ಮುಟಗಳ-
ಹೂವಾಗಿ ಬೆಳಗಲಿ. ಆ ದೇಶದವರಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನುಂಟು
ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ಉಲ್ಕಾಪಾತ ಅಥವಾ ಬೀಳುವ
ಕೊಳ್ಳಿ ಎಂಬುವದು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಸೂರ್ಯಾಕಾರವಾ-
ಗಿ ಬೆಳ್ಳಗಿನ, ಬಹಳ ವೇಗದಿಂದ ಆಕಾಶವನ್ನು ದಾಟಿ, -

ಗಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಘಂಟೆ ಬಟ್ಟಲಾಗಿ ಒಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಎ-
ದೆ ದುಮ್ಮಿಸಿ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ; ಅದು ಬಿದ್ದ ಸ್ಥಳವನ್ನು
ಗುರುತು ಹಿಡಿದು ನೋಡಿದರೆ ಕೆಲವು ಸಾರಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಗುಂಡು
ಕಲ್ಲು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ರಾತ್ರಿಗೆ ಕಾಣುವ ನ-
ಕ್ಷತ್ರ ಪತನಗಳು ಸೇರಿದ್ದಾವೆಂದು, ನೆನಸಬಹುದು.

ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿರುವ ನೀರಿನ ಹನಿಗಳು
ಬಿಸಿಲಿಗೆ ನಾನಾ ಬಣ್ಣವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವವು; ಅದರಂತೆ ಬೀಳು-
ವ ಮಂಜಿನ ಹನಿಗಳಿಗೆ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶ ಓರೆಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಾಗ-
ಅವು ಕಳಕಳಿಸಿ, ಕಾಮನ ಅಥವ ಮಳೆಯ ಬಿಲ್ಲು ಕಾಣಿಸು-
ವವು. ಇದು ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹೊರತಾದ ವೇಳೆ-
ಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವದು.

ಮೋಡಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿರುವ ಯಾವ ಕಾಂತಿಶಕ್ತಿಯ ದೆಸೆ-
ಯಿಂದ ಮಿಂಚು ಎಂಬದು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಅದು ದೊಡ್ಡ ಬೆ-
ಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತೋರುವದು. ಕೆಲಕೆಲ ಸಾರೆ ಗ-
ಳು ಇಳಿದಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಪ್ರಕಾಶ ಬಹು ಸ್ಥ-
ಳಗಳಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಅನರ್ಥ ಹೊಂದುವದಾಯಿತು. ಜನರು ಬ-
ಸಿಲುಕಿದರೆ ಅನ್ನ ಸಂಭ್ರಮ ಕೆಟ್ಟು ಯಾವುದೂ ಜಾ-

Viveka Chintamani.

ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿ.

ವೈಶ್ಯಕರ್ಮ

ಬಳಿಕ। ಮೂರನೆಯವರಾದ ಜನಾಗಿ ವಿಪ್ರಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಸೇವೆಗಳಿಂ ಕೃಷಿ ಗೋರಕ್ಷ ವಾಣಿಜ್ಯಾದಿ ವಾಣಿಜ್ಯಮೊದಲ್ಗೆ। ಯಜ್ಞೋಪವೀತಗಳಾ ಜ್ಯೋತಿಃಶಕಳಾ। ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯಾದಿ ವ್ಯವಹಾರಸಾಧನಾಗಿ ಧನಸಾಧಕತ್ವಂ ಬಲಮುಂ। ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸ್ವರೂಪಾದಿ ವಿವೇಕಾದಿಗಳುಂ ಅಲ್ಲದೆ। ಬುದ್ಧಿ। ದಕ್ಷತೆ। ಲಾಭ। ಮುಂತಾದವುಗಳಂ ಧರ್ಮವಾಗಿ ಧನವಂ ಪಡೆದು ದಾನಾದಿ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳಂ। ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪೂಜೆಗಳಂ ಮಾಳ್ಪನೇ ವೈಶ್ಯನಪ್ಪಂ॥

ಶೂದ್ರಕರ್ಮ

ಬಳಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ವರ್ಣತ್ರಯಕ್ಕೆ ಪರಿಚರ್ಯಾಪರನಾಗಿ। ವಿಪ್ರಾನುಗ್ರಹ। ಕ್ಷತ್ರಿಯರಕ್ಷಣೆ। ವೈಶ್ಯಸಹಾಯಗಳಿಂ ಸಕಲ ದೇವತಾಭಕ್ತ್ಯಾದಿಯುಕ್ತನಾಗಿ ಬಾಳುತಿರ್ಪವನೇ ಶೂದ್ರನಪ್ಪಂ.

CANARESE.

SCHOOL PAPER

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಸಂಪುಟ ೨] ಮಾರ್ಚ ೧೮೬೮ [ಸಂಖ್ಯೆ ೩

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆಯು.	ಪತ್ರ	Contents	Page
ಶಿಕ್ಷಣವು	೩೫೩	Education	353
ಶಬ್ದಮಣಿ ದರ್ಪಣವು ...	೩೫೬	Shabdamani darpana ...	356
ಕವಿತೆಗಳು	೩೬೪	Verses from Jaymini	364
ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿ ...	೩೭೦	Viveka Chintamani	370
ಸಮಾಚಾರ ...	೩೭೨ | ೩೭೭	Notices	372, 377
ಮನುಷ್ಯನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ	೩೭೯	Learning ...	379

ಬೆಳಗಾವಿ

ಧಾರವಾಡ ಸರಕಾರಿ ಮುದ್ರಣ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಇಸವಿ ೧೮೬೮

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೩ ಸಂಚಿಕೆ ೧

ಬೆಳಗಾವೀ, ಮಾಹೆ ಮಾರ್ಚ ೧೮೬೮

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು.

ವಾಚನಪಾಠವನ್ನು ಕುರಿತು.

ವಾಚನಪಾಠಗಳನ್ನು ಸಾಧುವಾದ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಕಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಓದುತ್ತಿರುವಾಗ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಕೇಳುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಾತ್ಪರ್ಯವುಳ್ಳ ವಾಕ್ಯಗಳು ಬಂದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರು ಕೂಡಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಓದಬೇಕು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಓದುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪವಿರಾಮ (,) ಅರ್ಧವಿರಾಮ (;), ಪೂರ್ಣವಿರಾಮ (.), ಪ್ರಶ್ನ (?), ಆಶ್ಚರ್ಯ (!), ಗಳು ಬಂದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಓದಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ಬಹು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕನು ಕಲಿಸಬೇಕು. ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು, ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಘಟ್ಟಿಸಿ ಓದಬೇ

ಕೊಂಬುದನ್ನು ಕಲಿಸುವದರಲ್ಲಿ ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಬಾರದು. ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಘಟ್ಟಿಸಿ ಓದುವದರಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳು ಹೊರಡುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ, ರಾಮನು ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ. ಇದರಲ್ಲಿ "ರಾಮನು" ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಘಟ್ಟಿಸಿ ಓದಿದರೆ, ಬೇರೊಬ್ಬ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದನೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ತೋರುತ್ತದೆ; "ಈ ಕೆಲಸ" ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಘಟ್ಟಿಸಿ ಓದಿದರೆ, ರಾಮನು ಬೇರೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಧ್ವನಿತವಾಗುತ್ತದೆ; ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ "ಮಾಡಲಿಲ್ಲ" ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಘಟ್ಟಿಸಿ ಓದಿದರೆ, ಮಾಡತಕ್ಕವನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಎಂಬ ಅರ್ಥವು ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕನು, ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಭಾರಕೊಡಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಾದರೆ ನಿಯಮಿತ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಭಾರವಿರುತ್ತದೆ. ಮಾವು, ಸುಖ, ಬಾಗಲು, ತಂಬಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಭಾರವುಂಟು; ಉಮೇಶ, ಪ್ರಧಾನ, ಚಕೋದು, ಔದ್ಯಮ ಇತ್ಯಾದಿ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಭಾರವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಶಬ್ದ

ಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಭಾರವಿರುತ್ತದೆ; ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೊಂದು ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಭಾರಕೊಟ್ಟರೆ, ಆ ಶಬ್ದವು ಬಹು ಅಪಸ್ವರವಾಗಿ ಕೇಳಬರುತ್ತದೆ. ಆದದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕನು ಈ ಭೇದಾಭೇದವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

ಓದುವಾಗ ಹಾಡಿದಹಾಗಿ ಸ್ವರತೆಗೆದು ಕೆಲ ಹುಡುಗರು ಓದುತ್ತಾರೆ ಅದು ಬಹು ಕೆಟ್ಟದು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಬಿರಪನೀಯವರ ಸಂಗದ ಮಾತ್ರದಿಂದಾಗಿ ಓದೋಣ ವಿರಬೇಕು. ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಉಚ್ಚಾರಿಸೋಣ, ಓದಿದ್ದನ್ನೇ ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ ಓದೋಣ, ನಡನಡುವೆ (ಅ) ಎಂದು ಸ್ವರ ತೆಗೆಯೋಣ, ಎರಡೆರಡು, ಮೂರು ಮೂರು ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಉಗುಳು ನುಂಗೋಣ, ಇವೆಲ್ಲ ಓದುವವರಲ್ಲಿಂ ಬಹು ಕೆಟ್ಟ ದೋಷಗಳು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ವಾಚನಶಕ್ತಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ; ಅವನು ದುರಭಿಮಾನದಿಂದ ತನಗೂ, ಪರರಿಗೂ ಬೇನೆ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಬರಬರ ಓದಿದಂತೆ ಓದುತ್ತಾನೆ; ಇದಾದರೂ ದುರ್ಗುಣವೇ.

ಓದೋಣದ ಬಳಿಕ ಆ ಪಾಠದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಠಿಣ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು, ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕರೆಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದು, ಅವುಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು, ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿದ್ಯಾ-

ಧಾತುಗಳೂ, ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ್ದನ್ನು, ಪ್ರಕೃತಿ
ತು ಎಂದು, ಅವರು ತಮ್ಮ ದೇಶಾದಿ ಭಾಷೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಮಾತಾಡುತ್ತಾರೆ. ಶಬ್ದಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಸಂಬಂಧದ ಅರ್ಥವು-
ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ದೃ
ಷ್ಟಾಂತಕ್ಕೆ "ಸಂಪ್ರದಾಯ" ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ವ್ಯ
ವಹಾರದಲ್ಲಿ ನಡತೆ, ಅಥವಾ ರೀತಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ-
ದ್ದಾಗಿದೆ; ಆದರೆ ಆ ಶಬ್ದದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ಸಂಬಂಧದಿ
ದ, ಸಂ = ಚನ್ನಾಗಿ, ಪ್ರ = ಚನ್ನಾಗಿ, ದಾಯ = ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು
ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲಿನ ಅರ್ಥ
ಕ್ಕೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ.

Shabdamanidarpana.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ.

ಇದರೊಳ್ ಪ್ರಸ್ತಾದಸಂಸ್ಕೃತ।
ಪದವಿರನಿಷ್ವಂತಮುನಿಷ್ಟಿಲಿಟ್ಟಂತೆ॥
ಕ್ಷೋದಮಿತನಮಕರ್ಣ್ಣಾಟದ।
ಪ್ರಬಂಧರಚನಪದಪ್ಪುದುಗಿಸಲಾಗಿದೆ॥ ಟ

ಅರ್ಥ- ಪ್ರಸ್ತಾದಸಂಸ್ಕೃತದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮೊದಲಾಗಿ

ఎత్రే। తత్రే। ఎంబిష్వబిళదక్ష్య్రహోళ్యతువక్షం। ఓం.ఢి
బుదేశరటనహోడుడాగరు। త్రయాణాంగం। నిమ్నతి
వగరుం। ఏముత్ర్యవరుం। తమ్మతరువరుం। ఎట్టరుహో
ణ్ణరు మోంబవగణయింతి। ఓంబత్రైంబుదళనలక్షణసుం
బాబోదముహ్ణాగణాశుభగముల్ప్రానిషూంశ్చుదు॥

ఏత్రగాదంబోశ్లిష్టము।

నైత్రత్రైంథింతుహాదినుదియుల్హుక్షు॥

షబ్రారజంబుదంచియు।

ధ్యాత్రముకాత్రేందుగూదినుదియుల్హుక్షు॥ బూ॥

అర్థః- ఏత్రగాదంబోశ్లిష్టళ్ళ ఎత్రత్రైంద్రు। అశ్రదంబ
శ్లిష్టళ్ళ। అంతేందుమూదేశమక్షుం। డసేయత్రగా
గనమెత్రనైత్రస్తుబిందునిసిబితీదుదుళమం। అ
తీశతురంగయింతిదనాతణంధగడిత్ర్యవనిత్రమం

అదుచిదుపుదునెంబివక॥

త్ర్యదుకారఘ్హరవృగంశకాగంశుల్హ॥

గదోళ్హ్హతగాళంచే॥

స్తోరటుళతహ్రాంఢబస్యదుంటశ్రీఅంష్ణ॥ బూ॥

అర్థః- అదు। న్నదు। బదు బంబదళగనె దుమగాళ

ಕ್ಕೆ ವಕಾರಾದೇಶಮಕ್ಕುಂ। ಅದುಕಾರಕ್ಕೋಕಾರಮುಂ ವ
ದೀರ್ಘಂ ಬರೆಸು ತಕಾರಾದೇಶಮಕ್ಕುಂ। ವಕಾರಾದೇಶ
ಕ್ಕೆ। ಅವಂ। ಇವಂ। ಉವಂ। ಬಹುವಚನಕ್ಕೆ। ಅವರಿವರ್
ದು। ತಕಾರಾದೇಶಕ್ಕೆ। ಆತನೀತನೂತಂ। ಬಹುವಚ
ನಕ್ಕೆ। ಆತಂಗಳ್ ಈತಂಗಳೂತಂಗಳೆಂದು॥

ಆವುದೆನಿಪ್ಪೀಶಬ್ದ।
ಕ್ಕಾವಂ ಬಹುವಚನದೆಡೆಯೊಳ್ ಗ್ರಾಹ್ಯಕ್ಕಿನಿ॥
ಪ್ಪಾವಚನಮಾದೇಶತ್ವಮ।
ನಾವ ಇಸಿದೊಲ್ಲಮಂದಿ ... ಯಾದೇಶಂ॥೮॥

ಅರ್ಥ- ಆವುದೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ದೇಶವಚನದೊಳ್
ವರ್ಣಂ ಬಹುವಚನದೊಳ್ ಗ್ರಾಹಕಂದು ಮಾದೇಶಮಕ್ಕುಂ
[illegible]ಗಂ। ಅವಂ ಮುರನಂ ಕೊಂದನದಾವಂ ಬರಕಂ
ಸೆ ಗಳನದ ಬರೆದಂ। ಆಮೆ ಯಾವೆ ರಾಮ
ತ್ರಿವ ... ವರ್। ಎಂದೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಲಿಂಗತ್ರಯ
ದಲ್ಲಿಯುಂ ಎಲ್ಲಮೆಂದಾದೇಶಮಕ್ಕುಂ। ಎಲ್ಲಂ ನಮೆಲ್ಲ
ನ ... ಮನೆ ... ಯೊಳ್ ಮೆಲ್ಲತೆರದೊಳ್ ಕಮಗೆವ
ನೆ ... ಮಾರ್ಗನಂತಿರೆ ... ಗಳ್॥

ಪಿರಿದೆಂಬವರಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ।
ಕ್ರಿಯೆಗಂ ಗುಣವಚನದಂ ಪ್ರಯುಕ್ತಕ್ಕೃತ್ತಂ॥
ನೆಲೆಗುಂ ತುಕಾರಮಿಳೆಯಂ।
ದರಗುಂ ಗುಮಾತ್ರಾಗಮೋಂಬ್ದಕಾರಾದೇಶಂ॥ [illegible]॥

ಅರ್ಥ:- ಪಿರಿದು ಪಿರಿದೆಂಬ ಶಬ್ದಂಗಳ್ಗವಬೆಯಪ್ಪ ರ್ಕೃಷ್ಟಂ। ನರಕನಿಂ ಬಾತಂ ಪಿರಿದಲ್ಲ ತನಾಗತಿ ವೇಷ್ಟಂ। ಬಹುವಚನಕ್ಕೆ ಪಿರಿದುಮೆಂಬದು ಗುಣವಚನಕ್ಕೆಯದು ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಾದೇಶಂ। ಪ್ರಯೋಗಂ। ಸಿರಿಯಂ। ಪಿರಿಯಂ। ಕಿರಿಯಂ। ಅಣಿಯಂ। ಬಸಿಯಂ। ಕಡಿಯಂ। ನಿಡಿಯಂ। ಆ ಗುಣವಚನಂ ತುಕಾರಾಂತಮಾದಲ್ಲಿ ದಕಾರಾದೇಶಂ। ಪ್ರಯೋಗಂ। ಬೆಳ್ಪದಂ। ತೆಳ್ಪದಂ। ಮೆಲ್ಪದಂ। ಚಿಟ್ಟಿದಂ। ಕಿರಿದಂ। ನೇರಿದಂ। ಕೂರಿದಂ॥

ಎಳ್ದು ಪಿಳ್ದೆಂಬಶಬ್ದಂ।
ನಳ್ಪಮಪ್ರತ್ಯಯಂ ಪೆಕಾರಮುಕ್ತಂ ಬಳಿಕಂ॥
ದೊಳ್ಗದುವಕಾರದೊರ್ಗನೇಂ।
ಎಳ್ದಿನಿಂ ದರಸೆಂದುವರ ಬಕಾರಂ॥[illegible]।

ಅರ್ಥ:- ಎಳ್ದು ಪಿಳ್ದೆಂಬ ಶಬ್ದಂಗಳ್ಗೆ [illegible]ಗದಕಾರ ಬಳಿಕ ಮಧ್ಯಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ ಕೃತ್ಯ ಪುಕ್ತಪುಟಂ। ಎಳ್ಪಿಯಂ

ಪೆಸ್ಸೆಯುಂ। ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಬಹುವಚನಮಾಗಿಯುಂ ಅಂತೆ। ಪೆ
ಣ್ಣಿಯರ್ ಪೆಣ್ಣೆಯರ್ ಎಂದು ಎತ್ತಮಾಯ್ತು। ಬರುವು
ಬಹುತ್ವಕಾರಕ್ಕೆ ಬಹುವಾದೇಶಮಾಗಿ ಬರುವನಂ ಕಾ-
ಯ್ತು। ನೋಡಿತೆಂಬುದರತು ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬೆರಸು ಬ
ಹಾವಾದೇಶಮಾಗಿ ಪೋಸಂಬಸಿಂ ದಾಯ್ತು॥

ಅದುವಿದುವುದುವೆಂಬಿವರಂ।
ತ್ರ್ಯದೋಕ್ತವರ್ಗಾದೇಶವಿಧಿ ಕಾರಂ ಮೆಟ್ಟು॥
ಬೆರದುವಿಕೆಬರುಗಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂ।
ಗದೋಕ್ತಂ ಪುಲ್ಲಿಂಗದಂ ತಿಕಾದಿಗೆ ದೀರ್ಘಂ॥ ೧೩॥

ಅರ್ಥ — ಅದು। ಇದು। ಉದು। ಎಂಬಿವರದು ಕಾರಕೆ
ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗದೊಳ್ ವರ್ಗ ಎಂಬಾದೇಶಮಕ್ಕುಂ। ಅವರ್ಗ। ಇ
ವರ್ಗ। ಉವರ್ಗ। ಆದುಕಾರಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಕಕಾರಾದೇಶಮ
ನಿ ಪುಂಲಿಂಗದಂ ತಿಕೆ ಅದಿಗೆ ದೀರ್ಘಮಾಗಿ। ಅಕೆ। ಇಕೆ
ಉಕೆ ಎಂದಾಯ್ತು॥

ಕಲಕಲಂ ಪುನಿಕ್ಕರದಮೂ।
ರುಲಿಂಗಮುಂ ಕುಧಿಪತ್ರಕರ್ಣಾಟರದೊಳ್॥
ಇದೆ ಪಠಿಸಿದ್ದನವದು।
ಪುಲಕೆಗೆ ವೆಂಬುದ್ದಕಸ್ಥಾನ ವಸ್ತುದುವುಂ॥ ೧೪॥

అర్థం- కలకలవుం నక్షకదవమారులంగముం౹
త్రపకబంధల్లనముం సకము యుష్టావు౹ ప్రయోగ౹
ప్రక్షంతల్లతుడు౹ ప్రీతి యాదుదు౹ ధకటిల్లగుడు౹
నదిబుందుదు౹ మతి పిటిదుడు౹ కులమోతేనిసి
దుదు౹ కటియసిడుదు౹ సజ్జనశబ్దం కులవధువ
పిల్లల్లకన్నదమార్గందుబమం సకమే యక్షం౹ ప్రా౹
ఆంసతిసజ్జనమార్గ యునిందుంటు౹ సముట్టయ
దిం అపత్ర్యకళత్రశబ్దంగర్గస్త్రీవాచకమానియుం౹
జనశబ్దయోగశబ్దంగర్గురువవాచకంగర్గానియుం౹
నపుంసకము౹ ఇదుకళత్రం౹ ఇదపత్రం౹ ఇదుజ-
నం౹ ఇదులోకం౹౹

సెబుసిద్ధవిశేషణాది౹
ష్టలింగమనిపుదువిశేష్యమదరిష్టతిన౹౹
గలకుంవిశేషణాదులం౹
గలక్షణంబోక్షకషితమిదుకూపకదోక్ష౹౹౧౫౹౹

అర్థం- విశేషణాదిష్టదిం విశేష్యముమనాలంగ
మాంసి ఒకటి సిమాన్యుదు౹ ప్రా౹ బదయమోష్టత
స్త్రీలసీతమనమతు త్రిలపయుతసం౹ పదమం

వాథఃతత్రత్రంగ నవదత్తాం ఛఃతస్యాపాంచితా॥౯
ద్వియం పాధిసిద్ధిగంగనలనం నిత్యజ్ఞదిందం
మిః। ఛఃదత్తస్యం భువస్త్రికామమతిపింగస్తంస్త
స్తమే॥ నెలనెంబనచుంనిరలంగమం బిత్తుస్థావని
తేయుం దుం యూట్రిసిశూంశ్తుడు। విశ్రేత్స్యలంగదిష్ట
దిం విశేషణావమువానాలంగమాంనిదూర్టిసిశూం-
శ్తుడు। రూటిశేశూంగ్రమనిసూఃర్షం। త్రి। అంతంట
గతఃగాం। అంవిత్ఛగతపాఃగాం। అదుజగదణి
గాం॥

పదమధ్యవత్యయిత్తా।
శ్లాదుపృగమాత్స్రత్తతిదియదంత్తశేత్తాం॥
పాదిదదఃంస్రస్తేయం।
విదితవికల్పంవగుళ్ళవిూదూరకోశ్రం॥ ౮౮

అర్థః - పదమధ్యవకారయకారంగస్య। ఊకారము
వికారము బికల్పదినస్తం। వకారమాత్తశే। కవృంగ
కాంగః। కవృంబుర్లకాంబుర్ల। అవృంకిరం జాంకిరం। అ
వృంతుజూంతు। కవృంషికాంషి। తవృంకల్ తాంకల్।
ఎకారద్విత్వశే। త్రిరయిపిదం త్రిత్రుపిదం। తూంరయి

పదం త్రిష్వపిదం। త్రోరయుపిదం త్రాణ్యపిదం। త్రి-
ర్వయుపిదం త్రిణ్యపిదం। తూర్వయుపిదం తూర్ణ్యపిదం।
ర్గళ్ఖాంతం త్రిఖాతం। పదాంత్రదగణాక్షద్రుష్టాత్
విక్రల్పవిపత్తుం। ఉదా। గ్రామం। గ్రామ్యం। గుణం గు-
ణాదేం। పాణిజం। వందు॥

అసమాసబోధ్యం బోధకే।

ప్రసమాసబోధ్యం ణకారం ఉకరబోధ్యః॥

అసిదనకారం ణత్వం।

ప్రసిద్ధము ష్టుత్వవనేః దు: శరముదువుం॥౧౧॥

అర్థః - భిన్నపదబోధ్యం సమానపదబోధ్యం ణకార
పరమాదనకారం ణకారము మని యున్నది। భిన్నపద-
మే। ఉదా। రళనే దముడు రక్షుణం దముడు। ఉళనా-
ర్గళిం దముడు ముక్తా ర్గళిం దముడు। జాళనిర-
దముడు జాన్హరదముడు। సమానమే। రళనేరళ-
రక్షరళ। రళనాడు రక్షుడు। రళనోయేరక్షో-
టు। ప్రయోగము దారితవిరాయు భారణాను-
భవముల్లదు॥

నందపరాక్షరణ।

ಕಂಠೋಕ್ತಿಯೊಳ್ಗಂ ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ಪಂ ಹಾಗ್ರಗಂ॥
ಸಂಧಿಸಿ ತೋಪೆದು: ಕರಮದು|
ಸಂಧಿಸಮಾಸಗ್ಳ ಯಂತಮಂ ಬರ್ಪುದು ಕ॥೫೮॥

ಅರ್ಥ:- ಕಳಾಟಕ ಶಬ್ದದ ಪಕಾರಕ್ಕೆ ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ಹಕಾರಮಕ್ಕುಂ| ಪಲಗೆ ಹಲಗೆ| ಪಂದರ್ ಹಂದರ್| ಪಾಸು ಹಾಸು| ಪಂದಿ ಹಂದಿ| ಪುಳು ಹುಳು| ಕೃತ್ತ ಮಾರ್ಗದೊಳಂ ಪಕಾರಕ್ಕೆ ಹಕಾರಮಿಲ್ಲ| ತಪ್ಪು| ಹಪ್ಪು| ದಪ್ಪಂ| ಉಪ್ಪರಂ| ಮುಪ್ಪರಂ| ಬಿಪ್ಪಂ| ಕಪ್ಪುರಮೆಂಬಂತೆ॥

Verses from Jayamini

ಕವಿತೆಗಳು.

ಜಯಮಿನಿ ಭಾರತವು.

ಸೂಚನೆ.

ಕಾಂಚೀಪ್ರತಿಷ್ಠಮುನಿ ಸನ್ಮುಖ ಬಾದರಾಯಣನ|
ಪಂಚಮ ಶ್ರುತಿ ಭಾರತ ವಿಧಾನದಂ ಸ್ಮೃತಿ ಪಂ|
ಕೇಳ್ ಪೌತ್ರ ಶ್ರೀಗಣ ಮಹ ಅಮರ ಕಲ್ಪಿತದಂ|
ಮದುಕಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕನರ॥

ಅನ್ವ ಪ್ರತಿ= ಅರ್ಥ

ధర్మతనయుం = యమనందనుఁడగు ధర్మరాజును. బా

దరాయణున = వేదవ్యాసునకున్. వాజిమేధాధ్వరవి-

ధానము = గుఱ్ఱము అంగముగాఁగల క్రతువగు యజ్ఞా

ద విధియున్. కేల్తు = కేల్గి. పంకజపత్రేక్షణున =

కమలదళములవంటి కన్నులుగల కృష్ణునకు. మతం = ఒప్పంబడి

కియున్. బిరుదు = కీర్తిదు. కుదురికి. వృకోదరున

ను = తోడేలువంటి కడుపుగల భీమునకున్. కల్పించెం =

కల్పించెను. ధర్మతనయుం కర్త, వృకోదరునను

కర్మ, కల్పించెం క్రియాపదము, ఇది, సకర్మకకర్తరి

ప్రయోగము.

అర్థ - ధర్మరాజును యజ్ఞవిధానమును వేదవ్యా

సున వల్ల ఇచ్చెంకికేల్గి, కుదురియు తరువదక్షకృష్ణన్

ఒప్పంబడిగ యుండ భీమునకు కల్పించెను.

పద్యం

వనరుహభవాండమెల్ల సృష్టికర్తకు తోడ్పడుటయు ।

జనవరు విప్రులు తెల్లి యం సెప్పనగ నిధిగ ।

ఘనుమేక్షి సిరులెల్ల మెల్ల పూజలెల్లవిమల్

జంబుద్వీపమున కెరపవే ॥

అనవరతసురతసౌఖ్యస్థితి నెనడు నిజకాంతా

ఘనయౌవనాంగభవయొద్దుంగ యౌగ్యగారము

శ్రీ నృపశాలా ప్రియులు మిళ్లి నక్షైరవరనకాచలంబు

సేసిదుదు||౯||

అన్వయ — వనరుహభవాండసౌల్యకు = బ్రహ్మాండమధ్యకు. విశ్వస్థాయివాయిగాపుడగు [illegible] = విష్ణుకృత [illegible] భూమియందు [illegible] శిఖరమున = ఎత్తు [illegible] అను [illegible] = సముద్రగర్భమున. అనగ = భూమియందు [illegible] = [illegible]. అన [illegible]. [illegible] = [illegible]. అనగ = [illegible]. అనవరత = నిరంతర. సురతసౌఖ్యస్థితి = క్రీడ. [illegible] = కూడిన. నిజకాంతా నయన = [illegible]. అంగభవుయు = [illegible] [illegible] = [illegible]. [illegible] మురవ = [illegible]. కనకాచలం = మేరు [illegible]. [illegible] = [illegible]. సేసిదుదు = [illegible]. కనకాచలంబు [illegible] సేసిదు [illegible], [illegible], [illegible].

అంకనకాద్రియందు దక్షిణభాగమునందు సు।
ధాకరకులనృపుల సామ్రాజ్యపట్టాభి।
షిక్తుండు జనుంబడెద హస్తినాపురమ్మునఁ గసినిసావ॥
భాస్వంత జనమేజయుం మహాభారతక।
థాకౌతుకభోగాన్వితుండు ధరవలంచినిం।
పేరమానసనాస్త్రిమాని మునీంద్రునం బిలచిం
వనింద్ర దొరభోగం॥ ౨॥

అన్వయము — అంకనకాద్రియందు = ఆమేరుపర్వతము.
దక్షిణదిగ్భాగ = దక్షిణదిక్కునను. సుధాకరకు-
లజ = చంద్రకులజ నృపుల = అరసుల. సామ్రాజ్యాభి-
షిక్తుండు జనుం = … యన్ను బడెద =
పడెద. హస్తినాపురవు. ఇప్పుడు ఢిల్లీ
క్కి = ఆ హస్తినాపురిని అసినిసావ భాస్వం-
త జనమేజయుం = జనమేజయ రాయని. మ-
హాభారతకథాకౌతుకభోగాన్వితుండు ధరవన్ను
పాలించి = ఏలిన్. పేరమానసనాఁ = పే
రమనస్సున్ వసాని … భోగం …
…మునీంద్రు … బిలచి …

తను. జనమేజయ రాయను కర్తృ, అశ్వమేధిక వస్తు కర్మ, కేళికొండను క్రియాపద; ఇదు సకర్మక కర్తరిప్రయోగ.

అర్థ - మేరుపర్వతద దక్షిణదిక్కినల్లిరువ హస్తినావతియ అరసెనిసువ జనమేజయ రాయను, మహాభారతదొళగిన అశ్వమేధకథెయన్ను జైమిని మునీంద్రనింద, కేళికొండను॥ ౧॥

పింతె కౌరవజయం, తమగె కైసార్దెనెవ।
నంతరదొళాద సామ్రాజ్యదొళ్పాండవర।
దంతిపుర యనోవిదర దిగ్గరెంపు జనమేజ
యమహీపాలను॥

సంపసాంద్రమజ్జైమిని మునిపనం కేళ్ద।
బింతెనం పేళ్దనా భూపంగె సకలజన।
సంతతికె కర్ణావతంసమెనె మధురతర భా
రతద సత్కథెయను॥ ౨॥

అన్వయ - పాండవరు. పింతె = హిందక్కె. తమగె కౌరవజయం = కౌరవరన్ను గెల్లువుదు. కైసార్దదనెమ నంతరదొళ్ = కైగూడిదబళిక

ರಾಜ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮೂಲ್. ಇಳೆಯಂ = ಭೂಮಿಯನ್ನು
ಅಡಿಂತು = ತ್ಯಾಗ! ಓವಿದರ್ = ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದರು. ಅ-
ಡಿಗ್ರದರ್ = ಏನು ಮಾಡಿದರು! ಎಂತು. ಜನಮೇಜ
ಯ ಮಹಿಪಾಲನು = ಜನಮೇಜಯರಾಯನು. ಸಂತಸ
ಸಂತೋಷವನ್ನು. ದಳೆದು = ಧರಿಸಿ ಜೈಮಿನಿ ಮುನಿಪನ-
ನ್ನು ಕೇಳ್ದಪ = ಕೇಳಿದನು. ಅವಂ = ಅವನು. ಇಂತು;
ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅಭಿಪಾವಿಂತಿ = ದಾ ಅಕಸನಿಗೆ ನಿಕಲಜನ
ಸಂತತಿಗೆ = ಶಿವಕರಿಗೆ. ಕರ್ಣಾವತಂಸಂ = ಕಿವಿಗೆ ಅ
ಲಂಕಾರ. ಎನಿಪ ಅಪ್ಪುವಹಾಗೆ. ಮಧುರತರ ಭಾರತದ
ನಿತ್ಯತೆಯನು. ಪೇಳ್ವಂ = ಹೇಳುವನು. ಜೈಮಿನಿ ಮು
ನೀಶ್ವರನು ಕರ್ತೃ ಭಾರತದ ಸತ್ಕಥೆಯನ್ನು ಕರ್ಮಸಾ
ಕ್ಷಿ. ಕ್ರಿಯಾಪದ; ಇದು ಪಾರಮಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯ ಯೋ
ಗ—

ಅರ್ಥ:— ಹಿಂದಕೆ ಪಾಂಡವರು ಕೌರವರನ್ನು ಗೆಲಿದಬಳಿಕ
ತ್ಯಾಗ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದರು, ಮತ್ತೇನು ಮಾಡಿದರು, ಎಂ
ದು ಜನಮೇಜಯ ರಾಯನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಜೈಮಿ
ನಿ ಮುನಿಯನ್ನು ಕೇಳಲಾಗಿ, ಆತನು ಕೇಳ್ವವರೆಲ್ಲ
ರಿಗೆ ಸವಿಯಾಗುವಂತೆ ಭಾರತದ ಉಳಿದ ಕಥೆಯ-

ಷ್ಟ ಹೇಳ್ವದನು.

Viveka Chintamani. —

ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿ.

ಗಣಿತಸಂಜ್ಞೆ.

ಬಳಿಕ। ಪ್ರಥಮಸ್ಥಾನ। ದ್ವಿತೀಯಸ್ಥಾನ। ತೃತೀಯಸ್ಥಾನ। ಚತುರ್ಥಸ್ಥಾನ। ಪಂಚಮಸ್ಥಾನ। ಹೀಂಗೆ ಮೇಲೆ ಮೂವತ್ತಾರು ಸ್ಥಾನಪರೀಕ್ಷೆ ಪರಿಯಂತರಂ ಕ್ರಮದಿಂದಪ್ಪೆ। ಏಕಂ। ದಶಂ। ಶತಂ। ಸಾವಿರ। ದಶಸಾವಿರ। ಲಕ್ಷ। ದಶಲಕ್ಷ। ಕೋಟಿ। ದಶಕೋಟಿ। ಶತಕೋಟಿ। ಅರ್ಬುದ। ನ್ಯರ್ಬುದ। ಖರ್ವ। ಮಹಾಖರ್ವ। ಪದ್ಮ। ಮಹಾಪದ್ಮ। ಕ್ಷೋಣಿ। ಮಹಾಕ್ಷೋಣಿ। ಶಂಖ। ಮಹಾಶಂಖ। ಕ್ಷಿತಿ। ಮಹಾಕ್ಷಿತಿ। ಕ್ಷೋಭ। ಮಹಾಕ್ಷೋಭ। ನಿಧಿ। ಮಹಾನಿಧಿ। ಸಾಗರ। ಮಹಾಸಾಗರ। ಹರಿ। ಮಹಾಹರಿ। ಶಂಖಿ। ಮಹಾಶಂಖಿ। ಧನಿ। ಮಹಾಧನಿ। ಕ್ರಮ। ಮಹಾಕ್ರಮ। ಇಂತಿವೇ ವೃಷ್ಟಿಸನಗಳು। ಬಳಿಕ। ಏಕ। ರೂಪ। ಭೂಮಿಸಂಜ್ಞೆ। ಚಂದ್ರಸಂಜ್ಞೆ। ಮೊದಲಾದ್ದು ಒಂದಕ್ಕೆ ಪೇಳ್ವ ಪೆಸರು। ಬಳಿಕ। ದ್ವಿ। ದ್ವೈ। ದ್ವಿ। ದ್ವಿತೀಯ। ಯಮ। ಯುಗಳ। ಯುಗ। ಉಭಯ। ಬಾಹು। ಪಾದ। ಪಕ್ಷ

ನಯನ। ಸಂಜ್ಞೆ ಮೊದಲಾದವೆ ಎರಡಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ನಾಮಂ
ಗಳು॥ ತ್ರಿತಯ। ತ್ರಿತಯ। ಹರನಯನ। ಅಗ್ನಿ। ಪುರ।
ವರರತ್ನಾದಿಗಳ್ಗೆ ಮೂರಕ್ಕೆ। ಪೆಸರು। ಚತ್ವಾರಿ। ಚತುಃ।
ಟಾ। ಕಷಾಯ। ವೇದ। ವರ್ಣ। ಆಶ್ರಮ। ಸಮುದ್ರ ಸಂ
ಜ್ಞೆ ಮೊದಲಾದವೆ ನಾಲ್ಕರ ಪೆಸರು। ಪಂಚ। ಹರವಕ್ತ್ರ।
ವ್ರತ। ಇಂದ್ರಿಯ। ಬಾಣ। ವಿಷಯ। ಪಾಂಡವ। ಭೂತಾ
ದಿಗಳ್ಗೆ ಅಯಿದಕ್ಕೆ ಪೆಸರು। ಷಟ್। ಋತು। ರಸ। ಸ್ಕಂ
ದಮುಖ। ವೇದಾಂಗ। ಕರ್ಮ। [illegible]। ದ್ರವ್ಯ। ಅಭ್ರಾದಿಗ-
ಳ್ಗಾರಕ್ಕೆ ಪೆಸರು। ಸಪ್ತ। ಮುನಿ। ಗಿರಿ। ರಾಜ್ಯಾಂಗ। ವ್ಯಸ
ನ। ಧಾತು। ಸಭಾಂಗ। ಸ್ವರ। ಸಾಗರ। ಸಂಜ್ಞೆ ಮೊದಲಾದ
ವೇಳಕ್ಕೆ ಪೆಸರು। ಅಷ್ಟ। ವಸು। ದಿಗ್ಗಜ। ಮದ। ಕರ್ಮಾ
ದಿಗಳ್ಗೆ ಎಂಟಕ್ಕೆ ಪೆಸರು। ನವ। ರಂಧ್ರ। ನಿಧಿ। ರತ್ನ। ಗ್ರಹ।
ರಸ। ಭಕ್ತಿಗಳ್ಗೆ ಒಂಬತ್ತಕ್ಕೆ ಪೆಸರು। ಬಿಂದು। ಶೂನ್ಯ।
ನಾಸ್ತಿ। ಅನುಸ್ವಾರ। ಗಗನ। ಪೂರ್ಣ ಸಂಜ್ಞೆ ಮೊದಲಾದವೆ
ಸೊನ್ನೆಯ ಪೆಸರು। ಸಕಲ ಸಂಖ್ಯಾ ಸಂಜ್ಞೆಗಳನರಿತು
ಶಿಷ್ಟಕಲ್ಪದ ಗಣಿತಾದಿಗಳಂ ಗುಣಿಸಿ ಕ್ರಮಗಾದಿಸಮ
ಸ್ತಗಳಂ ತ್ರಿಮಾರ್ಗಿಸುವ ನೆಟ್ಟುಬರಹಕ್ರಮ। ಬಷ್ಟೆ। ವಟ್ಟ।
ಚಂದರಂಗ। ಪವಳದ ಕೆಣಜ। ಮಣಿಗಳ ಚೌಕ। ರತ್ನ

ಗಳ್ದ ಸೂತ್ರದಂಡೆ। ವಜ್ರಮಂಜಾಡಿ। ಪಚ್ಚೆಯುಂಗುರ।
ಮೊಹರುದವಂ। ಚೀಟಿ ಚೀಟಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸ। ವ್ಯವಹಾರಾಯುತ
ಯುಕ್ತಮಪ್ಪುದು॥

Notice.

नोटीस.

धारवाड जिल्ह्यांतील तमाम स्कूल मास्तर यांस.

दाहा रुपये फीजमतांच १८६७ इसवी सपटंबर महिन्यांत तिजोरीस भरणा करण्याचे असून, डिसेंबरसन मजकूर महिन्या पर्यंत भरणा न करितां आपले पाशींच ठेविले. सबब हे बसूर मास्तर यांस दीड रुपया दंड केला आहे. हें सर्व मास्तरांनीं लक्षांत ठेवावें. तारीख २८ माहे फेब्रुवारी १८६८

(Signed) Nagesh Vinayak B

डिपुटी एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर

जिल्हा धारवाड.

नोटीस

धारवाड जिल्ह्यांतील तमाम स्कूलमास्तर यांस

१ परीक्षेचे वेळेस मुलांस रूपा दिल्यावरून मेहरबा
न एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब बाहादूर दक्षिण
भाग यांणीं आणिगिरी मास्तर व्यंकाजी गोविंद
यांस पांच रुपये दंड केला आहे व शाळेचे कामीं मे-
हनत न घेतल्या मुळें त्यांजला कमी होण्याबरोबरचा
तसें आहे.

२ बंकापूर मास्तर रामचंद्र व्यंकटेश दातार यांणीं
एप्रिल १८६७ इसवी पासून फेब्रुवारी १८६८ प
र्यंत प्रत्येक वेळेस, १० रुपये जमतांच फी नाश क
रणा मुदतशीर केला नाहीं. सबब त्यांस दोन रु
पये दंड केला आहे.

हा मजकूर सर्वांनीं लक्षांत ठेवावा. तारीख १४ मार्च
सन १८६७ इसवी. मु॥ आणेगिरी.

(Signed) Nagesh Vinayak B.

डे॰ इ॰ इ॰ जि॰ धारवाड

नोटीस.

कलांडगी जिल्ह्यांतील सर्व स्कूलमास्तरां
लोकांस कळावें कीं, आम्हीं डेप्युटी एज्युकेशनल
इन्स्पेक्टर साहेब बाहादूर मिळून वार्षीक परीक्षेस
गेल्यावेळीं कित्येक मास्तरलोकांनीं हुकुमा विरुद्ध
वहिवाट ठेविल्याचें आढळ आल्यावरून त्यांजला डे
प्युटी एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब बाहादूर यांच्या
मंजुरीनें दंड करण्यांत आला तो येणें प्रमाणें-

हुनगुंद पंतोजी नरसो कृष्ण यांणीं कित्येक
वेळे शाळा सोडून गांवचा शाळेंत अगर दुसरी कडे गे
लो असोन त्यांचीं नांवें हजरी रजिष्टरांत ठेविलीं-
आणि मुलें हजर नसतां हजरी भरली. व अनंत
पुर पंतोजी गोविंद पांडुरंग हुले यांणीं मुलांचीं नां
वें पाहिजे तशी रजिस्टरावर लिहून, आठ आठ चा
र चार दिवसांची हजरी एकदम भरलेली आढळ
झाली असोन, यांणीं ही गोष्ट कबूल केली व फीचा
पैसा दाहा रुपयांवर जमला असोन भरणा न करि
तां दोन दोन तीन तीन महिने आपणाजवळ ठे-

पिला. याजकरितां सदर्हू प्रत्येक असामीस दाहादा हा रुपये प्रमाणें दंड करण्यांत आला आहे.

कुंठोजी पंतोजी विष्णु भिकाजी दामले यांणीं या पत्रकें मुळींच ठेविलीं नाहींत. व शुहूर मास्तर- यांणीं त्या पत्रकें मनमानेल तशी ठेविलेलीं अ- सोन जो अभ्यास चालत होता तो, त्या पत्रकांत मुळींच दाखल नव्हता. यामुळें प्रत्येक असामीस चार चार रुपये प्रमाणें दंड करण्यांत आला आहे.

सदर्हू मजकूर पाहून यापुढें कोणी हुकुमावि रुद्ध वहिवाट ठेऊं नये. नाहींपेक्षां सदरी प्रमाणें त जविज करणें जरूर पडेल. हें लक्षांत ठेवावें ता- रीख १६ मार्च १८६८

(Signed) Vishvanath Vishnoo G.

डे॰ इ॰ इ॰ जि॰ कलाद्गी.

ನಂ. ೧೮೩.

[illegible]

[illegible]

ಯು ತಿಳಿದು ತಪ್ಪು ಯಿಲ್ಲದ್ದು ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಯ
ಲ್ಲ ಕಂಡು ಬಂದದರಿಂದ ಈ ಮಾಸ್ತರ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಾರದ
ಮೇಲೆ ಶಿಕ್ಷಕನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಮೇಲಧಿಕಾರಿ
ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಬರೆದಿದೆ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರದು
ಕಳುಹಿ ಮಾಡಿ ಬರೆದ ನಾವು ಬರೆದದ್ದನ್ನು ಮಾಸ್ತರು
ದಮ್ಮ. ಅವರಿಂದ ಅವರು ನೆಲ್ಲಾ ಅವರ ಪದಾಯಿರ ಶಿಕ್ಷ
ಕರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸಿಗುವ ದಿನ್ನ ಬಂದದೆ. ಪ್ರಾಯಿಶ್ಚ
ಮಾಡ್ಬೇಕೆನ್ನು ನಮ್ಮ ಯಿ॥

ಯಿದನ್ನು ಯೂರೋಪು ಮಾಸ್ತರ ಕುಲಕರ್ಣಿ ತಾವು
ಡಿ ನೋಡಿ ಬರದ್ದು ಪತ್ರಿ ಯಿಂದ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

(Signed) Chanbasappa B.D.

ಡಿಂ ಪೆಂ ಸ್ಕೂಂ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೆಳಗಾವಿ.

ನೋಟೀಸು.

ಯಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಯಿಂಗ್ರೋಜಿ ಮನಸಿಗೆ ಬಂದಾಗ್ಗೆ
ಸಾಲಿಯ ಕೆಲಸ ಬಂದ ಮಾಡಿಯ ಕಡೆ ಕಡಿಗೆ ಹೋ ನಿಗ್ಗ
ತ್ತಿಳಿಯ ಬಂದದರಿಂದ ಅಂತವರಿಗಾರ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡ
ವಟ್ಗೆ ಮೇಲಧಿಕಾರಿ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿ ಬರೆದ ಬರ

ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿ ಸಾಹೇಬರು ನಾವು ಬರಿಯಾ ಗ್ರಾಮಾನ್ಯ

ಮಾಡಿದಂತ ಸರಕಾರ ಮಾನ್ಯರನ ಎಗಾರ್ಲ್ರ ಮಾಡಿಕೆ. ತಾರೀ

ಖು ೨೨ ಮಾಹೇ ಸಾಂ ನವಂಬರ

(Signed) Chanabasappa B. D

ಡಿ. ಇಂ. ಇಂ. ಜಿಲ್ಹಾ ಬೆಳಗಾವಿ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧಪತ್ರಿಕೆಯು.

ಬೆಳಗಾವಿಯ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ಬರಲಪೇಕ್ಷಿಸುವಂಥಾ ವಸ್ತ್ರ ಉಮೇದವಾರ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ- ಬರುವ ಎಪ್ರೀಲ ತಿಂಗಳ ೨ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸವಿ- ದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ನೇ- ಮಿಸಲ್ಪಡುವದು. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರುವವರು ಆ ತಾರೀಖಿನ ಮುಂಚೆ ೨ ದಿನ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹಾಜರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹೆಸರು ಬರಸಿ ಸರ್ಟಿಫಿ- ಕೇಟುಗಳನ್ನು (ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಒಳ್ಳೆ ನಡತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು) ದಾಖಲ ಮಾಡಬೇಕು. ೧೮ ವರುಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸು- ಳ್ಳವರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಉಮೇದವಾರರ ಅಭ್ಯಾಸವು- ವ್ಹರ್ನ್ಯಾಕ್ಯುಲರ ಫೈ- ನಲ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡದಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಅಂದರೆ— ಕನ್ನಡ ಬ-

[illegible] సంస్థానానికియూ [illegible], బడి [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] వస్తు [illegible], గ్రంథ [illegible]
[illegible] పుస్తకాల వస్తు [illegible], భూములు, [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

(Signed) Bhogiraju M. A

[illegible] సింగరాజు

Learning

ಹುಡುಗರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ.

ಮನುಷ್ಯರು ಅನೇಕತರದ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯುತ್ತಾರೆ, ಪರಂತು ಈ ಎಲ್ಲ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗಿಂತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದೊಳಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯುವ ಉದ್ಯೋಗವು ಬಹಳ [illegible]. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಉದ್ಯೋಗವು ಬೇರೆ ಮತ್ತಾವದೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಪಂಚದೊಳಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಸಮಾಧಾನವೂ ಬಹುಮಾನವೂ ಬೇರೆ ಮತ್ತೊಂದು ವ್ಯವಸಾಯದೊಳಗೆ ಇಲ್ಲ; ಇದರಿಂದ ಯಾವತ್ತು ದೇಶಗಳೊಳಗಿನ [illegible] ಪುರುಷರು ಬಹುಕಾಲ ಪಂಡಿತರಾಗಿ ಉಳಿದು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯೆಯ ಸಂಪತ್ತು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾರಿಗೆ ಉಂಟೋ ಅವರೇ ಪಂಡಿತರು ಅಥವಾ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಎಂಬ ಸಂಜ್ಞೆಗಳು ಇರತಕ್ಕವುಗಳು ವಿದ್ಯೆಯೋಗದಿಂದ ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುವದು, ಇದಂತೂ ಮೋಸವೇ ಇಲ್ಲ ತ್ತದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯ ಯುಕ್ತವಿಲ್ಲ, ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯು ಬೇಸ-

ರಣಾಣುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಅಂದರೇನು, ಇ
ದು ಸಾಧಕಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಅದಲ್ಲದೆ ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾಗ
ವ ಲಾಭಗಳು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಾವು. ಈ ಯಾವತ್ತು
ಭರತಖಂಡದೊಳಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನರಿರುವರೋ, ಅವರೊ
ಳಗೆ ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಮಂದಿ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯುವವರು ಹೊರ
ಟರೆ ಬಹಳಾಯಿತು. ಹಳ್ಳಿಯೊಳಗಿನ ಹುಡುಗರನ್ನು
ಪ್ರಿಯನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ, ನೂರಕ್ಕೆ ವಿರು ಹುಡುಗರು ವಿದ್ಯಾ
ಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದರ
ಮೇಲಿಂದ ಜನರಿಗೆ, ಸಾಲ, ಹುಚ್ಚ, ವಿದ್ಯೆ, ಇವುಗಳ-
ಉಪಯೋಗದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಎಷ್ಟು ಅದೆ, ಎಂಬುವ
ದು ಸಹಜವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಜನರು ಅನ್ನಾಪರಿಸಂ
ಕೆ, ಎಲ್ಲರೂ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತು ಏನು ಮಾಡುವರು! ಎಲ್ಲರು ಹೊ
ಕ ಯೊಳಗೆ ಕೂತು ಕೊಂಡರೆ, ಪಾಲಕೀ ಹೊರವರ್ಯಾ
ರೇನು! ಈ ಮೇರಿಗೆ ಅನೇಕ ಕುತರ್ಕಗಳನ್ನು ಯೋ
ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರು ಅಜ್ಞಾನದ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇ
ರಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೇನು, ಇಷ್ಟು ಇದ್ದನ್ನೇ ಮಾಡ
ಫಲವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗ ಜನರೊಳಗೆ ವಿದ್ಯಾಸ್ಥಿತಿಯು
ಹ್ಯಾಗೆ ಇದೆ, ಅದನ್ನು ಬದಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಯಾ

ದಿಗಳುಂಟು, ಇವುಗಳ ವಿಭಾಗವಮಾಡುವದು ಅವಶ್ಯ
ವೆ :—

ಈ ದೇಶದ ಜನರೊಳಗೆ ಈಗ ಎರಡು ತರದ ವಿದ್ಯೆಗಳುಂಟು; ಒಂದು ಸ್ವದೇಶೀಯ ಅಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯೊಳಗಿನದು, ಮತ್ತೊಂದು ಪರದೇಶೀಯ ಅಂದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಭಾಷೆಯೊಳಗಿನದು. ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯೊಳಗಿನ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹೊರತು ಯಾರು ಕಲಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವಿದ್ಯಾಂಗಿರುತ್ತಾರೆಂಬುವದಾಗಿಲ್ಲ, ಸಾವಿರಕ್ಕೊಬ್ಬನು ಕಲಿತವಂದಿರನಿರುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನು ಇಂಗ್ರಜಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವವರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ವಿಭಾಗಮಾಡುವಾ.

ಇಂಗ್ರಜೀ ರಾಜ್ಯವಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಅಂದರೆ-ಮುಸಲಮಾನರು ಮತ್ತು ಮರಾಠೆಯರು ರಾಜ್ಯವಾಳುವಾಗ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ವಿದ್ಯೆಗಳೂ, ಈಗಿನ ವಿದ್ಯೆಗಳೂ ಸರಿಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ, ಈಗಿನ ಜನರ ವಿದ್ಯೆ ಬಹಳ ಮೇಲಾಗಿರುವದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಸರಕಾರದವರು ಸಾಲೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಭಾಷೆಯೊಳಗೆ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳು ಹೊರಬರುತ್ತವೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಗ್ರಹ-

గళ్లు స్థాపింపబడియున్నవి. అప్పుడు జనులందరికి
[illegible], వర్తమానపత్రికలున్ను [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible] జనులు. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible]
[illegible]; [illegible]
[illegible]
[illegible]. [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible]
[illegible], [illegible] జనులు [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible]
[illegible]. [illegible]

ಹಿಗ್ಗುಕೆಮಾತ್ರವೇ ಈ ನಿಯಮವು ಹತ್ತುತ್ತದೆ; ಇಲ್ಲ
ದಿದ್ದರೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ನಿಯಮವನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು.

೨) ಕ್ಷಿತಿಜಕ್ಕೆ ಸಮಾಂತರವಿಲ್ಲದಂಥ ಬುಡ, ಬದಿಗಳ
ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ (ದ್ರವಾಹಿಗಳ) ಭಾರವನ್ನು ತೆಗೆಯುವ
ನಿಯಮವು ಹ್ಯಾಗಂದರೆ — ಪಾತ್ರೆಯ ಬೇರೆಬೇರೆ ಮೈ
ಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮೈಯ ಮೇಲಿನ ಭಾರವನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇ-
ಕಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಆ ಮೈಯ ಕ್ಷೇತ್ರಫಲಕ್ಕೆ ಅದರ ಗು
ರುತ್ವಮಧ್ಯದ ಮೇಲ್ಗಡೆಯ ದ್ರವದ ಆಳದಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಬಂದಷ್ಟು ಘನದ
ಲ ದ್ರವ ಎಷ್ಟು ತೂಗುತ್ತದೋ ಅಷ್ಟು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಗುರುತ್ವಮಧ್ಯದ ಎತ್ತ
ರವೆಂದರೆ ಆ ಮೈಯ ಅರ್ಧ ಎತ್ತರವೆಂದು ಸಾಧಾರ-
ಣವಾಗಿ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

೧೨ ಕೆರೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನಿಲ್ಲಿಸುವದಕ್ಕೋ
ಸ್ಕರ ಒಡ್ಡಿಯ ಕಟ್ಟುವದಿದ್ದರೆ, ಆ ಒಡ್ಡಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳು
ವ ನೀರಿನ ಭಾರವನ್ನು ಇದೇ ನಿಯಮದಿಂದ ತೆಗೆಯತಕ್ಕ
ದ್ದು. ಅಂದರೆ ನೀರು ಹೊಯ್ಗಿರುವ ಅದರ ಮೈಯ ಕ್ಷೇತ್ರ
ಫಲಕ್ಕೆ ನೀರ ಅರ್ಧ ಆಳದಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಬಂದಷ್ಟು
ಘನ ಫೂಟುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಗುಣಿಸಿ ಬಂದಷ್ಟು ಶೇರು
ಭಾರವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಒಂದು ಯುಗಾ

చేయవలెనంటె వారెవ్వరూ, వారి యొక్కరూ
దే. నియమముతున్నది. ఒంటియ యెత్తర అథవా
(ఒంటిలంబదిద్దరి) నీరిన అంగుళ ఘాటు,
ఒంటియ ఉద్దగలే ౧ ఘాటు ఇద్దరె ౧×౪
×౬౦=౯౦౦౦ మ్యూంటు భారవు.

౧౪ సిలిందరమోదలాదవుగళమేలె బె
వ భారవు— బావి, కాలువె మొదలాదవత్తు
కారవాదప్ప యుక్త పాత్రెగళమేలె బెళ్ళువ భ
రవన్ను తెగెయువదు సదమేలనంతెయే. వ
లాకారవాదప్పయక్షేత్రఫలవన్ను తెగెయువరి
తి మాత్ర బేరె. ఆ పాత్రెయ యెత్తరక్కె, అథవా
అంగుళిగె అదర పరిషద వ్యాసదింద గుణిసి, ఆ
గుణాకారక్కె ౩. ౧౪౧౬ ఈ సంఖ్యెయింద గుణిసలా
గి, అదర బాహ్యక్షేత్రఫలవు దొరెయుత్తదె.
ఇదక్కె మున: అర్ధ అంగుళదింద గుణిసిదరె ఘ
నఫల వాగుత్తదె.

౧౫ ప్రవాహగళింద మత్తు నిరద్షనదా
ధగళమేలె బెళ్ళువ భారవు యెష్టం దరె, ఆ

ಷವ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿದಾಗ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾ
ಣವು ಹೊರಟುಬರುವದೋ, ಅದರ ತೂಕದಷ್ಟು
ಭಾರವು ಕೆಳಗಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಒತ್ತುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಕಾರಣ
ದಿಂದ ಮುಳುಗಿಸಿದ ಪದಾರ್ಥದ ಭಾರವು ಹೊರಚೆಲ್ಲಿ
ದ ನೀರಿನ ಭಾರದಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೆ, ಅದು ಪೂರಾ ತಳಕ್ಕೆ ಮು
ಟ್ಟದೆ ನಡುವೇ ನಿಲುವದು; ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೆ ಮೇಲೆ ತೇ
ಲುವದು; ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರೆ, ತಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬೀಳುವದು.

೧೫ ಪೇಟಕ್ಕೊಂಬ ಯಂತ್ರವು— ಈ ಯಂತ್ರವು
ಕ್ಷಿತಿಜ ಸಮಾಂತರತ್ವವನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಬಹು ಪ್ರ-
ಯೋಜನವಾದದ್ದು. ಈ ಕೆಳಗೆ ತೋರಿಸಿದಂಥ ಗಾಜಿನ
ಕೊಳವೆಯೊಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರೊಳಗೆ ಮದ್ಯಸಾ
ರವನ್ನಾಗಲಿ, ನೀರನ್ನಾಗ

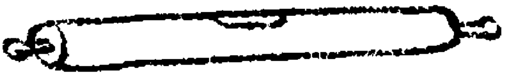

ಲಿ, ತುಂಬಿ ಒಳಗೆ ಹವೆ ನಿಲ್ಲುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಕಣ್ಣೀ
ರಾಗುವಷ್ಟು ಸ್ಥಳ ತೆರವಿಟ್ಟು ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾ
ವಸ್ತುಗಳ ಕ್ಷಿತಿಜ ಸಮಾಂತರತ್ವವನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿ
ರುತ್ತದೆಯೋ, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಇ
ಟ್ಟು ನೋಡಬೇಕು. ಅದರೊಳಗಿನ ಹವೆಯ ಗುಳ್ಳೆಯು
ಕೊಳವೆಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ (ಗ) ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಬಂದ-

ನಿಂತಿ ತಂದೆ ಕ್ಷೀರೋಜನಿಮಾಂತರ ಕ್ರತುಪ್ರಂಚಿಂದು ತ್ರಿ ಸೋಕ್ಕ ಚಿತ್ರತಿ- ಸೋಕ್ಕವೆ ಯೋಕ್ಕೆ ನಿರತುಂಬಿಹನ ಯ ಸೊಕ್ಕೆಯನ್ನು ಕೇರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಒಂದು ಕಷ್ಟ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರವಾಕಿ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿದರೂ ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಹೋಗುವನಾಗುವರು.

Shabdmanidarpana

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಂ.

ಮೋಕ್ಷವನೆ| ಕಂಮುಖಾನೆ| ಕಂಮುದಂತಸ್ನಾನೆ| ದೇ ಮುದುನಿಲಕ್ರಯಾಯಾಂ| ಬೆಮ್ಮೆ ಅನುದತ್ತಿ ಚಿ-ಮ್ನ ಯುಗಾಂಗುಲತಿ ಮೋಬನೆ| ಕಸ್ತ್ರಿಕ್ರಿಯಾಯಾಂತೆ| ಕಮ್ನರಜ್ಞಕ್ರಿಯಾಯಾಂ| ವಿದ್ಯುತ್ಸ್ತ್ರಿಪೆನೆ| ಅಣ್ಣಾಪಾದನೆ| ಮೋಣ್ಣಾ ಉಗ್ರಮನೆ| ಉಣ್ಣ ಉಗ್ರಯ್ಯಾ| ಕ್ರಿಯಣ್ಣಾ ಅಲಿಕ್ರಮನೆ| ಕರಿಣ್ಣಾ ದುಲಾತಿಕ್ರಮನೆ| ನಮೆಗುರುಯಾತ್ರೈ| ದಾರಿಕ್ರೋದೆ| ನಮೆನ ವರ್ದನೆ| ನಿತ್ಯೋಷಿತ| ಮತಿಪ್ರಬೋಧನೆ ||೧೦೦||

ಮೋಯ್ ಪಾರನೆ| ಬಯ ವಿಶ್ವೇತೆ| ಸೆಯನೆ ತ್ರಿ| ನೆಯ ವಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯಾಯಾಂ| ಪ್ರತೀಚ| ಸೋಯ ಬದನೆ|

లయ్ నియామే । అఽరంభ్ అన్వేషణే । సాయ్ ఉద్ధా-
నే । త్రౌయ్ సాదృశ్యే । గాయ్ శైత్యాత్ప్రత్యే । శౌఽపి-
తే । ఆఞ్ యత్ విగ్ర వస్త్రా వర్షణే । ఆఽయమ ప్రైతే । సా-
యత్ లంఘనే । ముసం బాయ్ సామన్తకే ష్ఠాయాం । వ-
డశీ యత్ తీప్రత్తే । బ్యక్షీ యత్ । అంతఃక్రియాయాం ।
తక్ష్యో యత్ ప్రతిఘాతే । వష్క యత్ సంరక్షణే । ముక్ష్ణ యత్
నమస్కారే । వష్క యత్ భూషణే ఆదానే । ఎంబు శీయత్
అనుమతే । గాంబు శీయత్ స్థాపనసంగ్రహే । అష్వి శీయత్ అం-
గీకరణే । వష్టాం యత్ ప్రతిజ్ఞాయాం । ఇన్ప్రాణవేతే ॥ ౫౪
సాదే లాయనే । సా శ్రువే । ముదిగ్వనే । బరి స్ఫుటనే ।
అతిక్రాంతనే । కరవహనే । తంత్రుస్రం ధివగాగహోరే । వము
త్రపర్భాణే । ఉద్ఘాతనే । ఉదరభేదే । తడ విక్షేషణే । వ-
రి అతిబాధే । గవేతే । ధునిశ్రవకలే । జరితః వ-
చకనే । నిముత్ప్రసారణే । అమత్పాత్రమిక్షేదే । తిమ
త్ స్తైదభ్యాసే । తిముత్ త్రట్ట్యు వినయనే । అనట్ భో-
జనే । తోరవమ్భనే । అడుక్స్యమద్రాయాం
చ । మోదత్ స్పందనే । అదత్ సంచనే । అదత్ వికేశనే ।
దేశే చ । ఉదత్ ఉపతనే । ఆలత్ బరనే । ముస్తేతే ।

మలఁకాలబ్బుతి। మద్దేఁబ। పోఁరమల్లయుద్దేఁ।
బవేఁబ। సార్ని మాపాగమని। నేఁర్ద్యంభని। పార్-
సమయా స్నేఁషణే। సోఁర్జులగణి। పేఁర్సా ను మ
తి। కూర్స్తేఁడు బార్బమగవట్లుఁగణి। ద్రువద్రవ్య
నిమ్మ గ్రయాఁః। సోఁర్గళని। గవఃకుఁనిబ। గార్
బాగనే జళ్గాగడుఁబ। పేఁర్స్యాధని భూషణేఁబ।
అర్బుట్ట్యధగ్దా। దహన్యత వృషభయుగ్మ। దాద
భీఁదిత। సోవర్బి సుర్ తర్గర్ వల్లవ్యోంచృత్రా। వవర్
అవిశ్యగతే। బొబ్స్రవణే। తిమిర్ అసుర్ తివద్రభాః
బసిర్ భాషణే। గబర్గర్ గంభీరా। విసుర్ దంతభా-
వ। తగర్గతి బంధని। అజభీఁదిత। బసుర్ భుజ।
తర్ అవయ। బర్ అగమని। ఎళ్ళర్ ఎయ్యర్ సార్రర్-
సమాపాగమని। కూశ కోఁషణే। బపసత్తేఁబ। నే-
కసం యాఁగిపాశ్యేఁబ। అశపేఁషణే। అథేఁబ। బెశ
గషణే। గశ అహ్వానే। వస్త్రవస్త్రాపనసోఁదురేఁషు
తోశబని జనని నర్ధ్యంబ। సోశ నిద్రాంగద్యా। ఎశ
యా బ్బా యాః। భూవిశేఁషలియగ్రాసనాఁః। ప-
శ వద్రణే। గాస్త్రబ। బశబతిఁబని। మోశబ్రమాది

ఎవదే । శరీనమఖక్రియాయాం । యస్యాంయజనే । యస్య-
కథనే । అస్యా ఆంతరణే । యస్యాధావర్త్రి । యస్యా
త్రిజృంభణే । యస్యానిపృష్ఠే । యస్యాదయస్రా । యస్య
నిఎముజుషాదే । హృదయే ॥ ౫౯ ॥ మతిబద్ధాంత్రే ।
వనేయే । శరీ ఉత్పాదస్థా । ఓలేపాం హూంయసే । అ-
స్థాంతరేయే । అతిచారి భావలూలనయాః । అంత
త్రిఆవాంనయేవన । కన్యాత్రిచిత్రస్ఫురణే । మూల-
స్పోత్రి । కటి కటేహేషితే । టంటహాకింలస్రైతే ।
పక్షిభేరేట । ఓవాస్తేకే । నిరల్నక్షేస్త్రావలంబని ।
రయ్లతనుశ్రీ । తత్రమండేరయాః వయ్లసునల
క్రియాయాం । బయ్ల్క్రాంతా ॥ తాయ్లభవనే । అయ్-
ల్మః ఖి । యయ్లఆలంబనే । పియ్లహస్తోన్నకా ।
మరల్పారా బృఖి ఘుష్టేట । నరల్వేదనస్థా । ర-
నల్క్రోధే । ఓనల్అచిరనవక్రోధే । అచిరనన
క్రోధకుండలి నగి యుల్లద్యట్టు । మఠల్పల్లిపృష్ఠా ।
సితల్విశేణే । మేఘవస్త్రాచ । తయ్ల్ శామాము
ఖి । ఎరిశూయ్ల్తల్లవప్రాకే ॥ జాల్నేల్ఆలం
బనే । శూల్హంసాయాం । నల్స్థానప్రవేశే । పమా

భ్రాత్రా ట। నిర్గతి। ముక్త్రా। ఉత్పత్త్రాయ। గో॑
దం॒శ॑ట। కర్ అభ్యాస। పాదాన్ త। జగత్ విశ్
స్త్రీస్త్రసం శ్రీషయా॑ తరవిన్ నర్వయా। బుద్ధివర్థ
నగమనే। సూత్ర పాదయా। సార్వమునే। విష్ణ
చిట్రా ట। పూర్వ సౌవృశ్య। మూల్ తంతు కర్ణే।
తం॒తు మాత్రేట। నేల్ అలంబనే। పేర్ మలవి
చిజనే ॥ ౬౩౪॥ అవిసిగూఢనే। కవి ఆ స్వాద
నే। కవాంట। సవిమూఢనే। తృతి ముష్టి త్రికర్ణే। త
వృక్షయ। పితవృష వృద్ధ। ఓవృషాలనే। సేవృభు
షణే। తేవృ పూర్ణే। ఎక్కవృ అవి మాజనే। అవి
మాజన వందరి త్రాశయోగా। గవృత వా కరి
షణే। తదవృ దస్రా స్త్రేషణే। సిమింక భావే ట।
అగ్రదదనాతి క్రమణే। తర్హ గాలక్షణే। ఎవృది
ధికర్ణే ॥ ౬౪౫॥ ఘుసి అర్త్రతే। నసిబంగ్నే। నష్ట
చేష్టాయాంట। బసినక్షనే। గ్రాతదంచము క్త్రా
। కుసిశ్లేషణే। కవాలశ్రా భాయామాంట। దసిక్షా
యాం। ద్రవద్రుష్ట్రట। పిపితికవనే। నసినాస్త్రాస్త్ర
త్ర్ అగే। పాస్త్రేట। బసుపాపతనే। పాసుట

స్తరణక్రియాయాం। తన్నైచ। సూసు పరిత్రాణే।
త్రాంసు ఊర్ధ్వ విమోచనే। వృక్షు భేదనేచ। మా
సు తులిమనే। జరాయాంచ। హేసు జిహ్వా
యాం। టాసు మరీక్షోత్సర్గే। రసు కృశీకర
ణే। కర్ణచ్ఛిద్రేచ। మూసు ఆఘ్రాణే। మా-
సు వివేచనే। ఈసు జలోత్తరణే। శరటాంగ
దోహనయోః। పోసు అభోవాయాం।
కసు దాంఢ్యే। విశధేచ। కోసు తృప్తౌ।
కయ్యసు కణ్ఠం భరన్త్రసాచనే। అసు అన్వే
షణే। మసు ఆహ్లాదనే। తుసు కంఠూతికర్ష
ణే। మోగసు ఉద్వేగాకంభే। ఉషిసు నివ
నే। ఎగ్గసు గ్లాయాం। బగ్గసు భ్రమణకంటు
కాంగయోః। చిసు కలసుసంమిత్రే। అటసు
తృప్తేర్నే। అలసు ఆలస్యే। సేణసు ఉష్ణ
యాం। ఒరసు ఘర్షణే। ఇసు శరవిమోచనే।
బసు హోఽనసంధానే। వసు విభజనే। శూసని-
ధువనకరణే। దాదాకోఽహభేదేచ। మోసిర
జ్జుక్రియాయాం। చిసేగదే। కాపాగసి టాపేచ।

సిసి ఉత్ప్రవనే। మసి షష్కర్ణే। స్ఖుఖుక్షేపే।
ఏసి శోభాయాం। ఓసి ప్రసిద్ధౌ। సంస్కృతస్వ-
త్రిస్థైయం కర్తరి వర్ణను భవతి। త్రిత్రిను యా-
-ంది విరేఖనే। సొత్రిను మానసోత్స్థాపనే।
గజిను భయం కరథనా। తజిను నివారణే। ము
త్రిను అంగీకరణే। భత్రిను ముంతనత్రయాయాం
వర్ణిను స్తుత్రీ। ఘూర్ణిను విజృంభణే। శిక్షి
ను నియమే। పొర్ణు ఘర్షను సంయోగే। ర-
క్షిను పాలనే। రాజిను శోభాయాం। పూజిను
అర్చనవిధౌ। తత్రిను వర్తనే। కీర్తిను వర్ణ-
నే। నిరాజను ఆరత్రిక్రియాయాం। యోజిను
అనుమతౌ। జేంకరిను ప్రశంసాయాం। మాంకరి-
ను అవజ్ఞాయాం అవజ్ఞయిందనిమొఱదుడు। శ్లా-
ఘిను శ్లాఘాయాం। దాసిను ...స్నానే। నియా-
మిను ఆజ్ఞాపనే। అభినందిను। అనుకరణే
రంజిను శోభాయాం। ముంజిను రాశౌ। రంజి
ను రాగే। భంజిను అభిమానే। ఉదాహరిను
కథనే। చరయను ప్రచారే। వరయను స్వీకారే।

శోఁపిసు ఆఁమర్షే। స్థాఁపిసు వ్రత్తకరణే।
సంటిసు సంగ్రహే। వంటిసు అపహారే। కవి
సు క్రోధాయాం। కవిసు కమకర్త్రే। కణ్వాతి
స్త్రీయం కర్త్రే కహేటు కర్త్రే కటోంకపిన్నసు భవ
తి। అంటసు ఆఁకరణే। మాంటసు కటాక్షే। దీ
ప్యాఁ గ్లోకేఁత। నిగుంటసు సంకేతాంకాక్షే।
సంటసు అనుమోదనే। గుడిసు వెంజి కరణే। ఒ
డిసు వాలకత్రియాయాం। విష్టసు విభాగాగ్లోకే
త్రుష్టసు శకక్షయే। ఓసరిసు అతివాసే। ఘోసరిసు
మిథ్యావదే। ముక్కలిసు గంధూషే। బిక్కలిసు లగ్గా
రే। అక్కలిసు నిష్కకల్పే। భయేఁడే। నిక్కలిసు టా
సౌవసమ్మ। టలాసౌ వనమ్మ వెందక విలాని దింద టాఁ
సోఁగా। జక్కలిసు నమస్కరణే। కుప్పలిసు కాశో। అ
ప్పలిసు ఆఁస్ఫాలనే। టత్తరిసు విస్తారే। ఓత్తరిసు ఒ
ప్రత్తాఁయాం। ఉంపళిసు టింటాయాం। దూంవు
లిసుతి యుక్త్య మూఁడసంభ్రావే। శోక్కరిసు విభిన్న
జనినే। టక్కరిసు అజస్రే। అంటసు పరిభావనే।
శోఁటసు అవిజయే। సంగిసు శోఁంగిసు నె-

ఘూషే| ఉచ్ఛ్వసు విస్తారే| ఉచ్ఛ్వసు లయః
చ్ఛ్వసు విమోచనే| పిచ్ఛసు కుంతనే| గచ్ఛ
సు ఖననే| ఉచ్ఛసు మోచనే| ఘుర్ణసు సంశ
బ్దనే| జానిసు ధ్యానే| జనిగసు వర్తు చేష్టా య
తతవరసు అస్పృష్టనే| గుడ గుడసు శోచమోత్రే
ఛిమిఛి మిసా శక్తే| ఉరవేచ| శదశదసు సం
లత్రే| శలవలసు మనో వృత్త్యే| కవరసు ని
ద్రావిరాశే| స్వరసు సాహనే| హొగయసు స్తోభ
యాం| మంరయసు సాంద్రత్రే| సంబసు సంధా
చాలసు చాపత్రే| శతగసు అవజ్ఞాయాం| స
మనిసు ప్రాణే| తవిసు క్షయే| అపధరసు నిర
శనిసు శోకే| హనిసు రసనానే| బన్ధసు వి
జ్ఞాపనే| భిన్నశత్రుశప్త్రయోగాయాం| పిచ్ఛ
సు వర్తనే| చిటిసు భయే| మాలసు నిమో
గే| నోదసు యాచనక్రియాయాం| అంబ
సు నత్రనవర్ధా| పాబసు గానే| ఓదసు శాస్త్ర
శిక్షాయాం| శాదసు సంగత్రక్రియాయాం| ముత్రా
మగసం వేష్టనే| ఎత్రసు ఉద్ధరణే| తోషసు

ను తీక్ష్ణగతిన్। కదియుసాయంకని। అగ్గియుసుల-

యి। ముగ్గియును కోపి। కట్టును బంధని। బ-

ట్టును పొంజేరగతిన్। పొడియును పూర్ణకని। వి

డియును కుప్రాయం। అగుర్గిను ఖకని। తెగ్గిను

నిందాయం। బళియును తేఖని। బళియును కర్ష

న్నే ॥ ౧౦౪॥

Verses from Jayamini

కవితే

జైమిని భారతము

కాయని నీని దశ చిత్తాని చింతకనమంసా।

డాయమంయరగమాంత్రోరుదేంమదతనిం।

బాయుగదన్నపెన్నశోధమంమాఢిబర్పుకన

కమం భూసారకణ॥

కయలవకొయుత్తే డియొల్లగలసి బిట్టర।

ప్రియదిండానసొప్పది మాలయమొల్లర।

కాయసాం పిరిదిల్లి తందు నీమాపయొంగిసనల

గ్రానింతెందము॥ ౧॥

ಅರ್ಥಃ- ಎಲೈ, ಧರ್ಮರಾಜನೇ, ನೀನು ಇಕ್ಕೆ
ಚಿ- ಮಾಡಿದ ವ್ರತ; ದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ, ಸಹಾಯವನ್ನೂ, ಕ
ಕೆ ಬನ್ನು, ನಾನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವೆನು. ಮರು
ನಿಂದ ಅರಸನು ಆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಮೇಧವನ್ನು
ದಿ, ಬಹು ಬಂಗಾರವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಡಲಾ
ಅವನು ಅದನ್ನು ಹಿಮಾಲಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು
ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟನು, ಅದು ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ
ಟು. ಅದಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿನ ಆ ಯಾಗದಿಲ್ಲ, ನೀನು ಅದನ್ನು
ತಂದು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು, ಅರಸನು ಪ್ರ
ಅಂತಾನೆ-

ಅಕಟ ಜಪಮಂತ್ರಿಕೆ ಮಧ್ಯಮಂತವಕ್ಕೆ ಜೋಡಿ
ಸುಕೃತಿ ಬಹ್ವಾಂದಿ ಜ್ಞಯ ಮಹಾಕ್ರತು ನಡೆಸಿದಾ
ತರವ ಸೂರ ಸಾವ ಮುಖವನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಮಾತುಗಳನು ಕರಿದು ಹೊಗ್ಗು||
ಪ್ರಕಟವೆನಿಸಿದ ಶೀಘ್ರ ಸದ್ಗತಿ ಗಳಿಸಿ ಮನವಿ
ನಿರಲು ಭೂಮಂಡಲ ದ್ವಿಜರ ಪಲ್ಲವೆ ರಾಜ
ನಿರಯಂತ ರದಿ ಯನೇ ಪರಶುರಾಮ ಸಾಧಿಸು
ವನಿ ಸುರಕ್ಕೆ||೨೨||

అర్థః- పరమా, జడబుద్ధియున్నవని మహా
ప్రేమతో నాకిదని జ్ఞానానాదాని?. స్వామీ, నీ
త్రదవరన్ను కొందపాపమన్నిల్నాం నవద్వాగి -
తాం బ్రాహ్మణారు ఒడవియుస్థితకొఱంచు యజ్ఞ
మన్ను మాటిదని సనని ఇదవరల్లో కీర్తియా
ప్రగతియూ ఓదగంవచ్చి యెందు ధర్మరాజు ను
ంగ్లుంని, పేదప్పాసను - దంగని కీ భూ
మంతలనెల్లా బ్రాహ్మణారదల్లవి పారశురామున
గాజరని మూడువేన్ని కోరెదు ఈ భూమియు
న్నా బ్రాహ్మణారికి కొంద అల్లవి?

బాహుబలమున్న నృపకోటే యగిభగినిగినం।
డేడమిల్లదరింద్రిజుణీగెల్లగుబగిరు।
దోషములందు దొర్లదవమ్ము నిన్ను దుయథా
వనాశనేంటదనళ్ళము॥

మోదటి భద్రావతి నగర దొరగా।
శ్రీ పెసి బంపాలగాసు వసంతప్పు।
నాడ యొత్తను మొందవడు నినగి బాగ
నిమ్మదిశాస్త్రము పొందెది॥౩౪

ಅರ್ಥ:– ಸಮರ್ಥರಾದ ಅರಸರೇ ಈ ಭೂಮಿ
ಗೆ ಒಡೆಯರು ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ವಿಚಾರ-
ಮಾಡಿ ನೋಡಲಾಗಿ ಆಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಭೂ
ಗಾರವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸಲ್ಲದು; ಅದು ನಿನ್ನದ
ಯೌವನಾಶ್ವನೆಂಬ ಅರಸು ಭದ್ರಾವತೀನಗರದ
ಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಕ್ಷೋಣಿಗಳಂದದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಂ
ಥಾ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಜೋಪಾನಮಾಡಿದ್ದಾನೆ; ನೀ
ನು ಅಂತನ ಕೂಡ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಕಾದಿದರೆ ಅಂಥ
ದುರೆಯು ನಿನಗೆ ದೊರೆಯಲಶಕ್ಯವೋ!

ಈ ಘಟೋತ್ಕಚನ ತನುಸಂಭವಂ ಬದವನೇ|
ಮೇಘನಾದಂ ಕರ್ಣಸೂನು ವೃಷಕೇತು ತಾಂ|
ಮೋಘವಿಕ್ರಮನೆನಿಪ್ಪನುಜರೆಂ ಕಿರುಮ್ಯ
ಕೆಪರಿನೆನಸಿದರೆ ಬಾರನೆ||
ನೀಘನವಿದೆನ್ನಶ್ವರ್ಕೊಳ್ಳಧರವರಾ|
ನೇಘಟಿಸುದಿಸ್ಸು ಸಂಶಯ ಮೋಕ್ಷಕರೆಸುವಿ|
ಶ್ರೀಘವೆನೆನಲ್ಲಿಪಂ ನಗುತಕರಭೀಮನಂ
ಸೋಂಕಲವನಿಂತೆಂದನು||೨೫||

ಅರ್ಥ:– ಈ ಘಟೋತ್ಕಚನ ಮಗನಾದ

ಷ್ಟಸಾಧನವು ಬಡವನೇ? ಕರ್ಣನ ಮಗನಾದ ವೃಷಕೇತು ಅಗ್ನಿ ಪರಾಕ್ರಮಿಯೇ? ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತರಿಂದಿರು ಏನು ಸಾಮಾನ್ಯರೇ? ನೆನಸಿದರೆ ಕೃಷ್ಣನು ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೇ! ಇದು ದೊಡ್ಡದೇಂದು ನೀನು ಅನ್ನಬ್ರಾತ. ಯಜ್ಞವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಸಾಗುವದು ಸಂಶಯವ್ಯಾಕೆ? ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನು ಮುಂದು ವಸ್ತ್ರ ಕರೆಕಳುಹಿಸು ಯೆನಲಾಗಿ ಧರ್ಮರಾಜನು ನಗುತ್ತ ಭೀಮನನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ ಭೀಮನು ಹೀಗೆ ಅಂತಾನೆ.

ಸರ್ಕ್ಯುಲರ ನಂಬರು ೧೩೩೫

ಡಿಪುಟಿ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರಿಗೆ.

ದೇಶ ಭಾಷೆಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಚೇರಿಯ ದರಕಾರ ಸ್ತ್ರಕಣದ ಬರಹಗಳನ್ನು ಓದಿಸುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಛಾಪಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಓದಬಲ್ಲರಷ್ಟೇ ಹೊರತು ವ್ಯವಹಾರ ದೊಳಗಿನ ಕೈಬರಹಗಳನ್ನು ಓದಬೇಕೆಯುವ ಅಭ್ಯಾಸವು ಅವರಿಗೆ ಬಹು ಕಡಿಮೆ ಯುಂಟೆಂದು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಜನರ ಪಿರ್ಯಾದಿ

యుక్తోళ్లుత్తేవే. సమ్మర్శాలేనగళ్లిన్నాదు బహునే

నపతేయు. గ్నరశింద జనశక్తిలత్తియు అవృగ

నిల్లువదిల్లా. ఆందరింద ఈ విశేష ఉపాయు

క్తవాద అభ్యాసగళ్లి శిక్షు వేళ్ళేకున్ను, ల

వన్ను కొడువ దు అత్యవశ్యకవాగిరుత్తదె. త

విషయవాగి మూన్సిర జనరిగె బన్నాగి తిళియువ

నె త్తక్కద్దు. వాషిక పరీక్షెయల్లి బేరె విషయగ

తె ఈ విషయగళల్లి నహ విద్యార్థిగళు శా

యన్ను మనస్సు కొట్టు పరీక్షినెత్తక్కద్దు. కటే

గళల్లి నిరుఉపయుక్తవాదశాగద గళు మూన్సిర

గె సొలభవాగి సిక్కబహుదు.

ముక్కాముకుబ్బిర }
తారీఖు ౯నే మా } (Signed) W. H. Russel
హే మాచ్చి౯ ౧౯ }   ౧౦౦ ౧౦౦ దం భాగ.

Notice

నోటీసు.

బెంగళూరు జిల్లె దొడ్డ నగర ఈశాన్యత్తు సా

[illegible]

(Signed) Chinnusappa B. D.

[illegible]

The Races, Civilization, Government & Religions of man kind, [illegible] 68

మనుష్యజాతి, స్థితి, స్వామిత్వ ధర్మములు.

మనుష్యజాతియుల్లె కాకేసియన, మొంగోలియన, ఇథియోపియన, అథవా, నిగ్రో యేంబ మలయా జాతులన్నూ, అమెరికన [illegible]

ఈ ౫ కులగళ లక్షణగళు హ్యాగందరె—

కాకేసియన– మైబణ్ణ బిళుపు, కార, న
సొగసాదు, గుందవరి; హణే అగల. ముఖ ధీ
ర్ఘవర్తులాకార; మూగు సరళ; కణ్ణు దొడ్డవ
కూదలు బహుశః మృదు; ఉద్ద అథవా అల్పగుర
ళు. ఇవరు భవ్యస్వరూపిగళూ, సుందరరూ, హె
బుద్ధివంతరూ.

మొంగోలియన– మైబణ్ణ అరిశిన;
తలె బార, హణే చిక్కదూ, కూతద్దు; మోరె అగ
మూగు కూరద్దు, కణ్ణు సణ్ణవు, వారె, కూదలు
కడిమె, ఉరుటు.

ఇథియోపియన– కప్పు మైబణ్ణ; తలెబ
కద్ద, ఉద్దు; హణే తగ్గు; హిందక్కె బాగిద్దు, కణ్ణిన
కెళగిన తుటిబుగళు దొడ్డవు; మూగు దొడ్డ
దు, హరవు; తుటి దప్ప, కణ్ణు సణ్ణవు, కరివు,
కూదలు ఉణ్ణెయంథాదు.

మలాయి— మైబణ్ణ కప్పు అరిశిన (
బియ హాగె), తలె ఉద్ద; హణే గుంట; మూగు ద

(ವ), ಹೊಳ್ಳೆ; ಕಣ್ಣು ಕಪ್ಪು, ಕೂದಲು ಕುರುಳು, ಬಣ್ಣ. ಇವರು ಇಥಿಯೋಪಿಯನ ಕುಲವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಾರೆ.

ಅಮೇರಿಕನ, ಅಥವಾ ಇಂಡಿಯನ — ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕೆಂಪು (ತಾಮ್ರದ ಹಾಗೆ) ಹಣೆ ಸಣ್ಣದು, ಹುಬ್ಬು ಬಾಗಿದ್ದು; ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟು ಕಣ್ಣು; ಹೋರೆ ಅಗಲ; ಇಂಗಟಿ ಮೂಗು; ಕಣ್ಣಿನ ಕೆಳಗಿನ ಎಲುಬು ಎತ್ತರ; ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆಗಳು ಕಡಿಮೆ. ಇವರು ಮೊಂಗೋಲಿಯ ಕುಲವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಧಾರಣ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯಜಾತಿಯೊಳಗೆ ಕಾಡು, ಕುರುಬ, ಒಕ್ಕಲಿಗ, ನಾಗರಿಕ, ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಮುಖ್ಯಭೇದಗಳು. ಕಾಡು ಜನರು ಭೂಮಿಯ ಬಿಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ತೋಪ್ಪಲದ ಗುಡಿಸಲುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮರಗಳ ಪೊಟರೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸಮಾಡಿ ಬೇಟೆಯಾಡಿ, ಅಥವಾ ಅಡವಿಯ ಫಲಮೂಲಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬದುಕುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮಗಳೇ ಇವರ ವಸ್ತ್ರಗಳು. ಕುರುಬರು ಕುರಿ, ದನಗಳನ್ನು ಸಾಕಿ, ಅವುಗಳ ಹೈನ, ಮಾಂಸಗಳಿಂದ ಬದುಕುತ್ತಾರೆ; ತಮ್ಮ ಪಶುಗಳ ಉಣ್ಣೆ ಚರ್ಮಗ-

ಗಂಡ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿ ಕ್ಕಿ ಹೋಲಿಸುವಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ಈ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ, ಮನೆ, ಊರುಗಳೂ, ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಶೃಂಗಾರಿಕೆಗಳೂ ಉಂಟು. ನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದವರು ಈ ಮೇಲಿನ ಮೂವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯುಳ್ಳವರು.

ಸರಕಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಿತೃರಾಜಕ, ಕೇವಲರಾಜಕ, ರಾಜಪ್ರಜಾತ್ಮಕ, ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕವೆಂದು ಮುಖ್ಯ ಭೇದಗಳು. ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯನು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಅರಸನಂತೆ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸುವದೇ ಪಿತೃರಾಜಕ - ಒಬ್ಬನೇ ಅರಸು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಹಾಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುವದೇ ಕೇವಲ ರಾಜಕ - ಅರಸನೂ, ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಕೂಡಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುವದೇ ರಾಜಪ್ರಜಾತ್ಮಕ - ಕೇವಲ ಪ್ರಜೆಗಳೇ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದರೆ, ಅದು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ.

ಧರ್ಮವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ವಿಧವು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವ ಸುಖಕ್ಕೆ

ತ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರೂ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ
ಕ ದೇವರನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವದೇ ಮೊದಲಾದ ಧ
ರ್ಮವು; ಈ ಧರ್ಮದವರಲ್ಲಿ ಪರಲೋಕ, ಜನ್ಮಾಂತರ
ಗಳ ಜ್ಞಾನವುಂಟು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ
ಉಂಟಾಗುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬರತಕ್ಕಂಥ ದೇವ
ರನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವದೇ ಮೊದಲಾದ ಧರ್ಮವು.
ಈ ಧರ್ಮದವರಲ್ಲಿ ಪರಲೋಕ, ಜನ್ಮಾಂತರಗಳ ಜ್ಞಾ-
ನವಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೂ, ಕ್ರಿಸ್ತ, ಮುಸಲ್ಮಾನ, ಬೌದ್ಧ ಧ-
ರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ಮೊದಲನೆಯವು.

ಈ ಮೊದಲನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧದ ಧರ್ಮಗಳ
ಗಳ ಸಂಬಂಧಗಳ ತುಲನೆ — ಹಾಗೆ ಇದ್ದರೂ
ನಗರಗಳ ಬದಲು, ಕೇವಲ ಒಕ್ಕಲತನ ಕೂಲಿಕಸುಬು
ನಡೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದು; ಇವರಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕತೆಯೆಂ
ಬ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ. ಇವರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳೂ
ಮೊದಲನ ವರ್ಗದ ಧರ್ಮಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು. ಮೊ-
ದಲಿಯವರಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರು ಇರುವರು; ಒಕ್ಕಲಿಗರೂ,
ಕೂಲಿಕಾರರೂ, ಹಾಗು ಜನ ಸಾಧಾರಣರು; ಇ-
ವರಲ್ಲಿ ಪಿತೃರಾಜಕ, ಕೇವಲ ರಾಜಕ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾತಿ-

ಗಳೂ, ಯೆರಡೂ ವರ್ಣದ ಧರ್ಮಗಳೂ ನಡೆಯುತ್ತ
ವೆ. ಇಥಿಯೋಪಿಯನ್ನರು ಬಹುಶ: ಯೆಲ್ಲರೂ ನಾ
ಡು ಸ್ಥಿತಿಯವರು; ಇವರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೇವಲ
ಜಕ ತೆಂಬ ರಾಜ್ಯರೀತಿಯೂ, ಯೆರಡನೇ ವರ್ಣದ ಧ
ರ್ಮಗಳೂ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ
ವಿಧದ ರಾಜ್ಯರೀತಿಯೂ ಧರ್ಮವುವಿಲ್ಲ; ಅಂದರೆ ಬ
ರಿಯೂ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಚಿಕ್ಕಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾ
ಸತ್ತಾತ್ಮಕವೆಂಬ ರಾಜ್ಯರೀತಿಯೂ, ಕ್ರಿಸ್ತ, ಮು
ಹ್ಮಾನೀ ಧರ್ಮಗಳೂ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಮಲಾಯುಗಳು ಹೆ
ಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಸ್ತಲತನದವರೇ; ಇವರಲ್ಲಿ ನಾಡುಸ್ಥಿತಿಯವರು
ಳ್ಳುಂಟು; ಇವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ರಾಜ್ಯರೀತಿ ಕೇವಲ ರಾಜಕ, ಧ
ರ್ಮ ಯೆರಡು ವರ್ಣದವು. ಅಮೇರಿಕದ ಇಂಡಿಯನ್ನ
ಸ್ಥಿತಿ, ರಾಜ್ಯರೀತಿ, ಧರ್ಮಗಳು ಇಥಿಯೋಪಿಯನ್ನ
ಹಾಗೇ; ಮೆಕ್ಸಿಕೋ, ಪೆರೂ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕೆಲ
ತರದ ಸುಧಾರಣೆಯುಂಟು.

ಅಂದರೆ ಇತ್ತಲಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಯೆಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯ
ರೋಪಿಯನ್ನರು (ಕಾಕೇಸಿಯನ್ನರು) ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದರಿಂದ
ಲ್ಲ ವಿಧದ ಕಾಡುಜನರಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಿಸ್ತಧರ್ಮ ಸುಧಾರಣೆ
ಯುಂಟಾಗುತ್ತ ನಡೆದದೆ —

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೪ ಸಂಚಿಕೆ ೨

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಮೇ ೧೮೬೯ ಇಸವಿ.

Natural philosophy.

ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ.

೧೪ ನೇ ಭಾಗ.

ವಿಶಿಷ್ಟಗುರುತ್ವ.

೧೬ ಕೆಲವ್ಯಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಒಂದು ನಿಯಮಿತ ಪದಾರ್ಥದ ತೂಕದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಗೊತ್ತುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅಷ್ಟೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಬೇರೊಂದು ಪದಾರ್ಥದ ತೂಕವೇ ಆ ಬೇರೆ ಪದಾರ್ಥದ ವಿಶಿಷ್ಟಗುರುತ್ವವೆಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ- ೩ ಇಂಚು ಉದ್ದ, ೨ ಇಂಚು ಅಗಲ, ೧ ಇಂಚು ದಪ್ಪ ಗಡತರವಾದ ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ತುಂಡಿನ ತೂಕಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ತಾಮ್ರದ ತುಂಡಿನ ತೂಕವನ್ನು ಸರಿನೋಡಿ, ಚಿನ್ನದ ತೂಕದ ಅಷ್ಟನೇ ಪಾಲು ತಾಮ್ರದ ತೂಕವೆಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದರೆ ತಾಮ್ರದ ವಿಶಿಷ್ಟಗು-

ఉత్తరవన్నాగొత్తు మాటిచ్చాలయును ; అథవా
ముఖ్యంచపాత్రియతుంబ యోగ్యలు కూర్చద సంబంధ
దింద అదే పంచపాత్రియ తు... ఫాలన కూర్చద
గొత్తు మాటిదరి ఫాలన విశిష్ట గురుత వన్నాగొ
త్తు మాటిదప్పాగాయితు . అందరి భిన్నవాగలి
యక్షో యుగాలు యుబాదలు మాన కూరవృక్ష
ఉత్తరణి యెందు నియమ ఇల్ల. భిన్నదల్లు బేరొం
చేసున్న పిరిశ్లెయందరి, అదరకుంటదల్లు ...
మెయుగు త్తరది. యుద్దిక్షు రతిశే యెల్లి యు ...
దల్లియూదగా జ్యేష్ఠ వదిమీ యుగు వదల్లి అవేర
శారణ కర్తుంటు. ఈ విధవాని అనియమిత భారవ
పదార్థగళ కూర దల్లు భారవింద బేరె పదార్థగళ
విశిష్ట గురుత్వ వన్నా గొత్తు మాటిదరె, అదాదరూ
నియమిత వేగ ఆగువదు.

౧౩. ఆదదరింద బుని యమిత్తు నాగాని యుంటాద
నీరు భిన్నద అథవా యుక్తియుక్త దల్లి ప్రమాణ
బూర వాని ప్రకారవనెసల్పడు త్తదె. ఓ అంశ బుస్త
తే యుర్ర ఈ నీరిన భారవ్వు యూవాగలూ, యల్లి

ಯು ಆ ಮಾನವನ, ಒಂದು ಷಣ್ಮುಖ ಫೋಟೋವಿನೊಳಗೆ.... ಜನ್ಮ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಯಾವದೊಂದು ಪದಾರ್ಥದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣತ್ವವು ಆ ನೀತಿನ ಸಂಗದ ಗೋತ್ರ ಗೂಡಿದ್ದ ಸಮಗೆ ಬೆಳ್ಳಗಳಿ, ಆ ಪದಾರ್ಥ ವಸ್ತು ಅಳಿದು ಅದರ ಮೂಲವಸ್ತು ಸಹ ನಾಶ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

೧೧. ಆಶೀರ್ವಾದ. ಜೀವಿಯೆಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸನು ವಿಶಿಷ್ಟದ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡನು. ಅದು ಹ್ಯಾಗಂದರೆ—

೧೨. ಸಿಸಿಲಿಯಾ ದೇಶದ ಅರಸನಾದ ಹೈರೋ ಯೆಂಬವನು ಒಟ್ಟು ಸೊನ್ನಗಾರನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮೂರ ಜಿಸ್ತ ವಸ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಒಂದು ಕಿರೀಟ ಮಾಡ ಹೇಳಿದನು. ಸೊನ್ನಗಾರನು ಕಿರೀಟ ಮಾಡಿ ತಂದ ಮೇಲೆ ಅದರೊಳಗೆ ಹೀನ ಮೋಹವು ಬೆರಿಕೆ ಯಾಗಲು ಈ ಸಂಶಯ ಬಂದದರಿಂದ ಅರಸನು ಇದರೊಳಗಿನ ಕೆಂಪು ವಸ್ತುಗೋತ್ರ ಹಚ್ಚೆಂದು ಆರ್ಕಿಮಿಡೀಸಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಆ ವಿದ್ವಾಂಸನು ವಿಸ್ಪಷ್ಟ ಬಗೆಗಳಿಂದ ಯತ್ನ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಮತ್ಕಾರ ಯುಕ್ತಿಯು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ತೋರಿತು. ಅವನು ಒಂದು ದಿವಸ ಸ್ನಾನ ಕೋಷ್ಠ ಒಂದು ನೀರಿನ ತೊಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಇಳಿಯಲಾಗಿ ಅದರೊಳಗಿನ ನೀರು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರಿತು.

ಆಗಲವನಿಗೆ ತೋರಿದ್ದೇನಂದರೆ, ನಂನಷ್ಟೇ ಪ್ರ
ತೆಯುಳ್ಳ ಯೇನಾದರೂ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಈ ನೀರಿನೊ
ಗೆ ಮುಳುಗಿಸಿದಾಗ ಇಷ್ಟೇ ನೀರು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರು
ದು; ಆದರೆ ನನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರಪ್ರಕೃತಿ ಇಲ್ಲದೆ ನನ್ನಷ್ಟ
ರ ಮಾತ್ರವುಳ್ಳ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿದರೆ ನೀ
ಏರುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು. ಇದ
ದ ತಾನು ಬಹಳವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವ ಕಿರೀಟದ ವಿಷ
ದ ಮಾರ್ಗವು ಅವನಿಗೆ ತೋರಿದದರಿಂದ ಅವನು ಅತ್ಯ
ನಂದಭರದಿಂದ "ನನಗೆ ಅದು ದೊರಕಿತು, ನನಗೆ ಅ
ದೊರಕಿತು" ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತ ಹೊರಹೊರಟನು.

೨. ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗಿಂತ ಚಿನ್ನವು ಹೆಚ್ಚು
ರವುಳ್ಳದ್ದೆಂದು ಅರ್ಕಿಮಿಡಿಸನಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆದದರಿಂ
ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ತುಂಡಿನಷ್ಟೇ ಭಾರವುಳ್ಳ ಬೇರೆ ಯಾ
ದೊಂದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಅದರ
ಗಾತ್ರವು ಆ ಚಿನ್ನದ ತುಂಡಿನ ಆಕಾರಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದಿ
ರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಅವನು ಆಲೋಚಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆ
ರಣ ಅವನು ಆ ಕಿರೀಟದ ಭಾರದಷ್ಟೇ ಭಾರವುಳ್ಳ ಶು
ದ್ಧ ಸುವರ್ಣದ ಒಂದು ಗಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಿರೀಟದ ಸಂಗ

ನ್ನಿಹೊಳಗೆ ತೂಕ ಹೇಳ್ವದನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವನ ತರ್ಕವೇನಂ
ದರೆ, ಕಿರೀಟವು ಶುದ್ಧ ಚಿನ್ನದ್ದೇ ಇದ್ದರೆ, ಅದು ಹರಿಯೊಳಗೆ
ಹಲಗೆಯ ತೂಕಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದದ್ದಾಗೆ ನೀರೊಳಗೆ ಸಹ ಅದೇ ಸ
ವರು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅವನು ಹೇಳ್ವದಕ್ಕಾಗಿ ಯೆ
ರಡನ್ನೂ ನೀರೊಳಗೆ ತೂಗಲಾಗಿ ಹಲಗೆಯ ತೂಕವು ಬಹ
ಳ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಹಲಗೆಯನ್ನೂ, ಕಿರೀಟ
ವನ್ನೂ ಒಂದು ನೀರಿನ ಪಾತ್ರೆಯೊಳಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮುಳ
ಗಿಸಲಾಗಿ, ಹಲಗೆಯನ್ನು ಮುಳಗಿಸಿದಾಗಿನಕಿಂತ ಕಿರೀಟ
ವನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿದಾಗ ನೀರು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರಿ
ತು. ಇದರಿಂದ ಕಿರೀಟದೊಳಗೆ ಹಗುರಾದದ್ದೊಂದು ಬೇರೆ-
ಸೋಹವು ಕೂಡಿದ ಕಾರಣ ಕಿರೀಟದ ಅಳತೆಯು ಅಥವಾ ಪರಿ-
ಮಾಣವು ಹಲಗೆಯ ಪರಿಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ ಎಂ
ದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಿತು.

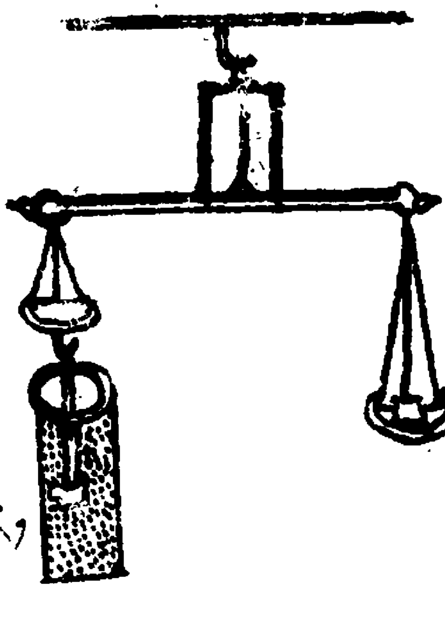

೨೧ ಘನಪದಾರ್ಥಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟಗುರುತ್ವವನ್ನು ತೆಗೆಯುವರೀತಿ — ಘನಪದಾರ್ಥದ ವಿಶಿಷ್ಟಗುರುತ್ವವು ತೆಗೆಯತಕ್ಕದ್ದು ತ್ರಾಸೆಯೊ,

ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ಹವೆಯೊಳಗೆ ತೂಗಿ, ತರುವಾಯ ಅ-
ದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೂದಲೆಯ ಜವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಅದನ್ನು
ಲ್ಲಿ ತೂಗಿಸಿದಂಥ ಒಂದು ತಕ್ಕಡಿಯ ಒಂದು ಪರಡಿಯ
ಬದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೊಂಡಿಗೆ ತೂಗಕಟ್ಟಿ ನೀರೊಳಗೆ ಇಳಿಬಿ-
ಟ್ಟು ತೂಕಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ತರುವಾಯ ಹವೆಯೊಳಗಿನ ತೂ-
ಕದೊಳಗಿಂದ ನೀರೊಳಗಿನ ತೂಕವನ್ನು ಕಳೆದು ಉಳಿದ ಬಾ-
ಕಿಯಿಂದ ಹವೆಯೊಳಗಿನ ತೂಕವನ್ನು ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದದ್ದೇ
ಆ ಪದಾರ್ಥದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುರುತ್ವವು.

೨. ಉದಾಹರಣೆ — ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಹವೆಯೊಳಗೆ
೫೦ ತೊಲೆ ತೂಕವಾಗಿ ನೀರೊಳಗೆ ೩೦ ತೊಲೆ ತೂಕ-
ವಾದರೆ,

ಆ ಕಲ್ಲಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುರುತ್ವ $= \frac{೫೦}{೫೦-೩೦} = \frac{೫೦}{೨೦} = ೨.$
ಆಯಿತು.

ಈ ವಿಧದಿಂದ ತೆಗೆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುರುತ್ವದ ಅರ್ಥವೇನಂ-
ದರೆ, ಸಮ ನೀರಿನ ತೂಕದ ೨.೫ ಪಾಲು ಈ ಕಲ್ಲಿನ ತೂ-
ಕವು ಇರುತ್ತದೆ.

೩. ಅರ್ಥಮಾತ್ರ ಮಾನ ಕೊಡುತ್ತ ಬಂದದ್ದಾಗಲಿ.

೨೦ : ೫೦ :: ೧ : ೨.೫

—೪೪ ನೀರಿಗಿಂತ ಹಗುರವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ-ಗುರುತ್ವ- ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಎಷ್ಟೋ ಪದಾರ್ಥಗಳು ನೀರಿಗಿಂತ ಹಗುರುಂಟು. ಅವುಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುರುತ್ವವನ್ನು ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇರೆ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಲ್ಕೆ ಬೇಕು. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಒಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಡನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ಹವೆಯೊಳಗೆ ತೂಗಿ. ತರುವಾಯ ಒಂದು ಸೀಸದ ತುಂಡನ್ನು ನೀರೊಳಗೆ ತೂಗಿ; ನಂತರ ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಡನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಎರಡನ್ನೂ ಕೂಡಿಯೇ ಪುನಃ ನೀರೊಳಗೆ ತೂಗಿ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಲಾಗಿ ದೊರೆತ ಕಡಿಮೆಯಾದ ತೂಕವು ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಎಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಯಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಅಷ್ಟು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಹವೆಯೊಳಗಿನ ತೂಕಕ್ಕೆ ಕೂಡಿಸಿ, ಬಂದ ಬೇರಿಜಿನಿಂದ ಅದೇ ಹವೆಯೊಳಗಿನ ತೂಕಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಸಿ; ಭಾಗಾಕಾರವೇ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುರುತ್ವವಾಯಿತು.

—೪೫ ಉದಾಹರಣೆ— ಒಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಡು ಹವೆಯೊಳಗೆ ೧೬ ತೊಲೆ ತೂಗಿತು. ಆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ನೀರೊಳಗೆ ೧೨ ತೊಲೆ ತೂಗಬಹುದಾದ ಒಂದು ಸೀಸದ ತುಂಡಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಪುನಃ ನೀರೊಳಗೆ ತೂಗಲಾಗಿ

ಶೇಕಡಾ ಕೂಡಿ ೬ ತೊಲಿ ತೂಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯುವದೇನಂದರೆ, ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಸಂಗಡ ತೂಗಲಾಗಿರಲು ೧ದಿನ ತೂಕವು ೪ ತೊಲೆ ಕಡಿಮೆ ಯಾಯಿತು. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಹದಿ-ಯೊಳಗಿನ ತೂಕದ ೧೦೦ಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಸಿ ಆಗುವ ೪೦-ರಿಂದ ಅದೇ ೧೦೦ಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಸಲಾಗಿ, ಭಾಗಾಕಾರವು ೬ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟಗುರುತ್ವವಾಯಿತು.

Shabdamane durpana —

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು.

ಕಾಂತಕ್ಕೆ.

ಸುರಿ ವಿರಿಂಬನೆ | ಸರಿ ಕೋರ್ವನೆ, ಸರ್ಗಂಕೇಟ | ನೆರೆ ಸಮಸ್ತ್ರೆ ಹರಿ ವಿಸ್ತರಣೆ | ಮರೆ ಮೋರ್ತನಾಯಾಂ | ತರೆ ಅಂವರಣಸ್ಥಾನಯೊಃ ಕರ್ಶ | ತ್ರಾಣಿ ವಿಸರ್ಜನೆ, ನಶ್ವಾಂಶ | ಅಂ ಜ್ಞಾನಿ | ಕಷ್ಟರಿ ಯುಗಳ ಸಂಧಾನೆ | ವರಿ ವಿಷ್ಟಿಶ್ರೀ | ನೆರಿಸಮಸ್ತೃಷ್ಟೆ | ಬೊಬ್ಬರಿ ಮಹಾಗ್ನೆ | ತರಿ ಲಯನ | ಮುರಿಶರಿ ಕೋರ್ಬನೆ, ಬಂಧನ್ನತ, ಧೀರನೆ, ಬರಿ ಕಿಚ | ಸೆರಿ ಚೋರ್ವಗ್ನೆ | ನರಿ ಸಂಯಾನೆ | ವರಿಭಾಷ್ಯ

హరి ఘాతని| అష్ట స్పందని| ఇదియు శృంగసంస్పర్శని|
పాంగము ప్రకాశమని| ఇదియు సాంధర్శి| పదు ఆశాం
నకే, సృష్టేక| మూడు అత్రిక్రమణి| పేరు ధారణీకేరు
కూపకరణి| తూడు ఉద్ధాతా| ముదు త్రికాస్త్రి| తిరు
సభ్యసి| పారు రణి, పూర్షణ సాత్రిరట| జారు అ
పాపరణి| పారు ఉత్పన్నని, బహిభేదేదప| తేరు
దర్శని| కేరు అంగ్రప్రమాజనయోగి| మారు వి
త్రయి కారు వమని| నారు గంధే, అధిరశరణేద|
టారు వరణి| టేరు వికిల్సి| తారు కోషణీ, కమలే
ట| ఊరు కూస్త్రి| సెదరు వికిణే| దిదరు భయు| బద
రు కట్టరు| కజని| మసురు సాంధర్శి| ఎడరు త్రక్భాని,
దాప్రిప్రేచ| అగ్గరు ఎంగ్గరు| భయి| బక్రవణి| బ్గరుదావి|
క్షైరమూకు పెలియవి| కేరు ఉపలబ్ధా, జఘనేఃకృశ-
సూత్రి| కేషేరు కేతసరణి| కిరుత్ర్యవధావి| కేరుదు
శిలూఢధారణి| ఎడి ద్రవత్రవ్రాని, పతిత్యేట| కేజి
పండసి, ధాన్యభిరేట| తెరు వినియమి| బకఅవగ్రా
హి| అకి స్వడూపాభావే, శిలాయమి| త్రియుణి విన్యా
యు ఎక్కడు జాగరణే| అంసెమబేసెమ జలస్త్రి| అక్కరు

చిక్కరు భయం। అలరు ప్రేమ। ఎక్కరు నిద్రాభావం। ఒ
రు స్త్రైణం। అంరు నిద్రాటన మధ్యేంచ। శేరు దుష్టలు
శేరు భయధ్వనౌ। బేరు స్త్రీ బ్రాహ్మణాన్। నేరు పెం
భావనే। బేరు భయం। బేశ్ ప్రాకృయణానాం। చత
శకారభావే। పేరు సముద్రే।

॥ గ్రాంథక్క ॥

కుక్కి బసనే, నిష్ణుక్రామణం। క్కి నిమ్నపతనే। బ
క్కి అదర్శ్య విమానతనే। అక్కి వినాశే, భ్రమణేచ, పం
నశేషకనేచ। కక్కి విధానాత్త మారయిత్వా పావిశేచ।
బక్కి సంపాదనే, మాతృవశ్యే, గ్రాసదాన మేచ
స్త్రీకక్కి అనేకక్కి అత్యుత్తమనే। పక్కి నిందాయాం, వస్త్రవి
శేషేచ। పక్కి బహుభ్రమణే, జలావర్తేచ। కుక్కి పాం
సంఘట్టనే। ధక్కి నిర్భయే రణే। శుక్కి జీర్ణక్షయచ
శేచ। ఎక్కి అత్యమాకర్షణే, తంతు మాత్రేచ। శేక్కు
ఉత్పాటనే। ఉక్కు పిపీలికే। అక్కు బోధనే। అనుక్కు
ఖననే। తక్కు నిందాయాం। జక్కు అపసరణే। స్ఫక్కు
సంప్రేషణే। నక్కు ఉద్రేకే, బ్రాహ్మణానాం నక్కేచ।
ముక్కు నవతనే। పేతం ముక్కు పావాప్తే। అక్కు

స్థ నిమజ్జనే। బాహ్య జీవనే। మోక్ష విదారణే, విటే
వ। మూర్ఛ అభ్యాసనే, తులక్షేత్రేచ। బిల్ల పతనే। పి-
స్త। పుల్ల ఉద్భావనే। పొగర్గ నిధారణే, అవ
మానేచ,। జర్గ్ల క్షయవినాశే। దల్గ విస్తృతస్తృష్టా
ఋగ్ల ప్రవృత్తా, కాంక్ష భాన్యేనేచ। తర్గ ధారణే, అం
తనిత్రేచ। మార్గ ప్రహీంత్రింయామాం, అంకుశేచ
నిర్గ అనర్వణే, బాలక్షాదంనేచ। అర్గ పౌరమాణే।
తాల్గ కస్త్రనే, గలత్యాంయాంచ। శిర్గ బుధనే,
త్రిణాస్తే, నల్త్రేచ। తర్గ విస్ఫుటనే, కాలానాంచ। ద్గి
లేపనే, వింత్రేచ। వర్గ నమనే। వర్గ వినత్రభాంవే
శింశేచ। ముల్గ శాంతే। తుల్గ స్త్రియాస్త్రే, జ్ఞానస్త్ర
పంన భావయోః। కాంచికే। శేల్ల అంకణనే। ఖ
ల్గి అనర్షణే। మూల్ల అవసవణే। లాల్ల భారణే,
లాగ్ర వృక్షేచ। సీల్ల విదారణే, కనరేచ। బీల్లన
విస్త్రుపానే, నివృక్షాచ। స్మార్ల అగ్రనమనే। ఔర్గ నిర్గ
వనే। నీల్ల త్రపవనే। కల్ల స్త్రీయాం, మస్త్రేచ। తూ
ల్ల ప్రహణే। ముల్ల కంటకే। మసుల్ల వికత్రస్త్రభాయాం
నుస్సుల్ల ద్వారప్రవేశే। సుసల్ల అనుభావనే। తసుల్ల

ಕುಪ್ಪರನ್ನೆಂ| ಬಗನ್ನು ವಿಮೋಲನೆ, ಕುಟ್ಟೀಂಜ| ...
ನಂಕೊಂಬನೆ| ಸಾಹಗು ನಿಷ್ಠಾಪಕನೆ| ಉಂದಗು ...
ಕೈಂಕಗು ಕವಿಕೆ| ಸುದಗು ದರ್ಶನೆಂಬ| ಕಂಪೊ...
ರಕ್ಕೆ| ಕೈಕೊಗು ಅನುಧಾವನೆ| ಚಿಂಕೊಗು ...|
ದೊಂಕೆಹೊಗು ಚಿತ್ರವಿಮೋಹನೆ| ಮುಸಂಗೊಗು ತ್ರಯುನೆ...
ಧಾನೆ| ಅನಂಗೊಗು ಪ್ರಾಣಾಪಹರಕ್ಕೆ| ಬಳ್ಳಿಕೊಗು
ನಿರ್ವಿಸ್ತರಕ್ಕೆ ಪರ್ಥೀಕಿಯೆ| ವಕಿಹೊಗು ...
ರಕ್ಕೆ| ಮೂಕೊಗ್ಗೆ ಸ್ತ್ರಿಚಿತ್ರಸ್ತ್ರೀರಾಗೆ|

ಕಂ|| ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಾಸೂತ್ರದ
ಲಕ್ಷಣಮಂ ಕೂಡಿ ಕೆಡದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯಂ|
ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ಅಗಲ್ಗೊಳ್ದವರ್
ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂ ಬಲ್ಲದಿರೆಯುಂ ಅರಿಯದ ಕೆಲವಂ|

ಟೀ|| ಶಿಕ್ಷಾಸೂತ್ರದ ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ಸೂತ್ರದ ಲಕ್ಷಣದ
ಲಕ್ಷಣಮಂ ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿ ಕೋರಕೂಡಿ ಕೋರಪ್ರಸಿದ್ಧಿ
ಕೆಡದ ಪ್ರಾಲ್ ಕೆಡದಹಾಗೆ ಅರಿವರ್ ತಿಳಿವರ್ ಸುಜನರ್
ರ್ ವಾಕ್ಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುರ್ ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ಬಹುರ್ಗಳು ಮುಚ್ಚ
ಯಂಗಳ್ ಇಲ್ಲದಿರೆಯುಂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದೊಡಂ ಅರಿಯದ
ಕೆಲವಂ ತಿಳಿಯದ ಕೆಲವಂ ಲಕ್ಷಿಸುದು ನೋಡುವುದು ಎಂದು ||೧||

సక్కజదతద్భవంగళ
లక్షణావంకన్నడక్కెలక్షిసిపేళ్దం।
సక్కజదశషత్రితయ
క్కెఖకాత్వంప్రసిద్ధియిందెల్దెడెయొళ్॥

టీ॥ సక్కజద సంస్కృతద తద్భవంగళ తద్భవశబ్దంగ
ళ లక్షణావం లక్షణమం కన్నడక్కె కర్ణాటకక్కె లక్షిసి
మదున్నట్టు పేళ్దం పేళ్దం సక్కజద సంస్కృతదశషత్రి
తయక్కె శకారషకారవెంబవఱక్కె ఎల్దెడెయొళ్ ఎల్లా
టావినల్లి ప్రసిద్ధియిందె ప్రసిద్ధియింద ఖత్వం ఖకా
రం అక్కుం ఆగువుదు సంస్కృతక్కె పుట్టిదకన్నడమం
నిజూవినువెం సంస్కృతదశషంగళ్గె ఖకారం ప్రసిద్ధమా
గల్దెడెయొళ్ అక్కుం॥ ప్రయోగం॥ శశి ఖసి శంబరం
సంబరం శంబరమం దుశ్శంక సంక శంకమెంబు
శూరమం నిఱవంఱియుమక్కుం ఆకాశం ఆగసం
శాలణం-సాలణం శారీరం-సారీరం॥ షకారక్కె॥
భాషె ఖాసె వేషం వేసం మేషం మెసం విషాది
విసాది ఇత్యాదిఎందు మావత్తం॥ ౨॥

॥ ౨॥

ವಿಶ್ವಂ ಮಾಡಿದದಕ್ಷ
ರದ ಮೊದಲ್ಗೆ ತ್ರಿಮಾತ್ರಮುಮಕ್ಕುಂ।
ಜೊಂಕೆ ಕೊಂಗ್ರಮತ್ರ ಬಿಕ್ಕರದ
ಪರವರ್ಣಂ ದೀರ್ಘಮಾದವಿಸ್ತ್ರುಪ್ಲುತಂ।

ಟೀ॥ ವಿಶ್ವಂ ಮಾಡಿದದಕ್ಷರದ ವಿಶ್ವವಂ ಮಾಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮಾಕ್ಷರದ ಮೊದಲ್ಗೆ ಮೊದಲಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಆತ್ತ್ರಂ ಅಕಾರಂ ಇತ್ತುಂ ಇಕಾರಂ ಉತ್ತಮುಂ ಉಕಾರಂ ಅಕ್ಷುಂ ಆಂಗು ಉದು ಅಕ್ಷರದ ಅಕಾರದ ಇತ್ವದ ಇಕಾರದ ಪರವರ್ಣಂ ಮು[illegible] ಣಕ್ಕರಂ ದೀರ್ಘಂ ಧೀರ್ಘಾಕ್ಷರಂ ಅದಪ್ಲುತಂ ಅದಪ್ಲು[illegible] ತ್ರಿಸ್ವ ಪ್ಲುತಂ ಪ್ಲುತಂ ಜೊಂಕೆ ಕೊಂಗ್ರುಂ ಬಿಕ್ಕ[illegible]ದು॥

ಪ್ರ॥ ಜಿಕ್ಕೆಯರದಕ್ಷರದ ಪ್ರಾಪ್ತರ್ವಂ ಜನಕ್ಕೆ ಕಾರ ಮಕಾರದ ಮುಂ ವರ್ಣದೀರ್ಘಕ್ಕೆ ಪ್ಲುತ ಸ್ವಮಕ್ಕುಂ॥ ಅಕಾರಕ್ಕೆ॥ ಯತ್ನಂ ಯತನಂ ಇಂದ್ರಂ ಇಂದ್ರಕಂ॥ ಇಕಾರಕ್ಕೆ॥ [illegible] ಉಕಾರಕ್ಕೆ॥ ಬ್ರಹ್ಮೆ[illegible] ಪಕ್ಷಿವಂ ನರುಣವಂ ನರುಣ ಪವಂ ರುಸ್ಸಾ ಸವಿದರುಕ್ಷನಂ ಪರುನನಂ॥ ಅತ್ವದಮುಂದಣ ಪ್ಲುತಕ್ಕೆ॥ ಪ್ರಾಣಂ ಕರಣಂ ಪ್ರಾಸು ಕರಸು॥ ಇತ್ವದಮುಂ ದಣ ಪ್ಲುತಕ್ಕೆ॥ ಪ್ರಾದಿ ಬಿಯದಿ ಪ್ರಾಣಂ ಬಿಯರಂ ಪ್ರಾಯ ಣಂ॥ ೨॥

వర్గప్రథమాంగళత

వర్గతృతీయం గస్త్వైకారయుతవర్గం ।
వర్గద్వితీయవర్ణం
వర్గప్రథమం చతుర్థం మణిత్రితీయం ॥

టీ॥ ఏవర్గం ఏవర్గం బుగ్గయకు కోంకరత్రాని వర్గప్ర
థమంగళ్ల వర్గాద మొదలక్షరంగళ్ల తద్వర్గ తృతీయం
గళ్ల తంవర్గాద మూరనెయక్షరంగళ్ల అక్షరంబు వర్గ-
ద్వ వర్గద్వితీయవర్ణం వర్గద ఎరడనెయక్షరంగళ్ల
వర్గప్రథమం వర్గద మొదలక్షరంగళ్ల అక్షరంగళు
ంలు చతుర్థం వర్గద నాల్కనెయక్షరంగళ్ల తృ
తీయ వర్గద మూరనెయక్షరంగళ్ల అక్షరాలు అంతు
గు అంటే త్రిగ్గె॥

వృ॥ ఏవర్గద మంత్ర కుగ్గరవర్గంగళ్ల మొదలు
టటతవంగళ్లు తద్వ మూరనెయ గజడదబం
గళ్లు వర్గద ఎరడనెయ ఖఛఠథఫంగళ్లు మొద
లకచటతపంగళ్లు వర్గద నాల్కనెయ ఘఝఢ
ధభంగళ్లు మూరనెయ గజడదబంగళ్లు ॥

ఉదాహరణె॥ ప్రాణసఖి పాపసఖి కర్గం తనె గర్గం తనె-

ంపించడానికి జీవకం జీవగం జీవగమ్మండ్ని
నేయుకం ॥ చకారక్కు॥ సూచి సూజి వజి బజి॥ టక
క్కు॥ కటకం కతకం అటవి అతవి లకుటం లగుడం
గుడవేందురాదరణే॥ తకారక్కు॥ జ్యోతి జ్యోది భ్రా
తి భ్రాది దూతి దూది॥ ఖకారక్కు॥ ఖదిరం కదిరం ఖ
డ్గం కడ్గం శంఖం శంకం నఖం నకం ॥ ఛకారక్కు॥ ఛంద
ఛందం ఛవి చవి। ఠకారక్కు॥ కుంఠి కుంట శఠే శటే
కంఠం కటం॥ థకారక్కు॥ కథే కతే కంథే కతే వృథే వృ
వృథే యిందు ప్రయోజనవల్లరుదు మంథం మం
తం మంథమెందు కతలోలు మోసిగమోల
నిల్లియ మర్కం మంథని మంతని మంథనియందు
కథీవముదేశేయందు కతవముతశేయుం గూడు వ
ముమకద్రం ॥ ఫకారక్కు॥ ఫలం పలం ఫాలం పాల
ఫలకం పలకే॥ ఘకారక్కు॥ ఘంటి గంటి ఘంటకే
టికే ఘంటకే గంటకే॥ ఝకారక్కు॥ ఝాగటి జగటి
ఝుటటి జడతి జడతిఎందుటేగం॥ ధకారక్కు॥ ధ
గాధి గాది గాధం గాదం ॥ధకారక్కు॥ ధసందనం
ధం దూవం ధూవకం దూవకవెందు వసు బిల్గదు

। ಭಕ್ತರಕ್ಷೆ॥ ಕುಂಭಂ ಸಾಂಬಂ, ಶಂಭುಂ ಸಾಂಬ ಮುಖಂ
ಗಂ ಕುಸಾಂಟಿ ॥೪॥

Verses from Jayamuni

ಕವಿತೆ.

ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತವು.

ಜೀಯ ಸಂದೇಹ ಮೇಕೆ ರುಜ್ಜುಗಿಸು ಧನ ಮಂದಿ।
ಗ್ಜಾಯ ಮಂ ಕುರಗ ಮಂ ತೋರಿದಂ ನಿನಗೆ ನಿ।
ರ್ದಾಯಾದಿಂ ದೀ ಬಾದರಾಯಣಂ ನಾಂ ಪೋಗಿ ಭದ್ರಾವ
ತೀ ನಗರಿಗೆ॥
ಆಯಾವನಾಶ್ವಮಂ ಗೆಲ್ದು ಬರಸೇನಾನಿ
ಕಾಯವಂ ತರಿಸು ವಾಜಿ ಯಂತ್ರಂ ದುಮಖ
ಕೀಯ ಕೊಂಡೆ ಪರಲೋಕ ಬಾಹಿರಂ ಗಾವಪ್ಪೆಂದು ಮಾ
ರುತಿಸು ತರುಮಾ ॥೨೬॥

ಅರ್ಥ – ಒಡೆಯ ನಾರದ ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ, ಸಂಶಯವ್ಯಾಕೆ? ಉದ್ಯೋಗವ ಮಾಡಿಸು, ಹಣವನ್ನು, ಸಹಾಯವನ್ನು, ಕುದುರೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ವ್ಯಾಸಾಚಾರ್ಯರು ವೇದವ್ಯಾಸನು ತೋರಿಸಿದನು. ನಾನು ಭದ್ರಾವತೀ ನಗರಿಗೆ ಹೋಗಿ

అం యాపనాశ్వత్థామనగ్ని అవనదండిన సమూహ
పన్ను కొలందు కుదురియున్నతండు యజ్ఞకీర్తి
దిక్షురి చెరలాణక్షి నాసు జూరగా గుణను యొంతుభ
మనము అందను॥

యజ్ఞకీర్తి తురగమంతకునేందు భీమమంత్రి।
త్రిజ్ఞయుండూ శత్రుకలాక్షణదొర్గాదవర।
భిజ్ఞనినుపరణగొను తపృష్ఠధ్వజనెత్తున
గుత్తి మునిగదు నిండూ॥
విజ్ఞాపనంగ్రదసెవె తాతకోదుతనగ।
నాజ్ఞయంచు పమాన తనయునాదినదిగ।
వజ్రబండూదెరవికు మూరంగిజనినిరసెనోట్ట
స్ఫటసందనూ॥ ౩౬॥

అర్థ— యజ్ఞకీర్తి కుదురియున్న తరువిసేందు భీమ
మంత్రి త్రిజ్ఞయన్న మాత్రుత్రలాని, త్రాక్షణజొల్లు గా-
గగ దల్లి కుశలనాద వృషధ్వజను ఎత్తున గుత్తి ము
గిదు నిండుకొండు, విజ్ఞాపనవస్తు మాదిరను — ఎ-
త్తి, తండియు, ననగి అంజ్ఞయన్న కొండు; భీమ
ను అదిరమాత్రి భంగబండరె, కణ్ణవిగ పట్టి

డిసే। నన్నునామర్త్యరన్నుకాంక్షించనూ॥

ప్రస్తుదిం బాలనా ఆదమునగె భూమితిని।

మస్రసం త్తోరంతరం త్రైగరప్పిపోంతుని।

సుస్రస్ర్తరాచమంటర్లనాం మగనిశీర్యంతు

నెలతాసిగానే॥

అస్రజీవనిండుదల్లడివస్యోర్గనిన్నని।

విస్రకే కర్యుషిస్ప్రిరిసు వెసంతరటదా।

జస్రరణా కార్యమంత్రిరలే ంటూడవసింశ్యకం

గాతనిం తీంచమం॥౧౮॥

అర్థః- వృష్ణధ్వజుడు బాగ్యదండ ఆంబిణమాత్రిగె ధర్మమను సంతోషపట్టు అవనవ్ర అప్పిగొంతు నిన్న అతిశయ పాదప్రతాడి వన్నానాము బట్లెను.మగనే, శీర్యు. ఒంటక్కె భూమియ ప్రశ్నేయంద అన్నా నాదర్శణానన్ను కొందట్టు అల్లడి కసు మగనాద-నిన్నన్ను హా కార్యగక్కె కర్యుపిసి ద్రాగె స్ప్రిసు వేమ్న రథా! గురుకేయుతరువ దంతూడ్డానిరటం. చుంమత్రి రలాగి ధర్మగొ ఆంతను ఖంతాని.

॥ శ్రీ ॥

ತಾತಕೇಳ್ದನಜಾತನಾದವಿಶ್ವೇಶ್ವರನೊಳ್|
ತಾತ್ಪರ್ಯದೆಬೋಧಿಸಿದನಮ್ಮಯ್ಯನಾ|
ತ್ರಾತನವರಾತ್ಮಮಂಪಿಂಡರಿಸದಿರ್ದೊಡಾನಿರ್ದು
ಫಲವೇನುಬಳ್ಳಿಕಾ||
ಆತುರಂಗಮಕಿಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲಜನರೂಪೆನಲ್|
ದಾತುರದೊಳ್ಳಿತಪ್ಪಿರಿಮು ಬಾತುರಂಗಳಿಂದ|
ಶಾತುರಗಾಪೊಳ್ತಿನಶ್ವತರಂತ್ರನಗಳಿಟ್ಟಿಸಿಂದನ
ಕರ್ಣಾಪೋನು||೧೯||

ಅರ್ಥ:- ತಂದೆಯಾದ ಧರ್ಮರಾಜನೇ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಶ್ವ ನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ನಿನ್ನ ಕೂಡ ಇದರ ಬೋಧ ಮಾಡಿದನು. ತಂದೆಯ ಆ ತತ್ವನನ್ನು ನಾನು ನಿರ್ವಹಿಸದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಫಲವೇ ನು. ಆ ಕುದುರೆಗೆ ಮೋಕ್ಷ ದಕ್ಕಿಯೆ ಮನಕೂಡ ನಾನು ಹೋಗಿ ಎದುರಿಸಿ ಬರುವ ಶತ್ರುಗಳಂ ಬೀಳಿಸಿ ಎದುರಾಗಿ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವೆನು. ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯು ಕೊಡು ಎಂದನು||

Viveka Chintamani

ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿ.

ಚಾರ್ವಾಕಶಾಸ್ತ್ರ

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ । ಬೃಹಸ್ಪತಿ । ಅಜಿತ । ಸುಗತ । ಕಿಂಬ
ಸರಿಂ । ಕೃಷಡಿಂ ಪೇಳಲ್ಪಟ್ಟ । ಚಾರ್ವಾಕತಂತ್ರವೇ । ಪೃಥ್ವಿ-
ವ್ಯಾದಿ ಚತುರ್ಭೂತ ವಿಕಾರಮಾದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುಖವೇ-
ಸ್ವರ್ಗ ದುಃಖವೇ ನರಕವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಸ್ವರ್ಗನರಕಂಗಳಿಲ್ಲ
ವೆಂದು ಪೇಳುವರು । ಜೈನನೇ ಸಿದ್ಧಬದ್ಧ । ನಾಗಕೀರ್ತಿ ।
ಎಂಟು ಮುಕ್ತತ್ರಯ ಲಕ್ಷಣಂಗಳಂ । ಜಿಕ್ಷೀರ ಬಿತ್ತಾಮಕೀರ್ತಿ-
ರ । ಜ್ವಾಲಾನಿಕಲ್ಪ । ಪದ್ಮಾವತೀಕಲ್ಪ । ಶಾರದಾಕಲ್ಪ । ಕುಷ್ಮಾಂ-
ಡಿನಾಥಾದಿಕಲ್ಪಂಗಳಂ ಮಂತ್ರೌಷಧಾದಿ ಪ್ರಯೋಗ ಕೃತ್ಯಂಗಳ
ದ ಪರಮಸಿದ್ಧರುಗಳಂ । ಬೂವಕೀರ್ತಿ । ದಿಗಂಬರ । ಸಾಕ್ಷಿ
ಪಾತ್ರ । ಮಯೂರಪಿಂಛ । ಪಂಚಮುಲ ನ್ಯಾರಣಾದಿಗಳಂ
ಕುಸಿ । ಕಲ್ಲವು । ಪರದಾರ । ಅತಿಕಾಂಕ್ಷೆ । ಹಿಂಸೆಗಳೆಂದವು:
ಬಾಣಾನುವ್ರತಂಗಳಂ ಮಧು । ಮಾಂಸ । ಮೊದಲಾದನಿಷಿ-
ದ್ಧಕೃತ್ಯಂಗಳಂಬಿಟ್ಟು । ತಪಶ್ಶೀಲಾ ಶಯನಾದಿಗಳಿಂ
ದುಷ್ಕೃತವವನಾಚರಿಸುವ ಮುನಿವೃಂದಗಳಂ । ಸೋಮಚಂ-
ದ್ರ । ನಾಗಚಂದ್ರ । ನೇಮಿಚಂದ್ರ । ಮೇಘಚಂದ್ರ । ಮಾ-

ಭಟಚಂದ್ರ। ಅರ್ಹತ। ಆದಿನಾಥ। ಅಗ್ಗಳ। ಪಾರ್ಶ್ವನಾ
ಸೌಗತ। ಶ್ರುತಿಕೀರ್ತಿ। ಶ್ರೀಮತಿ। ಕಾರುಣಿಕ। ಮು
ಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿತೀರ್ಥಂಕರರ ಚರಿತ್ರೆಗಳಂ
ದಸ್ತಿ। ಸ್ಯಾನ್ನಾಸ್ತಿ। ಎಂಬಿವು ಮೊದಲಾದ ಸಪ್ತಭಂಗಿ
ಜೀವ। ಸಜೀವ। ನಿರ್ಜೀವ। ನಿರ್ಜರ। ಆಶ್ರವ। ಬಂ
ಮೋಕ್ಷ। ವೆಂಬ ನವಪದಾರ್ಥಂಗಳಂ। ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ

ಬೌದ್ಧ.

ಬೌದ್ಧವೇ ಭೂವ್ಯಾದಿ ಬುದ್ಧಿಕಳೆಯಾದ ತ್ರಯೋ
ವಿಂಶತಿತತ್ವಾತ್ಮಕ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲಂ ದೀಪಜ್ವಾಲೆಯಂ
ತೆ ಕ್ಷಣಿಕವೆಂದು ಸಂಬಾಧಿಸುತ್ತಿದೇ। ಸೌತ್ರಾಂತಿ
ವೈಭಾಷಿಕ। ಮಹಾಯಾನಕ। ಸಂಸ್ಕೃತವೆಂದು ನಾಲ್ಕು
ತೆರನಾಗಿಹುದಂ॥

ಕೌಳಯಾಮಳ.

ಬಳಿಕ। ಸತ್ಯನಾಥ। ಸತೋಷನಾಥ। ಆದಿನಾ
ಅನಾದಿನಾಥ। ಅಮುಳತನಾಥ। ಮಾತಂಗನಾಥ।
ಮತ್ಸ್ಯೇಂದ್ರನಾಥ। ಘಟಯಂತ್ರನಾಥ। ಗೋರಕ್ಷ-
ನಾಥರೆಂಬ ನವನಾಥ ಸಿದ್ಧರಿಂ ಕಲ್ಪಿತಮಾದ ಕೌಳ-
ಯಾಮಳಾದಿಗಳೇ ಹಿಂಸಾಪ್ರಧಾನಾದಿ ನಿಷಿದ್ಧ

ಗಳ ಶಾಸ್ತ್ರಾಂತರಂಗಳವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಚಾರವರ್ಣ
ನಿತವಾದ್ಯಾದಿದ್ವಾರದಿಂ ಅಕಾಲಮೃತ್ಯುರೂಪಮರ
ಣವೆಂಬ| ಸುಪ್ತಿವಿಷಮೂರ್ಛೆ ಅದೃಶ್ಯಕರಣಲಕ್ಷಣಾ
ಗಾಂಧನವೆಂಬ| ಅಗ್ನಿಸ್ತಂಭ ಜಲಸ್ತಂಭ ಇಂದ್ರಿಯಸ್ತಂ
ಖಡ್ಗಸ್ತಂಭ ಜಿಂಹಾಸ್ತಂಭ ಗತಿಸ್ತಂಭಾದಿರೂಪಸ್ತಂ
ನವೆಂಬ| ಪೂರ್ವಸುಖಾಶ್ರಯನಿರಸನಾತ್ಮಕೋಚ್ಚಾ-
ಟನವೆಂಬ| ವಸ್ತ್ರಾಭರಣವಾಹನವಸಿತಾದಿವಸ್ತುವಿಜ
ಸ್ವನಾಗತಿಲಕ್ಷಣಾಕರ್ಷಣವೆಂಬ| ಪ್ರಾಣಸ್ತ್ರೀಹಿತಾನ್ಯೋ
ನ್ಯವಿರೋಧಕರಣಾತ್ಮಕ| ವಿದ್ವೇಷಣವೆಂಬ| ಷಟ್ಕರ್ಮ
ಗಳು ರಾಜವಶ್ಯಜನವಶ್ಯಸ್ತ್ರೀವಶ್ಯಂಗಳು ಜ್ವರಭೂತ
ಬಾಧೆಕಂಗಳುಂ ಪಾದುಕಾಸಿದ್ಧಿ ಅಂಜನಸಿದ್ಧಿ ಘುಟಿ
ಕಾಸಿದ್ಧಿ ಮೂಲಿಕಾಸಿದ್ಧಿಗಳುವಾದಸಿದ್ಧ್ಯಾದಿಗಳುಂಸಾಧಿ-
ಸುತಿರ್ಪರು||

ಶಾಕ್ತೇಯಪಾಂಚರಾತ್ರಗಳು.

ವ್ಯಾಕರಣಕ್ಕೆತತ್ವವಾಸಿಯಾಮೋಕ್ಷಾತ್ಮನಿಂ| ನಾನು
ಹೇಳುವೆನು| ಕ್ರಮದಿಂದು ಕ್ರಮಾದಶಾಕ್ತೇಯಪಾಂಚರಾ
ತ್ರಗಳೆಂಬವೇ ಶಾಸ್ತ್ರಾಂತರದ್ವಯಮದರಲ್ಲಿ ಶಾಕ್ತೇಯ
ಕ್ಕೆ ಜಡಾಜಡಪ್ರಾಪಂಚದಲ್ಲಿ ವಂಶಕ್ತೆ ಪರಿಣಾಮವೆಂ-

ಬಹು ಮೊದಲಾದವಂ ವಿಸ್ತರಿಸುವದು। ಪಾಂಚ-
ತ್ರವು ಪೃಥಿವ್ಯಾದಿಮಾನಸಾಂತರವಾದ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ
ತತ್ವಂಗಳಂ ಮೇಲೆ ಗುಣಮೂಲತತ್ವಾತ್ಮಕ ವಾಸುದೇ
ವಂ ಜಗದ್ಧಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಂಕರ್ಷಣ ಅನಿರುದ್ಧ ಪ್ರ
ದ್ಯುಮ್ನ ಕೃಷ್ಣರೆಂಬ ಚತುರ್ವ್ಯೂಹಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮೊ
ದಲಾದವುಗಳಂ ಸಂಪಾದಿಸುತಿರ್ಪುದು॥

ಸಾಧಾರಣಶಾಸ್ತ್ರಪಂಚಕ.

ಲೌಕಿಕ। ವೈದಿಕ। ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ। ಅತಿ
ಮಾನಿಕ। ಮಂತ್ರಗಳೆಂಬ ಪಂಚವಿಧಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳು
ಪದಿಂ ಹೇಳಲ್ಪಡುವವು।

ಲೌಕಿಕಶಾಸ್ತ್ರ.

ಲೌಕಿಕಶಾಸ್ತ್ರವು ಧನ್ವಂತರಿಮುಖರಿಂದ
ತ್ತವಾದ ಆಯುರ್ವೇದ ದಂಡನೀತಿ ಶಿಲ್ಪ ಮೊದ
ಲಾದವುಗಳಿಂ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ದೃಷ್ಟಫಲಗಳಂ ವಿಧ
ಸುತ್ತಿಪ್ಪುದು॥

Notice.

ನೋಟಿಸು.

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಹೆದೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತೂ ಮಾಸ್ತರ-
ರಿಗೆ-

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಹೆದ ಡಿಪುಟಿ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರವರು ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ - ನವರತ್ನ ಕ್ರೋಡೀಕರಣವೆಂಬ ಪುಸ್ತಕದ ಊರಲ್ಲಿ ಸಾಲಿಯಾಗಿನ ಪತ್ರಿಕೆ ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಲು. ಆದರೆ ನಾವು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಮುಂದೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ದಾಕ್ತ್ರಸಾಲಿಯ ಮಾಸ್ತರರು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ ಬಹಳ ಮಂದಿ ಆಂಗ್ರೇಜಿ ಸಾಲಿಯ ಮಾಸ್ತರರಿಂದ ಕ್ರಿಸ್ತಿಜನರ ಸೋಬತಿಗೆ ಹೋಯಿತು ಎಂಬ ಕಿತ್ತು ಮಾಡಿದ್ದಾ-ರೆಂದು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ ನಮ್ಮ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬರ ಕಡೆ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಥ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಹೇಬರ ವರು ಹುಕುಮು ಕೊಟ್ಟು ಈ ಮಜಕೂರು ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆ ಮುದ್ರಿಸಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರದು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಿಳಿಯುವದು. ತಾ॥ ೩ನೇ ಮಾಹೆ ಪತ್ರೆ ೧ನೇ ಸನ ೧೮೬೯ ನೇ ಇಸವಿ - ಬೆಳಗಾಂವಿ

(*Signed*) *Chantasingh B. D.*

ಡಿ. ಎ. ಇ. ಜಿಲ್ಹಾ ಬೆಳಗಾಂವಿ

The formation of the Earth, water & Atmosphere

ಭೂಮಿಯ ರಚನೆಯೂ, ಜಲವೂ ವಾತಾವರಣವೂ.

೫೮. ಭೂಮಿಯು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕರಗಿಸಿದ ಲೋಹಗಳಂತೆ ಅತ್ಯುಷ್ಣತೆಯುಳ್ಳ ರಸರೂಪವಾಗಿತ್ತೆಂತಲೂ ಅದು ಕ್ರಮೇಣ ತಂಪಾಗುತ್ತ ಬಂದದೆಂತಲೂ ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭೂಮಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಸುಮಾರು ೬೦ ಫೂಟುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಅಂಶ ಉಷ್ಣತೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅತ್ಯುಷ್ಣದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ಲಾಟಿನಂ ಎಂಬ ಲೋಹವನ್ನು ಕರಗಿಸತಕ್ಕಷ್ಟು ಉಷ್ಣತೆಯು (೩೦೮೦) ಸುಮಾರು ೩೪ ಮೈಲುಗಳ ಕೆಳಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಸುಮಾರು ೪೦ ಮೈಲುಗಳ ಕೆಳಗೆ ಎಲ್ಲ ದ್ರವರಸವೇ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ೪೦ ಮೈಲುಗಳ ಕೆಳಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಿಲೆಗಳ ಥರಗಳು ಕೂಡಿ ಭೂಮಿಯ ರಚನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಭೂಗರ್ಭ ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಷಯವು.

೫೯ ಭೂಮಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ರಸವು ಯೇನಾದರೂ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತಿರಲಿ ಭೂಕಂಪವಾಗುತ್ತದೆ; ಆ ರಸವು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿ, ಮೈಮೇಲೆ ಗುಳ್ಳೆಯೆದ್ದಹಾಗೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಪರ್ವತಗಳೂ ಸಮುದ್ರಗಳೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ; ಅದು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ಒಡೆದು ಹೊರಬಿದ್ದರೆ, ಜ್ವಲತ್ಪರ್ವತಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಸಮುದ್ರಗಳೂ, ಜ್ವಲತ್ಪರ್ವತಗಳೂ ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳುಂಟು.

೬೦ ಸುಮಾರು ೬೫ ಮೂಲತತ್ವಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆ ವಿಧವಾಗಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಒಂದರೊಳಗೊಂದು ಬೆರೆತು ಭೂಮಿಯ ಕವಚದೊಳಗಿನ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಮೂಲತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಧಗಳೇ ಮುಖ್ಯ ಇದು ರಸಾಯನ, ಖನಿಜಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ವಿಷಯವು.

೬೧ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕೆಲವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಧರ್ಮಗಳುಂಟು. ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ ನಿಬಿಡತ್ವ (ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪದಾರ್ಥವಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೂ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬೇರೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಸ್ತುವು ಇರಕೂಡದೆಂಬ ಧರ್ಮ) ಪರಿಮೇಯತ್ವ (ಅಳೆಯಬಹುದಾದ ಗುಣ), ವ್ಯಾಪ್ತಿ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ల్లు కూడదని నొల్లూ, గాదనట్లు నట్టిగా గల్లు కూడిన
ది చెట్టు కింద యూ అనుత్తది. ఇద్దరు ప్రవాహికల్లో
పదినయవు.

౬౨ భూమియందలి సగ్గ గల్లనేదుఱుంటి
కొంచు చూర్ణ చూర్ణ సాగరగల్లాగి చె - భూమియందు
రెల్లు కూడిని మారు భూగోళ [illegible] సేసాల-
నష్టు నీళుంటు.

చంద్రుని ఆకర్షణ వలన సాగరములు ఉబ్బును-
త్తది. చంద్రుడు భూమికి సూర్యునికంటె దగ్గరవా
డయ్యెను, నీటినెల్ల సూక్ష్మ ఆకర్షణ వృద్ధి చేయు
న్నందున, చంద్రుని యెదురుగనున్న నీటి భాగములు
ధారాళముగా ఉబ్బు ఇచ్చుచుండుత్తది; ఇదే ఉబ్బుపో
గావు. ఒకదానికొకటి దూరము [illegible] తగ్గినట్టు
కాగా [illegible], [illegible] తుడియన్న క్రియా
యగి ఇది వర్తులవన్న తూగబట్టి, క్రియ యెదురిన
వర్తుల భాగముల [illegible] యెత్తుదె యోగ
నీయెన్ను దానకూ. ఈ ఉదాహరణే యట్లు క్రియ చంద్ర,
దార [illegible] అవనఆకర్షణే, [illegible] ఉబ్బిన వర్తుల-

ಭಾಗದ ಉಕ್ಕಿರುವ ನೀರು ಯಿಂದ ತುಂಬುತ್ತದ್ದು
ದೆ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯುವ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂ
ತಿ ಯೇನಂದರೆ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಭಾಗದ ಎದುರ
ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ತುಲವು ದಲ ಬಾಗಿ ಕೆಳಗಿನ ಭಾಗವ್ರ
ಳಗದೆ ಜಲವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಹಾಗೆ ಚಂದ್ರ
ಎದುರಿನ ನೀರು ಉಕ್ಕೇರುವದಲ್ಲದೆ ಅದರ ಕೆಳಗಿನ
(ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ) ನೀರು ಸಹ ಉಕ್ಕೇರುತ್ತದೆ.

ಇದೇ ರೀತಿ ಸೂರ್ಯನ ಆಕರ್ಷಣದಿಂದಲೂ
ಸಮುದ್ರಗಳು ಉಕ್ಕೇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಚಂದ್ರನ ಆಕ
ರ್ಷಣದಿಂದ ಏರುವದಕ್ಕಿಂತ (ಸೂರ್ಯನು ಬಹುದೂರ
ದಲ್ಲಿರುವದರಿಂದ) ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸೂ
ರ್ಯನೂ ಚಂದ್ರನೂ ಒಂದೇ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ [illegible]
ಯುವದರಿಂದ ಆ ದಿವಸ ಚಂದ್ರನ ಎದುರಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ
ಉಕ್ಕೇರುವ ಮಟ್ಟವು ಹೆಚ್ಚು ಇರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀ
ತಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಿರು
ವ ಕಾರಣ ಆ ದಿವಸವಾದರೂ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರ ಎ
ದುರಿನ ಸಮುದ್ರಗಳು ಬಹಳ ಉಕ್ಕೇರುತ್ತವೆ. ಉಳಿದ
ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಏರುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ಆಗ ಸ

యున్న చంద్రునికి అర్ధమగ్గలల్లరువరకాలం చంద్రుని ప్రకాశాన్ని కాంతియు ప్రకాశము దీని అర్ధ యాగు త్రది. అందరి దినమ్ముందు ద్విత్యాసముద్రగల్లు యుక్కి రవయుతప్పదు.

వాతావరణం.

౮౪ భూమిచుట్టు ముట్టుకొని మారు ౪౫ మైళ్లు యెత్తువరకుగా వ్యాపించియుండు వాయు-సముద్రము దీనికే వాతావరణమని పేరు. వాతావరణము ముఖ్యముగా నైట్రోజన్, ఆక్సిజన్, ౧౦ల మోతాదులో కలసియున్న వాయువు. సాధా-రణముగా మొక్కలకు కవియదిగాపురాలు-జలము; స్థితిస్థాపకత్వ (స్థితిస్థాపకత్వ) ములగలిగియుం డినందు నిల్వగలుగు) పారదర్శకత్వ నీలవర్ణ కవియాదరూపమైయుండనందువలన; దీని యందదృశ్యత్వము ఆగుచున్నది.

కవియుటన్లా నీలవర్ణచెందుకలవయుక్త త్రాది. అందరి సూర్యకిరణములందు అవయవా-నీలత్వము కానిపించునది. వాతావరణదశాంల

ಊಪಿಠಿ, ಹೊಂ, ಬಾದರವಾದ ಅಂತ್ಯಲೋಗಿಗೆ
ಮುಗಿ ದಾಬ್ಯ್ರತ್ರಿ

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೧ ಸಂಚಿಕೆ ೨

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಜೂನ ಸನ ೧೮

Shabdmandarapana.

ಶಬ್ದಮಂದರಪಣ.

ಖತ್ವಷ್ಟ್ವಂ ಬಹುಳತೆಯಿಂ
ಗತ್ವಂ ಘತ್ವಂ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಯಿಂ ಕೂಡಿಕೆಯೊಳ್
ಪ್ರತ್ಯಾನಿತಮಿಕೆ ಭತ್ವಂ
ದ್ವಿತ್ವಂ ಭತ್ವಕ್ಕೆ ಪತ್ವಮುಂ ಟಕೆಯೆಡೆಯೊಳ್॥

ಟೀ॥ ಖತ್ವಷ್ಟ್ವಂ ಖಕಾರಕ್ಕೆಯುಂ ಬಹುಳತೆಯಿಂ ಬಹುಳದಿಂದೆ ಗತ್ವಂ ಗಕಾರಂ ಬರ್ಪುದು ಘತ್ವಂ ಘಕಾರಂ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಯಿಂ ದ್ವಿತ್ವದಿಂದೆ ಕೂಡಿಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿಕೆಯೊಳ್ ಗೆ ಅಕ್ಷರದಿ ಯತ್ವಾನಿತಂ ಯಕಾರದೊಂದನೆ ಕೂಡಿಪ್ಪತ್ತ ಪ್ರಾಗಿ ಇಕೆ ಇರೋದೆ ದ್ವಿತ್ವಂ ದ್ವಿತ್ವವಾದ ಭತ್ವಂ ಭಕಾರಂ ಬರ್ಪುದು ಭತ್ವಕ್ಕೆ ಭಕಾರಕ್ಕೆ ಅಕೆಯೊಳ್ ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ವಂ ಪಕಾರಂ ಉಂಟು ಉಂಟಾದುದು॥

వృ॥ ఖకారక్షుం గకారమక్షుం ఘకారక్షీ దక్షక్షరదు
క్షుం చకారక్షీ జకారము కలవడి యాగ్రక్షుం॥ త్రి
యోగం॥ ఖకారక్షీ గకారం॥ ముఖం మోగం వ్రేగాఖం
టేసానే॥ ద్విత్వదఘత్వక్షీ దక్షక్షరదభకారం॥ ఇష్టి మత్స
రం మత్సరం॥ ఛత్వం చిరసిరఘత్వక్షీ ద్విత్వదటకారం॥
మధ్యం మధ్యం అర్ఘ్యం అర్ఘ్యం లాంఛనం లాంఛనం
॥ చకారక్షీ జకారం॥ ఘుటికే ఘటికే పత్రికే పత్రికే॥ ౫॥

అరసుర కారంపద్యదిం
పరిణామితంతు మిశ్రమస్పర్శకారు
బలియుంతకారమ్ము
స్వరాన్నితం స్వరమ్ము మొదటివయుమద్దు॥

టీ॥ అరసి కలవక్షీయున్న రకారం పత్త్వం దగ్గరాక
గ్రారకారంబిం డేపరిణామితం పరిణామియగు పత్త
మిశ్రం పకారమూద నేమిశ్రం అస్పర్శకారం అదఘా
రం బలియుం బండూదేయుం తకారం తత్త్వం అస్త్రం
అస్త్రిదు స్వరాన్నితం స్వరమొదనే గాలిదుహార ద-
త్త్వం దకారం బమొద పెందుటారి దటనుటుం ద
కారటకారదకారము అస్త్రం అస్త్రియుదు॥

వ్యా॥ కలవృక్షప్రాంగళ్యం తకారద ళకారమాగిర
ంగామిష్టం సకారమొదవపెరసిదథకారం ప్రకాసి
తమప్ప తకారమష్టు థకారమొమి దకారటకార
దకారముమష్టం॥ ప్రయోగం॥ రకారక్కె దకారం॥
దుడారం కొడలి మాతం మత॥ రకారక్కె ళకారం॥
మ తెళె మళగె పితెళె పిళ్ళె॥ నకారదొడనె డూడిర
థకారక్కె తకారం॥ అవర్ణ్ణ అవతె స్థాలం తూలం స్థా-
ణం తాణం॥ ధకారక్కె దత్తం॥ విధి బిధి థకారక్కె ఢ
త్వమాన్తె కాడె॥ ౬౫॥

అవధరిసుదుం వత్తకె.

వత్తం దత్త ద్వధ్యె కలకలవిడె యోళ్॥
పెదవిసు దుం బత్త క్కొ
మొనెత్తముం తతుదెతెగెబత్తం బద్ధం॥

టీ॥ కలకలవెడె యోళ్ కలకలంగా విన్యలి వత్త
క్కె బకారక్కె వత్త దత్త ద్వద్వై వకారదకారదత్త్వవర్ణ అ
వతరిసిదుం పుట్టవ్వ దు బయే బంచటారి బత్తక్కె
బకారక్కె వత్తముం వకారముం వత్తదెతెగెవకారప్రా
వక్కె బత్తం బకారం బద్ధం బద్ధంగాగి పెఋడు

సుగమ ఋప్రాసములు.

వృ॥ తకారక్క వకారము దకారముం కలికలసి-
రి యొక్కట్టు బకారట్రూ మర్రి రకారముం వకారశ్శా
మేర బకారముమట్టం॥ ఋయోగం॥ వత్త్రక వత్త్రం॥
పాపిటాడి దిటికి దిపోకి రపిరి రదిరి టూరిప్త్రంభం
కూరకంభం॥ చిత్త్రక దత్త్రం॥ పిష్ప్రల గిప్ప్రల పాదరం
కాలుగి కోర్భ్రగం కోర్దరం చిరధ్యం దరవనం॥-
బత్త్రక వత్త్రం॥ కబ్యం కధ్యం కబం నరం॥ వత్త్రకబ
త్త్రం॥ విధి బిధి వకి బకి బకేఎందునిగ్రనుం శిం
గ్రానియుం గోడ్ఢారభ్రుమట్టం వేగం బేగం వసంతం
బసంతం వీగె బీగె వల్లబల్ల ॥౭॥

ఘనమిల్లయత్త్రదూర్గ
త్త్రసత్త్రవిధి విరిదుజత్త్రవిధిమత్త్రంద।
త్త్రని యుత్త్రయకారముం జ
త్త్రనియతముం కిలవృత్త్రద్ధదూర్గాత్ర్వదుం॥

టి॥ యత్త్రదూర్గ యకారమల్లు గత్త్రసత్త్రవిధి గకారవ-
కారవిధి ఘనమిల్లవిగ్గ్రమిల్ల అల్పదాని బర్ర్వదంద
ర్దం. విరదు విశేషదాని జత్త్రవిధి జకారవిధి బ-

ಪೋಗು ಮೃತ್ತ್ರಂಬಳ್ಗರಂ ಕೆಲವಕ್ಷರಂಗಳ್ಗೆ ಕೆಲವಕ್ಷರಂ
ಗಳ್ಗ ದತ್ತನಿಯುಕ್ತ ಯತ್ನಮುಂ ದತ್ತದೊಳನೆ ಹಾಡಿದ
ಯತ್ನಮುಂ ಜತ್ವನಿಯಮಮುಂ ಜಕಾರದ ನಿಯತಿಯುಂ ತಾ-
ಕ್ಕೆದರ್ಕುಂ ಧರಿಸಿಮಾಡಿದಾ।

ವೃ॥ ಎಕಾರಕ್ಕೆ ಗಕಾರ ಸಕಾರಾದೇಶಂ ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್
ಗಲು ಯಕಾರಕ್ಕೆ ಜಕಾರಮುಮಕ್ಕುಂ ಪಕಾರದೊಳ್ಪುದಿರದು
ಕಾರಕ್ಕುಂ ತ್ರಿತ್ವದ ಜಕಾರಂ॥ ಪ್ರ॥ ವಿದ್ಯೆ ಬಿಜ್ಜೆ ವಿದ್ಯಾಧರಂ
ಬಿಜ್ಜಾಧರಂ ವೈದ್ಯಂ ಬೆಜ್ಜಂ ಉದ್ಯೋಗಂ ಉಜ್ಜುಗಂ॥೮॥

ವೃದ್ಧಿತುಂ ಮೋಣದ್ಯೂ
ತವಿಂಧ್ಯವಂಧ್ಯಾಪ್ರಶಸ್ತಸಂಧ್ಯಾಧ್ಯಾನ।
ಪ್ರವಿದಿತದಧಕಾರಂಗ
ಳ್ಗವಶಿಷ್ಟ ಯಕಾರಮುಂ ತೆ ಜತ್ವಯನಾಳ್ಗುಂ॥

ಟೀ॥ ದ್ಯೂತವಿದ್ಯಾವಂಧ್ಯಾಪ್ರಶಸ್ತಸಂಧ್ಯಾಧ್ಯಾನಪ್ರವಿದಿ
ತದಧಕಾರಂಗಳ್ಗೆ ದ್ಯೂತ ದ್ಯೂತವೆಂಬಶಬ್ದದ ವಿಂಧ್ಯ ವಿಂಧ್ಯ
ವೆಂಬಶಬ್ದದ ವಂಧ್ಯ ವಂಧ್ಯವೆಂಬಶಬ್ದದ ಪ್ರಶಸ್ತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ-
ವಾದ ಸಂಧ್ಯ ಸಂಧ್ಯವೆಂಬಶಬ್ದದ ॥ ಧ್ಯಾನವೆಂಬ-
ಶಬ್ದದ ಪ್ರವಿದಿತಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವಿಂಧ್ಯಂ ಬಿಂಜಂ ವಂಧ್ಯೆ
ಬಂಜೆ ಸಂಧ್ಯೆ ಸಂಜೆ ಧ್ಯಾನಂ ಜಾನಂ॥೯॥

సేగళ్ళం ద్విత్ర్యగ్రవశీ

ఖేగశేషోఽవం రణ్ణమ్యోశీఫష్ఠం త్రా॥

సేగళ్ళం మోఽవం బహుళి

సేగళ్ళం వృత్తశేషమది యాజ్ఞాతణ్ణద

శ్రీ॥లే.

టీ॥ బహుళి బహుళ దిండి ద్విత్ర్యగ్రవ ద్విత్రదమే
బణ శేషిగ శేషక్షే మోఽవం అదృశ్యం సేగళ్ళం సే.
గళ్ళదు బమ్మ దింబు దథ్యం వణ్ణమ్యోశీఫష్ఠం
అక్షదద్ధ్ల అవృత్తమాదశీదిగం మోఽవం అదృశ్యం
త్రా॥ త్రా॥ సేగళ్ళం బమ్మదు వృత్తశేషం అవృత్తశే
షం అదియాజ్ఞ శేళ్ళగ అవణ్ణదశ్రీ॥లే అమోబ
ద్ధ వణ్ణదజాగ సేగళ్ళం త్రిసిద్ధివశేలుదు॥
వ్యా॥ దక్షక్ష రదమోఽబణ శేషిగమోఽవం బ్బళ్ళవశ
షి గం బహుళ దిం పోఽవం అసుత్రవశేషితస్యా ళ్ళద
క్షగ. రంత్రే ద్విభ్యాశవమం. శేలశిదె యాజ్ఞళ్ళ్యం॥
ద్విత్ర్యగ్రశేశే మోఽవక్షే॥ త్రియోఽగ॥ బఖరంబ
ట్టరం బబ్బరమం. దునారుదఖళ్ళ యాజ్ఞుళ్ళఅరం
దు దేశవుముష్టం మునామ్గ్ల శక్షరం పిఽవరం

సి॥ సరసమందు తరిటియుత్పాత్తి పత్రి ఛత్రి పదంబులం
దప్పగాం పదం బగ్గ॥ అనఁ దమునగ్గరచెందేనికి
క్షద మాటొందు బహువ్వచనం పొడిమబ్బయుంచి
కయర త్తంతరదసమందు॥ వృత్తపదంబులకు
॥ ప్రయోగం॥ దూరంగా దూరం దూరంగామంచు
పోంగు దూరాం దూరాం దూరాం దూరాంచుకుగాగా
గమును దూరా బహుప్రమమును దూరం దూరంగం
క్రింగ్ కింగ్ ప్రమం బయం ॥ సూత్రపదంబుకిదద
స్పర మాదు రక్షి॥ పాత్రం చిత్రం పాత్రం నేత్రం ఛత్రి
॥ సెత్రిగి తీవ్రం తట్టం ద్రావ్యం బస్సం నిత్రిస్తోత్ర
పుత్రిక పుత్రిగ బహువ్వచనం సూత్ర ప్రయోగంచు॥

ద్విత్వం చిరసిగ గత్వం
పత్రం బత్రం యద్రాప్రయోగందిస్తే॥
క్షత్రకి బహువ్వచనం
సత్రం శత్రం మిత్రం యప్పరలొదేయుద్ధ॥

టి॥ క్షత్రకి క్షత్రాలకి బహువ్వచనం బహువ్వచనం ది
ద్విత్వం చిలసిదగత్వం ద్విత్వం చిగసి దశకారం ఛత్రం
పకారం పత్రం మకారం యద్ధాప్రయోగందిప్రయోగ

ಗಾನುಸಾರದಿಂದೆ ಆರ್ಷಂ ಆಗುಉದು ಅಕಯುದೆಯ
ಲ್ಗೆ ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ನತ್ವಾನಿಕಾರಂ ಕತ್ವಂ ರಕಾರಂ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ
ದ್ವಿ ಭಾಗವಂ ಇಲ್ಲ ಬಾರದು॥

ಸೂ॥ ಕ್ಷಕಾರಕ್ಕೆ ದ್ವಿತ್ವಂಬೆರಸಿದ ಕಕಾರಮುಂ ಛಕಾರ
ಮುಂ ಖಕಾರಮುಂ ಪ್ರಯೋಗಾನುಸಾರವಾಗಿ ಬರ್ಪು
ದು ಮತ್ತಂ ಅಕ್ಷಕ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಕಾರಮುಮುಂಟು; ಮತ್ತಂ ದ್ವಿ
ತ್ವವಿಲ್ಲದ ಕಕಾರಮುಂ ಕ್ಷಕಾರಕ್ಕೆ ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳಕ್ಕುಂ॥
ಕ್ಷಕಾರಕ್ಕೆ ದ್ವಿತ್ವಕಕಾರಂ॥ ರಕ್ಷೆ ರಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಂ ಪಕ್ಕಂ ಲಕ್ಷಂ ಲ
ಕ್ಕಂ ಅಕ್ಷರಂ ಅಕ್ಕರಂ॥ ದ್ವಿತ್ವದ ಛಕಾರಕ್ಕೆ॥ ಅಕ್ಷಿ ಅಚ್ಛಿ
ಬಿಕ್ಷು ಬಿಚ್ಛು ಮಕ್ಷು ಮಚ್ಛು॥ ದ್ವಿತ್ವದ ಖಕಾರಕ್ಕೆ॥ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯಂ
ಪೆಖ್ಖ್ಯಂ ಬರ್ಪುದಿಣಕಾರವುಳ್ಳ ಕ್ಷಕಾರಕ್ಕೆ ದ್ವಿತ್ವದ ಕಕಾರಂ
ಲಕ್ಷ್ಣಂ ಲಕ್ಕಂ॥ ಸಕಾರಕ್ಕೆ॥ ಕ್ಷೇಮಂ ಸೇಮಂ ಕ್ಷವಣಂ
ಸವಣಂ॥ ದ್ವಿತ್ವದ ಕ್ಷಕಾರಕ್ಕೆ॥ ಕ್ಷೇಪಣಂ ಕೇಪಣಂ ಕೇಪ
ಣೆಂದು ಸೂಚಿಸುಉದು ಭ್ರೂಕ್ಷಂ ಪ್ರಕಂ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ
ಕಾರಂ ದೀಕ್ಷೆ ದೀಕೆ॥೧೧॥

Verses from Jayamini

ಕವಿತೆಯು.

ಜಯಮಿನೀ ಭಾರತ.

ಅಪ್ರತಿಪರಾಕ್ರಮಿ ವೃಕೋದರಂ ಮಾಡಿದ ಷ |
ಸತ್ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂ ನಿಜ ತನಯಂ ಸಾಧಿಸಿದ ಗಭೀ |
ರಪ್ರತಾಪವನಾಗಳ್ ಘಟೋತ್ಕಚಸುತಂ ಮೇಘ
ನಾದಂ ಕೇಳ್ದು
ಶೀಘ್ರದಿಂದೆದ್ದು ಬಂದವನಿಪಾಲಕನ ವರ |
ಗೊಪ್ಪಿದೀಶಕೆ ತನ್ನ ಹೊಳ್ಹೊಳೆವ ಲಲಿತಕೆ |
ತ್ನಪ್ರಭಾಶೋಭಿತ ಕಿರೀಟಮಂ ತಾಳ್ಚು ಮಂ ಪ್ರತಿ..
ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು ॥ ೪೦ ॥

ಅರ್ಥ:- ಅಪ್ರತಿಮ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಭೀಮನು ಮಾಡಿದ ಹಟದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು, ಸೂರ್ಯನ ಮಗನಾದ ವೃಷಕೇತು ಆ ಧೀರ ಗಂಭೀರ ಪ್ರತಾಪವುಳ್ಳವನನ್ನು ಆಗ ಘಟೋತ್ಕಚನ ಮಗನಾದ ಮೇಘನಾದನು ಕೇಳ್ದು, ತಾನು ಶೀಘ್ರದಿಂದೆದ್ದು ಬಂದು ಧರ್ಮರಾಜನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ತನ್ನ ಹೊಳೆಯುವ ಮನೋಹರವಾದ ರತ್ನದ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಬಾಗುತ ಮೆಲ್ಲನೆ ವಿಜ್ಞಾಪನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು ॥

ಭದ್ರಾವತಿಗೆ ನಡೆದು ಯೌವನಾಶ್ವನಬಲಸ-
ಮುದ್ರಮಂ ಕಲಕಿದನೆ ಕಗ್ಗಡಿಸಾಲ।
ರುದ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ವೃಕೋದರನೀ ವೃಷಧ್ವಜನೊಳಿದಿರಾಂ-
ತೆ ಪಾಂಡವರೊಳ್ಗು॥
ಅದ್ರಿಯರ್ಥನಂಗರಿದು ಸಾಕೆದಂತಿ ಕಲಿಪ್ರ।
ದ್ರುಮಂಗಳನಿಖಿಲಂ ಬಿಸುಟೆನೆ ಬಾಹ್ಯುತ್ಕನ।
ದ್ರೇಕರಿಸುವಗ್ಗಿಲ್ಲ ನಿನ್ನವರಗಶ್ರಮುಂಬಿಡಿ ದೂಪ್ಪಿಸು
ಕಿನೆಂದನು ॥೪೦॥

ಅರ್ಥ – ಭೀಮನು ಭದ್ರಾವತಿ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಯೌ-
ವನಾಶ್ವನ ದಂಡೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕಲಕಮಾಡಲಿಲ್ಲವು
ವನೆ (?) ಕಟ್ಟಿಗೆದ್ದಿ ಅವನು ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ರುದ್ರನಲ್ಲಿಗೆ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಈ ವೃಷಧ್ವಜನಿಗೆ ಎದುರಾಗುವ ಶಕ್ತಿ ಇಂದ್ರನಿ-
ಗಿಸಿಕ ಅಸಾಧ್ಯವು. ಅದು ಹಾಗಿರಲಿ; ವೈರಿಗಳಿಂದ ಬಗೆ-
ಗಳನ್ನ ಕದಿಯುತಿನಿಂಬ ಪರಾಕ್ರಮದ ಅತಿಶಯವುಳ್ಳವನ
ಗಿಲ್ಲ ಕರುಣೆ ಯಿನ್ನು ಹರಿದು, ನನ್ನ ಹಣೆಯ ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪಿ
ಸುಡಿನೆಂದನು॥

ಕರ್ಣತನುಸಂಭವಂ ಬಂದವೇನೀವೆರೆಷ।
ವರ್ಣಸ್ಪೃಹಂದಳೆ ಸೌಂಯೋದಳೆನಿರಾಣು।

ಸಿದ್ಧನಾಥ ವಾಚನ ಮಂದಿರ.
ಅಷ್ಟೂರಬ. ಜಿ ಧಾರವಾಡ.

ಪಾರ್ಥನಾ ಹವನ ಬಲ್ಲಿಂದಾ ದೂತ್ತಪ್ಪಿದಿ ಪರಿವೇಶಂ

ಕೂಡಿಕೊಂಡು॥

ಅರ್ಕ್ಯೋಪಮ ಮಖಾಶ್ವ ಚತುರಂಗಮಂ
ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿಸಿ ವಾಜಿಗ್ರಹಣ ಕಾರ್ಯಮಂ।
ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಕೊಂಡು ಪವಿತ್ರ ಪಾದಿ ಮಗಳು ಬಿಲ್ಲಯವ
ನೆಂದನಿಲಜಂ ನುಡಿದನು॥೪॥

ಅರ್ಥ — ವೃಷಕೇತು ಬಂದರೇನಾಯ್ತು? ಈ ಮೇಘನಾದ ಬಂದರೇನಾಯ್ತು? ನಾನು ಹೋದರೇನಾಯ್ತು ಇದು ಗರುಡಧ್ವಜನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಆಗುವದು. ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಸಮುದ್ರದ ಯಜ್ಞಾಶ್ವಸಸೇನೆಯನ್ನು ಹೇಳ ಅತ್ತ ಹೊಸದಿಲ್ಲದ ಕಾಗೆ ಮಾಡಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ ಕಾದುವೆನು. ನಮಗೆ ಬಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಭೀಮನು ಆಡಿದನು॥

ಇಂದು ಕುಲತಿಲಕ ಜನಮೇಜಯ ನರೇಂದ್ರನೇ।
ಕಂದರ್ಪ ಮೂರ್ತಿ ವರ ತುರಗಮಂ ಕೊಂಡು ಬಹೆ।
ನೆಂದು ಬಿಸಿನಂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ದೈತ್ಯಾರಿ ಕಾಯ್ಗೊನೆ ಸಹೋಗ
ದಂ ನೋಡುತ॥

ಇಂದಿವರನಾಂಕರ್ಗುದೇಲನುರಕ್ತರಿಗೆ ಬೇಸಿ|
ಕೊಂದಿನಿಸು ತೋರದಿಹುದೆ ಜಗ್ಗಿಯುತನರಿಗೆ|
ಮುಂದುಗಾಣಿಸುದುರರುಣಿವುದಿನೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ
ಗಾತಪೋನಿಧಿಮುನಿಅರುಹಿದನು||೪೩||

ಅರ್ಥ- ಚಂದ್ರಕುಲದ ರಾಜರಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಜನಮೇಜಯರಾಯನೇ, ಕೇಳು ಅಂದು ಅವರು ಮೂರು ಮಂದಿ ಕೂಡಿ ಯಜ್ಞಾಶ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಬರುವೆವೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತನಿಂತಿರಲಾಗಿ, ಧರ್ಮರಾಜನು ವೇದವ್ಯಾಸನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿಂದು ಇವರನ್ನು ನಾನು ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಬೇಸರು ತೋರದಿದ್ದೀತೇ ಸ್ವಾಮಿ, ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಾರದು ದಯವುದಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ, ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ವೇದವ್ಯಾಸನು ಅನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಭೂಪಕೇಳ್ ಕೃಷ್ಣ ಮರುಳ್ ಹರಿನಿಷ್ಠೆಯೊಳ್ಗಲವು|
ಲಾಪನೇಟಿನ ಬೇಡುವ ಪ್ರಕಾಂದರನು ಪ್ರ
ತಾಪನೇ ವೃಷಕೇತು ಮೊದಲಾದವರ ನೋಹ-
ಗೊಂಡು ಕೂಡಿಕೆ ನಡೆಯಲಿ||
ಈ ಪವನತನಯನಂಕರ್ಗು ಕೂಡ ನಡುವೊರ್ಗ|

గాచె సోత్రమనోవం బటిసినది దాక్షాను.
రూపెదిం దరసానిత్య భీమస్త్రదిం బకనః జగ
మమతీయమ ॥౪౪॥

అర్థః- బత్రిరాజసే, నీనుమర్యనో, కృష్ణ
ను నిన్న దత్త్రిర బరువ దక్షిత వ వహాప్రానే! అష్టైతే
యన్నకేగువ భీమ మత్ర పె మర్థః నే! అల్లు.
భీమను వృషకేతు, ఘోషనాదరన్నర కకుంతు
మరుశిగి పోగలు; ఈ భీమనన్న కళ్ళు షేంతు
నీతియుంచ ఆపేరత్యాసను ఓతం బలిసి పేగ్గర
అష్టైతే యుంద భీమునిగూ, ఘోషనాదనిగూ, వృ
షకేతునిగూ అష్టతి కొట్టను॥

బల్గరన్నపెనం వరసి బాగ్లోండుమునివరం।
తల్గదనాశ్రమ క్షత్రలం బుతయుధిష్ఠిరం।
పల్గనాష్ట నిల్గ దర్థ రశు చక్రమె నీవదేయరు
పిరింపియనేగర్॥

దల్గుశరకేసు వెనెం టిగసకే తూల్గ రలంజేగం।
తూల్గయి తగసోతపొల్గి కొల్గాదశి దంతరసా
గల్గశితోమసగిని సాంభ నడిస్త్రి త్రంసబిస్త్రి

సిద్ధాంతరహస్యము ॥౪౫॥

అర్థ — శ్రీకృష్ణుడు వేదవ్యాసుని ఆశ్రమమునకు
వచ్చి మాట్లాడి ధర్మరాజును అప్పగించి తత్త్వముల
ఆశ్రమమునకు పోయెను. ఇంతట ధర్మరాజు అ
ర్జునుని కృష్ణుని పిల్చి యజ్ఞము ప్రారంభము చేయదలచెను.
అర్జునుని నన్ను కృష్ణుని తన కడకు పంపెను
[illegible], అట్టి త్రిలోక [illegible]
[illegible] ధర్మరాజున
కు [illegible] యజ్ఞమును మొదలు

అవధాని [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
భువన [illegible]
[illegible]
[illegible] ॥౪౬॥

అర్థ — స్వామీ, [illegible]

ಳಗೆ ಕೃಷ್ಣನೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡನು. ಯಾದವರಿಗೆ ಹೀಗನೇಕೆ ಎಷ್ಟು
ಅವನ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಉಚಿತವಸ್ತುಗಳು ಉತ್ತ ಛತ್ರ ಚಾಮರ
ಧವಸ್ತು ಬಂಟುಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಶ್ರದ್ಧೆ!
ಶಿವಶಿವಾ ನಮೂಕುಲೋರ ಗಳಲ್ಲಿ ನಾನೆ ಪುತ್ರ ವಂತನು!
ಇಂದು ನೋ ಜಗವನ್ನು ರಂಜಿಸನು ಎನು ಧರ್ಮರಾಜನು
ಅರಮನೆ ಯಿಂದ ಹೊರಟನು.

Natural Philosophy.—

ಪದಾರ್ಥ ವಿಜ್ಞಾನ.

—೧. ಪ್ರಮಾಣಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟಗುರುತ್ವವಾದರೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ
ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಘನವಸ್ತು
ದಾರ್ಥವನ್ನು ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣಗಳೊಳಗೆ ತೂಗಲಾಗಿ,
ಒಂದೊಂದರೊಳಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಭಾರ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ
ದೆಯೋ, ಅಷ್ಟಷ್ಟು ಆ ಪದಾರ್ಥದ ವಿಶಿಷ್ಟಗುರು-
ತ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಘನ ಇಂಚು
ನೀರನ್ನು ನೀರಿನೊಳಗೆ ತೂಗಲಾಗಿ ೨೫೨ ಗ್ರೇನ ಭಾರ
ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ; ಪಾದರಸವನ್ನು ದ್ರವ

ದೊಳ್ಳಗೆ ತೂಗಲಾಗಿ ೨೦೯ ಗ್ರೇನ ಭಾರವು ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆ
ಸುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ನೀರಿನ ವಿಶಿಷ್ಟಗುರುತ್ವಕ್ಕೆ ಮದ್ಯಾ
ರ ವಿಶಿಷ್ಟಗುರುತ್ವವಾದರೆ : : ೨೫೩ : ೨೦೯
ತ್ರಿಮಾಣ ರಾಶಿಯು. ಇದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ತಿಳಿಯುವ
ದೇನಂದರೆ ಒಂದುಘನ ಇಂಚು ನೀರಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗು
ತ್ವವು ೨೫೩ ಗ್ರೇನು; ಒಂದು ಘನ ಇಂಚು ಮದ್ಯಾ
ದ ವಿಶಿಷ್ಟಗುರುತ್ವವು ೨೦೯ ಗ್ರೇನು, ಮದ್ಯಾರ್ಕದ ವಿಶಿ
ಷ್ಟಗುರುತ್ವದ ಸುಮಾರು ೪೫ ಪಾಲು ನೀರಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ
ಗುರುತ್ವಕ್ಕೂ

೨೬ ತ್ರಿರಾಶಿ ಮಾಪಕ — ಈ ಹೆಸರಿನ ಹೊಂದ
ಯಂತ್ರವುಂಟು; ಅದರಿಂದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ
ಗುರುತ್ವವು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅದರ ಉಪಯೋಗವ
ಹ್ಯಾಗಂದರೆ-

೧ ತ್ರಿರಾಶಿಮಾಪಕವು ದ್ರಾವಕಗಳ ಘನತ್ವಕ್ಕೆ ಸ
ತ್ರಿಮಾಣ ರಾಗಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತ

೨ ಬೇರೆಬೇರೆ ದ್ರಾವಕಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಿರಾಶಿಮಾಪಕ
ನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಮುಳುಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬೇ
ಕಾಗುವ ಭಾರವು ಆ ದ್ರಾವಕದ ಘನತ್ವ

ತ್ವಕ್ಕೆ ಸಮ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಯೆರಡು ಪಿಷ್ಠಾಂಶಗಳಿಂದ ಯೆರಡು ವಿಧದ ಪ್ರವಾಹ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಉಂಟಾಗಿವೆ. ೧ನೇ ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿದ್ದು ಮೊದಲನೇ ಪಿಷ್ಠಾಂಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಾದದ್ದು. ಇದರ ದಂಡಿಗೆಯನ್ನೊ

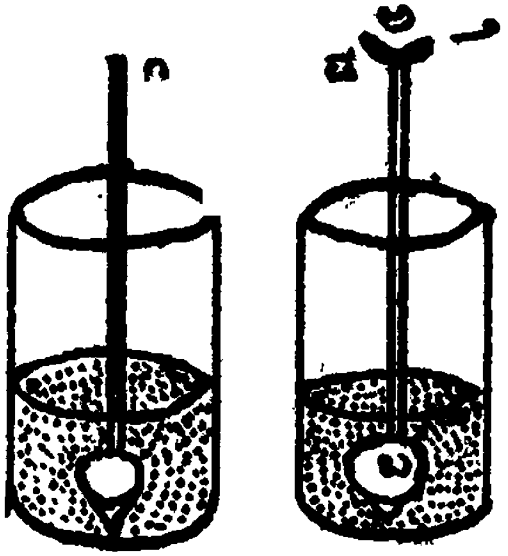

ಕ್ಕಿ ಅಂಶಗಳುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿವೆ. ಯೆರಡನೇ ಆಕೃತಿಯು ಯೆರಡನೇ ತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಾದದ್ದು, ಇದರ ದಂಡಿಗೆಯ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಲೂ ಕದಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ವಶವಾಗಿ ಒಂದ ಬಟ್ಟಲು ಉಂಟು.

೨೨ ಮೊದನೇದ ಕೂಗಿನ ಗೋಲು ಪ್ರವಾಜನದು, ಅಥವಾ ತಾಮ್ರದ್ದು ಇರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಮಾನವಾದ ಅಂತರದ ಮೇಲೆ ನೆಲೆಗಳು ಕಾಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಯೆರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರವಾಹಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗೋಲನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿದಾಗ, ಒಂ

ಡೊಂದಕ್ಕೊಳ್ಳಗೆ ಅದರದಂಬಿಗೆಯು ಯಾವಯಾವ
ಶಿಯಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುಳುಗುತ್ತಲಿಂದು ನೋಡಿ ಮೇಲಿನ
ಗಿನೇ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಆಧಾರದಿಂದ, ಆ ಯೆರಡು ಪ್ರಾ
ಣಿಗಳ್ಳು ಒಂದರ ಯೆಷ್ಟು ಪಾಲು ಯೆರಡನೇದರ ಭಾರ
ದಿಂಬದನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಆ ಯೆರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಭಾ
ರವು, ಇಷ್ಟು ಅಗ್ರತಿಗೆ ಇಷ್ಟೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ, ಯೆರಡ
ದರ ಭಾರ ಪಾದರೂ ಹಾಗೇ ತಿಳಿಯುವದಿಂಬದು ಸ್ಪ
ಷ್ಟವೇ ಸರಿ.

—೨೯ ಯೆರಡನೇ ಯಂತ್ರದೊಳಗಿನ ಗೋಲವ
ತ್ತು ಮೃದ ಪೊಳ್ಳು ಗೋಲವುಂಟು. ಅದಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಿದ
ದಂಬಿಗೆಯು ಉಕ್ಕಿನದು; ಅದರ ಪ್ರಾಣವು ೧ ಇಂಚಿ
ಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಪಾಲು ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ದಂಡಿಗೆಯು ತಲೆ ಯ
ಮೇಲೆ (ಅ) ಬಟ್ಟಲುಂಟು. ಈ ಬಟ್ಟಲೊಳಗೆ ೧...ಗ್ರೆ
ನಮೊಳದ ಕಲ್ಲನ್ನು ಇಟ್ಟರೆ, ಉಗಿಯುತ್ತ ಗಾಜಿನ ಉಂ
ದ ೬೦ ಅಂಶ ಉಷ್ಣತೆಯುಳ್ಳ ನೀರೊಳಗೆ (ವ) ದಂಡಿ
ಗೆಯು ಅರ್ಧಮುಳುಗುವ ಹಾಗೆ (ಬ) ಗೋಲದ ಭಾರ
ವಿರುತ್ತದೆ, ಅಂದರೆ ೩...ಗ್ರೇನು.

೩೦ ಯಾಂತ್ರಿಕರಾದ್ದರಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟಗುರುತ್ವದ

ತ್ರಿಗೆಯ ಟೀಕಾನಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಅದರೊಳಗೆ ಈ ಪ್ರವಾಹಿಮಾಪಕವನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಲು, ತರುವಾಯ (ಅ) ಬಟ್ಟಲೊಳಗೆ ೫೦೦ ಗ್ರೇನ ತೂಕದ ಕಲ್ಲನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿ ದಂಡಿಗೆಯು ಅರ್ಧ ಮುಳುಗಿದರೆ, ಈ ೫೦೦ ಗ್ರೇನುಗಳ ಭಾರ ೩೦೦೦ಕ್ಕೆ ಕೂಡಿಸಲಾಗಿ, ೩೫೦೦ ಗ್ರೇನು ತೂಕದ ಪ್ರವಾಹಿಯ ಭಾರವಾಯಿತು.

ಇನ್ನು ನಮಗೆ ನಾವು ಆಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೂ, ಯಾವ ಪ್ರವಾಹಿಯ ದೊಡ್ಡ ಭಾರ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ತೋರಿಸಬಹುದು. ೪೦೦೦ : ೩೫೦೦ :: ೧೦೦೦ : ೮೭೫ ಇದೇ ಇಷ್ಟು ಪ್ರವಾಹಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟಗುರುತ್ವವು.

೨೧ ಪ್ರವಾಹಿಮಾಪಕದ ಉಪಯೋಗವು - ಬ್ರಾಂಡಿ, ರಮ್ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ತಜ್ಞರಾದ ಪ್ರವಾಹಿಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟಗುರುತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದೇ ಈ ಯಂತ್ರದ ಮುಖ್ಯ ಉಪಯೋಗವು. ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರವಾಹಿಗಳ ಕಲಬೆರಕೆ ನೀರನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಈ ಯಂತ್ರದಿಂದ ಯಾವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಭೇದವು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆಂದರೆ, ಒಂದು ಪ್ರವಾಹಿಯ ೪೦೦೦ ನೇ ಪಾಲನಷ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು

ಪ್ರಾಣಿಯ ಭಾರವು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಅದುನ ಕ ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

೨. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುರುತ್ವವನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ದಿನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯುಂಟು. ಒಂದು ಬಂದರ ಹಣ್ಣಾದ ನೀರು ೧೦೦೦ ಗ್ರೇನು ಹಿಡಿಸುವ ವಸ್ತು ಒಂದು ತುಪ್ಪಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ. ಅದರೊಳಗೆ ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುರುತ್ವ ತೆಗೆಯುವ ದ್ರವ ಪದಾರ್ಥ, ಅದನ್ನು ತುಂಬಿ ತೂಗು. ಆ ತೂಕದೊಳಗಿಂದ ಖಾಲಿ ತುಪ್ಪಿಯ ತೂಕವನ್ನು ಕಳೆದು, ಉಳಿದದ್ದೇ ಆ ಪ್ರಾಣಿಯ ತೂಕ ಎಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ವಾಯುರೂಪೀ ಪದಾರ್ಥಗಳು — ವಾಯುರೂಪಿ ಪದಾರ್ಥಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುರುತ್ವವು ಬಹುಶಃ ಇದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ತೆಗೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಒಂದು ತುಪ್ಪಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮೊದಲು ಅದರೊಳಗಿನ ಹವೆಯನ್ನು ವಾತಾಕರ್ಷಣ ಯಂತ್ರದಿಂದ ತೆಗೆದು ಬಾಯಿ ಬಿಗಿ ಹಾಕಿ ತೂಗು; ತರುವಾಯ ನೀರ ತುಂಬಿ ತೂಗು, ಆ ಮೇಲೆ ಅದೇ ತುಪ್ಪಿಯೊಳಗೆ ಇಚ್ಛಿತ ವಾಯುರೂಪಿ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ತುಂಬಿ ತೂಗು. ಮೂರು ತೂಕಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ

(೩) ಇಂದ ವಿಶಿಷ್ಟಗುರುತ್ವವನ್ನು ತೆಗೆಯಬಹುದು
ವಾಯುಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಪುಸ್ತಕ ನೋಡು.)

ಯಾವದೊಂದು ಪದಾರ್ಥದ ವಿಶಿಷ್ಟಗುರುತ್ವವು ಗೊತ್ತಾದನಂತರ, ಅದರ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಕೃತಿಯ ಭಾಗ-ವನ್ನು ತೆಗೆಯುವದು ಸುಲಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸಂಗ-ಕೆ, ವಿಶಿಷ್ಟಗುರುತ್ವವು ಒಂದು ನಿಯಮಿತ ಆಕೃತಿಯ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ವಿಶಿಷ್ಟಗುರುತ್ವದ ಕೋಷ್ಟಕದೊಳಗೆ ಒಂದು ಘನ ಫೂಟಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುರುತ್ವ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. (ಕೋಷ್ಟಕ ನೋಡು)

ಉದಾಹರಣೆ ೧— ೭ ಘನ ಫೂಟು ಸೀಸದ ಭಾರವೆಷ್ಟು?

೧೧೩೫೦ ಸೀಸದ ವಿಶಿಷ್ಟಗುರುತ್ವ, ಔನ್ಸು
೭
೧೬) ೭೯೪೫೦ ಔನ್ಸು.
೨೮) ೪೯೬೫ ಪೌಂಡು, ೧೦ ಔನ್ಸು
೪) ೧೭೭ ಕ್ವಾರ್ಟರ, ೯ ಪೌಂಡು, ೧೦ ಔ

ಉತ್ತರ— ೪೪ ಹಂಡ್ರೆಡವೇಟ, ೧ ಕ್ವಾರ್ಟರ, ೯ ಪೌಂಡು, ೧೦ ಔನ್ಸು

ಉದಾಹರಣೆ— ೪೦ ಘನ ಫೂಟು ಓಕ ಮರದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಭಾರವೆಷ್ಟು?

೯೭೫ ಓಕ ಮರದ ವಿಶಿಷ್ಟಗುರುತ್ವ, ಔನ್ಸು
೪೦
೧೬) ೩೯೦೦೦ ಔನ್ಸು
೨೮) ೨೪೩೭ ಪೌಂಡು
೮೭ ಕ್ವಾರ್ಟರ, ೧ ಪೌಂಡು.

ಉತ್ತರ- ೨೪ ಕ್ಯಾರೆಟುಗಳು, ೩ ಸ್ಥಾನಗಳು, ೩ ಕೋನಗಳು

Geography

ಭೂಗೋಲಶಾಸ್ತ್ರ

೬೫ ವಾತಾವರಣದ ಭಾರವು ಒಂದು ಚದರ ಅಂಗುಲದ ಮೇಲೆ ೧೫ ಪೌಂಡು ಇರುತ್ತದೆ. ಸಮುದ್ರಮಟ್ಟದಿಂದ ಸುಮಾರು ೧೮ ಸಾವಿರ ಅಡಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿಯ ಭಾರ ಅರ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿಯ ಬೆಟ್ಟ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರಿದ ಹಾಗೆ ಗಾಳಿಯ ಭಾರವು ಪ್ರತಿ ೧೦೦ ಮೈಲುಗಳಿಗೆ ಅರ್ಧ ಅರ್ಧ ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಗಾಳಿಯ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ತೂಕಮಾಡಿ, ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದು ಬರುವ ಅಂಕೆಯಿಂದ ಗಾಳಿಯು ಭೂಮಿಯ ಬೆಟ್ಟುವಿನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಎಷ್ಟು ದೂರ ಬರುವದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

೬೬ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಹುಶಃ ಉಷ್ಣತೆಯ ಗಳನ್ನು ಉಷ್ಣತೆಯ ಕಾರಣವಾಗಿ ಅಳೆಯುತ್ತದೆ. ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ೬೬ ಕಾಲ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ...

ದು ಅಂಶರಂತೆ ಉಷ್ಣತೆಯು ಕಡಿಮೆ ಯಾಗುತ್ತಹೋ-
ಗುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಿಂದ ಸುಮಾರು ೫ ಮೈಲುಗಳ
ಚೆ ಸನೆಯುಳ್ಳ ಉಷ್ಣತೆಯು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಹೆ-
ಚ್ಚೆಂದು ತಿಳಿಯಬರುದು.

೬೬ ಶೆಖೆಯಿಂದ ಹವೆಯು ಹಾಯ್ದು ಹಗುರಾಗಿ ಮೇ-
ಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದರಿಂದ ಆದರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಂಪಾದ ಪ್ರದೇ-
ಶದೊಳಗಿನ ಭಾರವುಳ್ಳ ಘಟ್ಟಿ ಹವೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ
ವೇಗದಿಂದ ಬರಹತ್ತುತ್ತದೆ. ಆದೇ ಗಾಳಿಯು; ಗಾಳಿಯ
ವೇಗವು ಒಂದು ತಾಸಿನೊಳಗೆ ೧ ಮೈಲಿನಿಂದ ೧೦೦ ಮೈ-
ಲುಗಳವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ೮೦ ಮೈಲುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು
ವೇಗವುಳ್ಳ ಕಿದ್ದರೆ ಅದು ಬಿರುಗಾಳಿಯೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳು-
ತ್ತದೆ. ಉಷ್ಣ ಕಟಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ಶೆಖೆ ಬಹಳ, ಭೂಮಿಯ
ದೈನಂದಿನ ಗತಿಯ ವೇಗವೂ ಹೆಚ್ಚು ಇರುತ್ತದೆ; ಆದ್ದರಿಂ-
ದ ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಾಡಿ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಸಂ ಗಾಳಿ
ಬೀಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಹಡಗಗಳಿಗೆ ಬಹು ಪ್ರಯೋ-
ಜನಕರವಾದದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಾರ ವಾಯು ಎಂ-
ದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪ್ರದೇಶಬಂಧದೊಳಗೆ ನಿಯಮಿತ ಕಾಲ-
ಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಸುವ ಸ್ಥಿರ ಗಾಳಿಗೆ, ಮಾನ್ಸೂನ್, ಸಿಮೂ

ము, పోటు అప్పుడంటు దినమునకు రెండుసార్లు గలుగుచుం
డునుత్రవి.

నీటిననశింత్రసిలవృశ్చట్టిగశా యుదరరి
దలూ, త్రంపాశిరరరింఢలూ, సముద్రపురశ్ల
శగలు గంఫంటియుశంతగసముద్రదింటసిలద-
మోరిగ్నాబుగా కేత్తుత్రది. రాత్రిగంఫంటి యున
త్రరసాలర మేటందసముద్రవ మేరి బీ నరత్తు
త్రది.

౨. సముద్రపు నీరు సూర్యుని బిసిలనిం
శావ్వులని యూనిమేలక్షి కోంగి, తన్నష్టేభా
లుల్ల ఉదయిన్నల్లి అరకోగగి బిరతు శాంటు నిల
త్రది. ఈ లని యుదష్టాని బెండుకది యల్లికు
బి శాంతరే, అదే మోవవేం దినిసుత్రవి.
మోటగళ్లు భూమియుంరసు మారు గంఘూ
గళ్లంద ఇత్తులుగళ్లవశికి యుతరచిరుత్రవి. దవత
గళ్లు కోవన్న యుల్లు దుకాళ్లు వదుంటు. బళ్ల
మాటి యుల్లక్ష్మ శీళ్లగిన మోవ కూళ్లగింకలుగిర
తంపాగిమేళ్లి బిళ్లుత్రవి. ఆందరి దనిగళ్లు కా

ಸ್ತವಿದ್ದರೆ ದೂರದ ಕೋನದಿಂದ ಬೀಳುತ್ತವೆಂದು ತಿಳಿಯ
ಬೇಕು. ಉಷ್ಣಕಟಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಮಳೆಬಿದ್ದಾ
ಗ್ಯೂ ಇತರ ಕಟಿಬಂಧಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬೀಳುತ್ತದೆ.

೮೮ ಭೂಮಿಯ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಇಳಿದ ಉದಕವು ತಂಪಾ
ದರೆ ಆವೀ ಮೋಂಜು. ಭೂಮಿಯುದಕವೆ
ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತಂಪಾಗುತ್ತದೆ. ಆದದರಿಂದ ಭೂಮಿಯ
ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ದವೆ ಯೊಳಗಿನ ಉಗಿಯು ತಂಪಾಗಿ ಇಬ್ಬ
ನಿಯ ರೂಪದಿಂದ ಗಿಡಗಳ ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

೮೯ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪರಮಾಣುಗಳ ಹಾಗೆ
ಉಗಿಯ ಪರಮಾಣುಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಯೆಂಬ ಹೊಂ
ದು ವಿಲಕ್ಷಣ ಶಕ್ತಿ ತುಕವುಂಟು. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶ, ಉಷ್ಣ
ತೆ, ಆಕರ್ಷಣೆ, ಅತ್ಯಂತವೇಗ, ಇವೇ ಮುಖ್ಯಗುಣ
ಗಳು. ಇದಲ್ಲದೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಮೀಪವಾಗಿದ್ದ ಪದಾ-
ರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಮಾನ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ನಿಲ್ಲುವ ಹೊಂದು-
ಗುಣವು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯಲ್ಲುಂಟು. ಆದದರಿಂದ ಮೋಡ
ಗಳು ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಲಾಗಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯು-
ಒಂದರೊಳಗಿಂದ ಇನ್ನೊಂದರೊಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಎಲ್ಲ
ಮೋಡಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಪ್ರಮಾಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗುತ್ತದೆ

ಅದು ಕೋಪದಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವಾಗ ಮಿಂಚುತ್ತ, ಅ
ತ್ಯಂತ ವೇಗದಿಂದ ಅಬ್ಬರಿಸುತ್ತ ಹೊರಬೀಳುತ್ತದೆ.
ಇವೇ ಮಿಂಚು, ಗುಡುಗುಗಳು. ಪರ್ವತ ಮೊದಲಾದ ಎ
ತ್ತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯು ಇಳಿಯುತ್ತ
ಸಂಥ ರೂಪದಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ.
ಇದೇ ಸಿಡಿಲು. ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿ
ಸಿ ಯಂತ್ರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅದರಿಂದ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕ
ರವಾದ ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಂತಿಯ
ಪಾಲು ಇಂಥಾ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೇ. ಇದು ವಿದ್ಯು
ಚ್ಛಾಸ್ತ್ರದ ವಿಷಯವು.

೭೦. ರವಿ ಬಿಂಬವು, ಅದರೊಳಗಿನ ನೀರಿನಿಂದ
ಲೂ ಕಿರಣಗಳು ವಕ್ರವಾಗಿ, ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಫಲನ
ಹೊಂದಿ (ತಿರುಗಿ) ಎಷ್ಟೋ ಚಮತ್ಕಾರಗಳು ಆ
ಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳೆಂದರೆ—

೧ ಸೂರ್ಯನ ಸನ್ನಿಧಿಯ ಜಲಬಿಂದುಗಳನ್ನು—
ಮೋಡ ಅಥವಾ ಹನಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಕಿರಣಗಳು ಪ್ರವೇ
ಶಿಸಿ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ [illegible] ಕಮಾನಿನ ಆಕಾರ
ವು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇದೇ [illegible] ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು

ಸಂಧಿಪ್ರಕಾಶವು.

೧ ಸೂರ್ಯೋದಯದನಂತರ, ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹನಿಯೊಳಗೆ ನೀರಿದ್ದರೆ, ಅದರ ಬಿಂದೊಂದು ಕಣದೊಳಗಿಂದ ಕಿರಣಗಳು ಪ್ರತ್ಯಾವರ್ತನವನ್ನೂ, ಪರಾವರ್ತನವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ, ಅದರೊಳಗಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ, ಸೂರ್ಯನ ಎದುರಿನ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಧನುಷ್ಯಾಕಾರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಇಂದ್ರಧನುಷ್ಯವು. ಒಂದೊಂದುವೇಳೆ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರ ಸುತ್ತುಮುತ್ತು ಕಾಣಿಸುವ ಕುಣಾವಾದದೂ ಇದೇ ವಿಧದ ಕಾರಣದಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

೨ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದ ಮೋಲ್ಬಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿರುವ ಹನಿಯೊಳಗಿಂದ ಕಿರಣಗಳು ದೊಂಕ ಡೊಂಕ ಆಗಿ ಬರಹತ್ತಿದರೆ, ಅವು ಬಿಸಿಯೊಳಗೆ ನೀರಿನ ತೆರೆಗಳ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಮೃಗಜಲವು.

೩ ಎರಡೂ ಶೀತಕಟಿಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಸೊಗಸಾದ ವಿಧವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳುಳ್ಳ ಧನುಷ್ಯಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದರೂ ಇಂದ್ರಧನುಷ್ಯದ ಹಾಗೇ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ದಪ್ಪ

ಕ್ಷತ್ರಿಯಸಂಬಂಧವುಂಟಾದುಕೆಲವಿದ್ವಾಂಸರುಹೇಳು
ತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ, ದಕ್ಷಿಣತೀಜಗಳೆಂಬ ಸ್ಥಾ

೫ ಇತರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಸೀತಾವಿಷ್ಟುಣದರ
ತ್ರರಸಮುದ್ರದತದಲ್ಲಿರುವ ಯೋಗ್ಯಗಿ ಅಂಪಟ್ಟಣದ
ಳನಿವಮನಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳಪ್ರತಿಮೆಗಳುಕಾಣಿಸು
ತ್ತವೆ.

೬ ಪ್ರಾಚೀನಯೂರೋಪ್ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರ್ಜ ಯೆಂಬವರ
ದಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯೋದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರು
ಮನುಷ್ಯರು ಹೋದರೆ, ಅಕ್ಷರನೆರಳುಬಿದ್ದುವಿದ್ದ
ಸ್ಥಿರೂಪವುಳ್ಳ ಕಾಕ್ಷಸನವಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ.

Notice

ನೋಟೀಸು.

ಭಾರತವರ್ಷದ ಕೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸ್ಕೂ
ಲ ಮಾಸ್ತರರು ಮತ್ತು ಅಸಿಸ್ಟಂಟ ಮಾಸ್ತರರು ಈ ಕೆಳ
ಗೆ ಬರೆದಿರುವ ಹಂಸೆಲ್ಲಾ ಮನಸ್ಸುಗೊಟ್ಟು ಓದಿ ನೋ
ಡಿ ತಾವು ಇತ್ತರದಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಕಾಗದಪತ್ರಗಳ
ನ್ನು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸುತ್ತ ಹೋಗಬೇ

೧ ಓದಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ವಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕು

೨ ಅಶುದ್ಧ ಬರೆಯಬಾರದು.

೩ ತಂಮ ಕೈಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಶ್ರಮ ಪಟ್ಟು ಛಾಪಿಸಿದ ಅಕ್ಷರಗಳಂತೆ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಕಚೇರಿ ತರದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಅಗದಿ ಬರೆಯಬಾರದು.

೪ ಬರದದ್ದೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಕರಣದೋಷವಿಲ್ಲದೆ ತಪ್ಪದ ಹಾಗೆ ಬರೆಯುವದಕ್ಕೆ ಕಲಿಯಬೇಕು.

ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಕಾಗದಗಳು ಬಂದಿದ್ದಾವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಓದಿನೋಡಲಾಗಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತಪ್ಪುಗಳು ನಂಮ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾವೆ. ಆ ತಪ್ಪುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವಂನು ನಾವು ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಿದ್ದೇವೆ.

ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ.
ರಾಜಪೋಜೀತ.	ರಾಜಪೂಜಿತ.
ಶ್ರಾವ್ಯ.	ಶ್ರಾವಣ.
ಸ್ಕೃಬಾ.	ಕಸಬಾ

ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ.
ಶಾಳೇದ	ಸಾಲಿಯ.
ಕೆಲ್ಸ	ಕೆಲಸ.
ಠಾಣ್ಯ	ಠಾಯಿಂರ.
ಯನಂದ್ರೆ	ಯೇನಂದರೆ.
ಉಸ್ವಡಿಗೆ	ಇಸವಡಿಗೆ.
ಉರುತ್ತ್ರೆಸಿ	ಇರುತ್ತೇಸಿ
ಉತನ	ಊತನ.
ತಮ್ನನಡೆ.	ತಮ್ಮನಡೆ.
ಮೂರುದಿನ್ಸ	ಮೂರು ದಿವಸಗ
ಠಾರಿಖ	ತಾರೀಖು
ಅಂಗ್ರ	ಅಂತ್ರಾ.
ಚೀಕ್ಷ	ಚೀಕು.
ಹೋಗ	ಹೋಗು.
ನಿತು	ನಿಂತು.

/Signd/ Chanbasappa. B

ಡಿ.ಎ.ಇಂ. ಜಿಲ್ಲಾ ಧಾರವಾಡ.

(౯౫)

Viveka Chintamani

వివేకచింతామణి

వైదికశాస్త్ర

ఒక్కక జైమిని । అక్షపాద । కణాదకింబు । ఏతుషీ
కరిం క్రమమదిందు క్రమాంద పూర్వమీమాంస ।
న్యాయ । వైశేషిక । గల్గింబు ద్రష్టా ప్రష్ట ఫలంగల
వే । వైదికశాస్త్రత్రయమని పించువదు॥

పూర్వమీమాంస.

వేదకాండ్ల పూర్వమీమాంసయు తాత్పర్య
జ్ఞాన యజ్ఞమాద విచారమా విషద్ధి ఫలంగల్గిం
ద వాక్య విచార పూర్వకమాని జ్యోతిష్టోమం
యాగ ప్రముఖ విధాన క్రమము నిశ్చయించువదిం
కర్మకాండమనిపించువదు॥

వైదిక న్యాయశాస్త్ర

గౌతమోక్త న్యాయము ప్రమాణ । ప్రమేయ ।
సంశయ । ప్రయోజన । దృష్టాంత । సిద్ధాంత । అవ
యవ । తర్క । నిర్ణయ । వాద । జల్ప । వితండా । హే
త్వాభాస । ఛల । జాతి । నిగ్రహస్థానం గల్గింబు । షో

తత్త్వపదార్థసంగ్రహం నిరూపించు త్రిలిప్రపంచ

తి। పరమేశ్వరతత్త్వతత్త్వమం। నిర్ణయించువారు॥

శ్రీమద్వైశేషికశాస్త్ర.

కాణాదరచింబ। వైశేషికశాస్త్రీయద్రవ్య। గు

ణ। సామాన్య। విశేష। సమవాయ। అభావ

గ్రహంబు పదార్థసప్తకము ప్రతిపాదించుదగి

ప్రతంతస్వరూపమును వివరించి విభాగించుచు

(ముందర్శిసాగరరు.)

శాలాపత్రిక.

పుస్తకము ౪ ౮ సంచిక.

[illegible]

Natural Philosophy

పదార్థవిజ్ఞాన.

చరప్రాణిశాస్త్రం.

౧౫వ అధ్యాయము.

౧ [illegible]

[illegible]

ರಿಂದ ನೀರು ಯಾವಾಗಲೂ ತಗ್ಗಾದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹರಿಯುತ್ತ

೩ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧವಾಗಿರುವ ಪ್ರವಾಹಿ ಭಾ ಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವಾಗ ಅವುಗಳ ಮೇಲ್ಭಾಗಗಳು ಸಮಾ ವಾಗಿ ಇರುವವೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದೆ. ಸ್ಥಿರಪ್ರವಾಹಿ ಶಾ- (ಸ್ತ್ರ) ನೋಡು.

೪ ಊರುಗಳಿಂದ ಬರುವ ದೊಡ್ಡ ಕೊಳವೆಗಳು ಅನೇಕ ಒಂದು ಕೆರೆಯಿಂದ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದೂರಗಳವರೆಗೂ ಅ ದರ ನೀರನ್ನು ಒಯ್ಯುವು, ಅವುಗಳೊಳಗೆ ಅದನ್ನು ಬೇ ದ ಹಾಗೆ ಪಸರಿಸಬಹುದು. ಆವುದು ಕೆರೆಗಿಂತ ಎತ್ತರ ಮಾತ್ರ ಇರಕೂಡದು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಸ ದ ನೀರನ್ನು ಎರಚಲು, ಮೂರನೇ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಎತ್ತರಕ ಗಿರಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಸಿದ್ಧವೇ ಉಂಟು. ಅಂದರೆ ಆ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಗಳು ಕೆರೆಯ ನೀರಿನಿಂತ ಎತ್ತರವಿದ್ದರೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ನೀರು ರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

೫ ಕಾರಂಜಿಗಳು - ಇದೇ ಗುಣದಿಂದ ಕಾರಂಜಿ ಸ್ಥಾ ದರೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಎತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀರ ನಿಲ್ಲುವ ಹಾಗೆ ಸ್ಥಳ ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೊಳವೆಯನ್ನು ತಗ್ಗ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಯ್ದು, ಆ ಕೊಳವೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ

సుల్లగతే బోలే యానిసెల్లా ఛిద్రపూర్ణ స్నేహం దుట-
క్క శోల్యవి యన్న పట్టెదశి, ఆ ఛిద్ర శోల్యమందకారం
జు యు హారుత్రశి. ఆ కారంజయు నీరుహాంకవ
స్తోర్యక్షీంత స్వైబ్లరదిమే యత్రరదమ్నిగా హారుత్రశి.
అత్యుదమ్మ యాగాదకారణవేనందశి, శోల్యవంచ
స్పర్శనా దిందలూ, నీరినభార దిందలూ, ఖనేయః ప్ర
బంధ ధిందలూ నీరినవేగవ్రదము యాగుత్రశి.
కారంజయు నీరిన మోలిశి గజగ, అ ధవాలే శోందు ఖ-
డకాద పదార్థ వస్తు యుక్తి యుందగ్నట్టిశి అరు మో
యింద మోలిశి హారుత్రిరుత్రశి.

అద్దపేగవ్రు-
ల్లిలోలి
ద, అ, బ
త్రియంద
దుబుద్ద
త్రియబ
శిఛిద్రగళ్ళ
కూడిల.

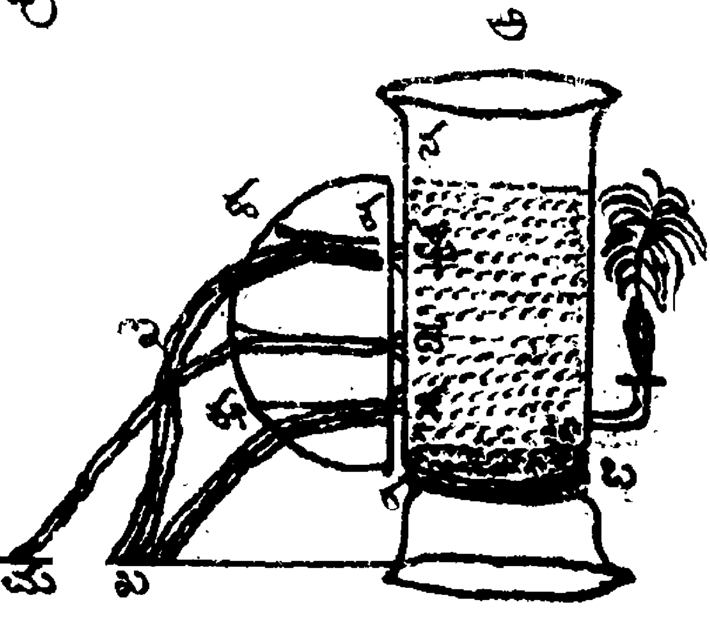

ఈ పాత్రంలో గల నీరంతుం బదులే యూపచ్చిన్నటి
గొంద నీరు యెక్కు దూరపోయినపుడు బుడ్డ్ని
గా ద్రాగందరి — పాత్రంలో గల యెక్కు మట్టిగని
తుంటి పుత్రపు యెడో, అట్లు ఎకొత్తన కలబుద్ధకతి ం
న్న ద్రానకల్పిపి పాత్రయంటు దించుపోయిందే
భగ వత్తుల్ల వస్తు తీరిగె, తరువాయ పాత్రయమటి
పోతే భిద్రములాయి యుండటంబు వన్న కొంతదూరు
అర్ధ వత్తుల్లు దప్పించి బ్రహ్మట్టినను. అవింబప్పుం
క్షు బుద్ధవాగుపడో, అదగ యెగ దెక్కు దూరపోయి
త్ర దించి పోరదుపు నీరు పోయి పడి ధాత్రి.

౭ ఈ ఆపత్రియుల్లు, అ, బ పాత్రయొక్కగే, న
యెత్తర దత్తనకనీరుతుంటి జే. ఆ కారణాపూ యెం
రదక్షిబుద్ధవాద, కర కెజే యడు మోచి శ న్నర అర్ధ
త్తుల్ల వృత్తికి యుప్పట్టది పాత్రయు బదియుల్లు రుప
ఫ, ప, క, భిద్రగల్లించ పంటపవరీగూ, కవ్వ
క ఈ బుబగల్లు తీసి యుప్పట్టవే. ద భిద్రవు, కర
పెద మధ్య స్థానదల్ల వృంటింతలూ, ఆవిధ్రదించ
యెరడుకటే యుల్ల సె మూన అంతరద మోటేఫ, గ

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] అందరికీ [illegible]
[illegible] క, ఖ, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] వస్తుంది. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] బాగా వస్తుంది.

[illegible]
[illegible]
[illegible]

ಟೋ, ಅಷ್ಟರ ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು ಅಂತರದವರೆಗೆ ಕೆಳಗಿನ ಛಿದ್ರ ವಿದ್ದರೆ, ಮೇಲಿನ ಛಿದ್ರದೊಳಗಿಂದ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನೊಳಗೆ ಒಂದು ಸೇರು ನೀರು ಬರುವದೋ, ಅಷ್ಟೇ ಹೊತ್ತಿನೊಳಗೆ ಕೆಳಗಿನ ಛಿದ್ರದೊಳಗಿಂದ ಎರಡು ಸೇರು ನೀರು-ಬರುವದು.

೧೦ ಅನುಭವ— ಒಂದು ಎತ್ತರ ಪಾತ್ರೆಯಂಥಲು ದ್ರೋಣಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ. ಅದರ ಬುಡಕ್ಕೆ ಹೊದಿ ಒಂದು ತೂತ ತೆಗೆದು, ಅದರ ಬೆಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬುಡದಿಂದ ೧, ೪, ೯, ೧೬, ೨೫ ಇಂಚುಗಳ ಅಳತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತು ಮಾಡಿಕೋ. ತರುವಾಯ ತೂತಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಬೆರಳು ಹಚ್ಚಿ, ೨೫ ಇಂಚುಗಳ ಗುರುತದವರೆಗೂ ನೀರ ತುಂಬಿ ಬೆರಳು ತೆಗೆದು ಬಿಡು. ಅಂದರೆ ೨೫ರಿಂದ ೧೬ ಇಂಚುಗಳ ಗುರುತಿಗೆ ಇಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ವೇಳೆ ಬೇಕಾಗುವದೋ, ಅಷ್ಟೇ ವೇಳೆಯು ೧೬ರಿಂದ ೯ರ ಗುರುತಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವದಕ್ಕೂ, ೯ರಿಂದ ೪ರ ಗುರುತಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವದಕ್ಕೂ, ೪ರಿಂದ ೧ರ ಗುರುತಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವದಕ್ಕೂ, ಆ ಖ್ಯಂದ ಕೆಳಗಿನ ನೀರೆಲ್ಲ ಹರಿದು ಹೋಗುವದಕ್ಕೂ ಬೇಕಾಗುವ ದೆಂದು ತಿಳಿಯ ಬರುವದು.

౧౧ స్ట్రైఫర్ ఫంటకొల్లజి.

ఈ ఆకృతి యల్ల తోఁడిసి

దహాగ మణిదకొల్లజి-

ఘోంచు ఇకుత్తరి.

అదర బెందుతు ఐయు

యేరవనేఁతుడిగింతకే-

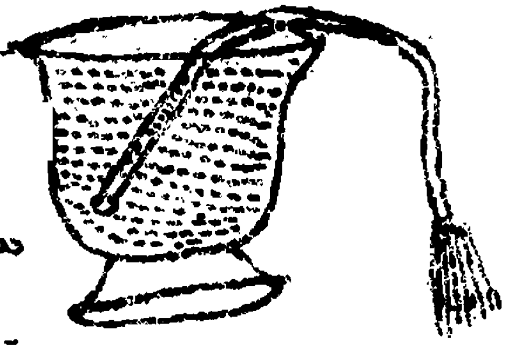

టు ఉద్దుఐకుత్తది. ఈకొల్లజి ఏకొల్లగి నీఁకతుంటి,
ఏరమాటాయు గల్లన్ను ఒరొట్టుగల్లంద మయిత్తి, ఇట్టి
తోఁడిసిదహాగె బెందు పాత్ర యొల్లగి నీఁకతుంటి. కొ
ల్లజి యతిరిపావతుడి యిస్తు పాత్ర యొల్లగిన నీఁరో-
ల్లగి మల్లగనిట్టు, ఏరమాటొట్టుగల్లన్ను తేనిడు
ఇట్టరి, పాత్రి యొల్లగిన నీఁళ్లుకొల్లజి ఘోల్లిం
దన్నరిదు నల్లగి హోఁగువడు. ఇదరల్లి మిట్టువా
గిల్లత్త యొల్లగి ఇదత్తర సంగతి గల్లీఁనందరి, పాత్ర
ఎమ ఉబదకింత కొల్లజి యమొరగిన టాయు యము
కల్లగిస్సోరి మాంత్ర పాత్రి యొల్లగిన నీఁళ్ల కొల్లజి-
యొల్లగి యతిరి కొరగి హోఁగువదు పాత్రయొల్ల
గిన నీఁరిన ముల్లగ క్షింత కొల్లజి యమ కొరగి నటాయు

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ಯಿರುತ್ತವೆ. ಸೂರ್ಯನೊಳಗೆ ಸುತ್ತುಂಟು ಅದರಲ್ಲಿ
ಬಗ್ಗನ್ನ ಮುಟ್ಟದ ತಾರ್ತ್ರ್ಯವು ಶೀತಳಿಲು, ಸೂರ್ಯನಿಗೂ
ಗಿವ ದವೆಯನ್ನ ತೆಗೆಯಬೇಕಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅದರೊಳಗೆ
ರುತ್ತುದು ವರಕ್ಕೂ ಬರಲಾಗಿ ಬರಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪಾತ್ರ
ಸೂರ್ಯನ ನಟ್ಟು, ಹೊರಗಿನ ತುದಿಗೆ ಬಾ ಬಂದಷ್ಟು ಬೆಳ್ಳಿ
ವೆಯನ್ನು ಗ್ಲಾಸಿನಿಂದ ನೋಡು ಸೂಂತರೂ ನೋಡಬರದ
ಮು. ತ್ರಿಭುಜ್ ಸೂರ್ಯನ ಬಂದುಪಾರದ್ವನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆ
ಯಬೇಕಾದರೆ, ಸೂರ್ಯನ ಅತ್ಯಂತ ತೀವ್ರ ಕೃನಿರಿ
ಮೊಟ್ಟಗಳಿಂದ ೩೦ ಗ್ರಾಂತು ಗಳವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಗಡು
ಮು; ಹಿತ್ತು ಗರಮಾದರು.

೧೨ ನಡನಡುವ ನಾಂಟು ನಾಂಟು ಕರಿಯುವಕಳಿಗಳು-ತ್ರಿ
ಸನ ಸೂರ್ಯನ
ಮುದಿಯುದು
ಬಂತೆಯ
ಕ್ಕಳಿಗಳು
ದಿಯುತ್ತ
ಬಿ. ಅದರ,
ಯುಂದುದೊ೦

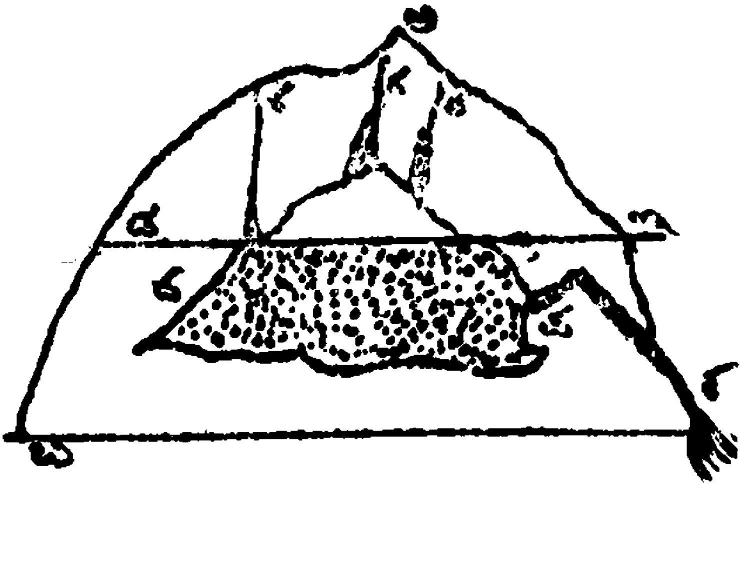

ದಂಗದ್ದವುಂಟು. ಇದರ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ದಪ ಯಿಂ-
ದೊಂದು ಮೊಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶವುಂಟು. ಅದಕ್ಕೆ ನೈಫಸ್ಟ-
ಗ್ರ ವೇಯುಕ್ತಾಗಿ, ಪೆಕ್ಕ, ಯೆಂಬದೊಂದು ಹೆಸರುಂಟು.
ಸ್ತ್ರದವೊಳಗಿ ಬೆಳ್ಳ ವಮ್ಮಗಳು ನೀರು, ಕ, ಗ, ಸ, ಮಾ-
ಗ್ರಂದ ಹೊಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಂ ನೀರ
ಟ, ಇ, ಗಳಿ ಮ ಮ ಸ್ತ್ರಿ ಸೂ ... ಬಿದ ಮೊಳ ಪೆಕ್ಕ, ಹರಿ
ಗ್ಗಂದ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮೂನಃ ಮಗ್ಗಿ ಬಡ್ಡಮೊ
ಮೂನಃ ಇದೆ ಮೊಳಗೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ.

Shabdamanidarpana

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಂ.

ಪೆಱ್ಗುಂ ಮತ್ವಂ ವತ್ವಮ
ನಱಸಿದ ಟತ್ವಕ್ಕೆ ಣತ್ವದತ್ವಂ ಶಷತಂ
ಪೆಱ್ಗುಂ ಕಕಾರಮುಂ ತಾಂ
ಪೆಱ್ಗುಂ ಬಹುಳದ ಹಕಾರದಿತ್ತೆಯಂ ಯುಕ್ತಂ॥

ವೃ॥ ಮತ್ವಂ ಮಕಾರಮಂ ವತ್ವಮಂ ಎಕಾರಮಂ ಪೆ-
ಸಂ. ಪೆಱಗುದು ಅಱಸಿದ ಟತ್ವಕ್ಕೆ ಶತ್ವಂ ಗಳ್ಗಳದ ಟ

కారక్షి సత్రదత్తం సకారదకారంబ్గు బహ్వ్రీహి శస
త్రం శకారతకారవకారం టకారము ఛత్రము పదిగాం
పదిటులు బహుళ్లది బహుళ్లదింది ఢకారదత్రద ఎ
స్త్రీ యము స్థానవం యగణం యకారగకారణాకారం ణా
ణాం పదిగం పదిటులు॥

వృ॥ పదబోర్లగణా మకారం వకారముష్టం బేణా
రక్షి సకారము దకారము ముష్టం శషత్రంగ్య టకార
ముష్టం ఢకారం బహుళ్లదియకారగకారణాకారము ము-
ష్టం॥ మకారక్షి వకారం॥ యముళ్లం జవళ్లం త్రాముం
గాథం ఝూమునం ఝీవణం అమకి అవకి॥ టకారక్షి
సకారం॥ టమ్ కారం సమ్మగారం టక్కణాం సుణాం
వృతిక్షం మొళ్లస్యక్షటం గగగసెం॥ టకారక్షి దత్తం॥
బట్టం బద్దం॥ శత్రక్షి ఛత్రం॥ శిల్పగం టిప్పిగం ము
శ్శం బంటం శివిరి టిరరి॥ షత్రక్షి ఛత్రం॥ షష్ఠి టష్ఠి॥
బహుళ్లదిం సత్రక్షి ఛత్రం॥ హంసి ఆంటి తులసి హొళ్ల
టి కాంస్యం కంటు॥ త్రకారక్షి॥ ఛత్రం॥ నత్రకి నట్ట
కి వత్సరి మట్టరి నిత్య నిట్టం॥ ధకారక్షి యకారం॥
ఢరకం ఢోయకం॥ ఢకారక్షి గకారం॥ పదఢం పదగం.

సింహం సింగం ॥ హకార్త్తి గాకారం సింహాదం సింగ
సంహారిం దుకగరి॥

శక్తిసం మింలగారపరం
త్యర తకారస్వరూపమం మగిత్రగా।
శ్రీశ్వపరహకారము త్య
మోగర్ద హకారరూపమంథరియాసుగం।

టీ॥ మేలగా అగ్రహ రసకం తకారపకారంపా
మంత్యర్థర్ శ్యగగాతకారస్వరూపమం తకారరూ
త్యగం. ధరసాంబుడు మగిపాగి త్రగశ్య ఎద్దు ఎ
సహకారము బయపరహకారు. శ్యమోగ్ర
ని త్యర్ద హకారరూపము. త్యర్ద మకారసకార
రూపము. ధయాసుగం. ధరియదులదు॥

వృ॥ మేలర్ద రసపాష్టం గశ్రీ శ్యగాతకార
ష్టం మేలగా హకారము. శ్యగగా మకారసకారర
పముష్టం ॥ మేలగారకార్త్తి॥ త్యరతకారం॥ స్వత్రి
త్రి యుక్తి జుత్తి జుగుత్రియు పుష్టు॥ మేలగా
శక్తి త్యరత కారం॥ పిసారం బత్రం కసూత్రి కత్ర
పుష్టిం మోత్రిని కసుంబరు శోత్సుంబరి॥ మే

లగా విశారక్కు తళ్ళదతకారం॥ పుత్రుడు పుత్రిడి గుత్రిం
గుత్రం॥ మొటలగారు త్రం॰కెళ్ళగళా మాత్త్రమూదుకక్కె॥ ప్రు
ష్యం జొం॰తుం॥ మొటలగారుత్త్రం కెళ్ళగళావత్త్రమూదుక
కై॥ భిష్యం భ్రంసం

తళ్ళదమకాక్షరరూపం

ఘళ్ళయిత్రుదగ్రదవకారముగ్రతకారం।

తళ్ళదఫటిపమోటలక్కు

తళ్ళదపరూక్షరమె యుక్తుముగ్రదణారము॰

టీ॥ అగ్రదమోటలగా వకారం పెత్త్రం తళ్ళదకెళ్ళగళా
వళీనమె పకారఫకారవకార మోడల్ నిళ్ళయుణాగి అ
ళ్ళు అంగు ఉరు అగ్రదమోటలగా నగాయుం వకార
గాకారముంతళ్ళదకెళ్ళగళావమాక్షరమో నకారదు
కారవ అక్షం లగుఉరు॥

ప్ర॥ మోటలగావత్త్రం తళ్ళదముత్త్రతత్త్రఅగ్రక్షు।
మోటలగాతత్త్రం కెళ్ళగళాపఠనంగ్రక్షం మోటగా లగాం
గక్షెళ్ళగళావత్త మత్త్రం గ్రక్షు॥ మోటల్లాపత్త్రం కెళ్ళ-
గళామత్త్ర మూదుకకెకె॥ ఉష్యు ఉక్షు॥ మోటలగాత్ర
త్త్రం కెళ్ళగళాకత్త్రమూ దుకకె॥ ఆక్షరం అక్షరం అక్ష-

ళమెంటు పక్షిమత్వరణి ప్యాత్వరణి మత్వరిమత్వ
మెంటాణాతత్త్వంళ్ళగణాపత్త్వమాదుదక్షే ॥ ఉత్పటం
ఉష్పైతం॥ మోలణాతత్త్వం శ్ళగణషత్త్వమాదుదక్షే
సత్త్వలం సష్పలం॥ మోలణాతత్త్వం శ్ళగణసత్త్వమా
దుదక్షే ॥ ఉత్పటం ఉష్పతం॥ మోలణాతత్త్వంశ్ళగణ
షత్త్వమాదుదక్షే ॥ శత్త్వలం శష్పలం॥ మోలణాతత్త్వం
శ్ళగణసత్త్వమాదుదక్షే ॥ తత్త్వం తన్వం ॥ మోలణాణత్త్వ
సత్త్వమాదుదక్షే॥ జ్ఞాణాం జిసం శణాం శన్వం శ
టతళం శన్వతం ॥ మోలణాసత్త్వం మత్త్వమాదుదక్షే ॥ ఉ
స్మైత్త్వం ఉమ్మైత్త్వం॥

జలతదశ్ళగణావత్త్వం

నలత్తవపాత్వరదశ్ళగిశూదిదయత్త్వం

సతిగత్తదశ్ళమె యిలా

త్రిలసిదసత్త్వంతదాశ్చత్రియసాశిక్షుం॥

టి॥ జలతద జకారలకారతకారదశ్ళగణాలి
ది యణాశ్వత్త్వం వకారం నలత్తవపాత్వరదనకారల
కార తకార వకారపకారవెంటక్షరద శ్ళగణాత
దష్ట్రి శూదిదయత్త్వం శూదిదయకారంసతిచన్న

౨ నత్తువ నకారద శిథిలత్వంబొక్క శిథిలగణాత్వమున్ను
నిలుపిదనత్వం నెరిగొంత నకారంతదాకృతియును
త్రుంమేలు వర్ణకద బాకారవం అక్షరాక్షి ఇదుం-
ద్విత్వలు॥

వృ॥ జకారలకారతకారంశిథిలగణామువలంత
స్తు॥ నకారలకారతకారవకారపకారంశిథిలిగిపథంయుణా
రము పరంత్వం నత్వదశిథిలగణానత్వంనత్వమొందుస్తుం॥
శిథిలగణాపత్వంజత్వమొందుదక్కి॥ బుడబం బుజ్జలం త్రి
డ్రిబం పెజ్జిలం॥ శిథిలగణాపత్వంలత్వమొందుదశేగ॥
బిల్వ పత్రం ద్విల్లపత్రం॥ శిథిలగణాపత్వంతత్వమొందు
దశేగ॥ పెత్తరం పెత్తృగం॥ శిథిలగణాయత్వంనత్వమొందు
దక్కి॥ మనాస్త్రి మంనక్కి బినాయం అంనీయం
తస్త్రితి తస్తితి॥ శిథిలగణాయత్వంలత్వమొందుదక్కి॥ తల్ప్రు
యణాం తల్లణాం॥ శిథిలగణాయత్వంతత్వమొందుదక్కి॥ వృ
త్త్రు విత్తు విత్తు మొందుంటు॥ శిథిలగణాయత్వం వ-
త్వ మొందుదక్కి॥ కావ్యం కట్టిం॥ శిథిలగణాయత్వం పత్వ
మొందుదక్కి॥ పెంత్రం పేతం శిథిలగణానత్వంగత్వమొందు
దక్కి॥ అశ్మి అగ్మి లస్మిరం లగ్మిరం

పరజయతదవర్ణకమనా గ. దూ

ఛరిపుదుత్రాం టీకటీకపదవరఛ

ఛరిచదకారక్షాదం

దూరకొర్ధ్యం కలులుకబ్దదాగకేదిషు

టీ॥ పదఛయదూర్గపదన మూడద్లు సాంఛ

దకారక్షి సాంఛరానువదకారక్షి అదం అదమంబ

కేక ఉంచె టీకటీక బంచూండాసివరజయత

వర్ణగమంవకారకేఘజకార యకారతకారతకా

వంబక్షవంత్రాం విభాగసరిత్రాం ఆటరిపుదు

భ్రుదు కలులుకబ్దిక కలులుకబ్దింగల్గ అంటాకె దూర

విషుగావిషుగం దూరకొర్ధ్యం బదెదు॥

[illegible]

[illegible]॥ [illegible]॥ [illegible]
[illegible]॥ [illegible]
[illegible].

Examination of the I College Students.

ಶ್ರೀ ನಿಂಗಕಾಲೇಜದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆ.

[illegible] ಶ್ರೀ ನಿಂಗಕಾಲೇಜದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ [illegible]
[illegible].

ಮೊದಲನೇ ವರ್ಗ

[illegible]	ಹೆಸರುಗಳು.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
೧	[illegible]	[illegible]	೨೧	[illegible]	೩೦	[illegible]
೨	[illegible]	,,	೧೯	[illegible]	೩೦	
೩	[illegible]	,,	೨೦	[illegible]	[illegible]	[illegible]
೪	[illegible]	,,	೧೭	[illegible]	[illegible]	

౫	గోవిందగోపీనాథ	బ్రా:	౨౦	చిల్లకూరి	౨౪	సా॥ వస్త్రీ.
౬	బాల్యాజీఅన్నాజీ	,,	౨౦	శ్యామపూర	౨౦	అ॥ మాస్త్రి
౭	శంకరజీవాజీ	,,	౨౦	వంటమూరి	౨౬	
౮	విఠ్ఠలగణేశ	,,	౨౦	ముక్తిహళ్ళి	౧౯	సా॥ మాస్త్రి
౯	రామచంద్రబాపాజీ	,,	౧౯	కగాటిగి	౧౯౬	
౧౦	నరసోంగణేశ	,,	౧౯	హావేరి	౧౯౦	

ఎరవనేవర్గ

౧	తాత్యాకృష్ణ	బ్రా.	౧౯	ఘనపూర్	౨౭	
౨	విష్ణుపండరీనాథరావ	,,	౧౯	తామజంగి	౨౪౮	
౩	విష్ణుబల్లాళ	,,	౨౦	శ్యామపూర	౨౪౧	
౪	బాళాజీసుబ్బా	,,	౨౦	కుతగిహళ్ళి	౨౪౯	సా॥ మా.
౫	అంబాజీనారాయణ	,,	౧౯	ము- హళ్ళి	౨౪౬	సా॥ మా.
౬	మురహరరుద్రా	,,	౨౨	కుతగిహళ్ళి	౨౩౬	సా॥ మా.
౭	ఖండోబాగోపాల	,,	౨౦	,,	౨౩౦	,,
౮	గోవిందశ్రీధర	,,	౨౨	సిదగి	౨౦౮	,,
౯	గోవిందగంగాధర	,,	౧౯	పొఘాపూర	౨౦౧	అ॥ సా॥ మా.
౧౦	మార్తండబాళాజీ	,,	౨౧	[illegible]	౧౯౦	సా॥ మా.
౧౧	పాండురంగబాలకృష్ణ	,,	౨౦	[illegible]	[illegible]	,,

౧౨	[illegible]	బ్రా	౨౦	[illegible]	౧౫౬	[illegible]
౧౩	[illegible]*	,,	౨౦	[illegible]	[illegible]	,,
౧౪	[illegible]	,,	౧౯	[illegible]	౧౪౯	,,
౧౫	[illegible]*	,,	౧౯	[illegible]	[illegible]	,,
౧౬	[illegible]*	,,	౧౮	[illegible]	[illegible]	

* [illegible]

[illegible]

౧	[illegible]	[illegible]	౧౯	[illegible]	[illegible]	
౨	[illegible]	[illegible]	౧౯	[illegible]	[illegible]	
౩	[illegible]	[illegible]	౧౯	[illegible]	[illegible]	
౪	[illegible]	బ్రా	౧౯	[illegible]	[illegible]	
౫	[illegible]	,,	౧౯	[illegible]	[illegible]	
౬	[illegible]	,,	౨౧	[illegible]	[illegible]	[illegible]
౭	[illegible]	[illegible]	౨౧	[illegible]	[illegible]	
౮	[illegible]	బ్రా	౨౦	[illegible]	[illegible]	
౯	[illegible]	బ్రా	౨౦	[illegible]	[illegible]	
౧౦	[illegible]	బ్రా	౨౦	[illegible]	[illegible]	
౧౧	[illegible]	,,	౧౯	[illegible]	[illegible]	[illegible]

౧౨	శివరుద్రు చిరబసప్పా	లిం.	౧౯	శ్రీల హొండు	౨౧	
౧౩	గోవిందరావు టెండ్రు	నార్వేకర	౨౩	బీదీ	౨౯	స్వా. మూ.
౧౪	శివలింగశాస్త్రి	లిం.	౨౦	బిళగి కాచి	౨౫౦	
౧౫	భీమాజీ నగేశ	బ్రా.	౨౦	కుక్కి	౨౩౮	ఆ. మూ.
౧౬	గోవిందనరహర *	"	౨౦	యనకళ్లి	౨౧౯	స్వా. మూ.
౧౭	భీమాజీ రామచంద్రు	"	౧౭	యమకన్నూర	౧౯	
౧౮	వెంకాజీ భీమాజీ *	"	౨౦	రాఉమదగ	౧౧౯	స్వా. మూ.
౧౯	గురసిద్ధయ్య సంగయ్య	లిం.	౨౧	హొంగల	..	
౨౦	రామచంద్ర సంభాజీ	బ్రా.	౨౦	రాయబాగ	..	

* వీరిద్దరు ప్రస్తుతము స్వాంతఃపత్రాధికారపరీక్షే
ఇప్పుడు గ్రామపడవరు.

నాల్గనే వర్గ.

౧	చెన్నబసప్ప యల్లప్ప	లిం.	౧౯	వీరాపు.	౧౩౫
౨	బాళకృష్ణ నారాయణ	బ్రా.	౧౯	కన్నూరు	౨౨౭
౩	రావజీ తమ్మాజీ	"	౨౧	ముగద్	౩౧౫
౪	నారాయణ వాసుదేవ	"	౧౯	బెళగావి	౩౦౫
౫	రాఘవేంద్ర సీతారామ	"	౧౭	యమకన్నూర	౨౯
౬	రామకృష్ణ శంకరాజీ	జైన	౧౯	గదగ	౨౯

౭	గుంటూరి భూపాలరావు	బ్రా	౧౯	[illegible]	[illegible]	
౮	[illegible]	,,	౨౦	[illegible]	౨౭	
౯	[illegible] ×	,,	౧౯	[illegible]	[illegible]	
౧౦	నరసింహ రామచంద్రు	,,	౧౯	[illegible]	[illegible]	
౧౧	[illegible]	,,	౧౯	[illegible]	[illegible]	
౧౨	[illegible] ×	,,	౧౭	[illegible]	[illegible]	
౧౩	[illegible]	[illegible]	౧౯	[illegible]	[illegible]	
౧౪	[illegible] ×	బ్రా	౧౯	[illegible]	[illegible]	
౧౫	[illegible]	,,	౧౭	,,	[illegible]	
౧౬	[illegible] ×	,,	౨౧	[illegible]	౨౧౭	
౧౭	[illegible]	,,	౧౮	[illegible]	[illegible]	
౧౮	[illegible] ×	,,	౧౯	[illegible]	౧౯౬	[illegible]
౧౯	[illegible] ×	,,	౨౦	[illegible]	౧౭౭	[illegible]
౨౦	[illegible] ×	,,	౧౯	[illegible]	[illegible]	
౨౧	[illegible] ×	,,	౧౭	,,	[illegible]	
౨౨	[illegible] ×	[illegible]	౧౯	[illegible]	[illegible]	[illegible]
౨౩	[illegible] ×	బ్రా	౨౧	[illegible]	[illegible]	
౨౪	[illegible] ×	,,	౨౧	[illegible]	[illegible]	

౨౫	[illegible] ×	బ్రా	౨౩	[illegible]	౨౮

× [illegible]

(Signed) Bhujangarao Krish[illegible]

అ॥ [illegible]

[illegible]

సదరు పరీక్షలయందు [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

౧ [illegible]

[illegible]

౨ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

త్స్యలిడుమంతెకానతృప్తిజెకాలగ్నితికస్యు॥ ౧॥

ఆంధిత్యమదయజీమృగ్ధభలుగణానపెూమబిన్యాక్యా

దిర్గనాటకినిపిధన్యగళ్ళస్తైరావంకూవపినిహికమ

కాలాలనువాదనటూనిచిత్ర్యాల్యయమలంత్రుకి॥ నాథా

బసాకలునిత్యచిత్ర్యమం వాటిమధుసూదనసశ్వగణా

మంనినరదు వృషకేడమమోరలూవపికరకగ్యం రకెవి

దంతంయమమం బదిసినాంబత్రవకదాంయా॥ ౨॥

అంతుమదరమన్కాకకపత్త్రిమృత్రకనాత్రమంఘాదత్రీ

నాభాగ్యసాం యమ తకేసాంత్రతమబంకారమంబిత్రీ

సాంతగొత్రిస్వ్యతిపిటారకృత్రమా॥ కంకుక్వరదిత్ఖా

కే మదరమూంఖవజ్రకకేసాం త్రూంకుఘాషిత్రకేనివదా

నిభూషిత్రకేటింతిత్రక్షలూనత్రకేసకటపూంకనాపిత్రకి

కవారవూంక్వ్రయిమూల్ర్గుా॥ ౩॥

౧ కళ్ళకి బెకె దళ్ళన్నగళ్ళ అర్ధమేమి?

౧ చిత్రచిత్రం ౨ మధుసూదన. ౩ కారకర్గ్యం

౨ కళ్ళకి బికె దళ్ళన్నగళ్ళ ప్రాణమేమిటి?

౧ త్రిగుణాల్గ. ౨ అక్ష ౩ వేదాన్తాని. ౪ సలిలి. ౫

నరపిదం

౪ మొదలినే పద్ధతుల్లో ఎరువు వాడ్డానికి నల్లవచ్చు! ఎరవ
నే పుత్రుడల్లు ఎన్ని త్రవ్వాత్రి గ్యది? ౯౦౭౮ నుం
త్రాంకన కుసాదు గ్రాన్ని!

కలెక్ట్.

౧ ౫౭౧౦-౫౦౧ రూకలు నగరమూ గ్రన్ని, ౫౨౭లూ
గుదరణ్ నమూర్గన్న లేని యుత్రి

౨ ౬౫౦-౬౨౫ గౌ రూం నల్లి అమూ త్రాం౯ంకి ప్రస
గ్గాంత్రి అమూ త్రాం౯ం ౯ం౭ం రూపులూ ౭౯.

౩ రెండు నాయి పంత్లు, మొలు ఇవ్వగ్గ నడుచేట
యూరద్ అంతరలుంటు, నాయు రెండు త్రాశి నల్ల
౧౬ మ్నులు నత్తియుత్రిజి, మొలరెండు త్రాశి నల్ల
౮ మ్నులు నత్తియుత్రిది. మత్తు నాయిని నయు
రెండు మ్నులు నత్తీదు రెండు మిన్ను త్రిత్ర
త్రినిదు కొత్తృది అందికి యిని మొలపసి
న్త్రిమయుల్లకి ఎన్ని త్రాసులుకు?

౪ ఒక్క హస్తరు ౨౮౧౮ నడి ౪౮ నసి గ్లిగ ౧౨౫
గల్సన్న బయుర్ మాకు త్రాకి అందికి ౧౧ గ్రస్త
అర్ధ మాసాకి ఎన్ని బయుర్ మాత్తువరు?

೫. ೩/೨, ೧, ೧ ೨/೩ ಈ ಶ್ರೇಣಿಯ ಸಮಾಂತರ ... ಪದ
ಗಳ ವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು?

೬. ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ಸಮೀಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅವ್ಯಕ್ತಪದದ ಕಿಂ
ಮತ್ತು ತೆಗೆಯಿರಿ.

(೧) $\left\{ \frac{(ಕ್ಷ - ಅ)(ಕ್ಷ + ಅ) - ಕ್ಷ(ಕ್ಷ - ಅಬ)}{ಬ} = ಅ + ಬ \right\}$

(೨) $\left\{ \frac{ಕ್ಷ}{೨} + ೨ - \frac{೬}{ಕ್ಷ + ೨} = ೧ \right\}$

(೩) $\left\{ \frac{ಕ್ಷ}{೨} + \frac{ಕ್ಷ}{೩} + ೧ = \frac{೨೬}{\frac{ಕ್ಷ}{೨} + \frac{ಕ್ಷ}{೩}} \right\}$

(೪) $\left\{ \frac{ಕ್ಷ}{೬} - \frac{೪೧}{೨} + \frac{ಕ್ಷ}{೩೧} + \frac{ಕ್ಷ}{೨} = \frac{೧೬೪}{೩೧} \right\}$

೭. ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪೌಂಡ, ಶಿಲಿಂಗ, ಪೆನ್ಸ
ಗಳು ಕೂಡಿ ೮ ಪೌಂಡು, ೬ ಶಿಲಿಂಗ, ೬ ಪೆನ್ಸುಗಳಿದ್ದವು; ಅ
ವುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಲಿಂಗಗಳು ಪೌಂಡಗಳಕಿಂತಲು ಒಂದು ಹೆಚ್ಚು
ಇದ್ದವು ಮತ್ತು ಪೆನ್ಸಗಳು ಶಿಲಿಂಗಗಳಕಿಂತಲು ಒಂದು
ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದವು. ಹಾಗಾದರೆ ಒಂದೊಂದು
ನಾಣ್ಯಗಳೆಷ್ಟು ಇದ್ದವು?

೮. ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನು ತನ್ನ ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ೫೮೫೦ ರೂಪಾಯಿ
ಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ೩ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಗೂ ೪

೪ ತನ್ನ ಪುಷ್ಪಗಳು ಇವರಿಗೆ ದಂಟಿ ಕೊಟ್ಟನು, [illegible]
ಗಂಡಸ [illegible] ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲು ೩ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಪಾ[illegible]
[illegible] ಯಾಗಿತ್ತು, ಒಟ್ಟು ಮಗ ಮತ್ತು ಮಗಳು ಇವರಿಬ್ಬ[illegible]
[illegible] ಅರ್ಧ [illegible] ಕೊಟ್ಟನು [illegible]
[illegible] ಪಾಲು ಎಷ್ಟು?

೯ [illegible] ಆಕೃತಿ [illegible]
[illegible] ಆಕೃತಿ [illegible]
[illegible] ೪ [illegible] ಇರುತ್ತ[illegible]

೧೦ ಕೊಟ್ಟ ಆಕೃತಿ ಯಷ್ಟು [illegible] ತ್ರಿಕೋಣ?

೧೧ [illegible] ಸಿದ್ಧಾಂತ [illegible]
ಮಾಡಿರಿ.

ಇತಿ ಹಾಸ [illegible]

೧ [illegible] ಬ್ರಿಟನ್ [illegible]
[illegible]?

೨ [illegible]
[illegible]?

೧ [illegible] (ಧ [illegible].) ೩ [illegible]
೨ ಅಜನ [illegible] ೪ [illegible]

౫. మార్క్స్ సమూర   ౬. పింకీ

౭. పన్ బార

ప్రస్తాక్యా ట్రాక్ అథవా ఘ నక్షా౦దిద పత్రి

పస్త కరితు సంక్షేపి వాదుపివరవస్త బంధి

కెల్లగె బరెదజనర వర్ణనె సంక్షిప్తిదిందబరి

౧ థామస్ అబెకెట   ౫ షాక్స్

౨ కాజినలులులసి   ౬ పిట్

౩ క్రామవేల   ౭ బాబర్

౪ అలెక్షెమోకరలుబుకోం   ౮ అక్బర్.

౯ ప్రాగ అక్షీ వేలంకటన్

౧౦ సందుదుమోరె. ౧౧ లూవింతేద.

స్తోంసి ఒమ్మక్క యూవ వక్షదల్లియుంయుతు! అ

దర పెరింగ్గా మషేను!

అస్త్రీ యువృక్క యూర యూరనదువె యూవదరు

షదల్ల అగం ఒయుతు

"టూ కోంబాగ్గెట" మంత్రు "కాబాలే గ్నవృగళ్ళు

థగపెనవు.?

నీ ముద్ర నింరెన ఒబ్బు వికెతగ్గవికె యూగుప

ಕಾರಣವೇನು?

೯ ಮನುಷ್ಯಜಾತಿಯು ಎಷ್ಟು ಕುಲದಿಂದ ವಿಭಾಗಿ
ಟ್ಟಿದೆ? "ಎಸ್ಕಿಮೋಸ್" ಎಂಬವರು ಯಾವ ತರಗ
ವರು?

೧೦ ಇಂಗ್ಲಂಡದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಬಂದರಗಳನ್ನು ಹೇಳ

೧೧ ಫ್ರಾನ್ಸದಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಯಾತರಿಂದ ಮಾಡ

೧೨ ಬ್ರಿಟೀಶ ವಸಾಹತುಗಳ ನಕಾಶವನ್ನು ತೆಗೆಯಿ

೧೩ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟೀಶ ಸರಕಾರದ ಆಶ್ರಯ
ಕ್ಕೊಳಗಾದ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಎಷ್ಟು? ಹಾಗು ಸ್ವತಂ
ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಎಷ್ಟು ಇರುವವು?

೧೪ ಸಮೋಷ್ಣರೇಖಾವೃತ್ತವೆಂದರೇನು?

೧೫ ಸೂರ್ಯನಿಗೂ ಗುರುವಿಗೂ ಅಂತರವೆಷ್ಟು? ವ
ಗುರುವಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಚಂದ್ರಗಳು? ಚಂದ್ರಗಳು ಇದ್ದ
ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ?

೧೬ [illegible]ದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಿಸಿದವರು ಯಾವರು?

Notice

ನೋಟೀಸು.

ಯೀಕಚೇರಿ ನೋಟೀಸು ತಾರೀಖು ೧ನೇ ಸಪ್ಟಂಬರ

ಸನ್ ೧೮೫೭ನೇ ಯಿಸವಿಯ ಹೊಂದದ್ದು ಬರವತಿತಿಂವರ್ತ

ವೃತ್ತಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ ದಲ್ಲಿ ಛಾಪಿಸಿ ಯಿರುತದೆ. ಅದರಸಂಬಂಧ

ಖ ಯಿಗಾ ತ್ರಿಲ್ಲ ಯಲಪತಸವರು ಇಸಿಗಂಡದೆ - ಎಲ್ಲಾ

ಸಂತ್ರೋಜಿಜನರು ವಬ್ಬರು ಬಿಪದ ಖಾಂವಿ ಬಿಕಾಗಾವ

ಪತ್ರಿಕೆ ದಳ್ಳಿಂದಾ ತ್ರಯಾಗ ಯಿಕಚೇರೆ. ಯಿಂಥಾ ಬಿವಸಿ

ದಳ್ಳು ಮತ್ತು ಯಿಂಥಾ ತಿಳಾ ಗ್ರವಳ್ಳು ತಿಗ್ರಿಕ್ತೆಂಟಿಯಾ ದುಷ್ಟಿಂ

ದಿ ನಿಂದಾ ನಿಕ್ಷಯು ನಾಡವೇಗಾ ಇಲೇಡು ಮತ್ತು ಯಿಗಾವ ಸೆಂ

ತ್ರೋಜರ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪೆನಿಂದವಿತ್ತಾಗಾ ಯಿಳ್ಳಿ ಇರೋಬ ಗಿಳ್ಳಾ

ಅವರ ದಳ್ಳಿ ಯಿಂದಾ ಪ್ರಸಂಗ ಬಿದ್ದಂತೆ ತಡೆನಿಬ್ಬು ನೂಡ

ಬಾಡೇತು.

ತಾ॥ ೧೮ನೇ ಜುಲಾಯಿ ಸನ್ ೧೮೫೮ ಯಿಸವಿ -

(Signed) W. A. Russell

ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ್

ದಕ್ಷಿಣಭಾಗ.

Notice

నోటిసు.

యావత్తు కన్నడ, మరాఠి స్కూల మాస్త్రరు యివరిగె తెళిసువదు యేనందరె. నీవు యావ సంబంధ ర మోటుర్ అథవా అర్జిగళు మాతల్లక్కు యిస్తారె. అవు యావత్తు నిమ్మ పరీక్ష దిపుటి ఎజ్యుకేశన ల్ ఇన్స్పేక్టర యవర మాగళ్ళితి యుండా కళుస్తావో గటిర. పేక్షభాగ సంమక్క దిగె కళుసి బారదు. జరుర కారణ యిద్రె మాత్ర కళ్సనేటిస. ఈ బగ్గె యావతు సాలి కళ్సియువాన్ను ఇక్షకోట్టంచే నాగానోదిల్లా. యిన్న ముంది యాడు కింగె మాస్త్రరు అవర అర్జి అథవా మోటుః పరత కళిసి అవర దళ్ళియుండగాగ ప్రతజవాబు మాడేవు.

తారీఖు ౨౫ నే మార్చి తారీఖు సన్ ౧౮౬౫ నే యిసవి.

(Signed) W. A. Russell.

డి. ఇన్స్పెక్టర.

Notice

नोटीस

बेळगांव जिल्ह्यांतील तमाम स्कूल मास्तर यांस कळावें कीं, माफी मुलें शाळेंत येण्या विषयीं इकडील परवानगी मागण्याचें कारण नाहीं मुलांचे गरीबी बद्दल ग्रामेकडील कमेटीदार यांचा दाखला घेऊन मास्तरांनीं आपले मुखत्यारीनेंच दर शेंकडा २० प्रमाणें माफी मुलें घेत जावीं. तारीख १८ माहे जून १८५९ इसवी मुकाम बेळगांव.

(Signed) Mangesh Vinayek.

डिपुटी इज्युकेशनल इन्स्पेक्टर जिल्हा बेळगांव.

Notice.

नोटीस.

बेळगांव जिल्ह्यांतील तमाम स्कूल मास्तर यांस.

डिसेंबर मास्तर १० तारीख झाल्यावर फी भरणा करितात. डिसेंबर महिन्यात तपशील पावतींत दाखल केल्या नाहीत: भरणा करतांना ज्या महिन्यांत भरणा करितात त्या महिन्याची फी भरणा करीत नाहीं असें फी भरण्याचे पावत्यांवरून नजरेस आले है. त्याप्रमाणें वर लिहिलेले तीन गोष्टींत कोणाचे कसूर दिसून आल्यास त्यांस दंड होईल. तारीख २८ माहे जून १८५९ इ॰

(Signed) N. V. Bapat

डि. इ. इ. जिल्हा बेळगांव.

Notice

ನೋಟೀಸು.

ಮುಂಬಯಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸರಕಾರ ಸ್ಕೂಲುಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪಗಾರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು.

ಸರಕಾರದವರು ಇಂಗ್ರೇಜಿ ಕಂಪು ಪುಸ್ತಕ ಯತೆ ... ತಯಾರ ಮಾಡಿಸಿ ಮುಂಬಯಿ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಪೂನೆ ... ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಬಿರುವ ಹಿಂ ... ದುತರಸಾಲಯ

ಪಂತ್ರೋಜ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈಗನೆತ್ತಿಕೊಂಬದಾಗಿ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ
ಹೆಂಗಸಿನ ಸಾಲೆಗಳನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಮಾಡಿಯಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದಯಪ್ಪ್ರ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಮೇಲೆ
ಯುರೋಪಿಯನ್ ದೊರೆಸಾನಿಯವರನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು.
ಎರಡನೇ ಶಿಕ್ಷಕರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನೂ, ದೇಶಭಾಷೆಯನ್ನೂ
ಕಲಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಈ ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಸಂಬಂಧದ ಹೊರತಾಗಿ
ಬೇರೆ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಕಲಿಸಲಾಯಿತು.

ಈ ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಡವರ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಮಂದಿಯ ಕಂತ
ಯ ಹೆಣ್ಣು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ತಿಂಗಳೊಂದಕ್ಕೆ
ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹತ್ತು ರುಪಾಯಿಗಳಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ರುಪಾಯಿ
ಗಳವರೆಗೆ ಸಂಬಳ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಈ ಸಾಲೆಗೆ ಬರುವದಕ್ಕೆ
ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಹೆಂಡತಿಯರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ
ತರುಣಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯರಿದ್ದು ಈ ಸಾಲೆ ಯೋಗ್ಯಗಿನ
ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವವರನ್ನು ಆರಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊ
ಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ಈ ಸಂಬಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಗಳಿಗೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅಂತರದ
ಮೇಲೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವತ್ತು ಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ
ಒಳ್ಳೆ ನಿಯಮಿತ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರೆಂದು ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥ ಸ್ತ್ರೀಯರ
ಮುಂಬಯಿಯೊಳಗೆ ತಮ್ಮ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಗ
ಸಂರಕ್ಷಣ ಮಾಡುವವರಲ್ಲ್ಯಾರಲ್ಲದೇ ಹಿತರಲ್ಲ್ಯಾರಲ್ಲ ನಿಂ
ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರು ಸಾಲೆಯೊಳಗೆ ಕಲಿಯುವ ತನಕ ಅ
ಉದರನಿರ್ವಾಹಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸ್ಕಾಲರಶಿಪ್ (ಸಂಬಳ
ವನ್ನು ಕೊಡಲಾದೀತು.

೧೨ ವರ್ಷದ ಒಳಗಿನ ವಯಸ್ಸುಳ್ಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು
ಗಮನಿಸ ಕೂಡದು. ಹೆಚ್ಚು ವಯಸ್ಸುಳ್ಳವರನ್ನು ಪಸಂದ ಮಾ
ಲಾದೀತು. ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಗುಜರಾಥೀ ಭಾಷೆಯ
ನ್ನಾಗಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ನ್ನೇ ಪಸಂದ ಮಾಡಲಾದೀತು.

ಪಸಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಾಲೆಯೊಳಗೆ
ಲಿತ ಬಳಿಕ ಅವರು ಸರಕಾರಿ ಯಾ ದೇಶೀ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ
ಲ್ಲಿಯೇ ಸರಕಾರ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಊರತನದ ದೇಶೀ
ಕ್ಕಳ ಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಸಂಬಳ ತಕ್ಕೊಂಡು ಮೂರು ವರ್ಷಗ
ತನಕ ಕಲಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದೀತು.

ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ತಾಯಿತಂದೆಗಳೂ ಅಥವಾ ಪಾ
ಲಕರೂ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಬೇಕಾದರೆ ಆ ಅರ್ಜಿಯ

తే విద్యార్థులయొక్క నడతయు ఆరోగ్యము విద్యాభ్యాసమును శిక్షి
త విద్యాభ్యాసమునకు బహుమానములిచ్చుటకు తగుచున్నట్టివారికి
తగ్గ యుక్తమైనసాధనములను దక్షిణాదిమందు
వారియిష్టానుసారము అథవా పాఠశాలలకు బహుమానము
లనిచ్చెడి ఆజ్ఞయున్నప్పుడు ఆ శిక్షిత స్కూళ్ళలో
దీని నడుపుచున్నారు. అందుచేత వారి యొక్క సంబంధమైన
సంస్థానములలో విద్యార్థులకు ఉన్నటువంటి
శ్రీ మాన్ కర్నాటక యున్నపాఠశాలలకు ఇచ్చు మొత్తము
వచ్చిన ఆజ్ఞలు ప్రకటించబడిన ఈ ఆజ్ఞకు వారు సమ్మతించి
యుండె ఈ సందర్భమున వచ్చినంతవరకు ఇందు నిర్ణయించి
నారు యొక్క బహుమానము విద్యార్థులకు ఇయ్యవలెను
యుంచుకొనవలెను అట్టి సమయమందు తెలియజేయవలెను.

ముఖ్యాధికారి కార్యస్థానము, తా॥ ౨౫ } (సం) జే. బి. పీల్.
మార్చి ౧౮౬౯ సం॥ పూనా } ప్రెసిడెంటు

శ్రీ యుత నామములున్న ప్రతినిధుల సభాసదులు

శాస్త్రి భాష్యం జీ.	శాస్త్రి రామకృష్ణ పంతులు.
శాస్త్రి రామచంద్ర	సుబ్బారాయ పంతులు
నారాయణ వెంకటేశ్వర	నారాయణ రావు ॥
నరసింహ శర్మ ॥	

తా॥ ౨౫ మార్చి } (Signed) W. A. Russell
ముఖ్యాధికారి } డైరెక్టరు

[illegible]

౧ [illegible]

౧ [illegible]

౨ [illegible]

౩ [illegible]

౪ [illegible]

౫ [illegible]

౬ [illegible]

౨ [illegible]

౩ [illegible]

౪ [illegible]

౫ [illegible]

[illegible]

(Signed) W. W. Russell

[illegible]

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೫.] [ಸಂಚಿಕೆ. ೪

ಬೆಳಗಾವಿ: ಮಾಹೆ ಅಗಸ್ಟ ಸನ್ ೧೮೯೯ನೇ ಇಸವಿ.

Shabdamanidarpana

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಂ.

ಪದದಾದಿಯುಮಿತ್ತಕ್ಕಂ

ತತ್ತತ್ತರವಿಧಾನಮುತ್ತಂ ಬಹುಳಂ।

ಮೊದಲಿತ್ತುಮಮೃತಶಬ್ದಾಂ

ತರದಲ್ಲಿಯುಂ ಬ್ರಹ್ಮಶಬ್ದದಂತಿರೆ ಕೇಳ್ವಂ॥

ಟೀ॥ ಪದದ ಶಬ್ದಂಗಳ ಆದಿಯ ಮೊದಲ ಇಮತ್ತಕ್ಕೆ ರುಗಾ ರಕ್ಕೆ ಇತ್ತದ ಇಕಾರದ ಎತ್ತದ ಎಕಾರದ ಅತ್ತದ ಅಕಾರದ ವಿಧಾನಂ ನಿಧಾನಂ ಪ್ರದಿಬಹುಳಂ ಪ್ರವೇಶವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಅಮೃತಶಬ್ದಾಂತದಲ್ಲಿಯುಂ ಅಮೃತವೆಂಬ ಶಬ್ದದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯುಂ ಶಬ್ದದ ಬ್ರಹ್ಮಶಬ್ದದಂತಿರೆ ಬ್ರಹ್ಮಶಬ್ದದಹಾಂಗೆ ಕೇಳ್ವಂ ಕೇಳ್ವ ಮೊದಲಿರ್ಪ ಪ್ರವೇಶವಾಗಿ ಮಾಡು॥

ವೃ॥ ಪದದ ಮೊದಲ ಇತ್ತಕ್ಕೆ ಇತ್ವಮುಂ ಅತ್ವಮುಂ.

బహుళదినత్రమత్తం బ్రింహ్మశబ్దాంతమృతశబ్దారకపి
గంశీర్షదుష్టం॥ దుత్రశిరిత్రం॥ దుష్టింసిదుణాం రిణాంశ్ర
కిసింగిశృణాం తిణాం సృగం దుగం భృంగం బగం॥ దుత్రమే
త్రం॥ దృష్టం దిట్టం హృదయం దదయం॥ దుత్రం మత్రం
వృషభం బసవం శృంబగం సంశూరిత్రతిగదశి॥ బ
హుళదిం వదవద్యవదుత్రకృత్రం॥ ప్రాకృతం పానరంజ
దృతం అమదుర్గ సింహ్వజం॥ పబాదియొరుత్రశ్చత్ర
పదికేముద్ధిగే యొందుద్యాక్షి॥ బ్రింహ్మశబ్దరంతమృతశ
బ్దరకపిగంశీర్షం॥ బ్రింహ్మం బమర్గం అవృతం అ-
మదుర్గ॥ ౧౭॥.

ఆదియోర్లబగత్రశ్చ
త్వాదేశముమిత్రవృత్రాయుంశ్చత్రయమవా।
పాదితమత్ర జ త్
త్వాదియుసంద్రదింసనశ్చమనుబహుళత్రేయుః॥

టీ॥ అదియోర్ల మొదల్లు ఇదర్తశ్చ ఇదర్తా
శ్చ ఉత్తాదేశము లంఘారంవ ఆదేశము ఇత్య
వృత్త్రియం ఇకారంగవత్రసియం పత్రం దకారము
ఆపాదితం ప్రతిపాదిసల్పట్టదు అప్తం బాంగులాదు

జ్ఞతకే జ్ఞకారక్కె అదియం మోందలం ఉల్లిరు బట్ట్ఙ్ఞంస
ప్లిత్తదనకారం అదుఅదు బహుళ్త్తేయుం బహుళ్త్రదిందే
ఆర్ష్యం ఆగాలుదు॥

వృ॥ వేదాదియకారక్షు కారబుకారముందకారము
మక్షు అదియక్కళ్లదుళ్లద జ్ఞత్రక్షేప్తత్తదనకారమక్షుం
అత్రక్షేత్రం అంగుష్ఠం బాంసటంత్రిరితం తుకియుం॥
అత్రక్షిత్రం॥ అంకారం ఙ్ఞంగళ్యం వుత్తంరత్తం ఆర్ష్
రగ్గె॥ జ్ఞకారక్కే ప్రిత్తదనకారం॥ విజ్ఞానం బిం సాగం
సంజ్ఞేసంనే యజ్ఞం జన్మంబహుళ్యదుంబువరిందల ఆజ్ఞే-
గె అంజ్ఞే యంబువదుంటు॥౧౮॥

పెదకాదియువర్ణక్కా

త్తదత్తదేచెగొత్తవుం పోద్గ్ల్లాకదువు।
ప్పొరుప్పైరల్లరతింక
ష్ఠాదితీఙ్గక్కేపిరిదుమక్షుం కృష్ణం॥

టీ॥ పెరదపెదంగళ్ అంతియ మోందలువర్ణక్కే
బుబూఎంబువర్ణక్కె జ్ఞాత్తద జ్ఞాత్తద అత్తద అకారద
ఎదెగె స్థానక్కె బత్తము. కృష్ణాద ఒకారబుం. పోద-
గ్ఞొత్తమ్ముం ప్రసిద్ధవపెదబకారముం పైరల్లరబిం-

వికల్పించెడి అష్టదు ఆగుఁబరు శబ్ది శబ్దింగల్ల
ష్టక్ష్మ మొదల దీర్ఘకే పరిరుం విశేషహాని హ్రస్వ
స్వం అష్టం ఆగుఁబరు॥

వృ॥ వికల్పించెడి దాదియుఁబుగాలంటి వశ
ష్టం అకారష్టం హ్రస్వత్వము దీర్ఘత్వము నష్టం
దంగల్ల మొదల దీర్ఘక్ష్మ పరిభ హ్రస్వ సుష్టం॥ ఉదా
క్ష్మ హ్రస్వోత్వం॥ కంతం కొంతు కుం జం కొం చం ఘు
గొపతి సుధీ సూలి భుజంగం తొలకం సొ వాసి
సోవాసినీ కుష్టతం శౌల్య కుఠంఠం కొంఠంటి॥ ఉదా
క్ష్మ దీర్ఘత్వం॥ మూకం మూఢం కూటం కొతు॥
రక్ష్మ హ్రస్వోత్వం॥ సౌరాష్ట్రం సౌంరటం కొంటం కొంటి
కారక్ష్మ దీర్ఘత్వం॥ ...రం ...॥ అకారో
హ్రస్వోత్వం॥ స్వర్గం సోంవ॥ అకార దీర్ఘత్వం॥
...రం మొరం॥ ఆదిదీర్ఘక్ష్మ హ్రస్వం॥ కాన్త్రం కజ్జం
...ం కర్ష్మం ...జ్జం ...శ్రాం కర్ష్మ
ం అజ్జం ...॥౧౭॥

అష్టమవర్ణాభావాన్నే

...ం ...దాది ...